

ความเชื่อทางจริยธรรม
ของคนไทยในปัจจุบัน

ดร. ดร. วรรณฉวี ติงวสุรณบุรุษ
ภาควิชาจิตวิทยา คณะครุศาสตร์
จฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๒๕๒๙

ความเชื่อทางจริยธรรม
ของคนไทยในปัจจุบัณ

ดร. ดร. พรรณทิพย์ ดิเรกวัฒนบุศย์
ภาควิชาจิตวิทยา คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๒๕๒๙

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยส่วนหนึ่งของ พหุติกรรมจริยธรรมในสังคมไทยปัจจุบัน : ศึกษาตาม
แนวทางจิตวิทยาสังคม ซึ่งเป็นงานวิจัยใช้เวลา 2 ปีเต็มในการศึกษาวิจัย ใช้แรงงานของคณะผู้วิจัย
มหาศาล เก็บรวบรวมกลุ่มตัวอย่างกว่า 10,000 คน แต่เหลือข้อมูลที่ไว้วิเคราะห์ได้ 8,558 คน
เครื่องมือได้ถูกสร้างเป็น 3 ตอน โดยใช้เวลา 2 ภาคการศึกษา คือมาตรวจวัดความเชื่อทาง
จริยธรรม มาตรวจวัดปฏิกริยาทางจริยธรรม และแบบสำรวจพหุติกรรมจริยธรรม ฉะนั้นข้อมูลแต่ละชุด
มีความสมบูรณ์ในตัวเอง และคำสตราจารย์ ดร.ชัยพร วิชชาวุธ ได้นำข้อมูลทั้ง 3 ส่วนนี้มาวิเคราะห์
ค่าศักยภาพพหุติกรรม (potentiality) การวิเคราะห์ครั้งนี้ด้วยจำนวนข้อมูลที่มหาศาล โปรแกรม
SPSS จึงไม่อาจวิเคราะห์ได้ ผู้วิจัยหลักจึงต้องเขียนโปรแกรมสำหรับวิเคราะห์ข้อมูลเอง โดยมี
ผู้วิจัยร่วม รองคำสตราจารย์ ดร.ธีระพร อวรรณโณ เป็นมือช่วยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์
ให้ ผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้วิจัยรองอีกคนหนึ่งซึ่งทำหน้าที่รับผิดชอบข้อมูลส่วนที่เป็นความเชื่อทางจริยธรรมและ
มีความรู้เรื่องคอมพิวเตอร์จำกัด ทำให้ดูเหมือนมีเปอร์เซ็นต์ในการทำงานน้อยเพียง 25% ฉะนั้นเมื่อ
พิจารณาข้อมูลจึงได้คิดว่า การแยกข้อมูลความเชื่อทางจริยธรรมที่มีความสมบูรณ์ในตัว ซึ่งส่วนหนึ่ง
สามารถวิเคราะห์ได้จากโปรแกรม SPSS และอีกบางส่วนยังต้องอาศัยโปรแกรมเฉพาะที่
คำสตราจารย์ ดร.ชัยพร เขียนขึ้น ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าน่าจะเป็นประโยชน์ในการวิจัยเรื่องจริยธรรม
เพราะความเชื่อทางจริยธรรมก็เป็นตัวกำหนดทิศทางของพหุติกรรมจริยธรรมได้อย่างชัดเจน งานวิจัย
ชิ้นนี้จึงเกิดขึ้นด้วยวัตถุประสงค์มุ่ง สืบค้นข้อมูลส่วนที่เป็นความเชื่อทางจริยธรรมโดยเฉพาะให้สมบูรณ์

ได้สั่งขอแสดงความขอบคุณ คำสตราจารย์ ดร.ชัยพร วิชชาวุธ และรองคำสตราจารย์
ดร.ธีระพร อวรรณโณ ที่ช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนที่ 4 และ 5 ซึ่งทำให้การเล่นข้อมูลของ
ความเชื่อทางจริยธรรมได้ครบถ้วนสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และงานวิจัยนี้จะสำเร็จไม่ได้ถ้าปราศจากนิสิตภาค
วิชาจิตวิทยา (รายชื่อในภาคผนวก ข) ที่ช่วยในการรวบรวมข้อมูลโดยเฉพาะนิสิตปริญญาโทจิตวิทยา
5 คน ที่เป็นนิสิตในความดูแลของดิฉันคือ นายอุทัย สมิทธิโกกร น.ส.รวมพร อุ่นวรรณธรรม น.ส.วรรณาง
โอบชนธิ์ น.ส.อภิญา สันทรเจนนจบ และน.ส.อารียา ธิวบุตร ที่ช่วยรวบรวมข้อมูลเบื้องต้น

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณ

1. กรมส่งเสริมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ที่ได้อนุญาตและอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนมัธยมศึกษา
2. สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ และกรุงเทพมหานคร ที่ได้อนุญาตและอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากโรงเรียนประถมศึกษา
3. คณะผู้ทรงคุณวุฒิ 11 ท่าน ที่มีส่วนร่วมในการเสนอและระดมแนวความคิดเพื่อวางเป็นพื้นฐานสำหรับงานวิจัยครั้งนี้

กิตติกรรมประกาศ

บทที่

1. บทนำ	1
ความเป็นมาของปัญหา	1
วัตถุประสงค์	17
คำจำกัดความ	17
ประโยชน์	18
2. วิธีการดำเนินการวิจัย	19
กลุ่มตัวอย่าง	19
เครื่องมือที่ใช้	41
การวิเคราะห์ข้อมูล	52
3. ผลการวิจัย	54
ผลการวิจัยตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความเชื่อทางจริยธรรม	
พฤติกรรม 5 ประเภท	55
ผลการวิจัยตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การประเมินความถูกต้องของการ	
กระทำ	182
ผลการวิจัยตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความน่าปรารถนาของผล	
การกระทำ	187
ผลการวิจัยตอนที่ 4 ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อทางจริยธรรมกับการ	
ประเมินผลพฤติกรรม	191
ผลการวิเคราะห์ตอนที่ 5 ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อทางจริยธรรม	
กับผลการกระทำในลักษณะทำได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว	192
4. การอภิปรายผลและข้อสรุปผลการวิจัย	198
บรรณานุกรม	๒๐๙

บทที่ 1

ความเป็นมาของปัญหา

ความเปลี่ยนแปลงในสังคมไทยปัจจุบันเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว นักวิชาการและนักพัฒนาการมนุษย์มองเห็นสอดคล้องกันว่าความเปลี่ยนแปลงนี้เริ่มมาจากมนุษย์ คุณภาพของมนุษย์เริ่มเสื่อมถอยลง มนุษย์ห่างไกลจาก "ธรรม" สังคมปัจจุบันเป็นสังคมของวัตถุมากกว่าจิตใจ ภัยอันตรายที่ร้ายแรงที่สุดของมนุษย์ในยุคปัจจุบันก็คือ "ความเห็นแก่ตัว"

พุทธทาสกล่าวว่ามนุษย์สมัยนี้หันไปบูชาเทคโนโลยีโดยมิได้คำนึงถึงคำสั่งนา เด็ก ๆ อยู่ห่างไกลจากคำสั่งนา รับอิทธิพลของเทคโนโลยีมากขึ้นพร้อมกับรับอิทธิพลความเห็นแก่ตัว แล่งหาประโยชน์เพื่อตัวและความเอร็ดอร่อยทางวัตถุมากขึ้นอย่างไม่มีขอบเขต ทำให้เกิดความละโมภพร้อมกับความละโมภก็เกิดความกลัว สิ่งจำเป็นต้องใช้เทคโนโลยีป้องกันตัวอย่างไม่มีขอบเขต ทำให้โลกนี้ร้อน เป็นไฟมากขึ้นทุกทีด้วยความเห็นแก่ตัวของมนุษย์ (พุทธทาสภิกขุ, ธรรมวาทีธรรม, 2523 : 253)

เมื่อสิ่งเห็นว่า "ธรรม" ลดหายไปจากจิตใจของมนุษย์ ผู้วิสัยจึงอยากวิเคราะห์หาว่า "ธรรม" นั้นหายไปได้อย่างไร จะทราบว่าเป็นอย่างไร ก็ต้องทราบเสียก่อนว่า "ธรรม" เกิดได้อย่างไร ในสภาพที่เป็นจริงด้านจริยธรรมของคนไทยถ้าจะเน้นที่ตัวเบาชนของชาติซึ่งเป็นนักเรียนและนักศึกษาและผู้ปกครองเป็นคนอบรมสั่งสอน การศึกษาถึงจริยธรรมหรือ "ธรรม" ที่หายไปนั้นต้องศึกษาบุคคลถึง 3 กลุ่มนี้ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและวางรากฐานพฤติกรรมจริยธรรมของคนไทยต่อไป

ในปี พ.ศ. 2524 โครงการพัฒนาสังคมคำลัทธิที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ได้ให้ความสนับสนุนแก่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เพื่อดำเนินการวิจัยและค้นคว้าเกี่ยวกับจริยธรรมในสังคมไทยปัจจุบัน ทั้งได้มีการสัมมนาและค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับจริยธรรมอย่างเป็นระบบ โดยมีมอบหมายให้ผู้ทรงคุณวุฒิดำเนินการวิจัย แล่งหาคุณลักษณะอุดมคติทางจริยธรรม และสภาพที่เป็นจริงของพฤติกรรมจริยธรรมในสังคมไทยปัจจุบัน

การวิจัยคุณลักษณะอุดมคติทางจริยธรรมนั้นประกอบด้วยผลงานวิจัย 5 หัวข้อเรื่องคือ

1. คุณลักษณะในอุดมคติทางจริยธรรมของบุคคลจากพรรคคณะของนักปรัชญา นักคิด และนักการศึกษาไทย ผู้วิจัยคือ นายรุ่งธรรม ศุภธรรมรักษ์ และนางสาวสุรีย์ สุวรรณปรีชา
2. คุณลักษณะในอุดมคติทางจริยธรรมของบุคคลจากพรรคคณะของนักปรัชญา ผู้วิจัยคือ นายวิทย์ วิศุทเวทย์
3. คุณลักษณะในอุดมคติทางจริยธรรมของบุคคลทางคำสอนที่สำคัญของโลก ผู้วิจัยคือ นายเสร์ พงศ์พิศ
4. คุณลักษณะในอุดมคติทางจริยธรรม สังเคราะห์จากคำสอนที่สำคัญของโลก จากนักปรัชญา นักคิด และนักการศึกษาไทย ผู้สังเคราะห์คือ นายระวี ภาวิไล

ส่วนสภาพที่เป็นจริงของจริยธรรมในสังคมไทยปัจจุบันนั้น คณะผู้วิจัยที่ได้รับมอบหมาย ได้ทำการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมทางจริยธรรมในสังคมไทยปัจจุบัน ศึกษาตามแนวทางจิตวิทยาสังคม ผู้วิจัยคือ นายชัยพร วิชยาวุธ นายธีระพร อูวรรณโณ และนางพรรณทิพย์ ศิริวรรณสุชัย

โดยการวิจัยเรื่องนี้เน้นการศึกษาสภาพที่เป็นจริงของพฤติกรรมจริยธรรมที่เป็นอยู่ในสังคมไทยปัจจุบัน (2527) การศึกษานั้นเฉพาะกลุ่มที่เป็นนักเรียน ครู และผู้ปกครองของนักเรียน เพราะผลการวิจัยครั้งนี้มุ่งที่จะนำไปกำหนดแนวทางการจัดจริยศึกษาต่อไป

พฤติกรรมจริยธรรมในการวิจัยนี้ประกอบไปด้วยพฤติกรรมจริยธรรม 5 ประเภทคือ (ชัยพร วิชยาวุธ และคณะ 2527 : 4)

1. พฤติกรรมที่เป็นการกระทำต่อตนเอง
2. พฤติกรรมที่เป็นการกระทำต่อผู้อื่นด้านสังคม
3. พฤติกรรมที่เป็นการกระทำต่อผู้อื่นด้านเศรษฐกิจ
4. พฤติกรรมที่เป็นการกระทำต่อผู้อื่นด้านการเมือง
5. พฤติกรรมที่เป็นการกระทำต่อสิ่งแวดล้อมทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต นอกจากสิ่งแวดล้อมที่เป็นเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน ingsครอบคลุมโดยหัวข้อ (2), (3) และ (4) ข้างต้นแล้ว

ในการศึกษาพฤติกรรมและความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับพฤติกรรม มุ่งศึกษาเฉพาะสิ่งต่อไปนี้

8 ประการคือ

1. เคยทำพฤติกรรมหนึ่ง ๆ บ่อยเพียงใด
2. ตั้งใจทำพฤติกรรมหนึ่ง ๆ มากน้อยเพียงใดหากมีโอกาส
3. เคยเห็นคนอื่นทำพฤติกรรมหนึ่ง ๆ บ่อยเพียงใด
4. คิดว่าคนอื่นมีความตั้งใจทำพฤติกรรมหนึ่ง ๆ มากน้อยเพียงใดหากมีโอกาส
5. ปฏิบัติทางบวกต่อพฤติกรรมหนึ่ง ๆ
6. ปฏิบัติทางลบต่อพฤติกรรมหนึ่ง ๆ
7. ความเชื่อเกี่ยวกับผลของพฤติกรรม
8. การประเมินความถูกต้องของพฤติกรรม

ในองค์ประกอบ 8 ประการนี้สามารถนำมาอธิบายพฤติกรรมจริยธรรมได้โดยองค์ประกอบต่อไปนี้ (ชัยพร วิชชาวุธ และคณะ 2527 : 8)

1. การประเมินความถูกต้องของพฤติกรรม
2. ความเชื่อเกี่ยวกับผลกรรม
3. ปฏิบัติทางจริยธรรม
4. บทบาท การรับรู้
5. ศักยภาพพฤติกรรม

องค์ประกอบ 2 องค์ประกอบแรกนั้นเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะชี้ถึงทิศทางขององค์ประกอบต่อ ๆ มาในพฤติกรรมจริยธรรมที่เกิดขึ้น ฉะนั้นเพื่อความลึกซึ้งของงานวิจัย ผู้วิจัยจึงมีหน้าที่รับผิดชอบการศึกษาองค์ประกอบ 2 ตัวเบื้องต้นนั้นซึ่งจะนำข้อมูลส่วนนี้มาวิเคราะห์ให้ชัดยิ่งขึ้นอีกครั้งหนึ่ง เพื่อให้ทราบว่าคนไทยในปัจจุบันมีความเชื่อทางจริยธรรมอย่างไร โดยที่ความเชื่อทางจริยธรรมนั้นศึกษาได้จากความเชื่อเกี่ยวกับผลกรรมโดยศึกษาความรู้ความเข้าใจในพฤติกรรมที่จะก่อให้เกิดผลกรรมต่าง ๆ และการประเมินความถูกต้องของพฤติกรรมแต่ละพฤติกรรม

ความหมายของจริยธรรม

นักจิตวิทยาทั้งในและนอกประเทศได้พยายามให้ความหมายของจริยธรรมไว้หลายลักษณะ เช่น บราวน์ (Brown 1965 : 411) ได้กล่าวว่า

จริยธรรมคือระบบของกฎเกณฑ์สำหรับแยกแยะการกระทำที่ถูกต้องออกจากการกระทำที่ผิด คล้ายใช้ไวบากรดส์เป็นระบบแยกแยะประโยคที่สร้างขึ้นมาจากประโยคที่สร้างขึ้นไม่ได้แต่จริยธรรมไม่คงที่เหมือนไวบากรดส์แล้ววิวัฒนาการเสมอ จริยธรรมอาจเปลี่ยนแปลงจากความขัดแย้งในตัวเอง หรือเพราะมีอิทธิพลของจริยธรรมจากแหล่งอื่น หรือจากสถานการณ์ใหม่ที่เกิดขึ้น

ในทัศนะของนักพัฒนาการมนุษย์เช่น พิวาเจท์ ให้ความหมายของจริยธรรมไว้ดังนี้ จริยธรรมคือกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดควบคู่กับสติปัญญาของมนุษย์ อันจะนำไปสู่การก่อให้เกิดสันติสุขในสังคม (Piaget, 1965)

สำหรับในประเทศไทย ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2520 : 2) กล่าวถึงจริยธรรมไว้ว่า

จริยธรรมคือลักษณะทางสังคมของมนุษย์ที่มีขอบเขตรวมถึงพฤติกรรมทางสังคมประเภทต่าง ๆ ด้วย ลักษณะและพฤติกรรมที่เกี่ยวกับจริยธรรมจะมีคุณสมบัติประเภทใดประเภทหนึ่งในสองประเภท คือ เป็นลักษณะที่สังคมต้องการให้มีอยู่ในสมาชิกสังคมนั้น คือ เป็นลักษณะที่สังคมนิยมชมชอบให้การสนับสนุน และผู้กระทำส่วนมากเกิดความพอใจว่าการกระทำนั้น เป็นสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสม ส่วนอีกประเภทหนึ่งคือลักษณะที่สังคมไม่ต้องการให้มีอยู่ในสมาชิกในสังคม เป็นการกระทำที่สังคมลงโทษ หรือพยายามกำจัดและผู้กระทำพฤติกรรมนั้นส่วนมากรู้สึกว่าเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง และไม่สมควร ฉะนั้นผู้ที่มีจริยธรรมสูงคือผู้ที่มีลักษณะและพฤติกรรมประเภทแรกมากและมีประเภทหลังน้อย

จากข้อความข้างบนนี้ จะเห็นได้ว่า จริยธรรมนั้นคือมาตรฐานหรือกฎเกณฑ์ที่สังคมได้กำหนดขึ้นว่าเป็นสิ่งที่ถูก ที่ดี และที่ควร ฉะนั้นในการวิจัยผู้วิจัยจึงจะให้ความหมายของจริยธรรมว่าเป็นข้อกำหนดของสังคมในลักษณะที่อาจเป็นมาตรฐานหรือกฎเกณฑ์บุคคลในสังคมนั้นเห็นว่า "ควร" ว่า "ถูก" ว่า "ดี" ที่จะปฏิบัติในฐานะเป็นสมาชิกของสังคม

การศึกษากฎเกณฑ์หรือมาตรฐานทางสังคมนี้อาจทำได้โดยการศึกษาจากพฤติกรรมที่แสดงออก ซึ่งเราเรียกพฤติกรรมที่แสดงออกได้ข้อกำหนดนี้ว่าพฤติกรรมจริยธรรม ซึ่งนักจิตวิทยาพยายามอธิบายการเกิดพฤติกรรมนี้ไว้หลายลักษณะด้วยกัน

ทฤษฎีจิตวิทยาเกี่ยวกับจริยธรรม

นักจิตวิทยาหลายกลุ่มได้ศึกษาพัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์ไว้หลายลักษณะ ทฤษฎีสำคัญที่ควรกล่าวถึงตามลำดับคือ

1. ทฤษฎีพัฒนาการทางการรู้การเข้าใจ
2. ทฤษฎีการกระจ่างค่านิยม (Theory of Values Clarification)
3. ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory)

ซึ่งการวิจัยนี้ศึกษาตามแนวทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม และเพื่อให้เห็นแนวคิดที่แตกต่างกัน ผู้วิจัยจะเสนอแนวคิดทฤษฎีต่าง ๆ ทั้ง 3 ทฤษฎีโดยสังเขปต่อไปนี้

1. ทฤษฎีพัฒนาการทางการรู้การเข้าใจ

โคลเบอร์ก (Kohlberg 1963, 1969, 1976) ได้เสนอทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาไว้ในรูปแบบของการไต่เหตุผลเชิงจริยธรรมและจรรยาบรรณ และแนวทางการศึกษาวิจัยของโคลเบอร์กเป็นแนวทางที่นักจิตวิทยาและนักการศึกษาไทยได้ให้ความสนใจ เป็นจำนวนมาก

แนวความคิดพื้นฐาน โคลเบอร์กศึกษาทฤษฎีของพอล เจท์ เขาเชื่อว่ามนุษย์มีพัฒนาการทางจริยธรรมผูกพันกับพัฒนาการทางสติปัญญา และพัฒนาการนั้นจะพัฒนาตามลำดับขั้น แนวความคิดพื้นฐานของทฤษฎีนี้มีดังนี้

1. พัฒนาการทางจริยธรรมของบุคคลจะเป็นไปตามลำดับขั้นพัฒนาการ (Sequential Stage) เหตุผลเชิงจริยธรรมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับเหตุผลทางตรรกศาสตร์
2. การรับรู้ทางสังคม (Social Perception) และบทบาททางสังคมของแต่ละบุคคลจะมีความสัมพันธ์ในลักษณะปฏิสัมพันธ์กับพัฒนาการทางจริยธรรมของเขา

3. บุคคลที่จะมีจริยธรรมขั้นสูงหรือเข้าสู่วิถีแห่งจริยธรรมได้นั้นต้องผ่านมาระดับ เหตุผลเชิงตรรกศาสตร์และสามารถรับรู้บางสิ่งบางอย่างในระดับสูงได้ก่อน

จากแนวทฤษฎีในฐาน โคลเบอร์ก ได้ศึกษาวิจัยเหตุผลทางจริยธรรมและสร้างระดับ จรรยาวิพากษ์เป็น 3 ระดับ แบ่งเหตุผลออกเป็น 6 ขั้นดังนี้

1. ระดับก่อนมีจริยธรรมอย่างเป็นเหตุเป็นผล (Preconventive Level)

ในระดับนี้พฤติกรรมทางจริยธรรมของบุคคลจะขึ้นอยู่กับเหตุผลที่ผู้มีอำนาจกำหนดให้ หรือเพื่อผลประโยชน์ของตนเองเป็นหลัก โคลเบอร์กแบ่งขั้นพัฒนาการไว้ดังนี้คือ

1.1 ระดับจริยธรรมของผู้อื่น (Heteronomous Morality) ได้แก่การที่

เด็กจะตัดสินว่าพฤติกรรมใดถูกหรือผิดขึ้นอยู่กับผู้มีอำนาจเหนือพฤติกรรมของเขา ได้แก่ บิดา มารดา หรือครูอาจารย์ของเขา เป็นต้น

1.2 ผลประโยชน์ของตนเป็นหลัก (Individualism and Instrumental Purpose and Exchange)

ในขั้นนี้พฤติกรรมที่ดังามนั้นเหตุผลของเด็กจะขึ้นอยู่กับรางวัลหรือ สิ่งของที่ เขาจะได้รับ ถ้าเขาได้รับรางวัล เช่น ค่าขนม ขนม เงิน ในการกระทำใด ๆ ก็แสดง ว่าพฤติกรรมนั้นถูกต้อง ดังาม

2. ระดับมีจริยธรรมอย่างมีกฎเกณฑ์ (Conventional Level) ระดับนี้บุคคลเริ่ม

ใช้กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ขึ้นมากำหนดความถูก ความดี ความควร ขึ้นมาโดยเริ่มจากการยอมรับของ กลุ่มอื่นเป็นกฎเกณฑ์ที่กำหนดในสังคม เช่น ระเบียบประเพณี จนถึงกฎหมายเหตุผลทางจริยธรรม ในระดับนี้อาจแบ่งได้เป็น 2 ขั้น คือ

2.1 การยอมรับของกลุ่ม (Mutual Interpersonnel Expectations Relationships and Interpersonnel Conformity)

พฤติกรรมที่ถูก ที่ดี ที่ควร ในขั้น พัฒนาการขั้นนี้คือ การยอมรับของกลุ่มหรือการยอมรับของพรรคพวกเพื่อน้อง เช่น กลุ่มเพื่อน (peer group) เป็นต้น

2.2 ระเบียบระบบของสังคม (Social System and Conscience)

ในขั้นนี้พฤติกรรมที่ถูก ที่ดี ที่ควร ขึ้นอยู่กับระเบียบ ประเพณี หรือกฎเกณฑ์ที่สังคมกำหนดไว้

หรือตั้งไว้ เช่น การฆ่าสัตว์ เป็นของไม่ดี เพราะศีลห้าในพุทธศาสนา ข้อที่ 1 ห้ามฆ่าสัตว์ การฆ่าสัตว์ผิดศีลจึงเป็นสิ่งที่ไม่ดี หรือตามประเพณีไทย ถูกผู้ย้ายต้องบวชเรียน ฉะนั้นการบวชเรียนของผู้ย้ายจึงเป็นสิ่งที่ดี ที่ถูก ที่ควร เป็นต้น

3. ระดับจริยธรรมอย่างมีวิจารณญาณ (Post conventional level) ในระดับนี้พฤติกรรมทางจริยธรรมของโคลเบอร์กขึ้นอยู่กับอิทธิพลของสังคมและกระบวนการสังคมประจักษ์ของบุคคล สิ่งที่ดีงามถูกต้องคือสิ่งที่คนในสังคมส่วนมากยอมรับว่าเป็นสิ่งดี สิ่งงาม สิ่งที่ถูก ที่ควร และจากการเรียนรู้ในการเป็นสมาชิกของสังคม สามารถทำให้บุคคลพัฒนาสิ่งที่ดี ที่ถูก ที่ควรได้ด้วยตนเอง ในลักษณะที่เป็นลำดับขั้น โคลเบอร์กได้แบ่งพัฒนาการจริยวิพากษ์ในระดับนี้เป็น 2 ขั้นคือ

3.1 สัญญาสังคม (Social contract or Utility and Individual Rights) พฤติกรรมที่ถูกที่ควรที่ดีในขั้นนี้ ได้แก่ พฤติกรรมที่เสียงส่วนมากในสังคมยอมรับ เช่น การช่วยเหลือคนจนเป็นของดี เพราะคนส่วนมากยอมรับและเห็นด้วย การประกอบพิธีแต่งงานตามประเพณีเป็นของดี เพราะเป็นที่ยอมรับของคนส่วนมากในสังคมมากกว่าวิว่าเฉพาะ เป็นต้น

3.2 คุณธรรมสากล (Universal Ethical Principle) เหตุผลที่ใช้ในจริยวิพากษ์ขั้นนี้คือ โคลเบอร์กเชื่อว่าน่าจะเป็นความถูกต้องที่เป็นสากล ได้แก่ความถูกต้องที่ได้รับการยอมรับจากคนส่วนมากทั่วโลกและทุกสังคม เช่น ความมีใจยุติธรรมเป็นของดีไม่ว่าจะอยู่ที่ใดหรือสถานการณ์ใดก็ตาม และคุณธรรมสากลนี้จะหล่อหลอมในจิตของมนุษย์โดยกาลเวลา และด้วยกระบวนการสังคมประจักษ์ของมนุษย์แต่ละคน

ต่อมาโคลเบอร์กได้ทำการศึกษาค้นคว้าอยู่เรื่อย ๆ เกี่ยวกับจริยธรรมของบุคคลในวัยต่าง ๆ โคลเบอร์กก็พบว่าน่าจะมีจริยธรรมเพิ่มขึ้นมาอีกขั้นหนึ่ง ได้แก่ ขั้นที่ 7 ซึ่งต่อมาโคลเบอร์กก็ได้พูดถึงอีกในปัจจุบัน (1983) ดังโคลเบอร์กอธิบายไว้ดังนี้

ขั้นที่ 7 จริยธรรมของคนชรา (The Cosmic Perspective) ในขั้นนี้ โคลเบอร์กเชื่อว่า เมื่อมนุษย์ก้าวเข้าสู่วัยชรา บุคคลจะเริ่มพัฒนาความมั่งคั่งทางจิตวิญญาณ (spiritual growth) บุคคลเริ่มจะเลิกมุ่งหวังสิ่งตอบแทนต่าง ๆ ในการกระทำ เพราะชีวิตเริ่มมาถึงจุดหมายปลายทางแท้ การกอบโกย ความเห็นประโยชน์ส่วนตน การสร้างฐานะก็จะ

บรรเทาไว้ไป แต่บุคคลก็จะเริ่มมีกิจกรรมอื่นเพื่อตนเองแต่คนอื่นและทำความดีโดยหวังผลตอบแทนใด ๆ โดยเพียงแต่คำนึงถึงความสบายใจ ความสุขสงบในชั้นปลายแห่งชีวิตเท่านั้น

2. ทฤษฎีกระจ่างค่านิยม (Theory of Values Clarification)

ทฤษฎีคือการหาค่านิยมให้กระจ่าง เป็นทฤษฎีที่ใช้ในการสอนจริยธรรม ซึ่งอาจอธิบายตามลำดับได้ดังนี้

ก. แนวความคิดพื้นฐาน ผู้ที่เสนอทฤษฎีระบบ VC กลุ่มแรก (Raths, Harmin และ Simor 1966) เชื่อว่าค่านิยมคือหลักการประพฤติปฏิบัติตนต่อสิ่งต่าง ๆ กระบวนการกระจ่างค่านิยมมีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนค้นพบด้วยตนเองว่าหลักการประพฤติของตนเองต่อสิ่งต่าง ๆ นั้นเป็นอย่างไร และหลักการที่ถูกต้องตามธรรมชาติของตนเองเป็นอย่างไร

ในทัศนะของนักทฤษฎีกระจ่างค่านิยม เชื่อว่าค่านิยมเกิดจากกาชริยของแต่ละบุคคล และจะแสดงออกมาในรูปแบบของความเชื่อ ทัศนคติ พฤติกรรม และความรู้สึกของแต่ละบุคคล

ความเชื่อ ทัศนคติ พฤติกรรม และความรู้สึกที่บุคคลแสดงออกมานี้ นักทฤษฎีกระจ่างค่านิยมได้เสนอเกณฑ์ในการพิจารณา 7 ประการ (อ้างจาก ชัยพร วิเศษชา และคณะ 2527 : 13)

1. การเลือกกระทำอย่างอิสระ ไม่มีการบังคับ
2. การเลือกจากทางเลือกหลาย ๆ ทาง
3. การเลือกที่เกิดจากภาวะพิจารณาผลของทางเลือกแต่ละทางแล้ว
4. การรู้สึกภูมิใจและมีความยินดีที่ได้เลือกกระทำสิ่งนั้น
5. การยืนยันยึดมั่นในเลือกของตนเองอย่างเปิดเผย
6. การกระทำที่คนสติปัญญาเลือก
7. การกระทำพฤติกรรมนั้นซ้ำอีก

พฤติกรรมที่แสดงออกตามเกณฑ์ 7 ประการนี้ถือว่าเป็นการแสดงออกของค่านิยม

๒. แนวทางปลูกฝังค่านิยม

ทฤษฎีกระจกเงาค่านิยมมีนักทฤษฎีได้เสนอแนะกิจกรรมที่ครูสามารถนำไปใช้ในห้องเรียนอย่างสะดวกและสนุกสนาน โดยกิจกรรมจะกระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงทรรศนะของตนออกมาเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ เช่น ทรัพย์สินเงินทอง ความรัก คำสัญญาและจริยธรรม โดยครูและเพื่อนจะช่วยกันให้คำ ตามกระตุ้นให้ผู้แสดงทรรศนะเกิดความกระตือรือร้นในค่านิยมของตน เพื่อเป็นแนวทางในการปลูกฝังค่านิยมในนักเรียน

3. ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory)

ทฤษฎีการเรียนรู้ได้มาขึ้นจากนักจิตวิทยาหลายคน ซึ่งแต่ละทฤษฎีมีความแตกต่างและความคล้ายคลึงกัน แต่งานวิจัยนี้ยึดแนวทางทฤษฎีของแบนดูรา (Bandura, 1977) เพราะเป็นทฤษฎีที่กล่าวถึงอยู่ในความสนใจในปัจจุบัน

แนวความคิดพื้นฐาน ในทรรศนะของนักทฤษฎีการเรียนรู้พฤติกรรมจรรยาบรรณเป็นส่วนหนึ่งของพฤติกรรมสังคมเท่านั้น ฉะนั้นพฤติกรรมจรรยาบรรณก็เกิดขึ้นโดยอาศัยกระบวนการเรียนรู้เหมือนพฤติกรรมสังคมอื่น ๆ กระบวนการเรียนรู้พฤติกรรมนี้อาจอธิบายได้เป็นขั้นตอนดังนี้ (ชัยพร วิษย์วารุ และคณะ 2527: 31-58)

1. สิ่ง que เรียนรู้ สิ่งที่บุคคลเรียนรู้คือความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่าง ๆ เช่น เหตุการณ์กับเหตุการณ์ ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกับผลกรรม ความรู้ที่มนุษย์เรียนรู้ได้กลายเป็นความเชื่อที่มีผลในการควบคุมพฤติกรรม และนำไปสู่ความคาดหวังมนุษย์คาดหวังว่าจะเกิดผลกรรมหนึ่งเพื่อทำพฤติกรรมหนึ่ง ความคาดหวังนี้ทำให้มนุษย์ตัดสินใจทำหรือไม่ทำพฤติกรรมแต่ละพฤติกรรม

2. วิธีเรียนรู้ มนุษย์เรียนรู้ได้หลายวิธีด้วยกัน เช่น

- 2.1 เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง
- 2.2 เรียนรู้จากการสังเกตผลกรรมที่เกิดขึ้นกับผู้อื่นในลักษณะของตัวแบบ
- 2.3 เรียนรู้จากการถ่ายทอดด้วยสัญลักษณ์จากภาพบันทึกของผู้อื่น

3. ความเชื่อ เมื่อมนุษย์เรียนรู้ผลของการเรียนรู้จะแปรรูปเป็นความเชื่อ อาจสอดคล้องหรือไม่สอดคล้องกับความเป็จริงก็ได้ แต่ความเชื่อเป็นผลที่เกิดจากการเรียนรู้ของมนุษย์

4. การควบคุมพฤติกรรมด้วยปัญญา (Cognitive Control) ทฤษฎีการเขียนรู้ เน้นถึงความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำและผลกรรม การเรียนรู้เมื่อเกิดขึ้นแล้วจะแปรเป็นความเชื่อและ ความคาดหวัง ซึ่งเป็นกระบวนการทางปัญญาของมนุษย์ จะทำหน้าที่ควบคุมและกำกับพฤติกรรมที่ แสดงออกของมนุษย์ การควบคุมพฤติกรรมมีตัวแปรหลัก 3 ตัวที่เกี่ยวข้อง คือ ความเชื่อเกี่ยวกับ กฎเกณฑ์เงื่อนไขพฤติกรรม ความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตนและผลที่จะเกิดขึ้น และ ระดับของแรงจูงใจ

5. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาจริยธรรม นักทฤษฎีการเขียนรู้มีแนวคิดในการพัฒนา จริยธรรมดังนี้

5.1 ความเข้าใจในกฎเกณฑ์ของการตัดสินความถูกต้องของการกระทำ โดย พิจารณาว่าพฤติกรรมใดเป็นพฤติกรรมที่ถูก ที่ดี ที่ควรปฏิบัติ และจะยึดดำเนินถึงนิสัยอะไรบ้างใน การตัดสินความถูกต้องของการกระทำ

5.2 ความเชื่อในความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกับผลกรรม ความสัมพันธ์ ระหว่างพฤติกรรมกับผลกรรม เป็นสิ่งกำหนดทิศทางของการแสดงออกของพฤติกรรม จริยธรรม โดยที่ผลกรรมอันเนื่องจากการกระทำนั้นอาจ เกิดกับตนเองหรือผู้อื่นได้ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

5.3 การควบคุมตน พฤติกรรมจริยธรรมจะเกิดขึ้นจากการตั้งมาตรฐานพฤติกรรม ให้กับตนเอง พยายามบังคับตนตามมาตรฐานที่ตั้งไว้ มุ่งผลกรรมที่เป็นนามธรรมและระยะยาว มากกว่าผลกรรมที่เป็นรูปธรรมระยะสั้น

5.4 วิธีการปลูกฝังจริยธรรม นักทฤษฎีการเขียนรู้ทางสังคมเชื่อจำวิธีการปลูกฝัง จริยธรรม เกิดจากการคัดประลบการดีให้ยู้ง เรียนเข้าใจและ เกิดการ เรียนรู้จากประสบการณ์ โดย อาจทำได้ด้วยการ (1) คัดประลบการดีตรง ให้ยู้ง เรียนได้มีส่วนร่วมในการคัดประลบการดีนั้น หรือ (2) ปลูกฝังโดยการแสดงแบบอย่างให้ยู้ง เรียนเรียนรู้จากการสังเกต การปลูกฝังสามารถทำได้โดย การแสดงแบบอย่าง ให้เกิดความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกับผลกรรม การแสดงแบบอย่าง ถ้าผู้แสดงเป็นที่น่าเชื่อถือแก่ผู้เรียนมากเท่าไร อิทธิพลของตัวแบบก็ยิ่งมีอิทธิพลเท่านั้น การแสดงแบบ อย่างนั้นอาจกระทำได้โดยผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น ภาพยนตร์ โทรทัศน์ หรือสิ่งพิมพ์ก็ได้ (3) การปลูกฝัง อีกลักษณะหนึ่งคือการชี้แนะ การอธิบายให้ยู้ง เรียนเข้าใจกฎเกณฑ์และมองเป็นความสัมพันธ์ระหว่าง

หรือผลกรรมและการกระทำอย่างชัดเจน การอธิบายนั้นจะได้ผลมากน้อยขึ้นอยู่กับการศึกษา อธิบายนั้นสอดคล้องกับตัวแบบเท่าใด

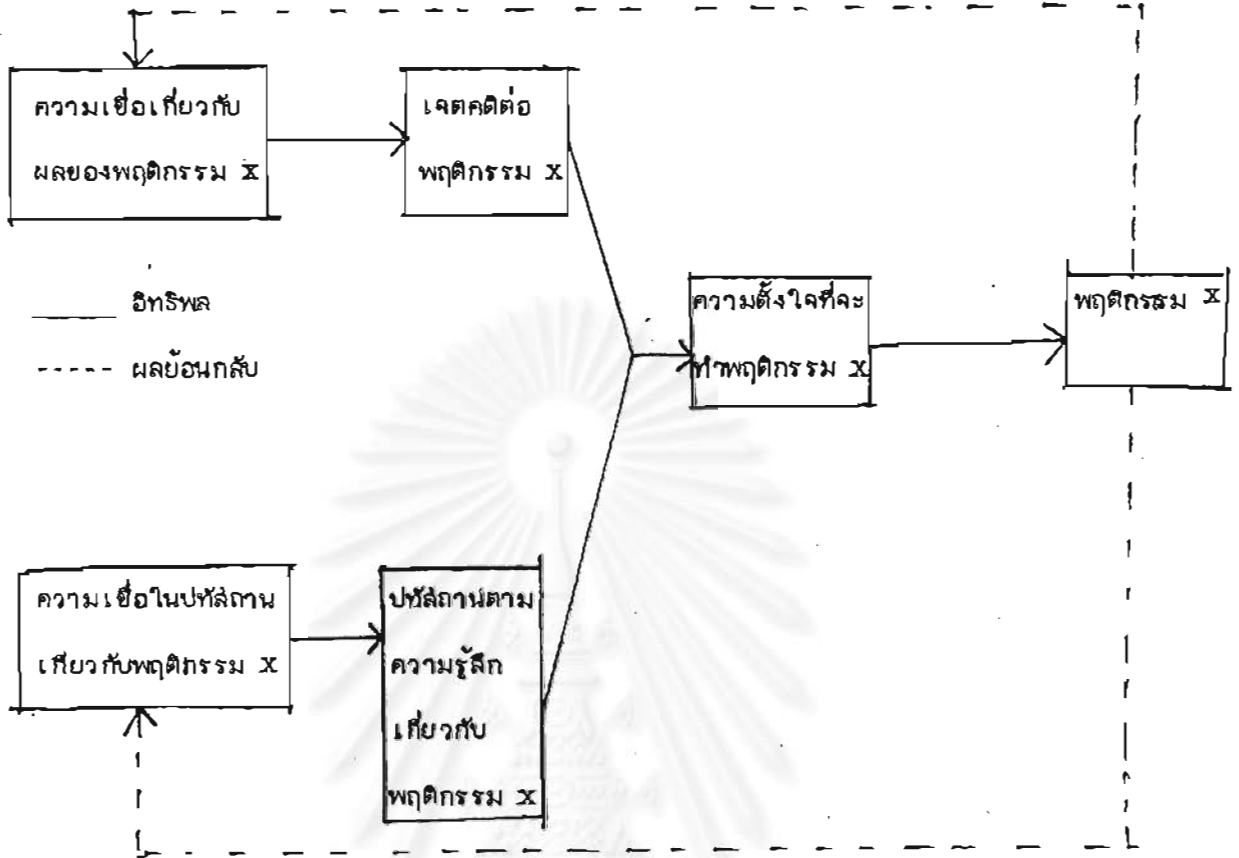
พฤติกรรมจริยธรรมมีขอบเขตในการศึกษาอย่างกว้างขวาง ครอบคลุมทั้งพฤติกรรม ภายนอกและภายใน กล่าวคือ

พฤติกรรมภายใน หมายถึง "ความเชื่อ" ซึ่งเกิดจากการที่คนประมวลความรู้ความเข้าใจ ด้านดีและไม่ดี ซึ่งเรียนรู้จากคำนิยามของสังคมไว้ และความรู้สึกนึกคิดของบุคคล

พฤติกรรมภายนอก หมายถึง พฤติกรรมที่สามารถสังเกตเห็นได้ในสภาพการณ์ต่าง ๆ ที่ บุคคลแสดงออก

ความเชื่อทางจริยธรรมเป็นผลมาจากความรู้ความเข้าใจทางจริยธรรม ความรู้ความ เข้าใจ (Cognition) เป็นกระบวนการทางปัญญา ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการได้มา (acquisition) การคงไว้ (retention) และการแสดงออก (expression) ของพฤติกรรมบุคคล (Bandura 1977 : 170) หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นกระบวนการที่บุคคล แยกแยะพฤติกรรมต่าง ๆ ได้ ว่าถูกผิด สัมควร ทัหรือไม่สมควรทำ จะเริ่มการศึกษาถึงความเชื่อทางจริยธรรมจะทำให้ทราบจำคนไทยในปัจจุบัน มีความคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมจริยธรรมอย่างไร สิ่งใดบ้างที่คิดว่าถูก และสิ่งใดบ้างที่คิดว่าผิด ทำให้เห็นทิศทางของพฤติกรรมจริยธรรมของคนไทยที่เป็นอยู่จริงในสังคมไทยปัจจุบัน ฉะนั้นปัจจัยเหตุผล ที่กล่าวมานี้ผู้วิจัยจึงศึกษาความเชื่อทางจริยธรรมของคนไทยในปัจจุบัน (2527)

การศึกษาความเชื่อทางจริยธรรมในการวิจัยนี้ ศึกษาตามแนวทฤษฎีทัศนคติของทริปปินน์ โดยทริปปินน์ได้เสนอว่าทัศนคติต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดของบุคคลหนึ่งบุคคลใดขึ้นอยู่กับผลรวมของการประเมิน ความเชื่อทั้งหลายของบุคคลต่อสิ่งนั้น (Fishbein and Ajzen 1975 : 28) ซึ่งได้พัฒนา เป็นทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (Theory of Reasoned Action) (Fishbein, 1978) ซึ่งแนวทฤษฎีอธิบายได้ด้วยแผนภูมิดังนี้

รูปที่ 1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบในการกำหนดพฤติกรรม (จาก Fishbein and Ajzen 1975 อ้างถึงใน ฮัยพร วิชชาวุธ และคณะ 2527 : 56)

จากแผนภูมิข้างบนนี้ทฤษฎีของฟิชไบน์ อริบายได้ตั้งต่อไปนี้ (ฮัยพร วิชชาวุธ และคณะ 2527 : 54-55)

1. พฤติกรรม i (Behavior i ย่อว่า B_1) เป็นผลของความตั้งใจที่จะทำพฤติกรรม
 2. I_1 มีผลจากปัจจัย 2 ประการคือ
 - A_{act_i} - เจตคติต่อการกระทำ (Attitude towards the Action)
 - SN_1 - ปทัสถานตามความรู้สึก (Subjective Norm เกี่ยวกับการทำ B_1)
 3. A_{act_i} เป็นผลจากปัจจัยย่อย 2 ประการคือ
 - b_j - ความเชื่อเกี่ยวกับความเป็นไปได้หรือความเป็นไปได้ที่การกระทำ i จะทำให้เกิดผลกรรม j ($j = 1, 2, 3, \dots, n$)
 - n คือจำนวนผลกรรมทั้งหมดที่จะเกิดขึ้น
 - e_j - การประเมินความน่าปรารถนาของผลกรรม
- และ $A_{act_i} = \sum_{j=1}^n (b_{ij} e_j) \dots \dots \dots (1)$

4. SN_1 เป็นผลจากปัจจัยย่อย 2 ประการคือ
- NB_j - ความเชื่อว่าบุคคล 1 ซึ่งมีความสำคัญต่อผู้กระทำ
($j = 1, 2, 3, \dots, n$)
คิดว่าผู้กระทำควรหรือไม่ควรทำ B_1
- n คือ จำนวนบุคคล
- MC_j - แรงจูงใจที่จะทำตามความคิดของบุคคล j
- และ $SN_1 = \sum_{j=1}^n (NB_{1j}) (MC_j) \dots \dots \dots (2)$
5. $I_1 = w_1 Aact_1 + w_2 SN_1 \dots \dots \dots (3)$
- เมื่อ $w_1 =$ ตัวถ่วงน้ำหนักของ $Aact_1$
- และ $w_2 =$ ตัวถ่วงน้ำหนักของ SN_1
6. $B_1 I_1 = w_1 Aact_1 + w_2 + SN_1 \dots \dots \dots (4)$

เมื่อ แทนการถูกกำหนดโดยประมาณ

จากการศึกษาตามแนวทฤษฎีของพีโยโบนี ผู้วิจัยการศึกษาความเชื่อโดยศึกษาจากความรู้ความเข้าใจทางจริยธรรมซึ่งมุ่งศึกษา

- B_1 ได้แก่ความเชื่อเกี่ยวกับผลกรรมของพฤติกรรม
- $B_1 = \sum_{j=1}^n (P_{1j} D_j)$
- $P_{1j} =$ การประเมินความน่าจะเป็นไปได้ของพฤติกรรม 1 ที่จะสัมพันธ์กับผลกรรม j ($j = 1, 2, 2, \dots, n$)
- $D_j =$ ความน่าปรารถนาของผลกรรม

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังมุ่งศึกษา E_1 ได้แก่การประเมินความถูกต้องของพฤติกรรมเมื่อตรวจสอบค่าความเชื่อให้ถูกต้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในช่วงระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมา ภัยธรรมชาติ เป็นจุดศูนย์กลางซึ่งเป็นที่สนใจของ นักการศึกษา นักวิชาการ นักวิจัยร่วมกัน เพราะการเปลี่ยนแปลงของสังคมอย่างรวดเร็ว งานวิจัยเกี่ยวกับภัยธรรมชาติถึงเกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก แต่ในที่นี้จะกล่าวถึงงานวิจัยที่น่าสนใจ เรื่อง งานวิจัยที่นักการศึกษาและนักวิชาการทำในระยะต้นได้แก่งานวิจัยเกี่ยวกับคำนิยามของคนไทย ซึ่งควรนำมากล่าวถึงในที่นี้ เช่น งานวิจัยของ เบญจมาศ ภูติพันธ์ (2515 : 107-113) ได้เริ่ม ศึกษาเกี่ยวกับคำนิยามของผู้ปกครองของนักเรียนวัยรุ่น ในโรงเรียนมัธยม 5 แห่งในกรุงเทพมหานคร มหานครจำนวน 204 คน เป็นบิดา 102 คน และมารดา 102 คน โดยใช้แบบสอบถามชนิดเลือกตอบในรูปของมาตราส่วนประมาณค่าว่าคำนิยาม 13 คำนิยามมีความสำคัญมากน้อยเพียงใด วิทยานิพนธ์เลือกความสำคัญจากมากสุดไปน้อยสุด 6 ลำดับ พบว่าคำนิยามที่บิดามารดาของนักเรียนอยากให้บุตรของตนมี ด้านมีศีลธรรม 3 ลำดับแรกคือ ความซื่อสัตย์สุจริต การประพฤติดี และการมีค่านิยมจริงใจต่อกัน

นอกจากนี้งานวิจัยเกี่ยวกับคำนิยามที่ค้นจะกล่าวถึงไม่ได้อีก 2 เรื่อง คืองานวิจัยของ สุนทร ภูคณิน และ สนิท สัมภกรกร (2522 : 65-66) ซึ่งได้ศึกษาคำนิยามของคนไทยโดยใช้กลุ่มตัวอย่าง 2,469 คน ชาย 1,591 คน หญิง 878 คน จากภูมิภาคต่าง ๆ ซึ่งมี อายุ เพศ การศึกษา และอาชีพต่าง ๆ กัน โดยสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมต่าง ๆ วิทยานิพนธ์ตอบพิจารณาว่าตนเองเห็นว่าเป็นคำกล่าวนี้หรือ ไม่ใช่หรือไม่ทราบ แล้วแยกแยะ ซึ่งผลวิจัยที่สำคัญเกี่ยวกับคำนิยามต่าง ๆ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เชื่อว่าการพูดอย่างจริงใจ ตรงไปตรงมา เป็นสิ่งที่ดีที่สุด (48% - 59%) ส่วนพฤติกรรมอื่น ๆ ที่น่าสนใจได้แก่พฤติกรรมมาบาคำสตรี้ ไลยคำสตรี้ โทราคำสตรี้ของคนไทย นั้นมีถึง 39% และพฤติกรรมหลบหนาคำล่ำล่ำมากว่าในเพศชาย สุนทร ภูคณิน และ สนิท สัมภกรกร ได้จำแนกคำนิยามเป็น 2 ชนิด คือลักษณะหนึ่งเป็นคำนิยามแสดง ทัศนคติที่สำคัญในชีวิตของแต่ละบุคคลหรือค่านิยม ส่วนอีกลักษณะหนึ่งเป็นคำนิยามที่ เป็นแบบแผนของพฤติกรรมซึ่งใช้เป็นเครื่องมือไปสู่จุดหมายปลายทาง หรือค่านิยมที่ปฏิบัติ 4 ด้าน ได้แก่ ความซื่อสัตย์ ความมีหัวใจเมตตา การให้อภัยและความอ่อนน้อมเยือก งานวิจัยด้านคำนิยามอีก

ขึ้นที่ควรกล่าวถึงคืองานวิจัยของ ประสาร มาลากุล ๕ อยุรยา (2523) ซึ่งศึกษาคำนิยมและความคาดหวังของเยาวชนไทย โดยศึกษากับนักเรียน มศ.3 นักเรียน มศ.5 และนิสิตมัธยมศึกษา จำนวน 3,000 คน โดยใช้เครื่องมือแบบประเมินค่าตนเองและแบบสัมภาษณ์ 90 ข้อ โดยมีค่าประเมิน 5 อันดับ ผลการวิจัยเกี่ยวกับการจัดกระห่องค์ประกอบเพื่อจำแนกลักษณะคำนิยมได้คำนิยม 9 ลักษณะดังมีคือ (1) ความมั่นคงปลอดภัย (2) ความเป็นระเบียบและอนุรักษ์นิยม (3) มาตรการกฎหมายและหลักการ (4) การปล่อยหรือผู้อื่น (5) การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม (6) การช่วยแก้ปัญหาและพัฒนาสังคม (7) การปล่อยหรือถือถูล (8) ความล่ามคัสปิรองคอง (9) การบริหารให้เงินประโยชน์ต่อเพื่อนมนุษย์และสังคม

นอกจากงานวิจัยทั้ง 2 โครงการนี้แล้ว ยังมีงานวิจัยคำนิยมพิเศษเฉพาะลักษณะอื่นเป็นจำนวนไม่มากนัก ความยุติธรรม (พลศักดิ์ อธิราชศิริ (2520), สิทธิศักดิ์ จุลศิริพงษ์ (2519), จรรยา จุฑาโกชน์ (2522) ฯลฯ) ซึ่งงานวิจัยพฤติกรรมจริยธรรมเรื่องความยุติธรรมนี้เป็นงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับความละเอียดภาคทางเพศหรือคุณค่าของมนุษย์ หรือความกตัญญู การเคารพผู้อื่น (สัญญา สัตยารัตน์ (2514), จิระจรัส อมาประดิษฐ์ (2522) อุทัย บุญประเสริฐ (2517) อรพันธ์ บุญประเสริฐ (2522) งานวิจัยเหล่านี้ศึกษาถึงคำนิยมเกี่ยวกับความกตัญญูของคนไทย ซึ่งเป็นคำนิยมที่แยกทอคิดในสังคมไทยเป็นเวลานาน ต่อจากงานวิจัยเกี่ยวกับคำนิยมเกี่ยวกับการศึกษาได้สนใจศึกษาเกี่ยวกับจริยธรรม ซึ่งการศึกษาจริยธรรมนั้นศึกษาทั้งพฤติกรรมจริยธรรมโดยตรงและศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างจริยธรรมกับตัวแปรอื่น ๆ เช่น การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของพยาบาลวิชาชีพในกรุงเทพมหานคร ม.ล. อัครอนงค์ ปราโมทย์ (2525) ซึ่งมุ่งศึกษาการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของพยาบาลวิชาชีพที่มีอำนาจหน้าที่และจุดทางการศึกษาต่างกัน โดยศึกษาที่พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษาพยาบาล และโรงพยาบาลที่ฝึกศึกษาพยาบาลฝึกปฏิบัติงานในกรุงเทพมหานคร จำนวน 430 คน การศึกษาใช้แบบสอบถาม 5 ระดับและคณะ ๆ พบว่าการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของพยาบาลวิชาชีพนั้นมีความสัมพันธ์กับระดับการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และนอกจากนี้ยังพบว่าการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของวิชาชีพพยาบาลโดยส่วนรวมอยู่ในระดับสูง

นอกจากวิชาชีววิทยาทางพบาบาลยังมีการศึกษาความสัมพันธ์ของค่าเฉลี่ยกับวิชาพฤกษศาสตร์ ผออง กสิกรรม และคณะได้ศึกษาค่าเฉลี่ยของอาจารย์ในสถาบันฝึกหัดครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยใช้แบบจัดค่าเฉลี่ยของ ดร.สุนทร โคมิน ในการเก็บข้อมูลกับอาจารย์ในสถาบันฝึกหัดครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 13 แห่ง จำนวน 400 คน เป็นอาจารย์ชาย 250 คน อาจารย์หญิง 150 คน มีวัตถุประสงค์ศึกษาระบบค่าเฉลี่ยของอาจารย์ในสถาบันฝึกหัดครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พร้อมทั้งศึกษาค่านิยมจุดหมายปลายทางชีวิต และค่านิยมวิถีปฏิบัติตามส่วแปร 4 พฤศจิกายน ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส ส่าขารูปการ และอายุราชการ ผลการวิจัยที่สำคัญพบว่า ค่านิยมจุดหมายปลายทางชีวิตของกลุ่มอาจารย์ที่สำคัญในระดับสูง 1 เป็นค่านิยมแบบมีค่อนข้อมากกว่าค่านิยมส่วนสังคม เช่น ความสำเร็จในชีวิต ความสุขในชีวิตครอบครัว ความภาคภูมิใจในตนเอง ความสงบสุขทางใจซึ่งแตกต่างกับกลุ่มคนไทยทั่วไป ที่ให้ความสำคัญ แต่ความมั่นคงของชาติเป็นอันดับแรก ส่วนค่านิยมวิถีปฏิบัติในกลุ่มอาจารย์เน้นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลมากกว่าค่านิยมเน้นความสำมารถของบุคคล เช่น ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความเห็นด้วยของผู้อื่นเอง ความภาคภูมิใจในตนเอง

ส่วนการศึกษาริยธรรมโดยตรงนั้นสภาการศึกษาแห่งชาติ ในปี พ.ศ. 2522 โดยโครงการพัฒนาสังคมค่าศีลธรรมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาได้ดำเนินการวิจัยและสัมมนาโครงการจริยธรรมในสังคมไทยปัจจุบันเป็นโครงการต่อเนื่องระยะยาว โดยมิใช่ผลประล่งคตดังนี้ (เชมพร วิชยากร และคณะ 2527 : 1)

1. เพื่อแสวงหาสภาพที่เป็นอยู่ ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม (Actual Behavior) ทางจริยธรรมของคนไทย
2. เพื่อแสวงหาสักษณะที่เป็นอุดมคติ (Ideal) ทางจริยธรรมสำหรับคนไทย
3. เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของสักษณะที่เป็นอุดมคติทางจริยธรรมกับพฤติกรรมของคนไทย
4. เพื่อกำหนดปรัลสถาน (Norm) ทางจริยธรรมสำหรับสังคมไทย และแสวงหาแนวทางที่จะนำไปสู่การปรัพฤติกรรมทางจริยธรรมของคนไทยให้โตตามปรัลสถาน

โครงการนี้ประกอบด้วยการวิจัย 5 หัวเรื่องดังที่กล่าวไว้ข้างต้น และการวิจัยครั้งนี้เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยเรื่องพฤติกรรมจริยธรรมในสังคมไทยปัจจุบัน (แต่ไม่ศึกษาเฉพาะความเชื่อทางจริยธรรมของคนไทย ฉะนั้นการวิจัยนี้จึงมิใช่ผลประล่งคตดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาและสำรวจความเชื่อทางจริยธรรมของนักเรียน ครู และผู้ปกครอง ในภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศไทยเกี่ยวกับพฤติกรรมจริยธรรมทั้ง 5 ด้าน
2. เพื่อเปรียบเทียบความเชื่อทางจริยธรรมของนักเรียน ครู และผู้ปกครอง ตามตัวแปรอิสระ 5 ตัวแปร ได้แก่ ภูมิภาค สภาพความเป็นเมือง สถานภาพ เพศ และอาชีพหลักของครอบครัว
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อทางจริยธรรมกับการประเมินความถูกต้องของพฤติกรรมจริยธรรมของนักเรียน ครู และผู้ปกครอง ในภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศไทย

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

ความเชื่อทางจริยธรรม (moral cognition) ในการวิจัยนี้หมายถึงความคิด ความเชื่อที่ได้ผ่านกระบวนการคิดไตร่ตรองและใช้เหตุผลว่าพฤติกรรมใดเป็นพฤติกรรมที่ดี ที่ถูก และที่ควร พฤติกรรมใดเป็นพฤติกรรมที่ไม่ดี ผิด และไม่ควร ซึ่งหาได้จาก การประเมินความเป็นไปของพฤติกรรม (probability) ที่จะนำไปสู่ผลกระทบต่าง ๆ และดูว่าผลกระทบนั้นเป็นที่น่าปรารถนา มากน้อยเพียงใด โดยคะแนนความเชื่อทางจริยธรรมนั้น พิจารณาจากคะแนนรวมซึ่งคำนวณจากสูตรของฟิชไบน์ (Fishbein)

ความเชื่อทางบวก หมายถึงความคิดความเชื่อที่ว่าพฤติกรรมหนึ่ง ๆ เป็นพฤติกรรมที่ดี ที่ถูก และที่ควร โดยพิจารณาจากคะแนนรวมตามสูตรของฟิชไบน์ โดยมีค่าบวกตั้งแต่ 4.01 ขึ้นไป

ความเชื่อทางลบ หมายถึงความคิดความเชื่อที่ว่าพฤติกรรมหนึ่ง ๆ เป็นพฤติกรรมที่ไม่ดี ผิด และไม่ควร โดยพิจารณาจากคะแนนรวมตามสูตรของฟิชไบน์ คือมีคะแนนตั้งแต่ -4.01 ลงไป พฤติกรรมนั้นเป็นพฤติกรรมที่ไม่ดี ผิด และไม่ควร

นักเรียน หมายถึงนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่สุ่มจากจังหวัด เชียงใหม่ พะเยา แดงกลาง ภาคเหนือ ภาคใต้ ภาคตะวันออก เชียงใหม่ และกรุงเทพมหานคร

สถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษา 6 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา 3
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา 6 ครู และผู้ปกครอง

ภูมิภาค ได้แก่ ภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคใต้ ภาคตะวันออก ฉียงเหนือ และกรุงเทพมหานคร

สถานภาพความเป็นเมือง ได้แก่ กรุงเทพมหานครชั้นใน กรุงเทพมหานครชั้นนอก อำเภอเมือง
ต่างจังหวัด และอำเภอชนบท

อาชีพหลักของครอบครัว ได้แก่ ข้าราชการ ผู้ใช้แรงงาน ผู้ประกอบธุรกิจ และลูกจ้าง
เอกชน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. งานวิจัยนี้จะทำให้ทราบถึงความเชื่อทางจริยธรรมของนักเรียน ครู และผู้ปกครอง
ในสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน
2. เป็นแนวทางในการปลูกฝังอบรมจริยธรรมแก่บุคคลในสังคม และเป็นประโยชน์
ต่อการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนเกี่ยวกับจริยศึกษาในสถาบันการศึกษาให้เหมาะสม กับสภาพ
ของสังคมไทยในปัจจุบัน
3. เป็นแนวทางในการศึกษาริควรระห์อย่างลึกซึ้ง เกี่ยวกับพฤติกรรมจริยธรรมในลักษณะ
อื่น ๆ ต่อไป

บทที่ 2

วิธีดำเนินการวิจัย

ในบทนี้จะอธิบายขั้นตอนของการวิจัยตามลำดับตั้งแต่ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ และการเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล

กลุ่มตัวอย่าง

การสุ่ม การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ดำเนินการสุ่มเป็นขั้นตอน 4 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 : 1 สุ่มภูมิภาค ผู้วิจัยแบ่งพื้นที่ของประเทศไทยออกเป็น 2 ส่วนใหญ่ ๆ คือ กรุงเทพมหานคร และส่วนภูมิภาค โดยส่วนภูมิภาคแบ่งออกเป็น 4 ภาคคือ ภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคใต้ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ขั้นตอนที่ 2 : 1 สุ่มสภาพความเป็นเมือง

ก. กรุงเทพมหานคร

การสุ่มเขต ผู้วิจัยแบ่งเขตการปกครองของกรุงเทพมหานครทั้ง 24 เขต ออกเป็น 2 ส่วนคือ กรุงเทพมหานครชั้นนอกและชั้นใน เขตที่มีพื้นที่ติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง และประชากรส่วนใหญ่ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ถือเป็นกรุงเทพมหานครชั้นนอก มี 9 เขต ได้แก่ ตลิ่งชัน หนองแขม บางขุนเทียน ราษฎร์บูรณะ พระโขนง ลาดกระบัง หนองจอก มีนบุรี และบางเขน ส่วนที่เหลืออีก 15 เขต ถือเป็นเขตกรุงเทพมหานครชั้นใน

แบ่งเขตกรุงเทพมหานครชั้นนอก ออกเป็น 4 ทิศ แล้วสุ่มเขตตามทิศ ทั้ง 4 คือ

ทิศเหนือ	1 สุ่ม	เขตบางเขน
ทิศใต้	1 สุ่ม	เขตพระโขนง
ทิศตะวันออก	1 สุ่ม	เขตลาดกระบัง
ทิศตะวันตก	1 สุ่ม	เขตบางขุนเทียน

ส่วนเขตกรุงเทพมหานครชั้นใน ลุ่มเสือกใต้ 6 เขต ได้แก่ ดุสิต ภูเขาทอง
ธนบุรี ย่านนาวา บางกอกน้อย และป้อมปราบศัตรูพ่าย

ข. ส่วนภูมิภาค

การเลือกจังหวัด ในการเลือกจังหวัดตัวแทนแต่ละภูมิภาค ผู้วิจัยได้แบ่งพื้นที่
ภาคเหนือ ภาคใต้ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ออกเป็นกลุ่มจังหวัดตอนบน และจังหวัดตอนล่าง
ตามเกณฑ์ของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ส่วนภาคกลางเนื่องจากมีจังหวัดกระจายกันมาก
โดยจังหวัดตอนล่างมีมากกว่าจังหวัดตอนบน และอิทธิพลความเป็นอยู่ของคนในภาคกลางค่อนข้างจะ
แตกต่างกันระหว่างคนที่อยู่ในจังหวัดติดอ่าวไทยกับจังหวัดไกลทะเล จึงแบ่งจังหวัดในภาคกลางออก
เป็นกลุ่มจังหวัดติดทะเล และกลุ่มจังหวัดไกลทะเล การเลือกจังหวัดผู้วิจัยเสนอรายชื่อจังหวัดในแต่ละ
ละกลุ่ม ให้ผู้มีภูมิสำเนาอยู่ในภาคเดียวกัน ที่จบการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี 1 เลือกจังหวัดที่
เป็นตัวแทนในด้านอิทธิพลความเป็นอยู่ และความรู้สึกนึกคิดของคนในจังหวัดกลุ่มนั้น ๆ มากสุดละ 2
จังหวัด แล้วผู้วิจัยคัดเลือกจังหวัดที่มีคะแนนสูงสุดเทียบจังหวัดเดียวกันในแต่ละส่วนของภูมิภาค ได้จังหวัด
ตัวแทนภูมิภาคละ 2 จังหวัด ผลการเลือก สื่อนในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนการเลือกจังหวัดที่เป็นตัวแทนของแต่ละส่วนหนึ่งของแต่ละภูมิภาค

ภูมิภาค	ส่วนพื้นที่	จังหวัดตัวแทน	จำนวนผู้ เลือก	จำนวนผู้ เลือกทั้งหมด
กลาง	ติดทะเล	ชลบุรี	23	44
	ไกลทะเล	พระนครศรีอยุธยา	39	
เหนือ	ตอนบน	เชียงใหม่	17	20
	ตอนล่าง	พิษณุโลก	14	
ใต้	ตอนบน	นครศรีธรรมราช	24	24
	ตอนล่าง	สงขลา	20	
ตะวันออกเฉียง เหนือ	ตอนบน	ขอนแก่น	15	23
	ตอนล่าง	อุบลราชธานี	20	

การเลือกอำเภอ ในกรณีเลือกอำเภอตัวแทนของแต่ละจังหวัด ผู้วิจัย
เลือกจังหวัดละ 2-3 อำเภอ โดยปิดภคสิทธิ์ เลือกอำเภอเมือง 1 อำเภอ และอำเภอรอบนอกที่
มีลักษณะเป็นตัวแทนสภาพชนบทของจังหวัดนั้น ๆ และมีโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำอำเภอถึงชั้นมัธยม
ศึกษาปีที่ 5 โดยการสอบถามผู้ที่มิถุนีสำเนาอยู่ในจังหวัดนั้น ๆ อีก 1-2 อำเภอ (รายชื่ออำเภอดู
ภาคผนวก ก.)

ขั้นที่ 3 เลือกโรงเรียน

ก. กรุงเทพมหานคร พิจารณาเลือกโรงเรียนตามขั้นตอนดังนี้

เขตกรุงเทพมหานครชั้นนอก ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random
Sampling) จากรายชื่อโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาทุกโรงเรียนในแต่ละเขตตัวแทน
ได้โรงเรียนตัวแทนในแต่ละเขตระดับละ 1 โรงเรียน รวมเป็นโรงเรียนประถมศึกษา 4 โรงเรียน และ
โรงเรียนมัธยมศึกษา 4 โรงเรียน (รายชื่อโรงเรียนดูภาคผนวก ก.)

เขตกรุงเทพมหานครชั้นใน ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายจากรายชื่อโรงเรียน
ประถมศึกษาและมัธยมศึกษาทุกโรงเรียนของทุกเขตใจกลางมหานครที่ได้เลือกไว้แล้ว ระดับละ
4 โรงเรียน ในกรณีที่สุ่มได้โรงเรียนย่อยล้วนหรือหญิงล้วน ก็จะเลือกโรงเรียนที่มีนักเรียนเพศ
ตรงกันข้ามเข้ามาอีกโรงเรียนหนึ่ง สำหรับโรงเรียนระดับประถมศึกษา เขตใจกลางมหานคร หลัง
จากตรวจรายชื่อโรงเรียนที่เลือกได้พบว่า เป็นโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานครทั้งสิ้น
นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มเหล่านี้ส่วนใหญ่มีฐานะเศรษฐกิจสังคมค่อนข้างต่ำ ผู้วิจัยเห็นว่าจะเป็นตัวแทน
ประชากรในกรุงเทพมหานครได้ไม่คุ้ม เพราะตามสภาพที่เป็นจริงในใจกลางมหานครบางส่วน มี
ประชากรที่มีฐานะเศรษฐกิจสังคมระดับกลาง และระดับสูงอยู่มาก ผู้วิจัยจึงยึดโรงเรียนบางโรงเรียน
ออกไป แล้วเลือกโรงเรียนที่มีนักเรียนส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่มีฐานะเศรษฐกิจสังคมระดับ
ปานกลาง และค่อนข้างสูงเข้ามาแทนที่ ให้ดละกันไป (รายชื่อโรงเรียนดูภาคผนวก ก.)

ข. ส่วนภูมิภาค การเลือกโรงเรียนในแต่ละจังหวัดพิจารณาดังนี้

อำเภอเมือง 1เลือกโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำจังหวัดชาย โรงเรียน
มัธยมศึกษาประจำจังหวัดหญิง และโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดคณะกรรมการการประถมศึกษา
แห่งยาดิ อีก 1-2 โรงเรียน (รายชื่อโรงเรียนดูภาคผนวก ก.)

อำเภอรอบนอก 1 สัปดาห์ โรงเรียนมัธยมศึกษาปีระชาอัสสัม หรือโรงเรียน
ที่ฝึกงาน ฝึกงานการสอนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดคณะกรรมการประถม
ศึกษาแห่งป่าติ ชัย 1-2 โรงเรียนหรือมากกว่า โรงเรียนประถมศึกษาอยู่ใกล้กับโรงเรียนมัธยมศึกษา
มัธยมศึกษาชั้น ป.1-2 (รายชื่อโรงเรียนดูภาคผนวก ก.)

ขั้นที่ 4 1 สัปดาห์กลุ่มตัวอย่าง

นักเรียน กลุ่มตัวอย่างนักเรียน สัปดาห์จากห้องเรียนที่ทางโรงเรียนอนุญาต
ให้เข้าหาเรากับข้อมูล โดยผู้วิจัยได้แจ้งกับทางโรงเรียนถึงเกณฑ์ที่ต้องการว่า จะต้องเป็นห้องที่มี
จำนวนนักเรียนครบตามจำนวนที่ต้องการศึกษาและเรียนมากกว่า 15 คน และเป็นห้องที่มีลักษณะคล้ายกัน
ในด้านเพศและระดับความสามารถ

ครู 1 สัปดาห์จากครูในโรงเรียนที่เป็นตัวอย่างโดยผู้วิจัยขอการโรงเรียน
1 ปีเป็นผู้จัดให้โดยให้ได้แก่ อายุ และระดับการศึกษาและลักษณะในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน

ผู้ปกครอง 1 สัปดาห์จากผู้ปกครองของนักเรียนที่เป็นตัวอย่าง ผู้ปกครองจะเป็น
พ่อ แม่ พี่ หรือญาติผู้ใหญ่ก็ได้ ที่รับทราบข้อมูลวัตถุประสงค์และรับผิดชอบนักเรียน

ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง ในกลุ่มตัวอย่างเป้าหมายรวมทั้งสิ้นเป็นจำนวน 2,000 คน ได้
คัดเลือกเฉพาะผู้ซึ่งแบบสำรวจเบื้องต้นจะครบถ้วนสมบูรณ์ และข้อมูลด้าน(รตหน้าไปวิเคราะห์
ได้เป็นจำนวนรวมทั้งสิ้น 8,557) คน เรียกกลุ่มตัวอย่างที่ได้ไว้ว่า กลุ่มผู้ตอบซึ่งแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม
ตามจำนวนแบบสำรวจที่ไปด้วยแบบสำรวจมีความยาวมาก จึงต้องแบ่งออกเป็น 3 ชุดให้ผู้ตอบ 3 กลุ่ม
ซึ่งแสดงข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะและจำนวนผู้ตอบ แสดงในตารางที่ 2 (เขยพร ธิยชาวุธ และคณะ,
2527: 63) ย่างล่างนี้

ตารางที่ 2 ลักษณะและจำนวนผู้ตอบในกลุ่ม I, II และ III

ลักษณะ	ค่าตัวแปร	จำนวนผู้ตอบ		
		กลุ่ม I	กลุ่ม II	กลุ่ม III
(1) รวม		2,835	2,834	2,888
(2) จำแนกตามสถานภาพ				
นักเรียน ป.6	1	597	590	597
นักเรียน ม.3	2	589	601	597
นักเรียน ม.ศ.5	3	607	593	590
ครู	4	522	541	540
ผู้ปกครอง	5	509	502	530
ไม่ระบุ	-	11	7	34
(3) จำแนกตามเพศ				
ชาย	1	1,326	1,273	1,307
หญิง	2	1,490	1,541	1,567
ไม่ระบุ	-	19	20	14
(4) จำแนกตามภูมิภาค				
กรุงเทพมหานคร	-	589	580	591
กลาง	-	586	578	579
เหนือ	-	541	561	592
ใต้	-	597	591	594
ตะวันออกเฉียงเหนือ	-	522	524	532
ไม่ระบุ	-	-	-	-

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลักษณะ	ค่า ตัวแปร	จำนวนผู้ตอบ		
		กลุ่ม I	กลุ่ม II	กลุ่ม III
(5) จำนวนตามสภาพความเป็นเมือง				
อำเภอชนบท	1	1,139	1,136	1,161
ย่านมหานคร	2	295	297	296
อำเภอเมือง	3	1,107	1,116	1,138
ใจกลางมหานคร	4	294	283	293
ไม่ระบุ	-	-	-	-
(6) จำนวนตามอาชีพหลักของครอบครัว				
เกษตรกร/กรรมกร	1	710	726	711
ลูกจ้างเอกชน	2	205	198	227
ธุรกิจการค้า	3	706	756	758
รับราชการ	4	1,080	1,038	1,071

ตัวแปรที่ใช้จำแนกลักษณะของผู้ตอบในตารางที่ 2 ถือเป็นตัวแปรภูมิหลังของผู้ตอบ และถือเป็นตัวแปรต้นของการวิจัยครั้งนี้ 5 ตัวแปรคือ สถานภาพของผู้ตอบ เพศ ภูมิภาค สภาพความเป็นเมือง และอาชีพหลักของครอบครัว

2. พฤติกรรมจริยธรรมที่ศึกษา

2.1 การรวบรวมพฤติกรรมจริยธรรม พฤติกรรมที่นำมาศึกษาได้รวบรวมจากแหล่งต่าง ๆ คือ

(1) เอกสารรายงานการวิจัยและผลการสัมมนาของผู้ทรงคุณวุฒิในเรื่องเกี่ยวกับจริยธรรมในสังคมไทย อาทิเช่น รายงานการสัมมนาจริยธรรมในสังคมไทยปัจจุบัน ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2522) รายงานการประชุมทางวิชาการเกี่ยวกับจริยธรรมไทย ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (พ.ศ.2523) รายงานการสัมมนาอาจารย์เพื่อการพัฒนาจริยศึกษาของวิทยาลัยครูทั่วประเทศ (พ.ศ.2523) และรายงานการวิจัยเรื่องค่านิยมและระบบค่านิยมไทย : เครื่องมือในการสำรวจวัด (สุนทร โคมิน และสันติ สัมครการ 2522) เป็นต้น

(2) หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 และหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524

(3) การประชุมระดมสมองร่วมกับคณะผู้วิจัยค่านิยมสังคมในอุดมคติทางจริยธรรมของบุคคลจากทรรศนะของนักปรัชญา นักคิด และคำสอนที่สำคัญของโลก ซึ่ง เป็นโครงการวิจัยที่ดำเนินการคู่ขนานกับโครงการนี้ คณะผู้วิจัยดังกล่าวข้างต้นประกอบด้วย ดร. วิทยวิเศษเวศย์ ดร. ระวี ภาวิไล ดร. เสรี พงศ์พิศ รุ่งธรรม ศุภธรรมรักษ์ และ สุรีย์ สุวรรณศรีชา

(4) การประชุมสัมมนาผลิตบัณฑิตศึกษาของภาควิชาจิตวิทยา คณะครุศาสตร์ผู้ร่วมในโครงการวิจัยนี้ จำนวน 14 คน ร่วมกับอาจารย์ผู้รับผิดชอบโครงการตลอดภาคการศึกษาต้นปีการศึกษา 2524

2.2 การจัดกลุ่มพฤติกรรม พฤติกรรมที่รวบรวมได้มีทั้งสิ้น 99 พฤติกรรม แบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม หรือ 5 ประเภทคือ

(1) ประเภทพฤติกรรมต่อตนเอง	มี 21 พฤติกรรม
(2) ประเภทพฤติกรรมทางสังคม	มี 24 พฤติกรรม
(3) ประเภทพฤติกรรมทางเศรษฐกิจ	มี 16 พฤติกรรม
(4) ประเภทพฤติกรรมทางการเมือง	มี 18 พฤติกรรม
(5) ประเภทพฤติกรรมต่อสิ่งแวดล้อม	มี 20 พฤติกรรม

2.3 การแตกพฤติกรรมเป็นการกระทำ พฤติกรรมทั้ง 99 พฤติกรรมที่รวบรวมได้ ยังมีความเป็นนามธรรมค่อนข้างสูง เพื่อให้สามารถบ่งชี้ได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น จึงได้แตกพฤติกรรมแต่ละพฤติกรรมออกเป็น 2 การกระทำที่มีความจำเพาะและรูปธรรมมากขึ้น รายการพฤติกรรมและการกระทำมีดังแสดงในตารางที่ 3-7 ดังข้างนี้ (ชัยพร วิยชาวุธ และคณะ 2527 : 74-78)

ตารางที่ 3 ประเภทพฤติกรรมต่อตนเอง

ลำดับ	พฤติกรรม	การกระทำ
1.	การหักห้ามใจ	ก การหักห้ามใจไม่ซื้อสิ่งของที่อยากได้แต่ยังไม่มีความจำเป็น ข การหักห้ามใจไม่ไปเที่ยวพักผ่อนยังไม่มีสิทธิ์บรรยาย
2.	การแสดงความรู้สึก อย่างเปิดเผย	ก การแสดงความรู้สึกโกรธอย่างเปิดเผย ข การแสดงความรู้สึกดีใจอย่างเปิดเผย
3.	การไม่ประมาท	ก การเดินทางด้วยความระมัดระวัง ข การทำงานด้วยความระมัดระวัง
4.	การมีวินัยของตนเอง	ก การทำงานให้เสร็จตามเวลาที่กำหนด ข การปฏิบัติตามระเบียบที่ตนวางไว้
5.	การขยันหมั่นเพียร	ก การใช้เวลาว่างทำงานให้เป็นประโยชน์ ข การขยันทำงานอย่างสม่ำเสมอ
6.	การพอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่	ก การรู้สึกพอใจในรูปร่างหน้าตาของตนเอง ข การรู้สึกพอใจในฐานะความเป็นอยู่ของตนเอง
7.	การกำหนดมาตรฐานให้ ตนเอง	ก การกำหนดปริมาณของงานที่ตนควรทำได้ก่อนลงมือทำ ข การกำหนดคุณภาพของงานที่ตนควรทำได้ก่อนลงมือทำ
8.	การมุ่งมั่นเกี่ยวกับเป้าหมาย	ก การตั้งมั่นสู้รบ ข การเล่นการพนัน
9.	การสำรวจตนเอง	ก การคิดทบทวนสิ่งที่ตนได้ทำไปแล้ว ข การคิดทบทวนความเหมาะสมของการแสดงออกของตนในโอกาสต่าง ๆ

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ลำดับ	พฤติกรรม	การกระทำ
10.	การประเมินตน	ก การนำตนเองไปเปรียบเทียบกับคนอื่น ข การคิดว่าตนเองดีหรือไม่ดีตามความเห็นของคนอื่น
11.	การพอใจในผลงานของตน	ก การรู้สึกพอใจในตนเองเมื่อทำงานได้สำเร็จ ข การชื่นชมในผลงานของตนเอง
12.	การรู้สึกเชื่อมั่นในตนเอง	ก การเชื่อว่าตนเองมีความสามารถที่จะทำงานให้สำเร็จ ข การไม่ลังเลใจที่จะทำในสิ่งที่ตนคิดว่าถูกต้อง
13.	การสำนึกผิด	ก การรู้สึกเสียใจเมื่อกระทำความผิด ข การรู้สึกไม่สบายใจเมื่อทำในสิ่งที่ไม่ควรทำ
14.	การรู้สึกละอายใจ	ก การรู้สึกละอายใจที่จะทำในสิ่งที่ไม่ควรทำ ข การไม่อยากทำผิดแม้ในที่ ๆ ไม่มีคนอื่นรู้เห็น
15.	การให้รางวัลตนเอง	ก การไปเที่ยวพักผ่อนเมื่อทำงานได้สำเร็จ ข การให้รางวัลตนเองเมื่อทำงานได้สำเร็จ
16.	การปลอบใจตนเอง	ก การปลอบใจตนเองเมื่อประสบความผิดพลาด ข การบอกตนเองว่าตนทำผิดได้ เพื่อเป็นการปลอบใจเมื่อทำผิดพลาด
17.	การลงโทษตนเอง	ก การใช้กรรมตนเองเมื่อทำผิดพลาด ข การตำหนิตนเองเมื่อทำผิดพลาด
18.	การรักษาสุขภาพ	ก การพยายามหลีกเลี่ยงโรคติดต่อ ข การปฏิบัติสามทศกัญศึกษา เพื่อให้ร่างกายแข็งแรง

* เป็นข้อที่ตัดทิ้งในชั้นวิเคราะห์ข้อมูล เนื่องจากมีข้อยกเว้น

ลำดับ	พฤติกรรม	การกระทำ
19.	การปรุงแต่งร่างกาย	ก การใช้เครื่องสำอางปรุงแต่งร่างกายให้สวยงามและมีกลิ่นหอม ข การใช้เครื่องประดับร่างกายให้สวยงาม
20.	การปรับปรุงตนเอง	ก การสำรวจสิ่งบกพร่องที่ผิดในตนเอง เพื่อการแก้ไขให้ดีขึ้น ข การพยายามแก้ไขนิสัยและบุคลิกของตนเอง
21.*	การรู้สึกอายผู้อื่น	ก การไม่เปิดเผยการกระทำที่ไม่ดีของตนให้คนอื่นทราบ แม้เป็นญาติมิตรสนิท ข การไม่ยอมทำผิดเพราะเกรงคนอื่นจะรู้เห็น

* เป็นข้อที่ตัดทิ้งในขั้นวิเคราะห์ข้อมูล เนื่องจากมีปัญหา

ตารางที่ 4 ประเภทพฤติกรรมทางสังคม

ลำดับ	พฤติกรรม	การกระทำ
1.	การพูดปิด	ก การพูดปิด เพื่อให้ตนเองไม่ต้องได้รับความเดือดร้อน ข การพูดปิด เพื่อแสดงอำนาจเป็นคนที่
2.	การรักษาสัญญา	ก การปฏิบัติตามสัญญาที่ให้ไว้ แม้จะเกิดผลเสียหายแก่ตน ข การปฏิบัติตามสัญญาที่ให้ไว้ แม้จะหลีกเลี่ยงไม่ปฏิบัติตามก็ได้
3.	การให้ร้ายป้ายสี	ก การให้ร้ายป้ายสีแก่ผู้อื่น เพื่อให้ตนเองไม่ต้องได้รับความเดือดร้อน ข การให้ร้ายป้ายสีแก่ผู้อื่น เพื่อให้เกิดผลดีแก่ตน
4.	การใช้กัโบาย	ก การใช้วิธีการต่าง ๆ ในการปฏิบัติต่อผู้อื่น เพื่อให้ตนเองไม่ต้องได้รับความเดือดร้อน ข การใช้วิธีการต่าง ๆ ในการปฏิบัติต่อผู้อื่น เพื่อกลั่นแกล้งให้ผู้อื่นเสียหาย
5.	การประจบ	ก การทำให้ผู้อื่นชื่นชอบตนเอง เพื่อตนจะไม่ต้องได้รับความเดือดร้อน ข การทำให้เจ้านายชื่นชอบตนเอง เพื่อความก้าวหน้าในตำแหน่งการงาน
6.	การล่าเหยียดเนื่องจากเพศ	ก การให้เกิดภัยกับผู้อื่นมากกว่าผู้หญิง ข การส่งเสริมให้ผู้ชายมีโอกาสก้าวหน้ามากกว่าผู้หญิง
7.	การล่าเหยียดเนื่องจากลำดับการเกิด	ก การส่งเสริมให้ลูกคนโตมีโอกาสเรียนหนังสือมากกว่าคนรองลงมา ข การรักลูกคนโตมากกว่าลูกคนรองลงมา

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ลำดับ	พฤติกรรม	การกระทำ
8.	การล้อเลียนเนื่องจาก ลักษณะทางเศรษฐกิจ	ก การให้เกียรติยกย่องคนที่ร่ำรวยมากกว่าคนที่ไม่ร่ำรวย ข การเกเรงอกเกรงใจคนที่ร่ำรวยมากกว่าคนที่ไม่ร่ำรวย
9.	การล้อเลียนเนื่องจาก ถิ่นกำเนิด	ก การช่วยเหลือคนที่มาจากท้องถิ่นเดียวกันมากกว่า คนต่างถิ่น ข การซื้อสตั๊ดต่อคนถิ่นเดียวกันมากกว่าคนต่างถิ่น
10.	การให้ความช่วยเหลือ	ก การช่วยเหลือผู้ประสบเคราะห์กรรม ข การช่วยเหลือผู้ยากไร้
11.*	การให้อภัย	ก การยกโทษให้ผู้ที่ทำผิดต่อตน ข การไม่คิดแค้นแก่ผู้ที่ทำให้ตนเจ็บใจ
12.	การเห็นใจ	ก การยอมให้ลูกพี่ที่มีความจำเป็นผิดผ่อนการชำระหนี้ ข การเข้าใจและการยอมรับความทุกข์ยากของผู้อื่น
13.	การรบกดขี่ผู้อื่น	ก การทำให้ผู้อื่นเกิดความเดือดร้อน ข การรบกวนผู้อื่นให้สิ้นเปลือง
14.	การบำเพ็ญประโยชน์ต่อ ชุมชน	ก การอาสาพัฒนาชุมชนที่ตนเองอยู่อาศัย ข การให้ความช่วยเหลือแก่เด็ก คนชรา และคนพิการ
15.	การขาดระเบียบวินัย	ก การแย่งกันซื้อบัตรชมภาพยนตร์ตามสะดวกโดยไม่ต้อง เข้าคิว ข การใช้รถใช้ถนนตามความสะดวกโดยไม่ต้องเคร่งครัด ตามกฎหมายจราจร

* เป็นข้อความที่สกัดกึ่งในชั้นวิเคราะห์ข้อมูล เนื่องจากมีข้อหา

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ลำดับ	พฤติกรรม	การกระทำ
16.*	การรักษาชื่อเสียงของ หมู่คณะ	ก การไม่ปฏิบัติตนไปในทางที่เสียหายให้หมู่คณะของตน เสื่อมเสียชื่อเสียง ข การพูดถึงหมู่คณะของตนในทางที่ดี
17.	การกตัญญูกตเวทีก	ก การกระทำเพื่อตอบแทนผู้มีพระคุณแม้ว่าตนเองจะต้อง ยากลำบาก ข การกระทำเพื่อตอบแทนผู้มีพระคุณแม้ว่าการกระทำนั้น จะผิดระเบียบ
18.	การปฏิบัติต่อผู้อาวุโสใน ทางที่ดี	ก การเคารพและให้เกียรติแก่ผู้อาวุโส ข การให้สิทธิพิเศษแก่ผู้อาวุโส
19.*	การเกรงใจ	ก การไม่กล้าปฏิเสธคำขอร้องของผู้อื่นด้วยความเกรงใจ ข การไม่กล้าขอร้องผู้อื่นด้วยความเกรงใจ
20.	การมีเพศสัมพันธ์นอก สมรสของชาย	ก การที่ผู้ชายมีความสัมพันธ์ทางเพศก่อนแต่งงาน ข การที่ผู้ชายแต่งงานแล้ว ไปยุ่งเกี่ยวกับหญิงอื่นอีก
21.	การมีเพศสัมพันธ์นอก สมรสของหญิง	ก การที่ผู้หญิงมีความสัมพันธ์ทางเพศก่อนแต่งงาน ข การที่ผู้หญิงแต่งงานแล้ว ไปยุ่งเกี่ยวกับชายอื่นอีก
22.	การรักษาหน้า	ก การยอมสูญเสียเงินทองเพื่อไม่ให้อัปอายขยหน้า ข การยอมอดทนต่อความขมขื่นเพื่อไม่ให้อัปอายขยหน้า
23.	การวิจารณ์ขยา	ก การวิจารณ์ขยาผู้ที่มีฐานะดีกว่าตน ข การวิจารณ์ขยาผู้ที่ทำงานดีเกินกว่าตน
24.	การเปิดเผยความ สามารถของตนเอง	ก การบอกกล่าวความสามารถพิเศษของตนให้ผู้อื่นทราบ ข การแสดงความสามารถพิเศษของตนให้ผู้อื่นรู้เห็นทุกครั้งที่ มีโอกาส

* เป็นข้อที่ตัดออกในขั้นวิเคราะห์ข้อมูล เนื่องจากมีปัญหา

ตารางที่ 5 ประเภทพฤติกรรมทางธุรกิจ

ลำดับ	พฤติกรรม	การกระทำ
1.*	การไม่เอาทรัพย์สิน	<p>อ การไปขโมยของทรัพย์สินผู้อื่น แม้มีโอกาสที่จะกระทำได้</p> <p>ข การชำระหนี้สินโดยจำหนี้ต้องทวงถาม</p>
2.*	การลักลอบทรัพย์สิน	<p>ก การหยิบฉวยทรัพย์สินผู้อื่นมาเงินของตนเมื่อมีโอกาสที่จะกระทำได้</p> <p>ข การไปนำหนี้สินไปชำระหากจำหนี้ไม่มาทวงถาม</p>
3.	การกระจายทรัพย์สินอย่าง รันทดที่ยมกัน	<p>ก การให้เงินทองหรือสิ่งของแก่ลูกหลานคนละเท่า ๆ กัน</p> <p>ข การให้ผลประโยชน์แก่ลูกน้องคนละเท่า ๆ กัน</p>
4.	การกระจายทรัพย์สินตาม ความสามารถ	<p>ก การให้เงินทองหรือสิ่งของแก่ลูกหลานตามความสามารถ สามารถมากให้มาก สามารถน้อยให้น้อย</p> <p>ข การให้ผลประโยชน์แก่ลูกน้องตามความสามารถ สามารถมากให้มาก สามารถน้อยให้น้อย</p>
5.	การกระจายทรัพย์สินตาม ความจำเป็น	<p>ก การให้เงินทองหรือสิ่งของแก่ลูกหลานตามความจำเป็น ของลูกหลาน จำเป็นมากให้มาก จำเป็นน้อยให้น้อย</p> <p>ข การให้ผลประโยชน์แก่ลูกน้องตามความจำเป็นของลูกน้อง จำเป็นมากให้มาก จำเป็นน้อยให้น้อย</p>
6.	การบริจาคทรัพย์สิน	<p>ก การบริจาคทรัพย์สินช่วยเหลือผู้อื่น</p> <p>ข การบริจาคเครื่องอุปโภคบริโภคช่วยเหลือผู้อื่น</p>
7.	การช่วยโอกาสยุติคดี	<p>ก การขึ้นราคาสินค้าที่จำเป็นทันทีที่ทราบว่าสินค้าจะขาดตลาด</p> <p>ข การขึ้นราคาสินค้าที่จำเป็นในเขตที่ประชาชนประสบภัยพิบัติ</p>

* 1 เป็นข้อที่ตัดออกในชั้นวิเคราะห์ข้อมูล 1 เนื่องจากมีปัญหา

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ลำดับ	พฤติกรรม	การกระทำ
8.	การละเลยที่จะรักษาลำธารลุ่มบด	ก การใช้ค่าลำทำน้ำลำธารณะโดยไม่คำนึงถึงว่าจะทำให้เกิดความชำรุดเสียหาย ข การใช้สถานที่ลำธารณะโดยไม่คำนึงว่าจะทำให้เกิดความชำรุดเสียหาย
9.	การรื้อสืบละเพื่อลำธารณะประโยชน์	ก การยกที่ดินส่วนตัวให้สร้างถนนลำธารณะ ข การยกที่ดินส่วนตัวให้สร้างส่วนลำธารณะ
10.	การกู้ยืมเงินจากผู้อื่น	ก การกู้ยืมเงินจากผู้อื่นไปลงทุนทำการค้าขาย ข การกู้ยืมเงินจากผู้อื่นไปเป็นค่ารักษาพยาบาล
11.	การให้ผู้อื่นกู้เงิน	ก การให้ผู้อื่นกู้เงินไปลงทุนทำการค้าขาย ข การให้ผู้อื่นกู้เงินไปเป็นค่ารักษาพยาบาล
12.	การให้ผู้อื่นยืมเงิน	ก การให้ผู้อื่นยืมเงินไปลงทุนทำการค้าขาย ข การให้ผู้อื่นยืมเงินไปเป็นค่ารักษาพยาบาล
13.	การประกอบอาชีพอิสระ	ก การประกอบอาชีพด้วยการตั้งร้านขายของของตนเอง ข การประกอบอาชีพด้วยการทำไร่ทำนาของตนเอง
14.	การประกอบอาชีพรับจ้าง	ก การรับราชการ ข การเป็นลูกจ้างบริษัทเอกชน
15.	การประกอบกิจการอาชีพที่ผิดกฎหมาย	ก การสกลอบค้าขายยานสพดัดให้โทษ ข การสกลอบค้าประเวณี
16.	การประกอบกิจการอาชีพที่ไม่ผิดกฎหมาย	ก การค้าขายบุหรื เหล้า และเบียร์ ข การค้าขายสัตว์เป็นสำหรับฆ่าเพื่อเป็นอาหาร

ตารางที่ 6 ประเภทพฤติกรรมทางการเมือง

ลำดับ	พฤติกรรม	การกระทำ
1.	การปฏิบัติตามระเบียบ แบบแผนอย่างเคร่งครัด	ก การปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด ข การปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างเคร่งครัด
2.	การใช้ตำแหน่งหน้าที่หาผล ประโยชน์	ก การใช้อำนาจในหน้าที่ที่มีอยู่ยืมผู้อื่นเพื่อให้ตนได้รับ ผลประโยชน์ ข การแสวงหาผลประโยชน์จากตำแหน่งหน้าที่ของตนเอง
3.	การให้สินบน	ก การให้ทรัพย์สินแก่ผู้อื่นเพื่อให้เขาทำผิดระเบียบในหน้าที่ เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ตนเอง ข การให้ทรัพย์สินแก่ผู้อื่นเพื่อให้เขาพิจารณาต่อหน้าที่และก่อให้เกิด ประโยชน์แก่ตนเอง
4.	การรับสินบน	ก การรับทรัพย์สินจากผู้อื่นเพื่อกระทำสิ่งผิดระเบียบ ข การรับทรัพย์สินจากผู้อื่นเพื่ออำนวยความสะดวกในงาน ตามหน้าที่ของตน
5.	การทุจริตในการเลือกตั้ง	ก การให้ผู้อื่นลงคะแนนเสียงเลือกตั้งแทนตนเอง ข การใช้บัตรปลอมลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง
6.	การแจ้งความเท็จ	ก การแจ้งความกล่าวหาผู้อื่นโดยไม่มีมูลความจริง ข การแจ้งความเท็จเพื่อประโยชน์ของตนเอง
7.	การปิดบังผู้กระทำผิด กฎหมาย	ก การรับผู้กระทำผิดกฎหมายให้อยู่อาศัยในบ้านของตน ข การไม่ยอมชี้ตัวผู้กระทำผิดกฎหมายให้เจ้าหน้าที่ บ้านเมืองทราบ

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ลำดับ	พฤติกรรม	การกระทำ
8.	การใช้สิทธิพิเศษ	ก การช่วยเหลือพรรคพวกให้มีสิทธิพิเศษ คนหนึ่งผู้อื่น ข การใช้สิทธิในการฝากเงิน ดีกว่าคนอื่น โดยไม่ต้องลอบคัดเลือก
9.	การปฏิบัติต่อบุคคลต่าง ๆ ด้วยอคติ	ก การปฏิบัติต่อประชาชนบางคนดีกว่าคนอื่นเพราะรักใคร่ชอบพอกัน ข การปฏิบัติต่อประชาชนบางคนดีกว่าคนอื่นเพราะกลัวว่าตนจะได้รับภัย
10.	การบริการแก่ผู้ด้อยโอกาส	ก การให้การส่งเสริมแก่ผู้ประสบภัยพิบัติ ข การสวดท้อทุกข์ให้แก่ผู้มีรายได้น้อยและมีฐานะยากจน
11.	การปกครองด้วยความรุนแรง	ก การตัดสินลงโทษลูกน้องด้วยความรุนแรง ข การแก้ปัญหาความวุ่นวายโดยใช้อำนาจเด็ดขาด
12.	การลดหย่อนโทษให้ผู้ที่กระทำผิด	ก การลดหย่อนโทษให้แก่ผู้ล้าผิด ข การลดหย่อนโทษให้ผู้ที่กระทำผิดโดยประมาท
13.	การสละสิทธิ, สละภาพส่วนตัวบุคคลเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม	ก การสละสิทธิบางอย่างของตนเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม ข การยอมทำตามผู้อื่น เพื่อประโยชน์ส่วนรวม
14.	การเสียสละเพื่อชาติบ้านเมือง	ก การสละความสูญส่วนตัวเพื่อประโยชน์ของชาติบ้านเมือง ข การยอมเสียสละเลือดเนื้อของตนเพื่อปกป้องชาติบ้านเมือง

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ลำดับ	พฤติกรรม	การกระทำ
15.	การเป็นหูเป็นตาให้ เจ้าหน้าที่บ้านเมือง	ก การบอกแหล่งของผู้กระทำความผิดกฎหมายให้ เจ้าหน้าที่ บ้านเมืองทราบ ข การรายงานเหตุการณ์ที่ผิดปกตให้ เจ้าหน้าที่บ้านเมืองทราบ
16.*	การยอมปฏิบัติตาม กฎหมายบ้านเมือง	ก การยอมปฏิบัติตามกฎหมายบ้านเมืองแม้ตนจะเห็นว่า กฎหมายนั้นไม่เป็นธรรม ข การไม่ฝ่าฝืนกฎหมายแม้ตนจะเห็นว่ากฎหมายนั้น ไม่เป็นธรรม
17.	การดื้อแพ่งต่อคำสั่งที่ ไม่เป็นธรรม	ก การชุมนุมต่อต้านกฎหมายที่คิดว่าไม่ชอบธรรม ข การเจียมตนต่อคำสั่งที่ตนเห็นว่าไม่ชอบธรรม
18.	การมีส่วนร่วมทางการเมือง	ก การติดตามการทำงานของตัวแทนราษฎร ข การแสดงความคิดเห็นทางการเมืองของตนให้ผู้อื่นทราบ

* เป็นข้อที่คัดออกในขั้นวิเคราะห์ข้อมูล เนื่องจากมีปัญหา

ตารางที่ 7 - ประเภทพฤติกรรมต่อสิ่งแวดล้อม

ลำดับ	พฤติกรรม	การกระทำ
1.	การควบคุมน้ำ	ก การสร้าง เขื่อนหรือฝายกั้นน้ำ ข การเปลี่ยนทางเดินของแม่น้ำลำคลอง
2.	การควบคุมสัตว์	ก การเร่งการเจริญเติบโตของสัตว์ ข การผสมพันธุ์และทำหมันสัตว์
3.	การควบคุมพืช	ก การเร่งการเจริญเติบโตของต้นไม้ ข การผสมพันธุ์และกำจัดพันธุ์พืช
4.	การใช้ทรัพยากรธรณี	ก การระเบิดภูเขา ข การอุทธรายจากแม่น้ำลำคลอง
5.	การทำลายพันธุ์สัตว์	ก การล่าสัตว์ในฤดูผสมพันธุ์ ข การฆ่าสัตว์ที่กำลังจะอุ้มพันธุ์
6.	การทำลายพืชพันธุ์	ก การตัดไม้ในป่าสงวน ข การถางป่าทำไร่เลื่อนลอย
7.	การสร้างมลภาวะ	ก การทิ้งของเสียในแม่น้ำลำคลอง ข การทิ้งขยะข้างถนนหนทาง
8.	การใช้พลังงานอย่างสิ้นเปลือง	ก การใช้ไฟฟ้่าอย่างสิ้นเปลืองที่เท่าที่ ข การใช้แก๊สอย่างสิ้นเปลืองที่เท่าที่
9.	การเปลี่ยนแปลงสิ่งก่อสร้างเก่าแก่	ก การรื้อถอนสิ่งก่อสร้างเก่าแก่เพื่อสร้างใหม่ ข การต่อเติมสิ่งก่อสร้างโบราณ
10.	การอนุรักษ์สภาพธรรมชาติ	ก การห้ามจับสัตว์ตัดไม้ในอุทยานแห่งชาติ ข การห้ามปลูกสิ่งก่อสร้างบังทิวทัศน์ที่สวยงาม

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ลำดับ	พฤติกรรม	การกระทำ
11.	การละเมิดวัตถุ	ก การละเมิดแอลกอฮอล์ ข การละเมิดของที่ระลึก
12.	การละเมิดสิ่งมีค่า	ก การละเมิดเงินทอง ข การละเมิดทรัพย์สินพลอย
13.	การปฏิบัติต่อสัตว์อย่างดี	ก การเลี้ยงสัตว์เหมือนลูกหลาน ข การพยาบาลสัตว์เมื่อเจ็บป่วย
14.	การใช้แรงงานสัตว์	ก การใช้สัตว์ลากรถ ข การใช้สัตว์ลากของ
15.	การนำสัตว์มาแข่งกัน	ก การนำขามาวิ่งแข่งกัน ข การนำวัวมาวิ่งแข่งกัน
16.	การนำสัตว์มาต่อสู้กัน	ก การนำไก่มาตีกัน ข การนำปลามากัดกัน
17.	การทดลองกับสัตว์	ก การให้สัตว์ลองกินอาหารที่สงสัยว่าจะมีพิษ ข การลองให้สุนัข สืบงูที่ตายแล้วแก่สุนัข
18.	การฆ่าสัตว์	ก การฆ่าวัว ควาย เพื่อกินเป็นอาหาร ข การฆ่าสัตว์เพื่อนำเนื้อหนังไปขาย
19.	การชนไหว้ดวงสว่าง ผีล้างเทวดา	ก การชนไหว้ดวงสว่างหรือผู้ตายแล้ว ข การขนานสิ่งศักดิ์สิทธิ์
20.	การรื้อในโลศศาล	ก การใช้เครื่องรางของขลัง ข การใช้เวทมนต์คาถา

การกระทำทั้งหมดในตารางที่ 3 ถึง 7 มีรวมทั้งสิ้น 198 การกระทำ แบ่งเป็น 2 ชุด คือ ชุด ก. และชุด ข. และถือว่าการกระทำทั้ง 2 ชุดนี้ มีความสัมพันธ์กัน และถ้าต้องการผลการวิจัยที่มีความทั่วไปสูงขึ้น ก็ควรจะใช้การกระทำทั้ง 2 ชุดนี้พร้อม ๆ กัน

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ใช้การกระทำทั้ง 2 ชุด แต่ด้วยพฤติกรรมการยอมรับรวมทั้งสิ้นมีจำนวนมากถึง 99 การกระทำ เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ผู้ตอบ ผู้วิจัยจึงได้แบ่งการกระทำในแต่ละชุดออกเป็น 3 ตอน และกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มจะทำการเพียงตอนหนึ่งตอนใดเท่านั้น ด้วยผู้วิจัยไม่ต้องการให้ เกิดตัวแปรควบคุมว่า ในการทำสิ่ง ใช้วิธีขยายกลุ่มตัวอย่างแบบสำรวจแบ่งออกดังนี้

ตอนที่ 1 ก. ประกอบด้วยการกระทำชุด ก. ที่แตกต่างพฤติกรรมต่อสิ่งแวดล้อม และพฤติกรรมทางการเมืองมี 38 การกระทำ (สิ่งแวดล้อม 20 + การเมือง 18)

ตอนที่ 1 ข. ประกอบด้วยการกระทำชุด ข. ที่แตกต่างพฤติกรรมต่อสิ่งแวดล้อม และพฤติกรรมทางการเมือง มี 38 การกระทำ เช่นเดียวกับกับ ส่วนที่ 1 ก.

ตอนที่ 2 ก. ประกอบด้วยการกระทำชุด ก. ที่แตกต่างพฤติกรรมทางเศรษฐกิจ และพฤติกรรมต่อตนเอง มี 37 การกระทำ (เศรษฐกิจ 16 + ตนเอง 21)

ตอนที่ 2 ข. ประกอบด้วยการกระทำชุด ข. ที่แตกต่างพฤติกรรมทางเศรษฐกิจ และพฤติกรรมต่อตนเอง มี 37 การกระทำ เช่นเดียวกับกับส่วน ที่ 2 ก.

ตอนที่ 3 ก. ประกอบด้วยการกระทำชุด ก. ที่แตกต่างพฤติกรรมทางสังคม มี 24 การกระทำ

ตอนที่ 3 ข. ประกอบด้วยการกระทำชุด ข. ที่แตกต่างพฤติกรรมทางสังคม มี 24 การกระทำ เช่น

3. เครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้คือ

1) แบบสอบถามเกี่ยวกับรายละเอียดของกลุ่มตัวอย่าง มีข้อกำหนดเกี่ยวกับลักษณะภาพของกลุ่มตัวอย่าง เพศ อายุ ภูมิสำเนา ระดับการศึกษา คำสนทนา ฯลฯ

2) มาตรการวัดความเชื่อทางจริยธรรมมี 2 มาตรฐาน

P - ความเป็นไปได้ของความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำหนึ่งกับผลกระทบหนึ่ง

D - ความน่าปรารถนาของผลกระทบ

มาตรฐาน P และ D นำมาประกอบกันเป็นมาตรฐาน B เรียกว่า ความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ ตามแนวการวัดความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ ของฟิชไบน์และไอเซน (Fishbein and Ajzen, 1975)

$$B = \sum_{i=1}^k (P_i D_i)$$

เมื่อ B = ความเชื่อเกี่ยวกับผลของพฤติกรรม

P_i = ความเป็นไปได้ที่การกระทำหนึ่งจะสัมพันธ์กับผลกระทบ 1

D_i = ความน่าปรารถนาของผลกระทบ 1

และ k = จำนวนข้อผลกระทบ

ขั้นตอนในการสร้างมาตรการวัดความเชื่อทางจริยธรรม

1. นำพฤติกรรมจริยธรรมทั้ง 198 พฤติกรรมมาสร้างมาตรการวัดความเป็นไปได้ของความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำหนึ่งกับผลกระทบหนึ่ง โดยแบ่งเป็นมาตรการวัด 2 ชุด ที่มีความเท่าเทียมกันชุดละ 99 การกระทำ

2. การสร้างข้อความเกี่ยวกับผลของการกระทำ

ในการสร้างข้อความเกี่ยวกับผลของการกระทำ ผู้วิจัยได้พิจารณาเนื้อหาต่าง ๆ ของผลที่ เกิดจากการกระทำหนึ่ง ๆ และได้จำแนกออกเป็น 4 มิติดังนี้

- 1) ความที่เป็นรูปธรรมหรือนามธรรมของผลที่ เกิดขึ้น
- 2) ผลของการกระทำ เกิดแก่ผู้กระทำหรือแก่ส่วนรวม
- 3) ผลของการกระทำ เกิดขึ้นในระยะสั้นหรือระยะยาว
- 4) ผลของการกระทำนั้นเป็นด้านบวกหรือด้านลบ

จากมิติของผลการกระทำ 4 มิติดังกล่าว คณะผู้วิจัย ๆ ได้สร้างข้อความที่ ยึดถึงผลการกระทำรวม 48 ข้อความ แต่เนื่องจากมีการกระทำที่ต้องสำรวจเป็นจำนวนมาก ถึง 20 การกระทำ การประเมินคุณค่าและความเห็นไปได้ของผลการกระทำทั้ง 48 ประการ จะใช้เวลานานมากเกินไปและเกินวิสัยที่ผู้ออกจะกระทำได้ ดังนั้นคณะผู้วิจัย ๆ จึงได้ปรับปรุงให้เหลือ เพียง 14 ผลการกระทำ และได้นำทฤษฎีแรงจูงใจของมาส์โลว์ (Maslow) มาพิจารณา ประกอบในการปรับปรุงด้วย ผลการกระทำทั้ง 14 ประการมีดังต่อไปนี้

ผลด้านบวก

- 1) ทำให้มีทรัพย์สินเงินทอง
- 2) ทำให้ชีวิตและทรัพย์สินมีความมั่นคงปลอดภัย
- 3) ทำให้เป็นที่รักใคร่เอ็นดู
- 4) ทำให้รู้สึกว่าตนเองมีค่า น่าภาคภูมิใจ
- 5) ทำให้ประสบความสำเร็จใน ชีวิตการทำงาน
- 6) ทำให้เกิดความลุ่มลุ่มสบายใจ
- 7) ทำให้เกิดผลดีต่อสังคม

ผลด้านลบ

- 8) ทำให้ขัดแย้งทรัพย์สินเงินทอง
- 9) ทำให้เกิดอันตรายต่อชีวิตและทรัพย์สิน
- 10) ทำให้เป็นที่รังเกียจและถูกตำหนิ
- 11) ทำให้รู้สึกว่าตนเองไร้ค่า น่าอับอาย

- 12) ทำให้ประสบความสำเร็จใน ชีวิตการทำงาน
- 13) ทำให้เกิดความทุกข์ร้อนใจ
- 14) ทำให้เกิดผลเสียต่อสังคม

เพื่อให้ข้อความที่ขั้ปงถึงผลการกระทำทั้ง 14 ข้อนี้ เป็นเนื้อหาครอบคลุมและเป็นตัวแทนของความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผลที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำหนึ่ง ๆ ผู้วิจัย ฯ จึงได้สร้างแบบสอบถามชนิดคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับพฤติกรรมต่าง ๆ จำนวน 10 พฤติกรรมชั้นฉบับหนึ่งให้ผู้ตอบบรรยายผลการกระทำต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำหนึ่ง ๆ จากนั้นได้นำไปสำรวจกับนักศึกษาพยาบาลและหญิง ชั้นปีที่ 2 คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จำนวน 32 คน ซึ่งผลการวิเคราะห์คำตอบของกลุ่มตัวอย่าง พบว่าส่วนใหญ่มีความสอดคล้องกับข้อความเกี่ยวกับผลการกระทำทั้ง 14 ข้อที่คณะวิจัย ฯ ได้สร้างขึ้น ดังแสดงในตารางที่ 8

ตารางที่ 8 คำตอบเกี่ยวกับผลการกระทำของนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
จำนวน 32 คน

ผลการกระทำ	จำนวนผู้ตอบ	ร้อยละ
ทำให้มีทรัพย์สินเงินทอง	16	50.00
ทำให้ชีวิตและทรัพย์สินมีความมั่นคงปลอดภัย	16	50.00
ทำให้เป็นที่รักใคร่ชื่นชม	31	96.87
ทำให้รู้สึกว่าตนเองมีค่าภาคภูมิใจ	25	78.12
ทำให้ประสบความสำเร็จในชีวิตการทำงาน	24	75.00
ทำให้เกิดความสูญเสียบายใจ	29	90.62
ทำให้เกิดผลดีต่อสังคม	24	75.00
ทำให้ยึดมั่นทรัพย์สินเงินทอง	24	75.00
ทำให้เกิดอันตรายต่อชีวิตและทรัพย์สิน	21	65.62
ทำให้เป็นที่รังเกียจและถูกตำหนิ	30	93.75
ทำให้รู้สึกว่าตนเองไร้ค่าน่าอับอาย	16	50.00
ทำให้ประสบความสำเร็จในชีวิตการทำงาน	11	34.37
ทำให้เกิดความทุกข์ร้อนใจ	29	90.62
ทำให้เกิดผลเสียต่อสังคม	26	81.25

3. การกำหนดระดับความน่าปรารถนาของผลการกระทำ

ระดับความน่าปรารถนาของผลการกระทำ ซึ่งผู้ตอบจะต้องเลือกตอบในตอนนที่ 3 ของมาตรวัด ผู้วิจัย ๗ ได้กำหนดระดับไว้ 5 ระดับดังนี้คือ

- 1) น่าปรารถนาอย่างยิ่ง
- 2) น่าปรารถนา
- 3) สักลนไม่ได้
- 4) ไม่น่าปรารถนา
- 5) ไม่น่าปรารถนาอย่างยิ่ง

4. แบบสำรวจระดับความถูกต้องของการกระทำ

ผู้วิจัยสร้างแบบสำรวจประเมินความถูกต้องของการกระทำ ๔ เป็นตอนที่ 2 ของมาตรวัด โดยแบ่งระดับการประเมินเป็น 5 ระดับคือ

- 1) ถูกที่สุด
- 2) ถูก
- 3) สักลนไม่ได้
- 4) ผิด
- 5) ผิดที่สุด

มาตรวัดและการตรวจให้คะแนน

มาตรวัดความเชื่อทางจริยธรรม เกี่ยวกับพฤติกรรมต่อตนเองที่เรียบร้อยสมบูรณ์ จะประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 การประเมินความเห็นเป็นไปได้ที่จะเกิดขึ้นของผลการกระทำต่าง ๆ
วิธีทำ รวบรวมวงกลมหมายเลขที่คิดว่าตรงกับความเห็นของท่านมากที่สุด

ผลที่เกิดจาก การกระทำ	การขยับ			การเสียดสี เพื่อส่วนรวม			การตัดสินใจด้วยความระมัดระวัง		
	0	1	2	0	1	2	0	1	2
ทำให้มีทรัพย์สินเงินทอง	0	1	2	0	1	2	0	1	2
ทำให้ชีวิตและทรัพย์สินมีความ มั่นคงปลอดภัย	0	1	2	0	1	2	0	1	2

การตรวจให้คะแนน 0 สำหรับการวงกลมหมายเลข 0 (เป็นไปได้)
1 สำหรับการวงกลมหมายเลข 1 (เป็นไปได้น้อย)
2 สำหรับการวงกลมหมายเลข 2 (เป็นไปได้มาก)

ตอนที่ 2 การประเมินระดับความถูกต้องของการกระทำ

วิธีทำ เขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเห็นของท่านมากที่สุด

ระดับความถูกต้องของการกระทำ	ถูก	ถูก	ตัดสิน	ผิด	ผิด
การกระทำ	ที่สุด		ไม่ได้		ที่สุด
การขยับ					
การเสียดสีเพื่อส่วนรวม					

- การตรวจให้คะแนน
- 1 สำหรับการ สื่อกตอบว่า "ผิดที่สุด"
 - 2 สำหรับการ สื่อกตอบว่า "ผิด"
 - 3 สำหรับการ สื่อกตอบว่า "ตัดสินไม่ได้"
 - 4 สำหรับการ สื่อกตอบว่า "ถูก"
 - 5 สำหรับการ สื่อกตอบว่า "ถูกที่สุด"

ตอนที่ 3 การประเมินระดับความน่าปรารถนาของผลการกระทำ

วิธีทำ เขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเห็นของท่านมากที่สุด

ระดับความน่าปรารถนา ผลที่เกิดจากการกระทำ	น่าปรารถนา อย่างยิ่ง	น่าปรารถนา	ตัดสิน ไม่ได้	ไม่น่าปรารถนา	ไม่น่าปรารถนา อย่างยิ่ง
มุ่งมีทรัพย์สินเงินทอง					
ยิวต์และทรัพย์สินมีความมั่นคง					
ปลอดภัย					

- การตรวจให้คะแนน
- 2 สำหรับการ สื่อกตอบว่า "ไม่น่าปรารถนาอย่างยิ่ง"
 - 1 สำหรับการ สื่อกตอบว่า "ไม่น่าปรารถนา"
 - 0 สำหรับการ สื่อกตอบว่า "ตัดสินไม่ได้"
 - 1 สำหรับการ สื่อกตอบว่า "น่าปรารถนา"
 - 2 สำหรับการ สื่อกตอบว่า "น่าปรารถนาอย่างยิ่ง"

การทดสอบหาค่าความเที่ยง ความตรง และความเท่าเทียมกันของมาตรวัด

มาตรวัดความรู้ความเข้าใจทางจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมต่อตนเองที่ได้สร้างขึ้น
จำนวน 2 ฉบับ ผู้วิจัยได้นำไปทดสอบหาค่าความเที่ยง (Reliability) ความตรง
(Validity) และความเท่าเทียมกัน (Equivalence) โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ความเที่ยงของมาตรวัด (Reliability)

ผู้วิจัยได้ทดสอบหาค่าความเที่ยงของมาตรวัดด้วยวิธีการทดสอบซ้ำ (Test Retest Method) โดยเว้นระยะห่างของการทดสอบครั้งแรกและครั้งหลัง 4 เป็นระยะ 4 เวลาหนึ่งสัปดาห์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดสอบเป็นนักเรียนเพศชายและหญิง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร กระทำโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของการสอบซ้ำ 4 เป็นกลุ่มและรวมทุกการกระทำ (Test-Retest Reliability Across Subjects and Behaviors by Scales) ดังแสดงผลในตารางที่ 9

ตารางที่ 9 แสดงค่าความเที่ยงของมาตรวัดความเชื่อทางจริยธรรม 2 ฉบับทั้ง 5 ด้าน

ความเชื่อ	ตนเอง		สังคม		การเมือง		เศรษฐกิจ		สิ่งแวดล้อม	
	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2
ความเป็นไปได้ของ ผลการกระทำ (P)	.75	.73	.79	.79	.89	.83	.78	.82	.75	.85
การประเมินความถูกต้อง ของการกระทำ (E)	.79	.70	.82	.77	.91	.88	.72	.81	.74	.83
การประเมินความน่า ปรารถนาของผลการ กระทำ	.93	.93	.96	.93	.92	.94	.95	.95	.94	.95

2. ความตรงของมาตรวัด ผู้วิจัยได้หาความตรงของมาตรวัดโดยหาความตรงตาม ทฤษฎีของมาตรวัด (Construct Validity) พิจารณาหลักการวัดที่ว่า คะแนนที่ได้จากการใช้ เครื่องมือต่างชนิดกันแต่วัดตัวแปรหรือลักษณะเดียวกัน ควรจะมีความสัมพันธ์กันสูง และกับคะแนน ความรู้ความเข้าใจทางจริยธรรม ที่เกี่ยวกับพฤติกรรมต่อตนเอง ที่วัดตามแนวทฤษฎีของทียิปป์กับ คะแนนที่ได้จากการวัดตามมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ ควรจะมีความสัมพันธ์กันสูง โดยพิจารณา จากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดสอบเป็นกลุ่มเดียวกับการทดสอบหาค่าความเที่ยง สำหรับการคำนวณหาค่าความตรง กระทำโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนน ความเชื่อของทุกการกระทำและของผู้ตอบทุกคนกับคะแนนที่ได้จากการประเมินความถูกต้องของ พฤติกรรม (Correlation with Evaluation Across Subjects and Behaviors by Scales) ได้ค่าความตรงปรากฏตามตารางที่ 10

ตารางที่ 10 แสดงค่าความตรงตามทฤษฎีของมาตรวัด

มาตรวัด	การทดลอง		ประเภทพฤติกรรม							
	ตนเอง		สังคม		การเมือง		เศรษฐกิจ		สิ่งแวดล้อม	
	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2
มาตรวัดฉบับที่ 1	.61	.62	.71	.81	.81	.81	.87	.78	.73	.74
มาตรวัดฉบับที่ 2	.54	.65	.71	.72	.80	.86	.75	.74	.79	.79

3. ความเท่าเทียมกันของมาตรวัด (Equivalence)

การวิจัยครั้งนี้ได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้มาตรวัด 2 ฉบับ ผู้วิจัยจึงได้ทำการ ทดสอบความเท่าเทียมกัน (Equivalence) ของมาตรวัดทั้ง 2 ฉบับ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) ของมาตรวัดฉบับที่ 1 และฉบับที่ 2 ในการทดลอง 2 ครั้ง ได้ผลปรากฏตามตารางที่ 11

ตารางที่ 11 แสดงค่าความเท่าเทียมกันของมาตรฐาน 2 ฉบับ

การทดสอบ	ผลการกระทำข้อที่						
	1	2	3	4	5	6	7
ครั้งที่ 1	0.76	0.67	0.50	0.79	0.70	0.68	0.58
ครั้งที่ 2	0.54	0.68	0.61	0.79	0.76	0.62	0.82

การทดสอบ	ผลการกระทำข้อที่							ตั้ยี่รวม
	8	9	10	11	12	13	14	
ครั้งที่ 1	0.80	0.67	0.62	0.66	0.63	0.67	0.76	0.76
ครั้งที่ 2	0.86	0.83	0.79	0.82	0.89	0.79	0.86	0.84

การเก็บรวบรวมข้อมูล1. การเตรียมการก่อนเก็บข้อมูล

1.1 นำเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างเพื่อหา
ค่าความเที่ยง ความตรง และความเท่าเทียมกันของเครื่องมือ

1.2 ติดต่อขอความร่วมมือในการทำวิจัยจากอธิบดีกรมสามัญศึกษา กระทรวง
ศึกษาธิการ และเลขาธิการสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ จากนั้นนำหนังสือขอความร่วมมือ
ร่วมมือไปติดต่อและนัดหมายกับโรงเรียนที่ได้คัดเลือกไว้ สำหรับรับตัว ระยะเวลา และสถานที่ในการเก็บ
รวบรวมข้อมูลอนุโลมตามความสะดวกของโรงเรียน

2. การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 นักเรียนและผู้ปกครอง การเก็บข้อมูลทุกจุดภูมิภาคมีขั้นตอนดำเนินการดังนี้

2.1.1 นักเรียนและผู้ปกครองบางส่วนที่สามารถเดินทางมาร่วมประชุม
ที่โรงเรียนได้ ผู้วิจัยได้จัดให้สอบมาตรฐานขึ้นภายในห้องเรียน หรือสถานที่ที่โรงเรียนจัดให้ตาม
ความเหมาะสม โดยมีขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

- 1) ผู้วิจัยแนะนำตนเองพร้อมทั้งชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย และขอความร่วมมือจากนักเรียนและผู้ปกครอง ให้ตอบอย่างใจและตอบตามความเป็นจริง
- 2) แจกมาตราวัดให้กับกลุ่มตัวอย่าง 1 คนต่อ 1 ฉบับ โดยประมาณ ให้กลุ่มตัวอย่างที่ตอบมาตราวัดทั้งสองฉบับมีจำนวนใกล้เคียงกัน จากนั้นอธิบายวิธีการตอบมาตราวัด พร้อมทั้งยกตัวอย่างให้ผู้ตอบเข้าใจดีทุกคน จึงให้ลงมือตอบมาตราวัด เมื่อผู้ใดตอบเสร็จแล้วผู้วิจัยจะตรวจสอบความเรียบร้อยสมบูรณ์ หากพบว่ายังตอบไม่สมบูรณ์ก็ขอให้ฝากกลับไปแก้ไขใหม่จนเรียบร้อยสมบูรณ์

2.1.2 ในกรณีที่ผู้ปกครองของนักเรียนไม่สามารถเดินทางมาร่วมประชุมได้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการฝากมาตราวัดให้นักเรียนฝากกลับไปให้ผู้ปกครองตอบที่บ้าน ทั้งนี้ผู้วิจัยได้กำชับนักเรียนว่าให้ผู้ปกครองตอบด้วยตนเอง ส่วนนักเรียนเป็นผู้อธิบายวิธีการตอบมาตราวัดให้แก่ผู้ปกครอง เมื่อตอบเสร็จแล้วให้นำมาคืนที่ครูประจำชั้น แต่จากนั้นผู้วิจัยจะไปรับกลับคืน พร้อมทั้งตรวจสอบความเรียบร้อย หากพบว่ายังขาดตกบกพร่องก็ส่งคืนไปให้ผู้ปกครองคนนั้นตอบใหม่อีกรอบ

2.2 การเก็บข้อมูลครู ผู้วิจัยได้ขอความร่วมมือจากทางโรงเรียนให้เป็นผู้รับผิดชอบในการแจกจ่ายมาตราวัดให้แก่ครู โดยที่การแจกจ่ายนี้ให้มีการคลงกันระหว่างครูแต่ละท่าน วิชาที่ครูสังกัด ระดับอายุและการศึกษาของครู จากนั้นผู้วิจัยจะกลับมารับมาตราวัดคืนตามเวลาที่นัดหมายไว้กับทางโรงเรียน พร้อมทั้งตรวจสอบความเรียบร้อยสมบูรณ์ หากพบว่าฉบับใดขาดความสมบูรณ์ก็ส่งคืนให้ครูตอบเพิ่มเติม

การเตรียมการก่อนการวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเรียบร้อยแล้ว ได้มีการเตรียมการก่อนการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของมาตราวัด หากพบว่าฉบับใดมีคำตอบที่ไม่ครบสมบูรณ์มากกว่า 2 ข้อขึ้นไป ก็จะคัดมาตราวัดฉบับนั้นออกไป ซึ่งผลปรากฏว่ามีมาตราวัดที่สมบูรณ์พอที่จะนำมาใช้วิเคราะห์ได้จำนวน 8,558 ฉบับ

2. ลงรหัสซึ่งใช้แทนคำตอบในมาตราวัด ในแบบฟอร์มลงรหัส (Data Coding Form)

3. บันทึกกรหัลของข้อมูลลงในเทปสำหรับวิเคราะห์ด้วยคอมพิวเตอร์
4. การสกัดกระทำกับข้อมูลที่ไม่สมบูรณ์ ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์แบ่งกลุ่มตัวอย่าง ออกเป็นกลุ่มย่อย ๆ ละ 6 คน ถ้ามีผู้ใดผู้หนึ่งตอบไม่สมบูรณ์ จะเอาข้อมูลของคนในกลุ่มที่ตอบ ข้อนั้นสมบูรณ์มาหาค่าฐานนิยม (Mode) แล้วเอาค่าฐานนิยมนี้มาไว้แทนค่าที่หายไป ในกรณีที่ ค่าฐานนิยมมี 2 ค่า จะเลือกค่าที่ใกล้เคียงกับคะแนนเฉลี่ย

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ได้ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ทำการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมด โดยแบ่งการ วิเคราะห์เป็น 2 ขั้นตอนดังนี้

1. วิเคราะห์โดยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS สำหรับข้อมูลเบื้องต้นดังนี้
 - 1.1 คำนวณหาคะแนนความเชื่อทางจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมต่อตนเองของ แต่ละการกระทำ ตามตัวแปรอิสระทั้ง 6 ตัวแปร จากสูตร

$$A_o = \sum_{i=1}^n b_i e_i$$
 - 1.2 คำนวณหาคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความเชื่อทาง จริยธรรม แต่ละการกระทำ
 - 1.3 วิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างกลุ่มตามตัวแปรอิสระ โดยใช้วิธีการ วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance)
 - 1.4 ในกรณีที่พบความแตกต่างระหว่างกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะวิเคราะห์ เปรียบเทียบพหุคูณด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe)

การแปลความหมายของคะแนนที่คำนวณจากสูตรของพิชัยไพบ

คะแนนรวมที่คำนวณจากสูตรของพิชัยไพบที่ได้กล่าวถึงในข้อที่ 1 ของการวิเคราะห์หัย้อมูล ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 7 ระดับ และได้ให้ความหมายแทนแต่ละระดับดังต่อไปนี้

ช่วงคะแนน	ระดับความถูกต้องของพฤติกรรม
20.01 - 28.00	เป็นพฤติกรรมที่ดี ถูก และควรอย่างมากที่สุด
12.01 - 20.00	เป็นพฤติกรรมที่ดี ถูก และควรอย่างมาก
4.01 - 12.00	เป็นพฤติกรรมที่ดี ถูก และควร
(-4.00) - (-4.00)	เป็นพฤติกรรมที่ตัดสินไม่ได้ว่าดีหรือไม่ดี
(-4.01) - (-12.00)	เป็นพฤติกรรมที่ไม่ดี ผิด และไม่ควร
(-12.01) - (-20.00)	เป็นพฤติกรรมที่ไม่ดี ผิด และไม่ควรอย่างมาก
(-20.01) - (-28.00)	เป็นพฤติกรรมที่ไม่ดี ผิด และไม่ควรอย่างมากที่สุด

การที่ผู้วิจัยจำแนกระดับความถูกต้องของพฤติกรรมออกเป็น 7 ระดับ ก็เนื่องจากว่า ช่วงของคะแนนอยู่ระหว่าง -28.00 ถึง 28.00 หรือเท่ากับ 56 คะแนน การจำแนกดังกล่าวทำให้แต่ละระดับมีช่วงคะแนนเท่ากันหรือเท่ากับ 8 คะแนน และสอดคล้องกับความมุ่งหมายของผู้วิจัยที่ต้องการให้ระดับความถูกต้องของพฤติกรรมมีทั้งในด้านถูก ผิด และตัดสินไม่ได้ว่าถูกหรือผิด โดยการจำแนกออกเป็น 7 ระดับ

2. วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับข้อมูลดังต่อไปนี้

2.1 วิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อทางจริยธรรมที่ดีกับผลการกระทำทางบวก และความเชื่อทางจริยธรรมที่ไม่ดีกับผลการกระทำทางลบ

2.2 วิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อทางจริยธรรม (B) กับการประเมินผลพฤติกรรม (E) ตามตัวแปร 5 ตัวแปร คือ สถานภาพ วัตถุประสงค์ ความเป็นเมือง และอาชีพหลักของครอบครัว

3. วิเคราะห์ความน่าปรารถนของการกระทำตามตัวแปร 5 ตัว

บทที่ 3

ผลการวิจัย

การเสนอผลการวิจัยในบทนี้ ผู้วิจัยจะเสนอตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนความเชื่อทางจริยธรรมเป็นรายพฤติกรรม
จริยธรรมทั้ง 5 ประเภท

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนการประเมินความถูกต้องของการกระทำ
พฤติกรรมจริยธรรม 5 ประเภท

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนความน่าปรารถนาของผลการกระทำ

ตอนที่ 4 ค่าสัมสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อทางจริยธรรมกับการประเมินผลพฤติกรรม
ของพฤติกรรมจริยธรรม 5 ประเภท

ตอนที่ 5 ค่าสัมสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อทางจริยธรรมกับผลการกระทำในลักษณะทำดี
ได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ตามตัวแปร 5 ตัวแปร

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ครูและผู้บริหารจากภูมิภาคต่าง ๆ ของ
ประเทศไทย จำนวนทั้งสิ้น 9,000 คน ผู้วิจัยได้นำมาตรวจคัดกรองและคัดเลือก ได้มาตรวจวัด
ที่มีความถูกต้องสมบูรณ์พอที่จะนำมาวิเคราะห์ได้ จำนวน 8,558 ฉบับ (ดังแสดงรายละเอียดไว้
หน้า 23-24) ซึ่งข้อมูลเกี่ยวกับรายละเอียดของกลุ่มตัวอย่างเหล่านี้ได้จำแนกเป็นกลุ่มตามตัวแปร
อิสระ 5 ตัว คือ ภูมิภาค สภาพความเป็นเมือง สถานภาพ 4 พฤศจิกายน และอาชีพหลักของครอบครัว
ซึ่งผู้วิจัยจะเสนอข้อมูลแต่ละตอนตามลำดับดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความเชื่อทางจริยธรรม.

ด้วยพฤติกรรมจริยธรรมแบ่งเป็น 5 ด้าน ฉะนั้นการนำเสนอผลการวิจัยนี้จะนำเสนอพฤติกรรมจริยธรรมตั้งแต่พฤติกรรมต่อตนเอง ต่อสังคม ต่อการร่วมมือ ต่อเศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมตามลำดับ โดยจะนำเสนอค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางสถิติของคะแนนความเชื่อทางจริยธรรมซึ่งคำนวณจากสูตรของฟิชเชอร์ และจะนำเสนอผลการเปรียบเทียบพหุคูณ (Multiple Comparison) ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe) ในกรณีที่มีความแตกต่างระหว่างกลุ่มจากการวิเคราะห์ความแปรปรวน และมีจำนวนกลุ่มภายในตัวแปรอิสระหนึ่ง ๆ ตั้งแต่ 3 กลุ่มขึ้นไป

ความเชื่อทางจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมต่อตนเองของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

ผลการวิจัยที่นำเสนอในส่วนนี้เป็นคะแนนเฉลี่ยของคะแนนความเชื่อทางจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมต่อตนเองของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด เรียงตามลำดับจากการกระทำที่ได้คะแนนเฉลี่ยสูงที่สุดถึงต่ำสุด ซึ่งได้แสดงในตารางที่ 12-16 ตามลำดับดังนี้

การนำเสนอคะแนนเฉลี่ยค่าทางสถิติของพฤติกรรมจริยธรรมแต่ละด้านตามลำดับดังนี้

1. พฤติกรรมต่อตนเอง	20 พฤติกรรม
2. พฤติกรรมต่อสังคม	24 พฤติกรรม
3. พฤติกรรมทางการร่วมมือ	19 พฤติกรรม
4. พฤติกรรมทางเศรษฐกิจ	16 พฤติกรรม
5. พฤติกรรมต่อสิ่งแวดล้อม	20 พฤติกรรม

ตารางที่ 12 แสดงคะแนนเฉลี่ยของคะแนนความเชื่อทางจิตวิญญาณที่เกี่ยวกับพฤติกรรมต่อตนเอง

ของกลุ่มตัวอย่าง เบริงลำดับจากการกระทำที่ได้คะแนนเฉลี่ยสูงที่สุดถึงต่ำสุด (n=2834)

อันดับที่	พฤติกรรมต่อตนเอง	\bar{X}	S.D.	ช่วง μ ที่ระดับ ความเชื่อมั่น 95%
1	การมีความขยันหมั่นเพียร	18.86	8.83	18.54-19.19
2	การมีวินัยในตนเอง	17.49	8.96	17.16-17.82
3	การรู้ตัวไม่ประมาณ	16.73	9.57	16.37-17.08
4	การรักษาสุขภาพ	15.28	12.36	14.93-15.64
5	การตั้งมาตรฐานของตนเอง	15.23	10.13	14.85-15.60
6	การปรับปรุงตนเอง	15.04	9.79	14.68-15.40
7	การมีความรู้สึกภาคภูมิใจ	14.31	9.67	13.96-14.67
8	การระงับความอยาก	14.28	11.49	13.86-14.70
9	การสำรวจตนเอง	13.27	9.88	12.90-13.63
10	การมีความเชื่อในตนเอง	13.22	10.51	12.64-13.61
11	การมีความพอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่	11.91	10.07	11.54-12.28
12	การมีความรู้สึกกลัว	11.88	11.52	11.46-12.30
13	การให้รางวัลตนเอง	10.16	13.53	9.79-10.53
14	การปลอบใจตนเอง	8.41	10.01	8.02- 8.80
15	การมีความรู้สึกผิด	7.37	12.15	6.92- 7.82
16	การลงโทษตนเอง	5.32	10.68	4.86-5.77
17	การให้คุณค่าแก่ตนเอง	4.45	11.42	4.03- 4.87
18	การปรุงแต่งร่างกาย	0.46	10.50	0.07- 0.84
19	การไม่ควบคุมอารมณ์	-0.01	13.24	(-0.50) - (0.47)
20	การลุ่มหลงอบายมุข	-16.97	10.95	(-17.37) - (-16.56)

ผลจากตารางที่ 12 พบว่าพฤติกรรมต่อตนเองที่กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดให้คะแนนเฉลี่ย
สูงที่สุด การมีความขยันหมั่นเพียร รองลงมาได้แก่ การมีวินัยในตนเอง และการรู้ตัวไม่ประมาท
ส่วนพฤติกรรมที่กลุ่มตัวอย่างให้คะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุด 3 อันดับคือ การลุ่มหลงอบายมุข การไม่ควบคุม
อารมณ์ และการปรุงแต่งร่างกาย ตมมส์

ตารางที่ 13 แสดงคะแนนเฉลี่ยของคะแนนความเชื่อทางจริยธรรมที่เกี่ยวกับพฤติกรรมทางสังคม
ของกลุ่มตัวอย่างที่รับจากการกระทำที่ได้คะแนนเฉลี่ยสูงสุดถึงต่ำสุด (n=2888)

อันดับ ที่	พฤติกรรมทางสังคม	\bar{X}	S.D.	ช่วง μ ที่ระดับ ความเชื่อมั่น 95%
1	การบำเพ็ญประโยชน์	15.45	8.72	15.13-15.76
2	การให้ความช่วยเหลือผู้อื่น	15.16	8.00	14.87-15.45
3	การแสดงความกตัญญู แม้ว่าการกระทำนั้นจะยากลำบาก	15.05	8.92	14.57-15.49
4	การคำนึงถึงความอาวุโส	13.52	9.84	13.16-13.88
5	การให้อภัย	13.09	9.97	12.73-13.46
6	การเห็นอกเห็นใจ	12.63	9.94	12.28-12.97
7	การรักษายี่สิบของหมู่คณะ	10.85	12.70	10.36-11.31
8	ความเกรงใจ	5.67	10.62	5.28- 6.05
9	การอดทน	5.59	11.61	5.17- 6.02
10	การเห็นแก่พวกพ้อง	5.37	11.35	4.96- 5.79
11	การปฏิบัติต่อผู้แย่ดีกว่าผู้หญิง	2.91	10.85	2.51- 3.30
12	การประจบ	1.74	13.32	1.25- 2.22
13	การแสดงความกตัญญู แม้ว่าการกระทำนั้นจะผิด ระเบียบ	-0.06	11.22	-0.64- 0.51
14	การรักษาหน้า	-1.57	12.65	-2.04--1.11
15	การปฏิบัติต่อลูกคนโตดีกว่าลูกคนรองลงมา	-2.97	10.15	-3.34--2.60
16	การปฏิบัติต่อคนที่ร่ำรวยดีกว่าคนที่ไม่ร่ำรวย	-3.64	9.08	-4.00--10.06
17	การผิดจริยธรรมทางเพศของชาย	-11.02	11.92	-11.90--10.06
18	การใช้กิลอบาย	-11.51	11.07	-11.90-11.10
19	การพูดปด	-12.05	9.02	-12.40-11.73
20	การไม่รักษาระเบียบวินัย	-12.08	10.50	-12.47-11.70

ตารางที่ 13 (ต่อ)

อันดับ ที่	พฤติกรรมทางสังคม	\bar{X}	S.D.	ช่วง μ ที่ระดับ ความเชื่อมั่น 95%
21	การผิดจริยธรรมทางเพศของหญิง	-12.62	11.89	-13.00-12.23
22	การฉ้อฉลทุจริต	-13.01	10.08	-13.37-12.64
23	การเบียดเบียนผู้อื่น	-13.49	9.90	-13.85-13.13
24	การให้ร้ายป้ายสีผู้อื่น	-13.88	9.12	-14.22-13.55

จากตารางที่ 13 เมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด พบว่าพฤติกรรมสังคม
ที่กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดให้คะแนนเป็นบวกมากที่สุด คือ การบ้านที่ประโยชน์ รองลงมาคือ การให้ความ
ช่วยเหลือผู้อื่น ส่วนพฤติกรรมสังคมที่ได้คะแนนเป็นลบมากที่สุดคือ การให้ร้ายป้ายสีผู้อื่น รองลงมาคือ
การเบียดเบียนผู้อื่น

ตารางที่ 14 แสดงค่าเฉลี่ยของคะแนนความเชื่อทางจริยธรรมที่เกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเมือง จากกลุ่มตัวอย่าง 1,918 ราย สุ่มมาจากการกระทำที่ได้กำหนดไว้ตั้งแต่ต้นจนถึงต่ำสุด (n=2888)

อันดับ ที่	พฤติกรรมทางการเมือง	\bar{X}	S.D.	ช่วง μ ที่ระดับ ความเชื่อมั่น 95%
1	การปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนอย่างเคร่งครัด	15.19	9.55	14.84-15.54
2	การสละเพื่อส่วนรวม	14.26	9.41	13.92-14.61
3	การสละสวัสดิการแก่ผู้ด้อยโอกาส	13.81	9.98	13.44-14.17
4	การสละสิทธิเสรีภาพส่วนตัว	12.95	10.77	12.55-13.49
5	การเป็นหูเป็นตาให้เจ้าหน้าที่บ้านเมือง	11.35	10.00	10.98-11.72
6	การลดหย่อนโทษให้แก่ผู้ล้าหลัง	10.83	10.47	10.29-11.37
7	การมีส่วนร่วมทางการเมือง	7.28	10.18	6.90-7.65
8	การยอมปฏิบัติตามกฎหมายบ้านเมือง	3.35	12.34	2.89-3.80
9	การลดหย่อนโทษให้แก่ผู้กระทำผิดโดยประมาท	-0.33	12.05	-0.96-0.29
10	การต่อต้าน	-0.81	10.94	-1.21-0.41
11	การปกครองด้วยความรุนแรง	-3.49	12.13	-3.93-3.04
12	อคติในการปฏิบัติต่อบุคคลต่าง ๆ	-5.87	11.30	-6.28-5.45
13	การให้และการไปอภิสิทธิ์	-8.75	10.17	-9.12-8.37
14	การใช้ตำแหน่งหน้าที่หน่วงผลประโยชน์	-8.89	11.60	-9.32-8.46
15	การให้สินบน	-10.02	10.42	-10.40-9.63
16	การรับสินบน	-10.07	10.67	-10.47-9.68
17	การทุจริตในการเลือกตั้ง	-10.27	10.22	-11.15-10.40
18	การปิดบังผู้กระทำผิดกฎหมาย	-12.22	10.32	-12.60-11.84
19	การแจ้งความเท็จ	-13.34	9.94	-13.70-12.97

4 เมื่อพิจารณาจากตารางที่ 14 พบว่าพฤติกรรมทางกาชฌองที่กลุ่มตัวอย่างให้คะแนนเฉลี่ย
มากที่สุดคือ การปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนอย่างเคร่งครัด รองลงมาได้แก่การสืบสละเพื่อส่วนรวม
และการคัดลัวลัดการแก่มุ้ด้อยโอกาส ส่วนพฤติกรรมที่กลุ่มตัวอย่างให้ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด 3 พฤติกรรม
ตามลำดับคือ การแจ้งความหุ้ส การปิดบังผู้กระทำผิดกฎหมาย และการทุจริตในการเลือกตั้ง

ตารางที่ 15 แสดงคะแนนเฉลี่ยของคะแนนความถี่ของกิจกรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเศรษฐกิจ
ของกลุ่มตัวอย่างเรียง การกระทำที่ได้คะแนนเฉลี่ยสูงสุดถึงต่ำสุด (n=2834)

อันดับ ที่	พฤติกรรมทางเศรษฐกิจ	\bar{X}	S.D.	ช่วง μ ที่ระดับ ความเชื่อมั่น 95%
1	การประกอบอาชีพอิสระ	16.72	8.73	16.40-17.05
2	การบริจาคตหารั้ว	16.09	8.09	15.79-16.38
3	การอำนวยความสะดวกแก่สาธารณะ	15.69	8.30	15.38-16.00
4	การกระจายทรัพย์สินอย่างเท่าเทียมกัน	14.46	8.70	14.14-14.78
5	การไม่เอาทรา้ง	13.80	11.21	13.38-14.21
6	การประกอบอาชีพรับจ้าง	12.89	9.42	12.54-13.24
7	การกระจายทรัพย์สินตามความสามารถ	10.71	10.46	10.33-11.10
8	การกระจายทรัพย์สินตามความจำเป็น	9.96	10.89	9.56-10.36
9	การให้ผู้อื่นยืมเงิน	9.44	10.11	9.07- 9.82
10	การให้ผู้อื่นกู้เงิน	6.62	10.43	6.23- 7.00
11	มีอาชีพที่ไม่ผิดกฎหมาย	0.29	10.48	-0.09- -0.68
12	การกู้ยืมเงินจากผู้อื่น	-1.25	11.10	-1.65- -0.84
13	การช่วยโอกาสยุติธรรม	-9.76	9.82	-10.12- -9.40
14	การไม่รักษาสารณะสัมปติ	-13.10	9.84	-13.46- -12.73
15	การสัจจอหารั้ว	-13.78	9.65	-14.13- -13.42
16	มีอาชีพที่ผิดกฎหมาย	-14.85	9.83	-15.22- -14.49

จากข้อมูลตารางที่ 15 พบว่าพฤติกรรมเศรษฐกิจที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดได้แก่การประกอบอาชีพ
อิสระ รองมาคือการบริจาคตหารั้ว และการอำนวยความสะดวกแก่สาธารณะ ส่วนคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด
3 ลำดับสุดท้าย ได้แก่ มีอาชีพที่ไม่ผิดกฎหมาย การสัจจอหารั้ว การไม่รักษาสารณะสัมปติ ซึ่งทั้ง
3 พฤติกรรมนี้มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับไม่ดี ผิด ไม่ควรอย่างมาก ซึ่งจะนำส่วนในรายละเอียดในการ
นำเสนอข้อมูลในตอนต่อไป

ตารางที่ 16 คะแนนเฉลี่ยของคะแนนความเชื่อทางจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมต่อสิ่งแวดล้อม
ของกลุ่มตัวอย่าง 4 วิทยาลัยจากการกระทำที่ได้คะแนนเฉลี่ยสูงสุดถึงต่ำสุด
(n=2835)

อันดับ ที่	พฤติกรรมต่อสิ่งแวดล้อม	\bar{X}	S.D.	ช่วง μ ที่ระดับ ความเชื่อมั่น 95%
1	การละเมิดสิ่งมีชีวิต	13.23	10.49	12.84-13.61
2	การละเมิดชีวิต	12.49	8.83	12.16-12.82
3	การควบคุมพืช	10.98	10.43	10.60-11.37
4	การรักษาสัตว์	10.69	9.67	10.34-11.05
5	การควบคุมสัตว์	9.07	10.08	8.71- 9.45
6	การควบคุมเห็บ	7.16	11.99	6.72- 7.60
7	การอนุรักษ์ความงามของธรรมชาติ	4.60	13.99	4.09- 5.12
8	การไม่อนุรักษ์ศิลปวัตถุ	3.14	13.04	2.66- 3.62
9	การขวนขวายรังสรรค์ผลงานทวดา	2.60	10.34	2.22- 2.98
10	การใช้แรงงานสัตว์	0.45	10.07	0.08- 0.82
11	ความเชื่อในโลภค้ำสัตว์	-0.66	10.67	-1.05- -0.26
12	การฆ่าสัตว์	-3.20	10.07	-3.57- -2.83
13	การทำลายทรัพยากรธรรมชาติ	-4.72	11.71	-5.15- -4.29
14	การทดลองกับสัตว์	-6.61	10.82	-7.01- -6.21
15	การแข่งสัตว์	-9.04	10.31	-9.42- -8.66
16	การนำสัตว์มาต่อสู้กัน	-10.36	9.81	-10.72- -9.99
17	การทำลายพันธุ์พืช	-10.86	9.45	-11.20- -10.51
18	การไม่อนุรักษ์แหล่งสงงาน	-11.13	9.82	-11.49- -10.77
19	การทำลายพันธุ์สัตว์	-11.46	8.85	-11.79- -11.14
20	การทำให้อสิ่งแวดล้อมสกปรก	-14.30	8.11	-14.60- -13.99

จากตารางที่ 16 พบว่าค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมต่อสิ่งแวดล้อมที่กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดให้คะแนนเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ การละสลิมสิ่งมีค่า รองมาได้แก่การละสลิมวัตถุ การควบคุมพืช และความรักสัตว์ ตามลำดับ ส่วนคะแนนเฉลี่ยที่ต่ำสุดเรียงตามลำดับมีดังนี้ ทารุไม่รักษาความสะอาดของสิ่งแวดล้อม การทำลายถิ่นรังสัตว์ การไม่อนุรักษ์พลังงาน

การนำเสนอผลต่อจากคำวินิจฉัย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าเฉลี่ยของประชากรที่ระดับความเชื่อมั่น 95% คือการนำเสนอผลระดับความเชื่อทางจริยธรรมของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตัวแปรอิสระทั้ง 5 ด้านพฤติกรรมจริยธรรม ตมลำดับตั้งแต่ตารางที่ 17 ถึงตารางที่ 41 ดังต่อไปนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตัวแปร "สถานภาพ" ซึ่งจำแนกออกเป็น 5 กลุ่ม ได้แก่ นักเรียน ป.6 นักเรียน ม.3 นักเรียน มศ.5 ครู และผู้ปกครอง ดังเสนอในตารางที่ 17-21 ตามลำดับดังต่อไปนี้

ตารางที่ 17 แสดงคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการเปรียบเทียบพหุคูณด้วยวิธีของเชฟเฟ ของ

คะแนนความเชื่อ ทางจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมต่อตนเอง จำแนกตามสถานภาพ

พฤติกรรมต่อตนเอง	ค่า	นักเรียนป.6 (1)	นักเรียนม.3 (2)	นักเรียนม.6 (3)	ครู (4)	ผู้ปกครอง (5)	F	การเปรียบเทียบ พหุคูณ
การมีความขยัน	\bar{X}	14.69	19.75	20.48	20.62	18.93	47.81***	1 5 2 3 4
หมั่นเพียร	S.D.	9.43	8.72	7.74	7.33	9.33		
การมีวินัยในตนเอง	\bar{X}	13.46	18.12	19.06	19.03	18.02	41.97***	1 5 2 4 3
	S.D.	9.35	8.79	8.49	7.83	8.97		
การรู้ตัวไม่ประมาณ	\bar{X}	13.36	17.89	18.29	17.69	16.44	26.82***	1 5 4 2 3
	S.D.	9.69	8.96	9.34	8.66	10.36		
การรักษาสุขภาพ	\bar{X}	11.68	15.15	17.06	17.06	15.68	31.86***	1 2 5 3 4
	S.D.	9.92	9.96	9.41	8.17	9.49		
การตั้งมาตรฐาน ของตนเอง	\bar{X}	11.58	15.40	16.37	17.39	15.66	28.56***	1 2 5 3 4
	S.D.	10.19	10.59	9.98	8.64	10.04		
การปรับปรุงตนเอง	\bar{X}	11.19	15.35	16.45	16.71	15.73	31.89***	1 2 5 3 4
	S.D.	9.96	9.82	9.58	8.48	9.97		

ตารางที่ 17 (ต่อ)

พฤติกรรมต่อตนเอง	ค่า	นักเรียนป.6 (1)	นักเรียนม.3 (2)	นักเรียนม.6 (3)	ครู (4)	ผู้ปกครอง (5)	การเปรียบเทียบ พหุคูณ
การมีความรู้สึก ภาคภูมิใจ	\bar{X} S.D.	12.12 9.42	14.79 19.81	15.78 9.80	14.19 9.35	14.79 10.02	*** 1 4 5 2 3
การระงับความอยาก	\bar{X} S.D.	10.36 11.61	14.87 12.02	15.74 11.78	15.39 10.14	15.36 10.56	*** 23.17 1 2 5 4 3
การสำรวจตนเอง	\bar{X} S.D.	11.10 9.72	13.39 10.30	14.32 9.83	14.33 9.07	13.31 10.05	*** 10.47 1 5 2 3 4
การมีความเชื่อมั่น ในตนเอง	\bar{X} S.D.	9.56 10.78	13.39 10.61	14.65 9.99	14.55 9.46	14.25 10.78	*** 24.79 1 2 5 4 3
การมีความพอใจในสิ่ง ที่ตนมีอยู่	\bar{X} S.D.	9.08 9.60	11.78 10.77	13.06 10.09	13.35 9.21	12.51 9.84	*** 17.24 1 2 5 3 4
การมีความรู้สึก ละเอียดใจ	\bar{X} S.D.	7.43 11.48	11.50 11.92	14.17 10.71	14.32 9.73	12.32 12.22	35.94 1 2 5 3 4
การให้รางวัลตนเอง	\bar{X} S.D.	8.91 10.23	10.40 10.52	10.61 10.15	10.05 8.75	10.90 10.07	*** 3.39 1 4 2 3 5

ตารางที่ 17 (ต่อ)

พฤติกรรมต่อตนเอง	ค่า	นักเรียนป.6	นักเรียนม.3	นักเรียนม.6	ครู	ผู้ปกครอง	F	การเปรียบเทียบ
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)		พหุคูณ
การปลอบใจตนเอง	\bar{X}	5.55	8.83	10.15	9.00	8.61	15.51	1 5 2 4 3
	S.D.	10.44	10.69	10.75	10.24	10.77	***	
การมีความรู้สึกผิด	\bar{X}	4.24	7.55	9.78	8.77	6.72	18.32	1 5 2 4 3
	S.D.	11.54	12.58	11.69	11.38	12.68	***	
การลงโทษตนเอง	\bar{X}	3.86	5.94	7.19	4.32	5.22	6.76	1 4 5 2 3
	S.D.	10.91	12.85	12.64	12.17	12.94	**	
การให้ค่าแก่ตนเอง	\bar{X}	3.00	5.00	5.81	4.44	4.03	5.04	1 5 4 2 3
	S.D.	10.70	11.91	11.51	10.87	11.86	*	
การปรุงแต่งร่างกาย	\bar{X}	0.28	-0.52	-0.04	2.01	0.83	4.84	2 3 5 4
	S.D.	10.37	10.83	10.74	9.39	10.97	*	
การไม่ควบคุมอารมณ์	\bar{X}	2.13	-0.36	-0.27	-2.54	-0.01	9.06	4 3 5 2 1
	S.D.	11.71	13.59	13.71	13.12	13.60	**	

ตารางที่ 17 (ต่อ)

พฤติกรรมต่อตนเอง	ค่า	นักเรียนป.6 (1)	นักเรียนม.3 (2)	นักเรียนม.6 (3)	ครู (4)	ผู้ปกครอง (5)	F	การเปรียบเทียบ พหุคูณ
การล้มเหลวบ่อย	\bar{X}	-12.95	-17.57	-17.17	-19.94	-17.75	32.01***	4 2 5 3 1
	S.D.	11.43	10.85	11.49	8.89	10.56		

เรียงตามลำดับจากกลุ่มที่มีคะแนนต่ำไปหาสูง

* P < .05

** P < .01

*** P < .001

F หมายถึง F ที่ปรับระดับนัยสำคัญแล้ว เนื่องจากข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างต่าง ๆ ขาดความเป็นเอกพันธ์ของความแปรปรวน

จากตารางที่ 17 เมื่อพิจารณาผลจากการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว จะเห็นได้ว่าคะแนนเฉลี่ยเกี่ยวกับพฤติกรรมตนเอง ของนักเรียน ป.6 นักเรียน ม.3 นักเรียน มศ.5 ครู และผู้ปกครอง มีความแตกต่างกันจำนวน 19 พฤติกรรม และเมื่อทำการเปรียบเทียบพหุคูณด้วยวิธีของ Scheffé แล้วพบว่า

1. นักเรียน ป.6 มีคะแนนเฉลี่ยเป็นบวกน้อยกว่า นักเรียน ม.3 นักเรียน มศ.5 ครู และผู้ปกครอง ในพฤติกรรมการมีความขยันหมั่นเพียร การมีวินัยในตนเอง การรู้ตัวไม่เหมาะสม การรักษาสื่อภาพ การตั้งมาตรฐานของตนเอง การปรับปรุงตนเอง การมีความรู้สึกภาคภูมิใจ การระงับความอยาก การสำรวจตนเอง การมีความเชื่อมั่นในตนเอง การมีความพอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่ การมีความรู้สึกละอายใจ การปลอบใจตนเอง การมีความรู้สึกผิด รวม 14 พฤติกรรม นอกจากนี้ นักเรียน ป.6 มีคะแนนเฉลี่ยเป็นลบน้อยกว่า นักเรียน ม.3 นักเรียน มศ.5 ครู และผู้ปกครอง ในพฤติกรรมการไม่ควบคุมอารมณ์ การลุ่มหลงอบายมุข ($P < .05$) และนักเรียน ป.6 มีคะแนนเฉลี่ยเป็นบวกน้อยกว่า นักเรียน มศ.5 ในพฤติกรรมการลงโทษตนเองและการให้คุณค่าแก่ตนเอง ($P < .05$)
2. นักเรียน มศ.5 มีคะแนนเฉลี่ยเป็นบวกมากกว่านักเรียน ม.3 ในพฤติกรรมการรักษาสื่อภาพ การมีความรู้สึกละอายใจ และการมีความรู้สึกผิด รวม 3 พฤติกรรม ($P < .05$) และนักเรียน มศ.5 มีคะแนนเฉลี่ยเป็นบวกมากกว่าผู้ปกครองในด้านกรรู้ตัวไม่เหมาะสม และการมีความรู้สึกผิด ($P < .05$) นอกจากนี้นักเรียน มศ.5 มีคะแนนเฉลี่ยเป็นบวกมากกว่าครู ในพฤติกรรมการลงโทษตนเอง และมีคะแนนเฉลี่ยเป็นบวกน้อยกว่าครูในพฤติกรรมการปรับปรุงแต่งร่างกาย ส่วนในด้าน การลุ่มหลงอบายมุข นักเรียน มศ.5 มีคะแนนเฉลี่ยเป็นลบน้อยกว่าครู ($P < .05$)
3. ครูมีคะแนนเฉลี่ยเป็นบวกมากกว่านักเรียน ม.3 ในพฤติกรรมการรักษาสื่อภาพ การตั้งมาตรฐานของตนเอง การมีความรู้สึกละอายใจ และการปรับปรุงแต่งร่างกาย รวม 4 พฤติกรรม ($P < .05$)

ตารางที่ 18 คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการเปรียบเทียบพหุคูณด้วยวิธีของเชฟเฟ ของคะแนนความเชื่อ ทางจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมสังคม จำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบ

พฤติกรรมสังคม	ค่า	นักเรียนป.6 (1)	นักเรียนม.3 (2)	นักเรียนมค.5 (3)	ครู (4)	ผู้ปกครอง (5)	F	การเปรียบเทียบ พหุคูณ
การบำเพ็ญประโยชน์	\bar{X}	12.89	16.65	16.38	15.30	16.10	18.58***	1 4 5 3 2
	S.D.	9.51	8.03	8.59	7.80	9.01		
การให้ความช่วยเหลือผู้อื่น	\bar{X}	13.35	16.50	15.93	14.81	15.22	13.72***	1 4 5 3 2
	S.D.	8.49	7.86	7.72	6.55	8.85		
การแสดงความกตัญญู แม้ว้า	\bar{X}	12.37	16.08	15.82	15.45	15.50	8.83***	1 4 5 3 2
	S.D.	9.26	8.98	8.81	8.16	8.83		
การคำนึงถึงความอาวุโส	\bar{X}	11.33	15.51	14.93	12.06	13.72	20.11***	1 4 5 3 2
	S.D.	9.94	9.65	8.79	9.84	10.38		
การให้อภัย	\bar{X}	9.79	14.35	14.37	13.94	13.23	22.96***	1 5 4 2 3
	S.D.	10.51	9.51	10.05	8.39	10.40		

ตารางที่ 18 (ต่อ)

พฤติกรรมสังคม	ค่า	นักเรียนป.6 (1)	นักเรียนม.3 (2)	นักเรียนม.5 (3)	ครู (4)	ผู้ปกครอง (5)	F -	การเปรียบเทียบ พหุคูณ
การเห็นอกเห็นใจ	\bar{X}	10.11	13.32	13.72	12.98	13.16	14.34***	1 4 5 2 3
	S.D.	9.85	19.49	9.18	18.56	9.51		
การรักษาสื่อเสียงหุ้คนละ	\bar{X}	6.65	10.40	11.77	14.37	11.50	29.20***	1 2 5 3 4
	S.D.	13.02	13.78	12.12	10.25	12.67		
ความเกรงใจ	\bar{X}	5.45	16.62	6.23	13.88	6.05	15.78*	4 1 5 3 2
	S.D.	10.64	10.52	10.70	19.69	11.31		
การอดทน	\bar{X}	3.96	6.16	6.29	15.92	5.77	13.92*	1 5 4 2 3
	S.D.	11.22	12.12	11.29	11.04	12.29		
การเห็นแก่พวกพ้อง	\bar{X}	3.07	16.59	6.41	15.93	4.86	19.82**	1 5 4 3 2
	S.D.	11.06	11.43	11.32	10.29	12.34		
การปฏิบัติต่อผู้ยากดกว่า ผู้หญิง	\bar{X}	-0.61	13.73	4.21	14.51	2.86	22.32	1 5 2 3 4
	S.D.	19.98	10.30	10.74	10.15	12.28		

ตารางที่ 18 (ต่อ)

พฤติกรรมสังคม	ค่า	นักเรียนป.6 (1)	นักเรียนม.3 (2)	นักเรียนม.5 (3)	ครู (4)	ผู้ปกครอง (5)	F-	การเปรียบเทียบ พหุคูณ
การประจบ	\bar{X}	0.59	12.20	2.30	1.95	1.63	1.59	-----
	S.D.	12.94	13.45	13.14	12.82	14.32		
การแสดงความกตัญญู แม่ว่า	\bar{X}	-0.18	10.47	-0.24	-1.55	-1.07	12.09	-----
การกระทำนั้นจะผิดระเบียบ	S.D.	10.56	11.33	11.13	11.22	11.87		
การรักษาหน้า	\bar{X}	-3.30	-1.69	-1.74	-0.13	-0.82	5.11*	1 3 2 5 4
	S.D.	11.53	13.10	13.11	11.40	13.84		
การปฏิบัติต่อลูกคนโต	\bar{X}	-2.61	-2.67	-3.59	-2.76	-3.24	11.02	-----
ดีกว่าลูกคนรองลงมา	S.D.	19.94	19.97	10.26	19.37	11.19		
การปฏิบัติต่อคนที่ร่ารวย	\bar{X}	-2.93	-3.44	-4.66	-3.65	-3.48	12.45	-----
ดีกว่าคนที่ไม่ร่ารวย	S.D.	10.01	19.90	9.46	18.77	10.77		
การฉ้อฉลริบธรรมเนียมทางเพศ ของชาย	\bar{X}	-9.24	-13.02	-13.74	-13.89	-12.91	15.64***	4 3 2 5 1
	S.D.	10.77	10.73	10.06	19.65	10.82		
การใช้กโสบาย	\bar{X}	-10.43	-12.80	-12.41	-10.92	-11.04	5.09*	2 3 5 4 1
	S.D.	10.27	10.19	10.70	11.37	12.59		

ตารางที่ 18 (ต่อ)

พฤติกรรมสังคม	ค่า	นักเรียนป.6 (1)	นักเรียนม.3 (2)	นักเรียนม.5 (3)	ครู (4)	ผู้ปกครอง (5)	F	การเปรียบเทียบ พหุคูณ
การพูดปด	\bar{X}	-11.82	-13.36	-13.00	-10.28	-11.79	10.03**	2 3 1 5 4
	S.D.	8.70	8.27	8.45	9.37	10.89		
การไม่รักษาระเบียบวินัย	\bar{X}	-9.34	-12.09	-13.37	-13.63	-12.19	15.67***	4 3 5 2 1
	S.D.	10.07	10.16	10.28	10.13	11.36		
การผิดจรรยาบรรณทางเพศ ของหญิง	\bar{X}	-9.73	-13.02	-13.74	-13.89	-12.91	15.64***	4 3 2 5 1
	S.D.	10.52	10.78	10.06	9.65	10.82		
การฉ้อฉลทุจริต	\bar{X}	-10.36	-13.43	-14.08	-14.08	-13.22	14.08***	3 4 2 5 1
	S.D.	10.46	9.91	9.68	8.94	10.85		
การเปิดเผยผู้อื่น	\bar{X}	-10.90	-14.45	-14.61	-14.26	-13.31	14.64***	3 2 4 5 1
	S.D.	9.93	9.35	9.78	9.29	10.65		
การให้ร้ายป้ายสีผู้อื่น	\bar{X}	-11.74	-14.69	-15.27	-13.90	-13.89	12.78***	3 2 4 5 1
	S.D.	9.18	8.43	8.37	8.77	10.41		

* P < .05

** P < .01

*** P < .001

จากตารางที่ 18 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ระหว่างคะแนนเฉลี่ยของบุคคลกลุ่มต่าง ๆ อันได้แก่ นักเรียนชั้น ป.6 นักเรียนชั้น ม.3 นักเรียนชั้น มศ.5 ครู และผู้ปกครอง พบว่าในพฤติกรรมสังคม 24 พฤติกรรม มีเพียง 4 พฤติกรรมเท่านั้นที่ไปแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ การแสดงความกตัญญูต่อครู แม้ว่าการกระทำนั้นจะมีระเบียบ การปฏิบัติต่อลูกคนโต ดีกว่าลูกคนรองลงมา การปฏิบัติต่อคนที่ร่ารวยดีกว่าคนที่ไปร่ารวย และการประจบ ส่วนอีก 20 พฤติกรรม มีคะแนนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติตั้งแต่ระดับ .05 ขึ้นไป ($P < .05$ ขึ้นไป) และเมื่อนำไปวิเคราะห์โดยการเปรียบเทียบ พบพฤติกรรมด้วยวิธีการของชนแห่งชาติ

1. นักเรียนชั้น ป.6 มีคะแนนเฉลี่ยเป็นบวกน้อยกว่านักเรียนชั้น ม.3 และ มศ.5 ในข้อการเอาตัวตน และการคำนึงถึงอาวุโส และมีคะแนนเฉลี่ยเป็นลบน้อยกว่าในข้อการเข้าใกล้สบาย และนักเรียนชั้น ป.6 มีคะแนนเฉลี่ยเป็นบวกน้อยกว่านักเรียนชั้น ม.3 มศ.5 และครูในข้อการเห็นแก่พวกพ้อง

2. นักเรียนชั้น ป.6 มีคะแนนเฉลี่ยเป็นบวกน้อยกว่าทุกกลุ่ม ในข้อการบำเพ็ญประโยชน์ การให้ความช่วยเหลือผู้อื่น การแสดงความกตัญญูแม้ว่าการกระทำนั้นจะยากลำบาก การให้อภัย การเห็นอกเห็นใจ การรักษาศีลธรรมของบุคคล การปฏิบัติต่อผู้เยาว์ดีกว่าผู้หญิง และมีคะแนนเฉลี่ยเป็นลบน้อยกว่าทุกกลุ่มในข้อการผิดจริยธรรมทางเพศของชาย การผิดจริยธรรมทางเพศของหญิง การไม่รักษาระเบียบวินัย การฉ้อฉลขโมย การขโมยคนขโมยผู้อื่น และการให้ร้ายป้ายสีผู้อื่น ยกเว้นในข้อการรักษาหน้า มีคะแนนเฉลี่ยเป็นลบมากกว่า ครู และผู้ปกครอง

3. ครูมีคะแนนเฉลี่ยเป็นลบน้อยกว่านักเรียนชั้น ม.3 และ มศ.5 ในข้อการพูดปด และมีคะแนนเฉลี่ยเป็นบวกน้อยกว่าในข้อ การคำนึงถึงความอาวุโส และการเกรงใจ โดยในข้อการเกรงใจนั้นยังมีคะแนนเฉลี่ยเป็นบวกน้อยกว่าผู้ปกครองอีกด้วย และครูมีคะแนนเฉลี่ยเป็นลบมากกว่าทุกกลุ่มในข้อ การรักษาชื่อเสียงของบุคคล

ตารางที่ 19 คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการเปรียบเทียบพหุคูณด้วยวิธีการของเอฟเฟ ของ
คะแนนความเชื่อ ทางจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเมือง จำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบ

พฤติกรรมทางการเมือง	ค่า	นักเรียนป.6 (1)	นักเรียนม.3 (2)	นักเรียนมค.5 (3)	ครู (4)	ผู้ปกครอง (5)	F	การเปรียบเทียบ พหุคูณ
การปฏิบัติตามระเบียบแบบแผน อย่างเคร่งครัด	\bar{X} S.D.	12.04 10.01	15.58 9.37	16.42 9.26	16.09 8.56	16.10 9.74	21.94***	1 2 4 5 3
การสละเพื่อส่วนรวม	\bar{X} S.D.	11.22 10.12	14.03 9.77	15.36 8.94	15.32 7.78	15.75 9.43	23.26***	1 2 4 3 5
การคัดลัวส์ดีการแก่ผู้ด้อย โอกาส	\bar{X} S.D.	10.74 10.92	13.54 10.61	14.76 9.41	14.96 8.01	15.45 9.77	21.35***	1 2 3 4 5
การสละสิทธิเสรีภาพส่วน บุคคล	\bar{X} S.D.	9.54 11.08	13.15 11.05	13.57 10.91	14.67 8.85	14.28 10.05	21.40***	1 2 3 5 4
การเป็นหูเป็นตาให้ เจ้าหน้าที่บ้านเมือง	\bar{X} S.D.	9.48 10.15	11.78 9.55	11.69 10.09	11.55 9.60	12.46 10.34	7.39***	1 4 3 2 5
การลดหย่อนโทษให้แก่ผู้ สำนึกผิด	\bar{X} S.D.	8.77 9.91	9.39 11.13	11.86 10.65	11.92 9.35	12.58 10.72	7.68**	1 2 3 4 5

ตารางที่ 19 (ต่อ)

พฤติกรรมทางการเมือง	ค่า	นักเรียนป.6 (1)	นักเรียนม.3 (2)	นักเรียนม.5 (3)	ครู (4)	ผู้ปกครอง (5)	F	การเปรียบเทียบ พหุคูณ
การมีส่วนร่วมทางการเมือง	\bar{X}	6.68	18.19	7.14	16.95	7.42	1.91	-----
	S.D.	10.13	10.19	9.91	9.29	11.26		
การยอมรับปฏิบัติตามกฎหมาย บ้านเมือง	\bar{X}	2.33	2.60	2.04	5.80	4.43	9.48 ***	3 1 2 5 4
	S.D.	11.36	12.45	12.72	11.56	13.18		
การลดหย่อนโทษให้แก่ผู้ กระทำผิดโดยประมาท	\bar{X}	-1.85	-0.51	-1.99	2.90	1.26	7.41 ***	3 1 2 5 4
	S.D.	10.33	12.48	12.44	11.10	13.02		
การต่อต้าน	\bar{X}	-0.87	-1.07	-0.12	-0.20	-1.95	2.47	-----
	S.D.	10.86	10.87	10.47	10.41	12.03		
การปกครองด้วยความ รุนแรง	\bar{X}	-2.30	-3.35	-3.94	-3.62	-4.42	2.43	-----
	S.D.	11.40	12.34	11.96	11.05	13.67		
อคติในการปฏิบัติต่อบุคคล ต่าง ๆ	\bar{X}	-4.81	-4.90	-6.25	-6.55	-6.95	4.22 **	5 4 3 2 1
	S.D.	11.02	11.55	11.16	10.56	12.06		
การให้และการใช้อภิสิทธิ์	\bar{X}	-6.69	-7.54	-9.82	-9.67	-10.27	14.04 ***	5 3 4 2 1
	S.D.	10.33	10.34	9.66	9.51	10.50		

ตารางที่ 19 (ต่อ)

พฤติกรรมทางการเมือง	ค่า	นักเรียนป.6 (1)	นักเรียนม.3 (2)	นักเรียนมศ.5 (3)	ครู (4)	ผู้ปกครอง (5)	F	การเปรียบเทียบ พหุคูณ
การใช้จ่ายตำแหน่งหน้าที่หา ผลประโยชน์	\bar{X} S.D.	-6.04 11.23	-7.37 12.20	-9.90 11.15	-11.32 9.84	-10.31 12.58	20.85 ***	4 5 3 2 1
การให้สินบน	\bar{X} S.D.	-7.45 10.29	-9.18 10.31	-11.03 10.00	-11.47 9.91	-11.33 11.01	16.32 ***	4 5 3 2 1
การรับสินบน	\bar{X} S.D.	-7.38 10.78	-8.73 10.95	-10.66 10.34	-12.54 8.95	-11.63 11.28	22.66 ***	4 5 3 2 1
การทุจริตในการเลือกตั้ง	\bar{X} S.D.	-6.73 10.51	-10.24 9.91	-11.97 9.80	-13.52 8.79	-11.89 10.57	38.77 ***	4 3 5 2 1
การปิดบังผู้กระทำผิด กฎหมาย	\bar{X} S.D.	-9.65 10.47	-11.51 10.79	-13.28 9.81	-13.14 9.34	-13.81 10.56	15.87 ***	5 3 4 2 1
การแจ้งความเท็จ	\bar{X} S.D.	-9.61 10.05	-12.52 10.00	-14.50 9.61	-15.54 8.94	-15.05 9.77	35.83 ***	4 5 3 2 1

* P .05

** P .01

*** P .001

จากตารางที่ 19 เมื่อพิจารณาการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวจะเห็นได้ว่า พฤติกรรมการทางการเมืองที่บุคคลที่เป็นนักเรียน ป.6 นักเรียน ม.3 นักเรียน ม.ค.5 ครู และผู้ปกครอง มีคะแนนความเชื่อทางจริยธรรมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ มี 3 พฤติกรรม คือ การมีส่วนร่วมทางการเมือง การต่อต้าน และการปกครองด้วยความรุนแรง

พฤติกรรมการทางการเมืองที่บุคคลที่มีสถานภาพในโรงเรียนแตกต่างกัน มีคะแนนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ขึ้นไป ($P < .05$) มี 16 พฤติกรรม และเมื่อนำไปเปรียบเทียบกับบุคคล ด้วยวิธีการของเอฟ.เอฟ. ไทล์ดังนี้คือ

1. นักเรียน ป.6 มีคะแนนเฉลี่ยทางบวกน้อยกว่าทุกกลุ่ม ในพฤติกรรมการปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนอย่างเคร่งครัด การสละเพื่อส่วนรวม การสละสิทธิ์ สิทธิส่วนบุคคล การเข้าเป็นหุ้นส่วนให้ จำหน่ายที่บ้านเมือง
2. นักเรียน ป.6 มีคะแนนเฉลี่ยทางบวกในพฤติกรรม การขัดคำสั่งการแก่ผู้ต้อยโอกาส และมีคะแนนเฉลี่ยทางลบในพฤติกรรม การปิดบังผู้กระทำผิดกฎหมายน้อยกว่าทุกกลุ่ม และใน 2 พฤติกรรมนี้ยังพบว่า นักเรียน ม.3 มีคะแนนเฉลี่ยทางบวกและทางลบน้อยกว่าผู้ปกครอง
3. นักเรียน ป.6 มีคะแนนเฉลี่ยทางลบน้อยกว่าทุกกลุ่มในพฤติกรรมการทุจริตในการเลือกตั้ง ซึ่งในพฤติกรรมนี้ยังพบว่านักเรียน ม.3 มีคะแนนเฉลี่ยทางลบน้อยกว่าครู
4. นักเรียน ป.6 มีคะแนนเฉลี่ยทางบวกน้อยกว่านักเรียน ม.ค.5 ครูและผู้ปกครอง ในพฤติกรรม การลดหย่อนโทษให้แก่ผู้ล้าหลัง ซึ่งในพฤติกรรมนี้ยังพบว่านักเรียน ม.3 มีคะแนนเฉลี่ยทางบวกน้อยกว่าผู้ปกครอง
5. นักเรียน ป.6 มีคะแนนเฉลี่ยทางลบน้อยกว่าผู้ปกครอง ในพฤติกรรมมอดดีในการปฏิบัติต่อบุคคลต่าง ๆ
6. นักเรียน ป.6 และนักเรียน ม.3 มีคะแนนเฉลี่ยทางลบน้อยกว่ากลุ่มอื่น ๆ ในพฤติกรรม การให้ละการโยกสิทธิ์ การใช้ตำแหน่งหน้าที่หาผลประโยชน์ การให้สินบน การรับสินบน และการแจ้งความเท็จ

ตารางที่ 20 แสดงคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการเปรียบเทียบพหุคูณด้วยวิธีเอฟเฟอของคะแนน

ความเชื่อ ทางเศรษฐกิจจำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบ

พฤติกรรมทางเศรษฐกิจ	ค่า	นักเรียนป.6 (1)	นักเรียนม.3 (2)	นักเรียนมศ.5 (3)	ครู (4)	ผู้ปกครอง (5)	F	การเปรียบเทียบ พหุคูณ
การประกอบอาชีพอิสระ	\bar{X}	14.44	17.90	17.78	16.19	17.32	16.46***	1 4 5 3 2
	S.D.	8.69	8.52	8.36	8.36	9.29		
การบริจาคทรัพย์	\bar{X}	14.62	17.04	16.85	15.73	16.15	8.62**	1 4 5 3 2
	S.D.	8.26	8.22	7.72	7.20	8.79		
การอำนวยความสะดวกแก่ สาธารณะ	\bar{X}	13.89	16.32	16.32	16.43	15.52	9.92**	1 5 2 3 4
	S.D.	8.73	8.45	7.93	6.87	9.12		
การกระจายทรัพย์อย่าง เท่าเทียมกัน	\bar{X}	12.73	15.43	15.45	14.09	14.55	9.97**	1 4 5 2 3
	S.D.	8.62	8.31	8.41	8.52	9.42		
การไม่เอาทรัพย์สิน	\bar{X}	9.45	14.78	15.54	15.47	13.87	31.13***	1 5 2 4 3
	S.D.	12.09	10.67	10.41	9.99	11.64		
การประกอบอาชีพรับจ้าง	\bar{X}	11.36	13.66	13.00	13.09	13.42	5.40***	1 3 4 5 2
	S.D.	9.32	9.40	9.72	8.95	9.50		

ตารางที่ 20 (ต่อ)

พฤติกรรมทางเศรษฐกิจ	ค่า	นักเรียนป.6 (1)	นักเรียนม.3 (2)	นักเรียนมศ.5 (3)	ครู (4)	ผู้ปกครอง (5)		การเปรียบเทียบ พหุคูณ
การกระจายทรัพย์สินตามความ สามารถ	\bar{X} S.D.	7.34 10.47	10.31 10.54	11.47 10.13	13.46 8.61	11.30 11.46	27.05***	1 2 5 3 4
การกระจายทรัพย์สินตามความ จำเป็น	\bar{X} S.D.	7.73 10.50	9.33 11.38	10.56 10.80	11.40 10.27	11.07 11.06	10.95***	1 2 3 5 4
การให้กู้ยืมเงิน	\bar{X} S.D.	8.46 9.48	10.57 10.59	10.99 9.97	17.60 9.77	9.41 10.37	11.34***	4 1 5 2 3
การให้กู้ยืมกู้เงิน	\bar{X} S.D.	6.41 9.79	8.75 10.62	7.97 10.53	3.32 9.42	6.25 10.93	23.19***	4 5 1 3 2
ผลกำไรที่ไม่ผิดกฎหมาย	\bar{X} S.D.	-0.65 9.91	10.49 10.44	0.73 10.67	10.40 19.86	0.51 11.52	1.60	-----
การกู้ยืมเงินจากผู้อื่น	\bar{X} S.D.	0.42 10.73	-1.62 11.43	-1.38 10.96	-3.35 10.14	-0.33 14.88	9.35**	4 2 3 5 1

ตารางที่ 20 (ต่อ)

พฤติกรรมทางเศรษฐกิจ	ค่า	นักเรียนป.6 (1)	นักเรียนม.3 (2)	นักเรียนมศ.5 (3)	ครู (4)	ผู้ปกครอง (5)	F	การเปรียบเทียบ พหุคูณ
การช่วยโอบกอดยุติ	\bar{X}	-6.40	-10.12	-11.00	-12.03	-9.35	28.31***	4 3 2 5 1
	S.D.	10.12	9.74	9.07	7.99	11.11		
การไม่รักษาสาธารณสมบัติ	\bar{X}	-9.96	-12.90	-13.87	-15.64	-13.36	26.05***	4 3 5 2 1
	S.D.	9.87	10.10	9.59	7.97	10.64		
การลักลอบทรัพย์	\bar{X}	-10.73	-14.21	-15.19	-15.22	-13.60	21.82***	4 3 2 5 1
	S.D.	10.03	8.71	8.38	10.01	10.48		
มีอาชีพที่ผิดกฎหมาย	\bar{X}	-11.74	-15.53	-15.49	-17.03	-14.61	23.65***	4 2 3 5 1
	S.D.	10.68	9.36	9.63	8.02	10.44		

** P < .01

*** P < .001

จากตารางที่ 20 เมื่อวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของคะแนนความเชื่อทางจริยธรรมในพฤติกรรมทางวิชาชีพ โดยเปรียบเทียบตามช่วงแปดระดับตามภาพ ปรากฏว่าความถี่ ความเข้าใจของนักเรียน ครู และผู้ปกครองมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < .01$ ขึ้นไป) จำนวน 15 พฤติกรรม ยกเว้นพฤติกรรมเดียวที่ไม่แตกต่างกัน คือมีเจตจำนงที่ไม่ผิดกฎหมาย ผลการวิจัยมีดังนี้

1. นักเรียนชั้น ม.3 และ มค.5 มีความเชื่อในการประกอบอาชีพอิสระ การบริจาคตrophy การอำนวยความสะดวกแก่สาธารณะ การกระจายทรัพย์สินอย่างเท่าเทียมกัน การไม่เอาทรัพย์สิน การกระจายทรัพย์สินตามความสามารถ และการให้ผู้อื่นมีเงิน 4 เป็นพฤติกรรมที่ดี ถูก ควร สูงกว่านักเรียนชั้น ป.6

2. ครูมีเจตจำนงเชื่อว่าพฤติกรรมกรรมการประกอบอาชีพอิสระ การอำนวยความสะดวกแก่สาธารณะ การไม่เอาทรัพย์สิน การประกอบอาชีพรับจ้าง การกระจายทรัพย์สินตามความสามารถ การกระจายทรัพย์สินตามความจำเป็น เป็นพฤติกรรมที่ดี ถูก ควร สูงกว่านักเรียนชั้น ป.6

3. ผู้ปกครองมีความเชื่อว่าพฤติกรรมกรรมการประกอบอาชีพอิสระ การบริจาคตrophy การอำนวยความสะดวกแก่สาธารณะ การกระจายทรัพย์สินอย่างเท่าเทียมกัน การไม่เอาทรัพย์สิน การประกอบอาชีพรับจ้าง การกระจายทรัพย์สินตามความสามารถ และการกระจายทรัพย์สินตามความจำเป็น เป็นพฤติกรรมที่ดี ถูก ควร สูงกว่านักเรียนชั้น ป.6

4. นักเรียน ม.3 มค.5 และครู มีความเชื่อในพฤติกรรมทางวิชาชีพไม่แตกต่างกัน จำนวน 8 พฤติกรรม และความเชื่อในพฤติกรรมทางวิชาชีพของนักเรียน ม.3 และ มค.5 ไม่แตกต่างกันในทุก ๆ พฤติกรรม

5. ความเชื่อในพฤติกรรมทางวิชาชีพของครูและผู้ปกครอง ไม่แตกต่างกัน จำนวน 9 พฤติกรรม

6. นักเรียน ป.6 มีความเชื่อว่าเป็นพฤติกรรม การฉวยโอกาสทุจริต การไม่รักษาสารละเมิด การลักลอบทรัพย์สิน และมีเจตจำนงที่ไม่ผิดกฎหมาย 4 เป็นพฤติกรรมที่ไม่ดี ผิด ไม่ควร ต่ำกว่านักเรียน ม.3 มค.5 ครู และผู้ปกครอง

ตารางที่ 21 คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการเปรียบเทียบพหุคูณด้วยวิธีของเชฟเฟ ของ
คะแนนความเชื่อ ทางจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมต่อสิ่งแวดล้อม จำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบ

พฤติกรรมต่อสิ่งแวดล้อม	ค่า	นักเรียนป.6 (1)	นักเรียนม.3 (2)	นักเรียนมค.5 (3)	ครู (4)	ผู้ปกครอง (5)	F	การเปรียบเทียบ พหุคูณ
การควบคุมน้ำ	\bar{X}	6.13	6.88	8.11	7.86	6.92	2.63	-----
	S.D.	10.75	12.00	11.81	12.04	13.38		
การควบคุมสัตว์	\bar{X}	5.15	9.69	11.53	9.65	9.58	34.48 ***	3 2 4 5 1
	S.D.	9.66	9.28	9.18	9.52	11.62		
การควบคุมพืช	\bar{X}	6.35	11.40	13.43	12.68	11.38	44.39 ***	3 4 2 5 1
	S.D.	10.48	9.80	9.25	9.47	11.54		
การทำลายทรัพยากรธรณี	\bar{X}	-3.56	-3.82	-4.26	-6.48	-5.87	6.80 **	4 5 3 2 1
	S.D.	11.27	11.60	11.86	11.68	12.43		
การทำลายพันธุ์สัตว์	\bar{X}	-8.84	-10.55	-12.77	-12.57	-12.85	23.87 ***	5 3 4 2 1
	S.D.	8.53	8.70	8.05	8.42	9.91		
การทำลายพันธุ์พืช	\bar{X}	-7.80	-11.03	-11.65	-11.94	-12.25	21.89 ***	5 4 3 2 1
	S.D.	9.73	8.81	8.78	9.15	10.03		

ตารางที่ 21 (ต่อ)

พฤติกรรมต่อสิ่งแวดล้อม	ค่า	นักเรียนป.6 (1)	นักเรียนม.3 (2)	นักเรียนมศ.5 (3)	ครู (4)	ผู้ปกครอง (5)	F	การเปรียบเทียบ พหุคูณ
การทำให้สิ่งแวดล้อม สกปรก	\bar{X} S.D.	-11.65 8.28	-14.15 7.61	-15.62 7.44	-15.29 7.89	-15.01 8.73	23.71***	3 4 5 2 1
การไม่อนุรักษ์พลังงาน	\bar{X} S.D.	-10.55 9.24	-11.20 9.54	-11.68 9.97	-10.86 9.51	-11.38 10.83	1.20	-----
การไม่อนุรักษ์ศิลปวัตถุ	\bar{X} S.D.	5.19 12.28	2.38 12.99	4.16 12.39	9.82 13.02	2.85 14.21	9.45**	1 3 5 2 4
การอนุรักษ์ความงามของ ธรรมชาติ	\bar{X} S.D.	1.82 12.80	4.39 14.15	5.49 14.37	6.01 13.63	5.84 14.53	8.98**	4 5 3 2 1
การละเมิดวัตถุ	\bar{X} S.D.	10.20 9.32	13.48 8.37	13.79 8.03	12.46 8.32	12.54 9.56	15.58***	3 2 5 4 1
การละเมิดสิ่งมีค่า	\bar{X} S.D.	11.66 9.79	13.75 9.95	14.05 10.45	12.81 11.03	13.98 11.06	5.55*	3 5 2 4 1

ตารางที่ 21 (ต่อ)

พฤติกรรมต่อสิ่งแวดลอม	ค่า	นักเรียนป.6 (1)	นักเรียนม.3 (2)	นักเรียนมศ.5 (3)	ครู (4)	ผู้ปกครอง (5)	F	การเปรียบเทียบ พหุคูณ
การรักสัตว์	\bar{X}	8.63	10.95	11.63	11.00	11.43	9.29**	3 5 4 2 1
	S.D.	9.55	9.55	9.34	8.87	10.78		
การใช้แรงงานสัตว์	\bar{X}	0.55	0.18	0.65	0.77	0.12	1	-----
	S.D.	9.40	9.99	9.88	9.53	11.61		
การแย่งสัตว์	\bar{X}	-7.12	-7.97	-9.64	-9.93	-10.84	12.37***	5 4 3 2 1
	S.D.	10.01	10.19	10.01	10.03	10.98		
การนำสัตว์มาต่อสู้กัน	\bar{X}	-8.37	-8.86	-10.90	-11.87	-12.19	17.98***	5 4 3 2 1
	S.D.	9.53	9.78	9.53	9.41	10.27		
การทอดลงกับสัตว์	\bar{X}	-6.09	-6.98	-6.46	-6.53	-7.96	2.72	---
	S.D.	9.64	10.88	10.95	10.62	11.95		
การฆ่าสัตว์	\bar{X}	-2.65	-2.20	-2.90	-4.15	-4.28	4.71*	5 4 3 1 2
	S.D.	9.47	10.55	10.04	9.07	10.97		

ตารางที่ 21 (ต่อ)

พฤติกรรมต่อสิ่งแวดล้อม	ค่า	นักเรียนป.6 (1)	นักเรียนม.3 (2)	นักเรียนมศ.5 (3)	ครู (4)	ผู้ปกครอง (5)	F	การเปรียบเทียบ พหุคูณ
การเข้าไหว้วงสรวงผีเสื้อ	\bar{X}	2.25	3.23	1.80	3.33	2.67	2.29	-----
เทวดา	S.D.	10.08	9.96	9.68	9.56	12.34		
ความเชื่อในไสยศาสตร์	\bar{X}	-0.97	-0.34	-1.35	0.16	-0.63	6 1.69	-----
	S.D.	9.59	10.16	10.70	10.67	12.22		

* $P < .05$

** $P < .01$

*** $P < .001$

จากตารางที่ 21 พิจารณาผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ตามตัวแปร สถานภาพ พบว่าคะแนนเฉลี่ยของบุคคล สถานภาพต่าง ๆ มีความแตกต่างกันรวม 14 พฤติกรรม ($P < .05$ ขึ้นไป) ซึ่งเมื่อทำการเปรียบเทียบพบพฤติกรรมด้วยวิธีซอเนฟเฟแล้ว พบว่า

1. กลุ่มนักเรียน ป.6 มีคะแนนเฉลี่ยเป็นบวกน้อยกว่า กลุ่มนักเรียน ม.3 นักเรียน มค.5 ครูและผู้บริหารรอง ในพฤติกรรมการควบคุมสัตว์ การควบคุมพืช การอนุรักษ์ความงามของธรรมชาติ การละเล่นชัฏ การรักษสัตว์ รวม 5 พฤติกรรม ($P < .01$)
2. กลุ่มนักเรียน มค.5 มีคะแนนเฉลี่ยเป็นบวกมากกว่ากลุ่มนักเรียน ป.6, ม.3 และกลุ่มผู้บริหารรองในพฤติกรรม การควบคุมสัตว์และการควบคุมพืช ($P < .001$) และในพฤติกรรมการควบคุมสัตว์ กลุ่มนักเรียน มค.5 ยังมีคะแนนเฉลี่ยเป็นบวกมากกว่ากลุ่มครูอีกด้วย ($P < .001$)
3. ครูและผู้บริหารรองมีคะแนนเฉลี่ยเป็นลบมากกว่านักเรียน ป.6 และนักเรียน ม.3 ในพฤติกรรม การทำลายพันธุ์สัตว์ การแข่งสัตว์ การนำสัตว์มาต่อสู้กันและการฆ่าสัตว์ รวม 4 พฤติกรรม ($P < .01$)
4. นักเรียน มค.5 มีคะแนนเฉลี่ยเป็นลบมากกว่านักเรียน ป.6 ในพฤติกรรมการทำลายพันธุ์สัตว์ การทำลายพันธุ์พืช การทำให้สิ่งแวดล้อมสกปรก การแข่งสัตว์และการนำสัตว์มาต่อสู้กัน รวม 5 พฤติกรรม ($P < .001$) และเฉพาะในพฤติกรรมการทำลายพันธุ์สัตว์ การทำให้สิ่งแวดล้อมสกปรก การนำสัตว์มาต่อสู้กัน กลุ่มนักเรียน มค.5 ยังมีคะแนนเฉลี่ยเป็นลบมากกว่ากลุ่มนักเรียน ม.3 อีกด้วย ($P < .001$)
5. ครูมีคะแนนเฉลี่ยเป็นลบมากกว่ากลุ่มนักเรียน มค.5 ม.3 และ ป.6 ในพฤติกรรมการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ ($P < .001$)
6. กลุ่มนักเรียน ป.6 มีคะแนนเฉลี่ยเป็นบวกมากกว่ากลุ่มนักเรียน ม.3 และครู ในพฤติกรรมการไม่อนุรักษ์ศิลปชัฏ
7. กลุ่มนักเรียน ป.6 มีคะแนนเฉลี่ยเป็นบวกน้อยกว่ากลุ่มนักเรียน มค.5 ม.3 และผู้บริหารรอง ในพฤติกรรมการละเล่นสิ่งผิดๆ ($P < .05$)

2. การนำเสนอค่าสถิติตามตัวแปรเพศ

ในตารางที่ 22 ถึงตารางที่ 26 จะแสดงผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของความเชื่อทางจริยธรรมตามตัวแปรเพศทั้ง 5 ด้านพฤติกรรมจริยธรรม ตามลำดับดังต่อไปนี้

ตารางที่ 22 แสดงคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว
ของคะแนนความเชื่อทางจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมต่อตนเอง จำแนกตามเพศ

พฤติกรรมต่อตนเอง	ค่า	ชาย	หญิง	F
การมีความขยันหมั่นเพียร	\bar{X}	18.11	19.52	17.88 ^{***}
	S.D.	9.28	8.63	
การมีวินัยในตนเอง	\bar{X}	17.07	17.87	5.55 [*]
	S.D.	9.18	8.76	
การรู้จักไม่ประมาท	\bar{X}	16.11	17.28	10.57 ^{**}
	S.D.	9.83	9.31	
การรักษาสุขภาพ	\bar{X}	15.01	15.54	2.14
	S.D.	9.86	9.45	
การตั้งมาตรฐานของตนเอง	\bar{X}	14.84	15.57	3.68
	S.D.	10.37	9.93	
การปรับปรุงตนเอง	\bar{X}	14.49	15.51	7.71 ^{**}
	S.D.	10.06	9.53	
การมีความรู้สึกภาคภูมิใจ	\bar{X}	14.02	14.58	2.37
	S.D.	10.05	9.34	
การระงับความอยาก	\bar{X}	13.37	15.03	14.56 ^{***}
	S.D.	12.00	11.04	
การสำรวจตนเอง	\bar{X}	12.87	13.59	3.73
	S.D.	10.38	9.45	
การมีความเชื่อมั่นในตนเอง	\bar{X}	12.69	13.67	6.04 [*]
	S.D.	10.89	10.19	

ตารางที่ 22 (ต่อ)

พฤติกรรมตนเอง	ค่า	ชาย	หญิง	F
การมีความพอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่	\bar{X}	11.38	12.38	7.48**
	S.D.	10.24	9.94	
การมีความรู้สึกสะอายใจ	\bar{X}	11.22	12.43	7.67**
	S.D.	12.03	11.07	
การให้รางวัลตนเอง	\bar{X}	9.97	10.33	0.89
	S.D.	10.24	9.80	
การปลอบใจตนเอง	\bar{X}	8.37	8.45	0.04
	S.D.	10.86	10.55	
การมีความรู้สึกผิด	\bar{X}	7.29	7.45	0.12
	S.D.	12.40	11.96	
การลงโทษตนเอง	\bar{X}	5.16	5.45	0.39
	S.D.	12.65	12.14	
การให้คุณค่าแก่ตนเอง	\bar{X}	5.03	4.02	15.39*
	S.D.	11.38	11.44	
การปรุงแต่งร่างกาย	\bar{X}	0.39	0.51	0.09
	S.D.	10.73	10.29	
การไปควบคุมอารมณ์	\bar{X}	0.39	-0.34	2.13
	S.D.	13.14	13.31	
การล้มเหลวอบายมุข	\bar{X}	-15.94	-17.81	20.49***
	S.D.	11.15	10.69	

* P < .05

** P < .01

*** P < .001

*, **, *** แยกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญแต่ค่าความแปรปรวนไม่มีความเป็นเอกพันธ์

จากตารางที่ 22 มีข้อตกลงความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของแต่ละกลุ่ม โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวแล้วพบว่า

1. เพศหญิงมีคะแนนเฉลี่ยเป็นบวกมากกว่าเพศชาย ในพฤติกรรมต่อไปนี้คือ การมีความขยันหมั่นเพียร การมีวินัยในตนเอง การรู้ตัวไม่ประมาณ การปรับปรุงตนเอง การระงับความอยาก การมีความเชื่อมั่นในตนเอง การมีความพอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่ การมีความรู้สึกละเอียดใจ รวม 8 พฤติกรรม ($P < .05$)
2. เพศชายมีคะแนนเฉลี่ยเป็นบวกมากกว่าเพศหญิงในพฤติกรรมการให้คุณค่าแก่ตนเอง และมีคะแนนเฉลี่ยเป็นลบน้อยกว่าเพศหญิงในพฤติกรรมการลุ่มหลงอบายมุข ($P < .05$)
3. สำหรับพฤติกรรมข้อตนเองที่ทั้งสองเพศมีคะแนนเฉลี่ยไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ การรักษาสภาพ การตั้งมาตรฐานของตนเอง การมีความรู้สึกภาคภูมิใจ การสำรวจตนเอง การให้รางวัลตนเอง การปลอบใจตนเอง การมีความรู้สึกผิด การลงโทษตนเอง การปรุงแต่งร่างกาย และการไม่ควบคุมอารมณ์ รวม 10 พฤติกรรม

ตารางที่ 23 แสดงคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว
ของคะแนนความเชื่อทางจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมสังคมจำแนกตามเพศ

พฤติกรรมทางสังคม	ค่า	ชาย	หญิง	F
การบำเพ็ญประโยชน์	\bar{X}	15.07	15.79	4.82 *
	S.D.	9.67	8.31	
การให้ความช่วยเหลือผู้อื่น	\bar{X}	14.79	15.51	5.85 *
	S.D.	8.66	7.39	
การแสดงความกตัญญู แม้ว่าการกระทำนั้น จะยากลำบาก	\bar{X}	14.39	15.58	16.24 *
	S.D.	9.28	8.59	
การคำนึงถึงความอาวุโส	\bar{X}	13.02	13.96	6.50 *
	S.D.	10.20	9.53	
การให้อภัย	\bar{X}	12.22	13.84	18.73 ***
	S.D.	10.69	9.27	
การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น	\bar{X}	12.36	12.86	2.00
	S.D.	9.74	9.19	
การรักษาชื่อเสียงของหมู่คณะ	\bar{X}	9.69	11.84	20.33 ***
	S.D.	13.35	12.06	
ความเกรงใจ	\bar{X}	5.55	5.75	0.27 ***
	S.D.	10.70	10.57	
การอดทน	\bar{X}	5.82	5.47	0.66
	S.D.	11.35	11.79	

ตารางที่ 23 (ต่อ)

พฤติกรรมทางสังคม	ค่า	ชาย	หญิง	F
การเห็นแก่พวกพ้อง	\bar{X}	4.66	5.99	9.18 ^{**}
	S.D.	11.42	11.26	
การปฏิบัติต่อผู้ขายดีกว่าผู้หญิง	\bar{X}	1.42	4.12	43.90 ^{***}
	S.D.	10.69	10.84	
การประจบ	\bar{X}	1.70	1.76	0.02
	S.D.	13.08	13.52	
การแสดงความกตัญญู แม้ว่าการกระทำนั้นจะผิดระเบียบ	\bar{X}	-0.27	0.12	0.45
	S.D.	11.68	10.83	
การรักษาหน้า	\bar{X}	-1.24	-1.82	1.52
	S.D.	12.92	12.42	
การปฏิบัติต่อลูกคนโต ดีกว่าลูกคนรองลงมา	\bar{X}	-2.90	-3.03	0.12
	S.D.	10.02	10.28	
การปฏิบัติต่อคนที่ร่ำรวยดีกว่าคนที่ไม่ร่ำรวย	\bar{X}	-3.00	-4.17	10.13 ^{**}
	S.D.	10.34	9.32	
การผิดจริยธรรมทางเพศของชาย	\bar{X}	-9.57	-12.23	42.83 ^{***}
	S.D.	11.37	10.41	
การใช้อำนาจ	\bar{X}	-11.19	-11.79	2.15
	S.D.	11.32	10.82	
การพูดปด		-11.91	-12.21	0.72
		9.42	9.02	

ตารางที่ 23 (ต่อ)

พฤติกรรมทางสังคม	ค่า	ฝ่าย	หญิง	F
การไม่รักษาระยะียบวินัย	\bar{X}	-11.56	-12.52	5.89*
	S.D.	10.54	10.47	
การผิดจริยธรรมทางเพศของหญิง	\bar{X}	-11.24	-13.77	41.93***
	S.D.	10.99	9.93	
การอิจฉาริษยา	\bar{X}	-12.59	-13.37	4.29*
	S.D.	10.42	9.38	
การเบียดเบียนผู้อื่น	\bar{X}	-13.31	-13.68	1.01
	S.D.	9.96	9.85	
การให้ร้ายป้ายสีผู้อื่น	\bar{X}	-13.54	-14.17	3.47
	S.D.	9.42	8.86	

* P < .05

** P < .01

*** P < .001

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากตารางที่ 23 ผลการวิเคราะห์ค่าความแปรปรวน (F) ระหว่างคะแนนเฉลี่ยของ
 4 พดฺชาบายกับพดฺหญิง พบว่ามีคะแนนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ตั้งแต่ระดับ .05 ขึ้นไป
 จำนวน 13 ข้อ กล่าวคือ

1. พฤติกรรมสังคมที่พดฺหญิงมีคะแนนเฉลี่ยเป็นลบมากกว่าพดฺชาย คือการบ่นพึมพำ
 ประโยชน์ การให้ของขวัญแก่ผู้อื่น การแสดงความรักใคร่เมตตาแก่ผู้อื่นจะยากลำบาก การ
 คำวิงวอนความเอาใจใส่ การให้อภัย การรักษาสื่อสารของหมู่คณะ การเห็นแก่พวกพ้อง และการปฏิบัติ
 ต่อผู้ยากด้อยกว่าผู้หญิง
2. พฤติกรรมสังคมที่พดฺหญิงมีคะแนนเฉลี่ยเป็นลบมากกว่าพดฺชาย คือการปฏิบัติต่อคน
 ที่ร่ำรวยดีกว่าคนที่ไม่ร่ำรวย การผิดจริยธรรมทางพดฺชาย การผิดจริยธรรมทางพดฺหญิง การไม่
 รักษาระเบียบวินัย และการฉ้อฉลรับยา
3. สุ่มพฤติกรรมสังคมอีก 11 ข้อ 4 พดฺชายและ 4 พดฺหญิงมีคะแนนเฉลี่ยไม่แตกต่างกัน
 อย่างมีนัยสำคัญ คือการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ความทรงจำ การอดทน การประจบ การแสดงความ
 กตัญญูแม้ว่าการกระทำนั้นจะผิดระเบียบ การรักษาหน้า การปฏิบัติต่อลูกคนโตดีกว่าลูกคนรองลงมา
 การย้ายโรงเรียน การพูดปิด การเปิดรับคนอื่น และการให้ร้ายป้ายสีผู้อื่น

ตารางที่ 24 แสดงคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความแปรปรวน
ทางเดียวของคะแนนความเชื่อทางจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเมือง
จำแนกตามเพศ

พฤติกรรมทางการเมือง	ค่า	ชาย	หญิง	F
การปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนอย่าง เคร่งครัด	\bar{X}	14.83	15.49	3.34
	S.D.	9.75	9.37	
การสละเพื่อส่วนรวม	\bar{X}	14.02	14.47	1.64
	S.D.	9.57	9.28	
การสละสวัสดิการแก่ผู้ด้อยโอกาส	\bar{X}	13.47	14.08	2.60
	S.D.	10.26	9.74	
การสละสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล	\bar{X}	12.91	12.94	0.04
	S.D.	10.80	10.74	
การเป็นหูเป็นตาให้เจ้าหน้าที่บ้านเมือง	\bar{X}	11.14	11.54	1.10
	S.D.	9.97	9.96	
การลดหย่อนโทษให้แก่ผู้สับสนผิด	\bar{X}	10.84	10.75	0.03
	S.D.	10.75	10.23	
การมีส่วนร่วมทางการเมือง	\bar{X}	7.52	7.05	1.50
	S.D.	10.59	9.82	
การยอมปฏิบัติตามกฎหมายบ้านเมือง	\bar{X}	3.29	3.40	0.06
	S.D.	12.99	12.11	
การลดหย่อนโทษให้แก่ผู้กระทำผิดโดย ประมาท	\bar{X}	-0.13	-0.56	0.44
	S.D.	12.12	12.00	

ตารางที่ 24 (ต่อ)

พฤติกรรมทางการเรื่อง	ค่า	ย้าย	หญิง	F
การต่อต้าน	\bar{X}	-0.61	-0.96	0.72
	S.D.	11.35	10.61	
การปกครองด้วยความรุนแรง	\bar{X}	-3.30	-3.65	0.56
	S.D.	12.03	12.18	
อคติในการปฏิบัติต่อบุคคลต่าง ๆ	\bar{X}	-5.67	-6.01	0.65
	S.D.	11.46	11.17	
การให้และการใช้อิทธิพล	\bar{X}	-8.56	-8.88	0.69
	S.D.	10.41	9.93	
การใช้ตำแหน่งหน้าที่ห้ามลประโยชน์	\bar{X}	-8.27	-9.36	6.12 [*]
	S.D.	11.61	11.57	
การให้สินบน	\bar{X}	-9.35	-10.55	9.42 ^{**}
	S.D.	10.50	10.30	
การรับสินบน	\bar{X}	-9.29	-10.74	12.93 ^{***}
	S.D.	11.01	10.29	
การทุจริตในการเลือกตั้ง	\bar{X}	-10.09	-11.37	11.02 ^{***}
	S.D.	10.33	10.08	
การปิดบังผู้กระทำผิดกฎหมาย	\bar{X}	-12.00	-12.40	1.04
	S.D.	10.46	10.18	
การแจ้งความเท็จ	\bar{X}	-12.70	-13.89	10.12 ^{**}
	S.E.	9.98	9.89	

* P < .05

** P < .01

*** P < .001

จากตารางที่ 24 เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว จะเห็นว่า พฤติกรรมทางการเมืองที่กลุ่มเพศชายและเพศหญิง มีคะแนนความเชื่อทางจริยธรรมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ มี 14 พฤติกรรม คือ การปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนอย่างเคร่งครัด การสละเพื่อส่วนรวม การสละสวัสดิการแก่ผู้ด้อยโอกาส การสละเสรีภาพส่วนบุคคล การเป็นหูเป็นตาให้เจ้าหน้าที่บ้านเมือง การลดหย่อนโทษให้แก่ผู้ล้าผิด การมีส่วนร่วมทางการเมือง การยอมปฏิบัติตามกฎหมายบ้านเมือง การลดหย่อนโทษให้แก่ผู้กระทำผิดโดยประมาท การต่อต้าน การปกครองด้วยความรุนแรง อคติในการปฏิบัติต่อบุคคลต่าง ๆ การให้และการใช้อิทธิทธิ และการปิดบังผู้กระทำผิดกฎหมาย

พฤติกรรมทางการเมืองที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ขึ้นไป ($P < .05$) มี 5 พฤติกรรม คือ การเข้าตำแหน่งหน้าที่ตามผลประโยชน์ การให้สินบน การทุจริตในการเลือกตั้ง และการแจ้งความเท็จ และเมื่อพิจารณาเฉพาะพบว่าเพศหญิงมีคะแนนเฉลี่ยเป็นลบมากกว่าเพศชาย ทั้ง 5 พฤติกรรมนี้

ตารางที่ 25 แสดงคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ของคะแนนความเชื่อทางเศรษฐกิจ จำแนกตามเพศ

พฤติกรรมทางเศรษฐกิจ	ค่า	ชาย	หญิง	F
การประกอบอาชีพอิสระ	\bar{X}	16.26	17.09	6.27*
	S.D.	9.09	8.45	
การบริจาคทรัพย์	\bar{X}	15.66	16.46	6.91**
	S.D.	8.42	7.77	
การอำนวยความสะดวกแก่สาธารณะ	\bar{X}	15.18	16.11	8.86**
	S.D.	8.63	8.04	
การกระจายทรัพย์สินอย่างเท่าเทียมกัน	\bar{X}	13.89	14.95	10.35**
	S.D.	8.80	8.59	
การไม่เอาทรัพย์สิน	\bar{X}	12.93	14.52	14.21***
	S.D.	11.61	10.84	
การประกอบอาชีพรับจ้าง	\bar{X}	12.87	12.90	0.01
	S.D.	9.49	9.38	
การกระจายทรัพย์สินตามความสามารถ	\bar{X}	10.39	11.00	2.37
	S.D.	10.87	10.09	
การกระจายทรัพย์สินตามความจำเป็น	\bar{X}	9.97	9.95	0.003
	S.D.	11.00	10.79	
การให้ผู้อื่นยืมเงิน	\bar{X}	9.38	9.51	0.13
	S.D.	10.28	9.99	
การให้ผู้อื่นกู้เงิน	\bar{X}	8.63	6.60	0.005
	S.D.	10.48	10.38	

ตารางที่ 25 (ต่อ)

พฤติกรรมทางเศรษฐกิจ	ค่า	ย้าย	หญิง	F
มีฉายาชีพที่ไม่ผิดกฎหมาย	\bar{X}	1.40	-0.61	25.75 ***
	S.D.	10.48	10.39	
การกู้ยืมเงินจากผู้อื่น	\bar{X}	-0.17	-2.11	21.50 ***
	S.D.	11.18	10.93	
การฉวยโอกาสทุจริต	\bar{X}	-9.16	-10.22	8.05 **
	S.D.	10.21	9.45	
การไม่รักษาสารณะสัมปติ	\bar{X}	-12.47	-13.62	9.73 **
	S.D.	10.12	9.53	
การลักลอบทรัพย์สิน	\bar{X}	-12.78	-14.59	24.85 ***
	S.D.	9.92	9.31	
มีฉกรรจ์ที่ผิดกฎหมาย	\bar{X}	-13.90	-15.63	21.61 ***
	S.D.	10.04	9.59	

* $P < .05$ ** $P < .01$ *** $P < .001$

จากตารางที่ 25 จากกรณีวิเคราะห์ความสัมพันธ์แปรปรวนทางเดียวของคะแนนความเชื่อทางจริยธรรมในพฤติกรรมทางวิชาชีพ โดยเปรียบเทียบระหว่างเพศหญิงและเพศชาย ปรากฏว่ามีจำนวน 11 พฤติกรรมใน 16 พฤติกรรมที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < .05$ ขึ้นไป) และปรากฏผลว่า เพศหญิงมีความเชื่อว่าการประกอบอาชีพอิสระ การบริจาครักษาพยาบาล การอำนวยความสะดวกแก่สาธารณะ การกระจายทรัพย์สินอย่างเท่าเทียมกัน การไม่เอาทรัพย์สิน เป็นพฤติกรรมที่ดี ถูกควร สูงกว่าเพศชาย และมีความเชื่อว่าการรวมใจกาละสุจริต การไม่รักษาสาธารณสมบัติ การสักคิ้วทาสี และมีการฉ้อโกงกฎหมาย เป็นพฤติกรรมที่ไม่ดี ผิด ไม่ควร สูงกว่าเพศชายเช่นกัน

ตารางที่ 26 แสดงคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ของคะแนนความเชื่อทางจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมต่อสิ่งแวดล้อมจำแนกตามเพศ

พฤติกรรมต่อสิ่งแวดล้อม	ค่า	ชาย	หญิง	F
การควบคุมน้ำ	\bar{X}	7.29	7.05	<1
	S.D.	12.22	11.77	
การควบคุมสัตว์	\bar{X}	9.97	8.24	20.77**
	S.D.	10.29	9.83	
การควบคุมพืช	\bar{X}	11.25	10.75	1.61
	S.D.	10.43	10.41	
การทำลายทรัพยากรธรณี	\bar{X}	-4.10	-5.22	6.38*
	S.D.	11.61	11.80	
การทำลายพันธุ์สัตว์	\bar{X}	-11.01	-11.81	5.60*
	S.D.	9.15	8.58	
การทำลายพันธุ์พืช	\bar{X}	-10.33	-11.27	6.98**
	S.D.	9.59	9.30	
การทำให้อสิ่งแวดล้อมสกปรก	\bar{X}	-13.93	-14.58	4.62*
	S.D.	8.27	7.95	
การไม่อนุรักษ์สิ่งสงงาน	\bar{X}	-10.56	-11.65	8.63**
	S.D.	10.04	9.61	
การไม่อนุรักษ์ศิลปวัตถุ	\bar{X}	2.93	3.34	1
	S.D.	13.07	12.97	
การอนุรักษ์ความงามของธรรมชาติ	\bar{X}	4.21	4.92	1.79
	S.D.	13.96	13.99	

ตารางที่ 26 (ต่อ)

พฤติกรรมต่อสิ่งแวดล้อม	ค่า	ชาย	หญิง	F
การละเมิดวีรตฤ	\bar{X}	12.02	12.88	6.78 ^{**}
	S.D.	9.38	8.28	
การละเมิดสิ่งมีค่า	\bar{X}	13.03	13.37	< 1
	S.D.	10.64	10.35	
ความรักสัตว์	\bar{X}	10.37	10.96	2.65
	S.D.	10.05	9.31	
การใช้แรงงานสัตว์	\bar{X}	0.58	0.30	< 1
	S.D.	10.15	9.99	
การแย่งสัตว์	\bar{X}	-8.30	-9.73	13.63 ^{***}
	S.D.	10.45	10.14	
การนำสัตว์มาต่อสู้กัน	\bar{X}	-9.89	-10.74	15.22 [*]
	S.D.	10.07	9.57	
การทดลองกับสัตว์	\bar{X}	-5.99	-7.11	7.50 ^{**}
	S.D.	10.90	10.70	
การฆ่าสัตว์	\bar{X}	-2.67	-3.58	5.79 [*]
	S.D.	10.29	9.83	
การเซ็นไหว้บวงสรวงผีลางเทวดา	\bar{X}	2.79	2.43	< 1
	S.D.	10.36	10.32	
ความเชื่อในไสยศาสตร์	\bar{X}	0.03	-1.25	10.22 ^{**}
	S.D.	10.63	10.65	

* P < .05

** P < .01

*** P < .001

จากตารางที่ 26 เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของแต่ละกลุ่มโดยการ
วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวแล้วพบว่า

1. ผู้ป่วยมีคะแนนเฉลี่ยเป็นบวกมากกว่าปกติในพฤติกรรมการควบคุมสัตว์และมี
คะแนนน้อยกว่าปกติในพฤติกรรมการล่าสัตว์ ($P < .01$)
2. ผู้หญิงมีคะแนนเฉลี่ยเป็นลบมากกว่าปกติในพฤติกรรมต่อไปนี้คือ การทำลาย
ทรัพยากรธรรมชาติ การทำลายพันธุ์สัตว์ การทำลายพันธุ์พืช การทำให้สิ่งแวดล้อมสกปรก การไม่อนุรักษ์
พลังงาน การแข่งขัน การนำสัตว์มาต่อสู้กัน การทดลองกับสัตว์ การฆ่าสัตว์และความเชื่อใน
ไสยศาสตร์ รวม 10 พฤติกรรม ($P < .05$)
3. พฤติกรรมต่อสิ่งแวดล้อมที่ทั้งสองเพศมีคะแนนเฉลี่ยไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
ได้แก่ การควบคุมน้ำ การควบคุมพืช การอนุรักษ์ศิลปวัตถุ การอนุรักษ์ความงามของธรรมชาติ การ
ล่าสัตว์ที่มีค่า ความรักสัตว์ การใช้แรงงานสัตว์ และการเช่นไหว้ดวงจันทร์มีล้างทวดา รวม
8 พฤติกรรม

3. การเสนอคำสัทธิตามตัวแปรภูมิภาค

ในตารางที่ 27 ถึงตารางที่ 31 จะแสดงผลการวิเคราะห์ค่าสัทธิพื้นฐานของความเชื่อทางจริยธรรมตามตัวแปร "ภูมิภาค" ของพฤติกรรมจริยธรรมทั้ง 5 ด้านตามลำดับดังต่อไปนี้

ตารางที่ 27 แสดงคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการเปรียบเทียบพหุคูณด้วยวิธีของเชฟเฟ ของ
คะแนนความเชื่อทางจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมต่อตนเอง จำแนกตามภูมิภาค

พฤติกรรมต่อตนเอง	ค่า	กรุงเทพฯ (1)	ภาคกลาง (2)	ภาคเหนือ (3)	ภาคใต้ (4)	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (5)	F	การเปรียบเทียบ พหุคูณ
การมีความขยันหมั่นเพียร	\bar{X}	19.58	18.75	18.86	20.13	16.77	11.58 ^{***}	5 2 3 1 4
	S.D.	7.66	9.39	8.62	7.79	10.24		
การมีวินัยในตนเอง	\bar{X}	18.04	17.55	17.49	18.85	15.29	12.04 ^{***}	5 3 2 1 4
	S.D.	8.23	9.25	8.56	7.60	10.69		
การรู้ตัวไม่ประมาณ	\bar{X}	17.39	16.16	16.83	18.17	14.89	9.48 ^{**}	5 2 3 1 4
	S.D.	8.45	10.22	8.98	8.81	11.03		
การรักษาสุขภาพ	\bar{X}	15.97	14.73	15.54	16.67	13.29	10.08 ^{**}	5 2 3 1 4
	S.D.	8.75	9.84	9.35	9.19	10.74		
การตั้งมาตรฐาน	\bar{X}	16.40	14.48	15.56	16.32	13.16	10.19 ^{**}	5 2 3 4 1
	S.D.	9.01	10.69	9.79	9.77	11.02		
การปรับปรุงตนเอง	\bar{X}	16.42	13.95	15.22	16.29	13.12	12.35 ^{***}	5 2 3 4 1
	S.D.	8.48	10.36	9.51	9.18	10.96		

ตารางที่ 27 (ต่อ)

พฤติกรรมต่อตนเอง	ค่า	กรุงเทพฯ (1)	ภาคกลาง (1)	ภาคเหนือ (3)	ภาคใต้ (4)	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ(5)	F	การเปรียบเทียบ พหุคูณ
การมีความรู้สึกภาคภูมิใจ		14.94	13.50	14.45	15.84	16.68	9.24	5 2 3 1 4
		8.95	9.71	9.62	9.44	10.40		
การระงับความอยาก		15.37	13.56	14.52	15.11	12.68	5.28*	5 2 3 4 1
		10.56	11.91	11.12	11.32	12.36		
การสำรวจตนเอง		13.82	12.55	13.79	14.34	11.66	6.89***	5 2 3 1 4
		9.66	9.46	9.63	9.65	10.78		
การมีความเชื่อมั่นใน ตนเอง		14.08	12.26	13.24	14.85	11.48	9.43**	5 2 3 1 4
		9.69	10.64	10.35	10.27	11.32		
การมีความพอใจในสิ่งที่ ตนมีอยู่		12.65	11.50	11.89	12.94	10.38	5.61*	5 2 3 1 4
		9.25	10.03	10.16	9.98	10.81		
การมีความรู้สึกละเอียดใจ		12.84	10.85	12.39	12.64	10.55	4.87***	5 2 3 4 1
		11.14	11.69	11.10	11.68	11.85		

ตารางที่ 27. (ต่อ)

พฤติกรรมต่อตนเอง	ค่า	กรุงเทพฯ (1)	ภาคกลาง (2)	ภาคเหนือ (3)	ภาคใต้ (4)	ภาคตะวันออก เชียงใหม่(5)	F	การเปรียบเทียบ พหุคูณ
การให้รางวัลตนเอง	\bar{X}	10.84	9.25	10.28	10.96	9.37	3.65 ^{**}	2 5 3 1 4
	S.D.	9.57	9.79	9.87	10.19	10.53		
การปลอบใจตนเอง	\bar{X}	9.19	7.32	8.48	8.97	8.04	2.86 [*]	2 5 3 4 1
	S.D.	10.55	10.54	10.65	11.10	10.47		
การมีความรู้สึกผิด	\bar{X}	8.19	6.60	7.67	7.92	6.36	2.54 [*]	5 2 3 4 1
	S.D.	11.97	11.83	12.12	12.70	12.01		
การลงโทษ	\bar{X}	5.81	5.01	6.01	4.77	4.99	1.15	4 5 2 1 3
	S.D.	12.39	11.85	12.25	13.21	11.99		
การให้คุณค่าแก่ตนเอง	\bar{X}	4.44	3.77	5.06	4.25	4.79	1.07	2 4 1 5 3
	S.D.	11.82	10.74	11.63	11.49	11.37		
การปรุงแต่งร่างกาย	\bar{X}	0.54	0.12	0.72	0.46	0.46	0.25	2 4 5 1 3
	S.D.	10.47	10.09	10.54	10.92	10.48		

ตารางที่ 27 (ต่อ)

พฤติกรรมต่อตนเอง	ค่า	กรุงเทพฯ (1)	ภาคกลาง (2)	ภาคเหนือ (3)	ภาคใต้ (4)	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ(5)	F	การเปรียบเทียบ พหุคูณ
การไม่ควบคุมอารมณ์	\bar{X}	0.16	-0.27	-0.52	0.67	-0.16	0.69	3 2 5 1 4
	S.D.	13.50	12.76	13.75	13.58	12.50		
การลุ่มหลงอบายมุข	\bar{X}	-18.07	-16.73	-17.49	-17.32	-15.05	6.08*	1 3 4 2 5
	S.D.	9.79	11.36	10.19	10.86	12.28		

* P < .05

** P < .01

*** P < .001

จากตารางที่ 27 เมื่อพิจารณาผลจากการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว พบว่าคะแนนเฉลี่ยเกี่ยวกับพฤติกรรมต่อตนเองของบุคคลในภูมิภาคต่าง ๆ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ($P < .05$ ขึ้นไป) จำนวนทั้งสิ้น 16 พฤติกรรม และเมื่อทำการเปรียบเทียบด้วยวิธีของ เชฟเฟ แล้วได้ผลดังนี้

1. กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีคะแนนเฉลี่ยเป็นบวกน้อยกว่ากลุ่มกรุงเทพมหานคร ภาคกลาง ภาคเหนือ และภาคใต้ ในพฤติกรรมการมีความขยันหมั่นเพียร และการมีวินัยในตนเอง ($P < .05$)
2. กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีคะแนนเฉลี่ยเป็นบวกน้อยกว่า กลุ่มกรุงเทพมหานคร ภาคเหนือ และภาคใต้ ในพฤติกรรมการรู้ตัวไม่ประมาณ การรักษาสภาพ การตั้งมาตรฐานของตนเอง การปรับปรุงตนเอง และการสำรวจตนเอง รวม 5 พฤติกรรม ($P < .05$)
3. กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีคะแนนเฉลี่ยเป็นบวกน้อยกว่า กลุ่มกรุงเทพมหานคร และภาคใต้ ในพฤติกรรมการมีความรู้สึกภาคภูมิใจ การระงับความอยาก การมีความเชื่อมั่นในตนเอง และการมีความพอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่ รวม 4 พฤติกรรม ($P < .05$)
4. กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีคะแนนเฉลี่ยเป็นบวกน้อยกว่า กลุ่มกรุงเทพมหานคร ในพฤติกรรมการมีความรู้สึกสะอาดใจ ($P < .05$)
5. กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีคะแนนเฉลี่ยเป็นลบน้อยกว่า กลุ่มกรุงเทพมหานคร ภาคเหนือ และภาคใต้ ในพฤติกรรมหลวมสบาย ($P < .05$)
6. กลุ่มภาคกลาง มีคะแนนเฉลี่ยเป็นบวกน้อยกว่า กลุ่มกรุงเทพมหานคร และกลุ่มภาคใต้ ในพฤติกรรมการตั้งมาตรฐานของตนเอง และการปรับปรุงตนเอง ($P < .05$) นอกจากนี้กลุ่มภาคกลาง มีคะแนนเฉลี่ยเป็นบวกน้อยกว่ากลุ่มภาคใต้ ในพฤติกรรมการรู้ตัวไม่ประมาณ การรักษาสภาพ การมีความรู้สึกภาคภูมิใจ การมีความเชื่อมั่นในตนเอง การสำรวจตนเอง รวม 5 พฤติกรรม ($P < .05$)
7. ส่วนพฤติกรรมที่ไม่พบความแตกต่างระหว่างภูมิภาคต่าง ๆ มี 4 พฤติกรรม ได้แก่ การให้คุณค่าแก่ตนเอง การลงโทษตนเอง การปรุงแต่งร่างกาย และการไม่ควบคุมอารมณ์

ตารางที่ 28 คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการเปรียบเทียบพหุคูณด้วยวิธีการของเชฟเฟ ของคะแนนความเชื่อทางจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมสังคม จำแนกตามภูมิภาค

พฤติกรรมต่อสังคม	ค่า	กรุงเทพฯ (1)	ภาคกลาง (2)	ภาคเหนือ (3)	ภาคใต้ (4)	ภาคตะวันออก เชียงใหม่(5)	F	การเปรียบเทียบ พหุคูณ
การบำเพ็ญประโยชน์	\bar{X}	16.09	14.92	14.66	16.68	14.76	6.34*	3 5 2 1 4
	S.D.	7.87	9.52	8.77	7.53	9.64		
การให้ความช่วยเหลือผู้อื่น	\bar{X}	16.01	14.78	14.14	16.12	14.69	7.03**	3 5 2 1 4
	S.D.	7.00	8.33	8.62	7.24	8.61		
การแสดงความกตัญญู แม้ว่า การกระทำนั้นจะยากลำบาก	\bar{X}	15.72	15.12	14.29	15.81	14.10	2.24	-----
	S.D.	8.06	9.65	8.93	8.26	9.59		
การคำนึงถึงความอาวุโส	\bar{X}	13.85	13.08	12.83	14.41	13.38	2.46**	3 2 5 1 4
	S.D.	9.76	10.28	9.56	9.49	10.10		
การให้อภัย	\bar{X}	14.64	12.98	12.13	13.40	12.25	6.11*	3 5 2 4 1
	S.D.	8.69	9.95	10.28	10.04	10.68		
การเห็นอกเห็นใจ	\bar{X}	13.43	12.30	11.75	13.36	12.27	3.63	-----
	S.D.	8.78	9.65	9.86	9.01	9.84		

ตารางที่ 28 (ต่อ)

พฤติกรรมต่อสังคม	ค่า	กรุงเทพ (1)	ภาคกลาง (2)	ภาคเหนือ (3)	ภาคใต้ (4)	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (5)	F	การเปรียบเทียบ พหุคูณ
การรักษาชื่อเสียงของหมู่คณะ	\bar{X}	11.12	10.40	10.78	11.07	10.85	0.29	-----
	S.D.	12.74	12.69	11.96	13.09	13.04		
ความเกรงใจ	\bar{X}	5.90	5.66	5.38	5.67	5.70	0.17	-----
	S.D.	10.59	10.40	10.21	10.68	11.31		
การรอดตน	\bar{X}	6.12	5.26	5.05	5.53	6.06	0.96	-----
	S.D.	11.80	11.93	11.18	11.83	11.24		
การเห็นแก่พวกพ้อง	\bar{X}	4.25	4.90	4.68	7.45	5.60	7.36**	1 3 2 5 4
	S.D.	11.37	11.69	11.11	11.43	10.81		
การปฏิบัติต่อผู้ยากดกว่า ผู้หญิง	\bar{X}	2.75	2.62	2.44	3.45	3.30	0.95	-----
	S.D.	11.04	10.62	10.37	11.42	10.80		
การประจบ	\bar{X}	1.57	0.70	2.25	0.83	4.45	4.16*	2 4 1 3 5
	S.D.	13.47	13.07	13.32	13.31	13.28		

ตารางที่ 28 (ต่อ)

พฤติกรรมต่อสังคม	ค่า	กรุงเทพฯ (1)	ภาคกลาง (2)	ภาคเหนือ (3)	ภาคใต้ (4)	ภาคตะวันออก เชียงใหม่(5)	F	การเปรียบเทียบ พหุคูณ
การแสดงความกตัญญู แม่วา	\bar{X}	0.87	-0.65	-0.53	0.89	-1.01	1.86	-----
การกระทำนั้นจะผิดระเบียบ	S.D.	10.67	10.95	10.92	11.68	11.80		
การรักษาหมา	\bar{X}	-2.63	-1.72	-2.23	0.01	-1.29	3.87 ^{**}	1 3 2 5 4
	S.D.	12.45	12.28	12.46	12.99	12.95		
การปฏิบัติต่อลูกคนโตดีกว่า	\bar{X}	-3.00	-2.91	-3.58	-2.38	-3.00	1.05	-----
ลูกคนรองลงมา	S.D.	10.00	10.07	10.02	10.34	10.26		
การปฏิบัติต่อคนที่ร่ำรวย	\bar{X}	-4.77	-3.84	-2.71	-4.17	-2.61	5.26 ^{**}	1 4 2 3 5
ดีกว่าคนที่ไม่ร่ำรวย	S.D.	9.65	9.92	9.48	10.11	9.84		
การผิดจริยธรรมทางเพศ	\bar{X}	-11.82	-11.25	-10.56	-11.93	-9.40	5.11 [*]	4 1 2 3 5
ของชาย	S.D.	10.23	10.31	11.06	10.65	12.18		
การใช้กิลโบาย	\bar{X}	-12.63	-11.68	-11.13	-11.66	-10.31	3.31 [*]	1 2 4 3 5
	S.D.	10.30	11.22	11.16	10.88	11.72		

ตารางที่ 28 (ต่อ)

พฤติกรรมต่อสังคม	ค่า	กรุงเทพฯ (1)	ภาคกลาง (2)	ภาคเหนือ (3)	ภาคใต้ (4)	ภาคตะวันออก เชียงใหม่(5)	F	การเปรียบเทียบ พหุคูณ
การพูดปด	\bar{X}	-12.30	-12.39	-11.45	-12.54	-11.61	1.66	-----
	S.D.	8.83	8.81	9.10	9.40	9.75		
การไม่รักษาระยะียบวินัย	\bar{X}	-13.09	-12.02	-12.19	-12.69	-10.24	5.97 [*]	1 4 3 2 5
	S.D.	10.09	10.62	10.09	10.03	11.58		
การผิดจริยธรรมทางเพศ ของหญิง	\bar{X}	-13.69	-12.51	-11.91	-13.26	-11.60	4.03 [*]	1 4 2 3 5
	S.D.	9.45	10.20	10.68	10.14	11.89		
การฉ้อฉลขโมย	\bar{X}	-13.94	-12.90	-12.54	-14.00	-11.48	6.09 [*]	4 1 2 3 5
	S.D.	9.20	10.13	10.04	9.84	11.05		
การเบียดเบียนผู้อื่น	\bar{X}	-14.54	-12.98	-13.52	-14.38	-11.85	6.94 ^{**}	1 4 3 2 5
	S.D.	8.89	10.25	9.49	9.47	11.19		
การให้ร้ายป้ายสีผู้อื่น	\bar{X}	-14.74	-14.21	-13.50	-14.14	-12.71	4.07 ^{**}	1 2 4 3 5
	S.D.	8.10	8.83	8.99	9.56	9.98		

* $P < .05$

** $P < .001$

*** $P < .001$

จากตารางที่ 28 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน ระหว่างคะแนนเฉลี่ยของบุคคลในกลุ่มต่าง ๆ ซึ่งจำแนกกลุ่มออกตามภูมิภาค เป็นกลุ่มภาคเหนือ กลุ่มภาคกลาง กลุ่มภาคตะวันออก เชียงใหม่ กลุ่มภาคใต้ และกลุ่มกรุงเทพฯ พบว่า มีพฤติกรรมสังคม 9 ข้อ ที่ทุกกลุ่มมีความรู้ความเข้าใจทางจริยธรรมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ การเห็นอกเห็นใจ การรักษาชื่อเสียงของบุคคล ความหุนหัน การระมัดระวัง การปฏิบัติต่อผู้ย้ายถิ่นที่ห่างไกล การปฏิบัติต่อลูกคนโต ดูกว่าคนรองลงมา การขูดขูด และการแสดงความกตัญญูแก่คน (ทั้ง 2 ลักษณะ) ส่วนอีก 15 ข้อ พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติตั้งแต่ระดับ .05 ขึ้นไป ($P < .05$ ขึ้นไป) และจากการวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมด้วยวิธีการของ SPSS พบว่า

1. กลุ่มภาคใต้ มีคะแนนเฉลี่ยเป็นบวกมากกว่าบางกลุ่มตั้งแต่ - การบ้านให้ประโยชน์ มากกว่ากลุ่มภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคตะวันออก เชียงใหม่ - การคำนึงถึงความอาวุโส" มากกว่ากลุ่มภาคเหนือ - "การเห็นแก่พวกพ้อง" มากกว่ากลุ่มภาคเหนือ ภาคกลางและกรุงเทพฯ - "การรักษาหน้า" มากกว่ากลุ่มกรุงเทพฯ -
2. กลุ่มกรุงเทพฯ - มีคะแนนเฉลี่ยเป็นบวกมากกว่ากลุ่มภาคเหนือและภาคตะวันออก เชียงใหม่ ในข้อ "การให้ของขวัญ" และมีความหมายลบมากกว่าในข้อ "การปฏิบัติต่อคนที่ร่ำรวยดีกว่าคนที่ไม่ร่ำรวย"
3. กลุ่มกรุงเทพฯ - และภาคใต้ มีคะแนนเฉลี่ยเป็นบวกมากกว่ากลุ่มภาคเหนือ ในข้อ "การให้ความช่วยเหลือผู้อื่น"
4. กลุ่มภาคตะวันออก เชียงใหม่ มีคะแนนเฉลี่ยเป็นลบน้อยกว่ากลุ่มอื่นบางกลุ่ม ดังนี้ การผิดจริยธรรมทางเพศของชาย การฉ้อฉลอาชีพ การเบียดเบียนผู้อื่น เป็นลบน้อยกว่ากลุ่มกรุงเทพฯ - และภาคใต้ การผิดจริยธรรมทางเพศของหญิง การใช้กลโกง การให้ร้ายป้ายสี เป็นลบน้อยกว่ากลุ่มกรุงเทพฯ - การไม่รักษาผลประโยชน์ เป็นลบน้อยกว่ากรุงเทพฯ - ภาคใต้และภาคเหนือ ส่วนในข้อ การประจบประแจง มีคะแนนเฉลี่ยเป็นบวกมากกว่ากลุ่มภาคกลางและภาคใต้

จากการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยในแต่ละกลุ่มดังกล่าว จะเห็นได้ว่า กลุ่มภาคใต้ส่วนใหญ่จะมีคะแนนเฉลี่ยเป็นบวกมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ

ตารางที่ 29 คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการเปรียบเทียบพหุคูณด้วยวิธีการของเชฟเฟ ของคะแนน ความรู้ความเข้าใจทางจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเมือง จำแนกตามภูมิภาค

พฤติกรรมทางการเมือง	ค่า	กรุงเทพฯ (1)	ภาคกลาง (2)	ภาคเหนือ (3)	ภาคใต้ (4)	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (5)	F	การเปรียบเทียบ พหุคูณ
การปฏิบัติตามระเบียบแบบแผน	\bar{X}	16.24	15.03	15.32	15.91	13.24	8.18 ^{**}	5 2 3 4 1
อย่างเคร่งครัด	S.D.	8.83	9.80	9.15	9.09	10.64		
การสละเพื่อส่วนรวม	\bar{X}	15.53	14.27	14.24	14.52	12.55	7.17 ^{**}	5 3 2 4 1
	S.D.	8.63	9.39	9.29	8.92	10.60		
การสละสวัสดิการแก่ผู้ด้อยโอกาส	\bar{X}	14.76	13.76	14.09	14.52	11.68	8.20 ^{**}	5 2 3 4 1
	S.D.	9.47	9.92	9.63	8.96	11.67		
การสละสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล	\bar{X}	13.83	12.58	13.18	13.39	11.63	3.44 ^{**}	5 2 3 4 1
	S.D.	10.52	10.75	10.46	10.52	11.54		
การเป็นหูเป็นตาให้เจ้าหน้าที่บ้านเมือง	\bar{X}	12.83	11.14	11.29	10.96	10.43	4.67 [*]	5 4 2 3 1
	S.D.	9.43	10.46	9.73	9.68	10.56		
การลดหย่อนโทษให้แก่ผู้สำนึกผิด	\bar{X}	11.41	11.17	11.90	10.82	8.68	3.84 [*]	5 4 2 1 3
	S.D.	10.25	9.87	9.88	10.44	11.72		

ตารางที่ 29 (ต่อ)

พฤติกรรมทางการเมือง	ค่า	กรุงเทพฯ (1)	ภาคกลาง (2)	ภาคเหนือ (3)	ภาคใต้ (4)	ภาคตะวันออก เชียงใหม่ (5)	F	การเปรียบเทียบ พหุคูณ
การมีส่วนร่วมทางการเมือง	\bar{X}	7.66	7.15	7.58	7.52	6.39	1.45	-----
	S.D.	9.98	10.48	9.04	10.64	10.62		
การยอมรับปฏิบัติตามกฎหมาย บ้านเมือง	\bar{X}	4.27	3.53	2.73	3.04	3.11	1.32	-----
	S.D.	12.64	11.88	12.43	12.60	12.06		
การลดหย่อนโทษให้แก่ผู้ กระทำผิดโดยประมาท	\bar{X}	1.34	-0.37	0.71	-2.77	-0.44	5.03 ^{***}	4 5 2 3 1
	S.D.	11.75	11.99	11.71	12.05	12.42		
การต่อต้าน	\bar{X}	-0.63	-0.87	-0.44	-1.14	-0.94	0.36	-----
	S.D.	11.14	11.14	10.68	11.07	10.62		
การปกครองด้วยความ รุนแรง	\bar{X}	-2.93	-3.39	-4.54	-4.45	-2.03	4.19 ^{**}	3 4 2 1 5
	S.D.	12.36	12.03	12.13	12.09	11.78		
อคติในการปฏิบัติต่อ บุคคลต่าง ๆ	\bar{X}	-5.78	-6.13	-5.58	-5.98	-5.84	0.19	-----
	S.D.	11.38	11.02	11.06	11.57	11.48		

ตารางที่ 29 (ต่อ)

พฤติกรรมทางการเมือง	ค่า	กรุงเทพฯ (1)	ภาคกลาง (2)	ภาคเหนือ (3)	ภาคใต้ (4)	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ(5)	F	การเปรียบเทียบ พหุคูณ
การให้และการใช้อภิสิทธิ์	\bar{X}	-9.44	-8.77	-8.39	-8.51	-8.59	0.96	-----
	S.D.	9.53	10.32	10.47	10.00	10.56		
การใช้อำนาจหน้าที่หา ผลประโยชน์	\bar{X}	-9.55	-8.88	-9.23	-9.18	-7.47	2.66	-----
	S.D.	10.62	11.53	11.61	11.82	12.36		
การให้สินบน	\bar{X}	-10.56	-10.46	-10.35	-9.77	-8.84	2.56	-----
	S.D.	10.06	10.35	10.24	10.79	10.60		
การรับสินบน	\bar{X}	-11.22	-9.59	-9.92	-10.37	-9.16	3.09 [*]	1 4 3 2 5
	S.D.	10.05	10.51	11.24	10.59	10.94		
การทุจริตในการเลือกตั้ง	\bar{X}	-11.65	-10.40	-11.02	-10.49	-10.27	1.80	-----
	S.D.	9.86	10.22	9.81	10.59	10.55		
การปิดบังผู้กระทำผิดกฎหมาย	\bar{X}	-13.06	-12.06	-12.29	-12.63	-10.89	3.44	-----
	S.D.	9.92	10.30	9.90	10.14	11.30		
การแจ้งความเท็จ	\bar{X}	-14.19	-13.09	-13.81	-13.67	-11.78	4.87 [*]	1 3 4 2 5
	S.D.	9.11	0.96	9.80	9.84	10.90		

* P < .05

** p < .01

*** P < .001

จากตารางที่ 29 เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว จะเห็นได้ว่า พฤติกรรมทางการเมืองที่บุคคลจากกรุงเทพมหานคร ภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคใต้และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีคะแนนความเชื่อทางจริยธรรมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ มี 9 พฤติกรรม คือ การมีส่วนร่วมทางการเมือง การยอมรับปฏิบัติตามกฎหมายบ้านเมือง ก้าวร้าวต่อต้านอคติในการปฏิบัติต่อบุคคลต่าง ๆ การให้และการใช้อภิสิทธิ์ การใช้อำนาจหน้าที่หาผลประโยชน์ การให้สินบน การทุจริตในการเลือกตั้ง และการปิดบังผู้กระทำผิดกฎหมาย

พฤติกรรมทางการเมืองที่บุคคลจากภูมิภาคต่าง ๆ มีคะแนนความเชื่อทางจริยธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ขึ้นไป ($P < .05$) มี 10 พฤติกรรม และเมื่อนำไปเปรียบเทียบกับบุคคลด้วยวิธีการของเซฟเฟ ได้ผลดังนี้

1. กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีคะแนนเฉลี่ย เป็นบวกน้อยกว่าทุกกลุ่มในพฤติกรรมการปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนอย่างเคร่งครัด การคัดลัวลิดการแก่ผู้ด้อยโอกาส
2. กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีคะแนนเฉลี่ย เป็นบวกน้อยกว่ากลุ่มกรุงเทพมหานคร และกลุ่มภาคใต้ในพฤติกรรมการล่อลวงเพื่อส่วนรวม
3. กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีคะแนนเฉลี่ย เป็นบวกน้อยกว่ากลุ่มกรุงเทพมหานคร ในพฤติกรรมการล่อลวงลัทธิเสรีภาพส่วนบุคคล และมีคะแนนเฉลี่ยเป็นลบน้อยกว่าในพฤติกรรมการรับสินบน
4. กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีคะแนนเฉลี่ย เป็นบวกน้อยกว่ากลุ่มภาคเหนือ และกลุ่มกรุงเทพมหานคร ในพฤติกรรมการลดหย่อนโทษให้แก่ผู้ล้าวมืด
5. กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีคะแนนเฉลี่ย เป็นลบน้อยกว่ากลุ่มภาคเหนือและกลุ่มภาคใต้ ในพฤติกรรมการปกครองด้วยความรุนแรง
6. กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีคะแนนเฉลี่ย เป็นลบน้อยกว่ากลุ่มกรุงเทพมหานคร กลุ่มภาคเหนือ และกลุ่มภาคใต้ในพฤติกรรมการแจ้งความเท็จ
7. กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือและกลุ่มภาคใต้มีคะแนนเฉลี่ย เป็นบวกน้อยกว่ากลุ่มกรุงเทพมหานครในพฤติกรรมการเป็นหูเป็นตาให้เจ้าหน้าที่บ้านเมือง
8. กลุ่มภาคใต้มีคะแนนเฉลี่ย เป็นลบมากกว่ากลุ่มภาคเหนือ และกลุ่มกรุงเทพมหานคร ในพฤติกรรมการลดหย่อนโทษผู้กระทำผิดโดยประมาท

ตารางที่ 30 คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการเปรียบเทียบพหุคูณด้วยวิธีเอฟเฟ ของคะแนน
ความรู้ความเข้าใจทางเศรษฐกิจ จำแนกตามภูมิภาค

พฤติกรรมทางด้านเศรษฐกิจ	ค่า	กรุงเทพฯ (1)	ภาคกลาง (2)	ภาคเหนือ (3)	ภาคใต้ (4)	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ(5)	F	การเปรียบเทียบ พหุคูณ
การประกอบอาชีพอิสระ	\bar{X}	17.39	16.20	16.82	17.95	14.96	9.68**	5 2 3 1 4
	S.D.	7.70	9.35	8.59 ^๑	8.08	9.76		
การบริจาคทรัพย์	\bar{X}	16.19	15.63	16.12	17.44	14.91	7.43**	5 2 3 1 4
	S.D.	7.19	8.43	7.86	7.75	9.01		
การอำนวยความสะดวกแก่ สาธารณชน	\bar{X}	16.13	15.36	15.83	16.85	14.05	8.75**	5 2 3 1 4
	S.D.	7.18	8.73	8.03	8.13	9.20		
การกระจายทรัพย์สินอย่าง เท่าเทียมกัน	\bar{X}	14.60	14.22	14.58	15.95	12.72	9.84**	5 2 3 1 4
	S.D.	7.87	8.88	8.33	8.54	9.63		
การไม่เอาทรัพย์สิน	\bar{X}	13.29	14.18	13.86	14.80	12.75	2.81	-----
	S.D.	11.53	10.78	11.27	10.78	11.63		
การประกอบอาชีพรับจ้าง	\bar{X}	13.39	11.90	13.50	13.49 ^๑	12.01	4.36	
	S.D.	8.70	10.04	8.91	9.33	10.02		

ตารางที่ 30 (ต่อ)

พฤติกรรมทางด้านเศรษฐกิจ	ค่า	กรุงเทพฯ (1)	ภาคกลาง (2)	ภาคเหนือ (3)	ภาคใต้ (4)	ภาคตะวันออก เชียงใหม่(5)	F	การเปรียบเทียบ
การกระจายทรัพย์สินตามความ สามารถ	\bar{X} S.D.	10.84 10.24	10.00 10.99	10.37 10.17	11.38 10.88	10.90 9.88	1.48	-----
การกระจายทรัพย์สินตาม ความจำเป็น	\bar{X} S.D.	10.10 10.25	9.31 11.19	10.55 10.58	10.12 11.47	9.67 10.88	1.08	-----
การให้ผู้อื่นยืมเงิน	\bar{X} S.D.	10.07 9.63	9.40 10.04	9.49 10.27	10.85 10.06	7.15 10.26	10.30 ^{***}	5 2 3 1 4
การให้ผู้อื่นกู้เงิน	\bar{X} S.D.	5.77 10.38	6.85 10.18	6.89 10.25	7.23 10.99	6.28 10.28	1.76	-----
ผลลาซึ่งไม่ผิดกฎหมาย	\bar{X} S.D.	0.07 10.77	-0.24 9.96	1.01 10.38	0.68 10.93	-0.11 10.22	1.50	-----
การกู้ยืมเงินจากผู้อื่น	\bar{X} S.D.	-1.51 11.13	-1.12 10.72	-0.82 11.57	-1.80 11.08	-0.98 10.96	0.74	-----

ตารางที่ 30 (ต่อ)

พฤติกรรมทางต้านเคชธุรกิจ	ค่า	กรุงเทพฯ (1)	ภาคกลาง (2)	ภาคเหนือ (3)	ภาคใต้ (4)	ภาคตะวันออก เชียงใหม่(5)	F	การเปรียบเทียบ พหุคูณ
การฉวยโอกาสยุติคดี	\bar{X}	-10.38	-9.80	-10.28	-9.41	-8.73	2.62	-----
	S.D.	9.28	9.76	9.75	9.79	10.53		
การไม่รักษาสารพัดสมบัติ	\bar{X}	-13.92	-13.35	-13.49	13.15	-11.43	4.14 [*]	1 3 2 4 5
	S.D.	8.62	9.87	9.48	9.93	11.12		
การสัจจทรัพย์	\bar{X}	-14.33	-14.06	-14.11	-13.66	-12.62	2.68	-----
	S.D.	9.29	9.85	9.55	9.20	10.32		
มิฉฉายพิพิตกฎหมาย	\bar{X}	-15.55	-14.56	-14.68	-15.19	-14.20	1.66	-----
	S.D.	9.34	10.15	9.29	9.42	10.87		

* $P < .05$

** $P < .01$

*** $P < .001$

จากตารางที่ 30 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของคะแนนความเชื่อทางจริยธรรมของพฤติกรรมทางเศรษฐกิจ เมื่อเปรียบเทียบตามตัวแปรด้านภูมิภาค ผลปรากฏว่ามี 6 พฤติกรรมที่คะแนนเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < .05$ ขึ้นไป) ได้แก่ การประกอบอาชีพอิสระ การบริจาคทรัพย์ การอำนวยความสะดวกแก่สาธารณะ การกระจายทรัพย์อย่างเท่าเทียมกัน การให้ผู้อื่นยืมเงิน และการไม่รักษาสารณสมบัติ นอกจากนี้อีก 10 พฤติกรรมไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อนำพฤติกรรมทั้ง 6 ที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมาเปรียบเทียบเป็นรายคู่ ด้วยวิธีเอฟเฟ พบว่า

1. ประชากรในกรุงเทพมหานครและภาคใต้ มีความเชื่อว่าพฤติกรรมการประกอบอาชีพอิสระ การบริจาคทรัพย์ การอำนวยความสะดวกแก่สาธารณะ การกระจายทรัพย์อย่างเท่าเทียมกัน และการให้ผู้อื่นยืมเงิน เป็นพฤติกรรมที่ดี ถูก ควร สูงกว่าประชากรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. ประชากรในภาคใต้มีความเชื่อว่าพฤติกรรมการประกอบอาชีพอิสระ การบริจาคทรัพย์ การอำนวยความสะดวกแก่สาธารณะ และการกระจายทรัพย์อย่างเท่าเทียมกัน เป็นพฤติกรรมที่ดี ถูก ควร สูงกว่าประชากรในภาคกลาง
3. ประชากรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความเชื่อว่าพฤติกรรมการประกอบอาชีพอิสระ การอำนวยความสะดวกแก่สาธารณะ การกระจายทรัพย์อย่างเท่าเทียมกัน และการให้ผู้อื่นยืมเงิน เป็นพฤติกรรมที่ดี ถูก ควร ต่ำกว่าประชากรในภาคเหนือ
4. ประชากรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความเชื่อว่าพฤติกรรมการให้ผู้อื่นยืมเงิน และการไม่รักษาสารณสมบัติ เป็นพฤติกรรมที่ไม่ดี ผิด ไม่ควร ต่ำกว่าประชากรในภาคกลาง
5. ประชากรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความเชื่อว่า การไม่รักษาสารณสมบัติ เป็นพฤติกรรมที่ไม่ดี ผิด ไม่ควร ต่ำกว่าประชากรในกรุงเทพมหานครและภาคเหนือ
6. ประชากรในกรุงเทพมหานคร ภาคเหนือ และภาคใต้ มีคะแนนเฉลี่ยความรับรู้ความเข้าใจไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในทุกพฤติกรรม

ตารางที่ 31 คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการเปรียบเทียบพหุคูณด้วยวิธีของเชฟเฟ ของคะแนนความเชื่อทางจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมต่อสิ่งแวดล้อม จำแนกตาม "ภูมิภาค"

พฤติกรรมต่อสิ่งแวดล้อม	ค่า	กรุงเทพฯ (1)	ภาคกลาง (2)	ภาคเหนือ (3)	ภาคใต้ (4)	ภาคตะวันออก เชียงใหม่(5)	F	การเปรียบเทียบ พหุคูณ
การควบคุมน้ำ	\bar{X}	7.88	6.36	8.05	7.00	6.52	2.33 ^{**}	3 1 4 5 2
	S.D.	12.00	12.60	11.51	12.34	11.29		
การควบคุมสัตว์	\bar{X}	8.21	8.25	9.63	9.65	9.78	3.63 ^{**}	5 3 4 2 1
	S.D.	10.16	10.56	9.93	10.37	9.76		
การควบคุมพืช	\bar{X}	11.81	10.40	11.39	11.32	9.87	3.24 ^{**}	1 3 4 2 5
	S.D.	10.01	10.72	10.22	10.94	10.10		
การทำลายทรัพยากรธรณี	\bar{X}	-4.87	-5.40	-4.68	-4.91	-3.58	1.80	-----
	S.D.	11.27	11.84	12.12	11.73	11.57		
การทำลายพันธุ์สัตว์	\bar{X}	-12.25	-11.35	-12.05	-11.38	-10.18	4.57 ^{***}	1 3 4 2 5
	S.D.	8.70	8.78	8.74	8.49	9.50		
การทำลายพันธุ์พืช	\bar{X}	-11.69	-10.87	-11.32	-10.14	-10.24	2.88 [*]	1 3 2 5 4
	S.D.	9.15	9.38	9.64	9.64	9.37		

ตารางที่ 31 (ต่อ)

พฤติกรรมต่อสิ่งแวดล้อม	ค่า	กรุงเทพฯ (1)	ภาคกลาง (2)	ภาคเหนือ (3)	ภาคใต้ (4)	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (5)	F	การเปรียบเทียบ พหุคูณ
การทำให้สิ่งแวดล้อมสกปรก	\bar{X}	-14.74	-13.85	-14.21	-14.94	-13.65	2.65	-----
	S.D.	7.61	8.52	7.91	7.47	8.99		
การไม่อนุรักษ์พลังงาน	\bar{X}	-11.77	-11.44	-10.47	-11.24	-10.63	1.75	-----
	S.D.	9.58	9.51	10.30	9.72	9.10		
การไม่อนุรักษ์ศิลปวัตถุ	\bar{X}	2.69	3.01	2.83	3.04	4.27	1.26	-----
	S.D.	13.52	12.91	12.92	13.18	12.57		
การอนุรักษ์ความงามของ ธรรมชาติ	\bar{X}	4.98	4.71	4.71	4.47	4.07	<1	-----
	S.D.	14.07	13.88	14.11	14.18	13.73		
การสะสมวัตถุ	\bar{X}	13.16	11.98	13.08	12.63	11.50	3.62**	1 3 4 2 5
	S.D.	8.79	8.99	8.59	8.59	9.12		
การสะสมสิ่งมีค่า	\bar{X}	12.89	12.91	13.76	13.74	12.80	1.22	-----
	S.D.	10.74	10.52	10.45	10.08	10.64		
ความรักสัตว์	\bar{X}	10.97	9.99	10.21	11.60	10.62	2.58	-----
	S.D.	9.56	10.13	9.77	8.88	9.97		

ตารางที่ 31 (ต่อ)

พฤติกรรมต่อสิ่งแวดล้อม	ค่า	กรุงเทพฯ (1)	ภาคกลาง (2)	ภาคเหนือ (3)	ภาคใต้ (4)	ภาคตะวันออก เชียงใหม่(5)	F	การเปรียบเทียบ พหุคูณ
การใช้น้ำประปาเสิร์ฟ	\bar{X}	-0.17	-0.34	-0.19	1.86	0.30	4.12**	4 2 5 1 3
	S.D.	10.20	10.13	9.98	10.19	9.71		
การแข่งสัตว์	\bar{X}	-9.84	-8.31	-10.20	-8.91	-7.91	4.94***	3 1 4 2 5
	S.D.	10.54	10.17	9.88	10.17	10.62		
การนำสัตว์มาต่อสู้อัน	\bar{X}	-11.20	-10.28	-10.65	-10.41	-9.16	3.16**	1 3 4 2 5
	S.D.	9.48	9.96	9.64	9.59	10.36		
การทดลองกับสัตว์	\bar{X}	-7.03	-6.50	-7.42	-6.26	-5.84	1.81	-----
	S.D.	10.95	10.57	10.69	11.11	10.72		
การฆ่าสัตว์	\bar{X}	-3.64	-3.91	-3.27	-2.72	-2.39	2.22	-----
	S.D.	9.98	9.68	10.33	10.46	9.81		
การชนไหว้วงสรวงผีกลาง เทวดา	\bar{X}	2.66	1.95	2.25	3.10	3.07	1.36	-----
	S.D.	10.06	9.10	10.86	10.59	10.19		
ความเชื่อในไสยศาสตร์	\bar{X}	-1.47	-1.62	0.03	-0.39	0.31	3.79**	5 3 4 1 2
	S.D.	10.58	10.60	10.75	10.87	10.41		

* P < .05

** P < .01

*** P < .001

จากตารางที่ 31 เมื่อพิจารณาผลจากการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว พบว่าคะแนนเฉลี่ยเกี่ยวกับพฤติกรรมต่อสิ่งแวดล้อมของบุคคลในภูมิภาคต่าง ๆ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ($P < .05$ ขึ้นไป) จำนวนทั้งสิ้น 10 พฤติกรรม และเมื่อทำการเปรียบเทียบพหุคูณด้วยวิธีของเชฟเฟแล้วได้ผลดังนี้

1. กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีคะแนนเฉลี่ยเป็นบวกน้อยกว่ากลุ่มกรุงเทพมหานคร ในพฤติกรรมการควบคุมพืชและการล่าสัตว์ ($P < .01$)
 2. กลุ่มภาคเหนือและกรุงเทพมหานคร มีคะแนนเฉลี่ยเป็นบวกน้อยกว่ากลุ่มภาคใต้ ในพฤติกรรมการใช้แรงงานสัตว์ ($P < .01$)
 3. กลุ่ม ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีคะแนนเฉลี่ย เป็นลบน้อยกว่ากลุ่มกรุงเทพมหานคร ในพฤติกรรมการแข่งสัตว์ การนำสัตว์มาต่อสู้กันและการทำลายพันธุ์สัตว์ ($P < .01$)
 4. กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีคะแนนเฉลี่ย เป็นลบน้อยกว่ากลุ่มภาคเหนือและกลุ่ม กรุงเทพมหานครในพฤติกรรมการแข่งสัตว์และการทำลายพันธุ์สัตว์ ($p < .001$)
 5. กลุ่มภาคกลางมีคะแนนเฉลี่ยเป็นลบน้อยกว่ากลุ่มภาคเหนือในพฤติกรรมการแข่งสัตว์ ($P < .001$)
 6. สำหรับพฤติกรรมต่อสิ่งแวดล้อมในด้านการควบคุมน้ำ การควบคุมสัตว์ การทำลายพันธุ์พืชและความเชื่อในไสยศาสตร์นั้น เมื่อทำการทดสอบด้วยวิธีการของเชฟเฟแล้ว ปรากฏว่าไม่พบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งทั้งนี้อาจเนื่องจากวิธีการของเชฟเฟมีความเข้มงวด (Conservative) มากต่อการที่จะยอมรับความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ
 7. ส่วนพฤติกรรมต่อสิ่งแวดล้อมที่บุคคลในภูมิภาคต่าง ๆ มีคะแนนเฉลี่ยไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติได้แก่ การทำลายทรัพยากรธรณี การทำให้สิ่งแวดล้อมสกปรก การไม่อนุรักษ์พลังงาน การไม่อนุรักษ์ศิลปวัตถุ การอนุรักษ์ความงามของธรรมชาติ การละเมิดสิ่งมีค่า ความรักสัตว์ การทดลองกับสัตว์ การฆ่าสัตว์ และการเฝ้าหวับวงสำรวจผีเสื้อทางดาวรวม 10 พฤติกรรม
4. การนำเส้นนอค่าสถิติตามตัวแปรสภาพความเป็นเมือง
 ในตารางที่ 32 กับตารางที่ 36 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของความเชื่อทางจริยธรรมตามตัวแปร "สภาพความเป็นเมือง" ของพฤติกรรมจริยธรรมทั้ง 5 ด้าน ตามลำดับดังต่อไปนี้

ตารางที่ 32 แสดงคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการเปรียบเทียบพหุคูณด้วยวิธีของเอฟเฟ ของคะแนนความเชื่อทางจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมต่อตนเอง จำแนกตามสภาพความเป็นเมือง

พฤติกรรมต่อตนเอง	ค่าเฉลี่ย	ภท. ชั้นใน (1)	ภท. ชั้นนอก (2)	อำเภอเมือง (3)	อำเภอชนบท (4)	F	การเปรียบเทียบพหุคูณ
การมีความขยันหมั่นเพียร	\bar{X}	20.34	18.86	19.83	17.54	15.86***	4 2 3 1
	S.D.	6.89	8.27	8.09	9.86		
การวินัยในตนเอง	\bar{X}	18.69	17.42	18.29	16.43	10.05**	4 2 3 1
	S.D.	7.85	8.53	8.41	9.70		
การรู้ตัวไม่ประมาณ	\bar{X}	17.85	16.96	17.65	15.48	11.39***	4 2 3 1
	S.D.	8.17 ⁷	8.70	9.31	10.22		
การรักษาสุขภาพ	\bar{X}	16.91	15.08	16.04	14.19	9.98**	4 2 3 1
	S.D.	8.43	8.98	9.15	10.41		
การตั้งมาตรฐานของตนเอง	\bar{X}	16.76	16.06	15.86	14.01	9.88**	4 3 2 1
	S.D.	8.84	9.17	9.91	10.74		
การปรับปรุงตนเอง	\bar{X}	17.59	15.29	15.93	13.47	19.75***	4 2 3 1
	S.D.	8.19	8.62	9.53	10.42		

ตารางที่ 32 (ต่อ)

พฤติกรรมต่อตนเอง	ค่า	กทม. ชั้นใน (1)	กทม. ชั้นนอก (2)	อำเภอเมือง (3)	อำเภอชนบท (4)	F	การเปรียบเทียบ พหุคูณ
การมีความรู้สึกภาคภูมิใจ	\bar{X}	15.24	14.66	14.79	13.53	4.41*	4 2 3 1
	S.D.	9.01	8.89	9.25	10.37		
การระงับความอยาก	\bar{X}	16.54	14.25	15.16	12.86	11.75***	4 2 3 1
	S.D.	10.22	10.78	11.15	12.11		
การสำรวจตนเอง	\bar{X}	14.56	13.12	13.98	12.28	7.37***	4 2 3 1
	S.D.	9.74	9.54	9.51	10.26		
การมีความเชื่อมั่นในตนเอง	\bar{X}	14.66	13.54	14.13	11.84	11.60***	4 2 3 1
	S.D.	9.29	10.03	10.05	11.19		
การมีความพอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่	\bar{X}	13.02	12.29	12.52	10.93	6.27*	4 2 3 1
	S.D.	9.06	9.44	10.04	10.43		
การมีความรู้สึกกลัวอายใจ	\bar{X}	14.38	11.37	12.63	10.65	10.62***	4 2 3 1
	S.D.	10.52	11.53	11.36	11.77		
การให้รางวัลตนเอง	\bar{X}	10.49	11.16	10.31	9.67	2.11	4 3 1 2
	S.D.	9.86	9.27	10.14	10.08		

ตารางที่ 32 (ต่อ)

พฤติกรรมต่อตนเอง	ค่า	กทม. ชั้นใน (1)	กทม. ชั้นนอก (2)	อำเภอเมือง (3)	อำเภอชนบท (4)	F	การเปรียบเทียบ พหุคูณ
การปลอบใจตนเอง	\bar{X}	9.66	8.75	8.85	7.58	4.34 ^{**}	4 2 3 1
	S.D.	10.69	10.42	10.34	11.03		
การมีความรู้สึกผิด	\bar{X}	8.87	7.55	8.29	6.04	8.09 ^{***}	4 2 3 1
	S.D.	12.26	11.67	11.83	12.43		
การลงโทษตนเอง	\bar{X}	6.37	5.28	5.29	5.09	0.81	4 2 3 1
	S.D.	12.81	11.99	12.55	12.16		
การให้คุณค่าแก่ตนเอง	\bar{X}	4.67	4.23	4.78	4.13	0.68	4 2 1 3
	S.D.	11.79	11.86	11.34	11.28		
การปรุงแต่งร่างกาย	\bar{X}	0.32	0.74	0.70	0.18	0.56	4 1 3 2
	S.D.	10.93	10.03	10.48	10.53		
การไม่ควบคุมอารมณ์	\bar{X}	-0.01	0.33	-0.44	0.31	0.68	3 1 4 2
	S.D.	13.80	13.24	13.56	12.77		
การลุ่มหลงอบายมุข	\bar{X}	-18.73	-17.44	-17.63	-15.76	8.70 ^{**}	1 3 2 4
	S.D.	9.71	9.86	10.97	11.36		

* P < .05

** P < .01

*** P < .001

จากตารางที่ 32 พิจารณามลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวพบว่า คะแนนเฉลี่ยของบุคคลในเขตต่าง ๆ มีความแตกต่างกันใน 15 พหุติกรรม ($P < .05$ ขึ้นไป) ซึ่งเมื่อทำการเปรียบเทียบพหุคูณด้วยวิธีของเชฟเฟแล้วพบว่า

1. กลุ่มอำเภอชนบท มีคะแนนเฉลี่ยเป็นบวกน้อยกว่ากลุ่มกรุงเทพฯชั้นใน กรุงเทพฯชั้นนอก และอำเภอเมือง ในพหุติกรรมการตั้งมาตรฐานของตนเอง และการปรับปรุงตนเอง ($P < .05$)
2. กลุ่มกรุงเทพฯ ชั้นนอก มีคะแนนเฉลี่ยเป็นบวกน้อยกว่ากลุ่มกรุงเทพฯ ชั้นใน ในพหุติกรรมการปรับปรุงตนเอง และการมีความรู้สึกละเอียดใจ ($P < .05$)
3. กลุ่มอำเภอชนบท มีคะแนนเฉลี่ยเป็นลบน้อยกว่ากลุ่มกรุงเทพฯ ชั้นใน และอำเภอเมือง ในพหุติกรรมการล้มลงอบาณมุข ($P < .05$)
4. สำหรับพหุติกรรมการมีความรู้สึกภาคภูมิใจนั้น จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวพบว่ามีความแตกต่างกันระหว่างกลุ่ม แต่เมื่อทำการเปรียบเทียบพหุคูณด้วยวิธีของเชฟเฟแล้วปรากฏว่าไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ
5. ส่วนพหุติกรรมต่อตนเองที่บุคคลในเขตต่าง ๆ มีคะแนนเฉลี่ยไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ การให้รางวัลตนเอง การลงโทษตนเอง การให้คุณค่าแก่ตนเอง การปรุงแต่งร่างกาย และการไม่ควบคุมอารมณ์ รวม 5 พหุติกรรม

ตารางที่ 33 แสดงคะแนนข้อดีและข้อด้อย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการเปรียบเทียบพหุคูณด้วยวิธีการของ เชฟเฟ ของคะแนนความเชื่อทางจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมสังคม จำแนกตามสภาพความเป็นเมือง

พฤติกรรมต่อสังคม	ค่า	กม. ชั้นใน (1)	กม. ชั้นนอก (2)	อำเภอเมือง (3)	อำเภอชนบท (4)	F	การเปรียบเทียบ พหุคูณ
การป่าเพื่อประโยชน์	\bar{X}	16.95	15.23	16.25	14.33	12.59***	4 2 3 1
	S.D.	6.80	8.76	8.23	9.42		
การให้ความช่วยเหลือผู้อื่น	\bar{X}	16.41	15.62	15.82	14.09	12.34***	4 2 3 1
	S.D.	6.81	7.18	7.50	8.81		
การแสดงความกตัญญู แม้ว่า การกระทำนั้นจะยากลำบาก	\bar{X}	16.22	15.20	15.53	14.20	3.14	- - - -
	S.D.	7.28	8.75	8.74	9.40		
การคำนึงถึงความอาวุโส	\bar{X}	13.76	13.89	14.08	12.82	3.42*	4 1 2 3
	S.D.	9.50	10.02	9.55	10.14		
การให้อภัย	\bar{X}	15.27	14.01	13.89	11.53	17.64***	4 3 2 1
	S.D.	8.20	9.14	9.88	10.44		
การเห็นอกเห็นใจ	\bar{X}	13.63	13.20	13.52	11.36	11.99***	4 2 3 1
	S.D.	8.69	8.90	9.09	9.96		

ตารางที่ 33 (ต่อ)

พฤติกรรมต่อสังคม	ค่า	กม. ชั้นใน (1)	กม. ชั้นนอก (2)	อำเภอเมือง (3)	อำเภอชนบท (4)	F	การเปรียบเทียบ พหุคูณ
การรักษาชื่อเสียงของหมู่คณะ	\bar{X}	11.35	10.84	11.37	10.21	1.79	- - - -
	S.D.	12.67	12.82	12.77	12.58		
ความเกรงใจ	\bar{X}	6.04	5.69	6.28	4.96	3.10*	4 2 1 3
	S.D.	10.05	11.07	10.80	10.44		
การอวดตน	\bar{X}	6.36	5.91	6.58	4.36	7.64***	4 2 1 3
	S.D.	11.12	12.46	11.68	11.33		
การเห็นแก่พวกพ้อง	\bar{X}	4.13	4.37	5.9	5.34	3.04	- - - -
	S.D.	10.57	12.41	11.49	11.15		
การปฏิบัติต่อผู้ยากด้อยกว่าผู้หนึ่ง	\bar{X}	2.10	3.36	3.38	2.53	1.87	- - - -
	S.D.	10.14	11.84	10.06	10.69		
การประจบ	\bar{X}	0.85	2.25	1.96	1.61	0.72	- - - -
	S.D.	13.33	13.60	13.49	13.08		
การแสดงความกตัญญู แม้วว่า	\bar{X}	1.09	0.64	-0.58	-0.04	1.12	- - - -
	S.D.	10.01	10.46	11.63	11.06		

ตารางที่ 33 (ต่อ)

พฤติกรรมต่อสังคม	ค่า	กทม.ชั้นใน (1)	กทม.ชั้นนอก (2)	อำเภอเมือง (3)	อำเภอชนบท (4)	F	การเปรียบเทียบ พหุคูณ
การรักษาหน้า	\bar{X}	-2.42	-2.79	-1.26	-1.36	1.70	- - - -
	S.D.	12.12	12.73	13.13	12.23		
การปฏิบัติต่อลูกคนโต ดีกว่า	\bar{X}	-3.52	-2.46	-3.18	-2.77	0.84	- - - -
ลูกคนรองลงมา	S.D.	9.19	10.81	9.92	10.40		
การปฏิบัติต่อคนที่ร่ำรวยดีกว่า	\bar{X}	-4.54	-5.03	-3.05	-2.75	6.38***	2 1 3 4
คนที่ไม่ร่ำรวย	S.D.	9.65	9.65	9.95	9.66		
การผิดจริยธรรมทางเพศ	\bar{X}	-12.88	-10.75	-11.72	-9.95	8.21**	1 3 2 4
ของชาย	S.D.	9.04	11.21	11.09	11.03		
การใช้กิลโบลาย	\bar{X}	-13.39	-11.87	-12.38	-10.08	10.84***	1 3 2 4
	S.D.	9.89	10.66	10.76	11.58		
การพูดปล	\bar{X}	-12.41	-12.19	-12.74	-11.29	4.96*	3 1 2 4
	S.D.	8.42	9.23	8.59	9.88		
การไม่รักษาระเบียบวินัย	\bar{X}	-13.56	-12.61	-13.12	-10.56	14.16***	1 3 2 4
	S.D.	9.39	10.68	10.15	10.88		

ตารางที่ 33 (ต่อ)

พฤติกรรมต่อสังคม	ค่า	กทม. ชั้นใน (1)	กทม. ชั้นนอก (2)	อำเภอเมือง (3)	อำเภอชนบท (4)	F	การเปรียบเทียบ พหุคูณ
การผิดจริยธรรมทางเพศ ของหญิง	\bar{X} S.D.	-14.96 8.33	-12.41 10.31	-13.55 10.41	-11.16 10.9	15.53 ^{***}	1 3 2 4
การฉ้อฉลริชยา	\bar{X} S.D.	-14.45 8.28	-13.42 10.03	-13.90 9.87	-11.66 10.56	12.16 ^{***}	1 3 2 4
การเปิดเผยผู้อื่น	\bar{X} S.D.	-15.38 8.19	-13.71 9.48	-14.44 9.40	-12.03 10.66	15.81 ^{***}	1 3 2 4
การให้ร้ายป้ายสีผู้อื่น	\bar{X} S.D.	-15.45 7.36	-14.04 8.74	-14.87 8.54	-12.48 9.94	16.72 ^{**}	1 3 2 4

* $P < .05$

** $P < .01$

*** $P < .001$

จากตารางที่ 33 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระหว่างคะแนนเฉลี่ยของบุคคล กลุ่มต่าง ๆ ซึ่งจำแนกตามสภาพความเป็นเมือง ชันใต้แก่กรุงเทพฯ ฯ ชันใน และกรุงเทพฯ ฯ ชันนอก กลุ่มอำเภอเมือง และกลุ่มอำเภอชนบท พบว่ามีคะแนนเฉลี่ยไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 8 พหุติกรรม ล้วนอีก 16 พหุติกรรมมีคะแนนเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติตั้งแต่ระดับ .05 ชันไป และ เมื่อนำไปวิเคราะห์หัดต่อโดยการเปรียบเทียบพหุคูณด้วยวิธีการของเซฟเฟพบว่า

1. กลุ่มอำเภอชนบท มีคะแนนเฉลี่ยเป็นบวกน้อยกว่ากลุ่มอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญ ($P < .05$) กล่าวคือ ในข้อการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น การให้อภัย และการเห็นอกเห็นใจ น้อยกว่าทุกกลุ่ม ใน ข้อการบำเพ็ญประโยชน์ ความเกรงใจ และการอดทน น้อยกว่ากลุ่มกรุงเทพฯ ฯ ชันใน และกลุ่ม อำเภอเมืองและในข้อการคำนึงถึงความอาวุโส น้อยกว่ากลุ่มอำเภอเมือง (รวมทั้งสิ้น 7 พหุติกรรม)
2. กลุ่มอำเภอชนบท มีคะแนนเฉลี่ยเป็นลบน้อยกว่ากลุ่มอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญ ($P < .05$) กล่าวคือ ในข้อการไม่รักษาระเบียบวินัย มีคะแนนเป็นลบน้อยกว่าทุกกลุ่ม ในข้อการผิดจริยธรรมทาง เพศของชาย การผิดจริยธรรมทางเพศของหญิง การพูดปด การฉ้อฉลโกง การเปิดเผยผู้อื่น และการให้ร้ายป้ายสี มีคะแนนเป็นลบน้อยกว่ากลุ่มกรุงเทพฯ ฯ ชันใน และกลุ่มอำเภอเมือง ในข้อการ ปฏิบัติต่อคนที่ร่ำรวยดีกว่าคนที่ไม่ร่ำรวย มีคะแนนเป็นลบน้อยกว่ากลุ่มกรุงเทพฯ ฯ ชันนอก และในข้อ การใช้โกโลบาย มีคะแนนเป็นลบน้อยกว่ากลุ่มกรุงเทพฯ ฯ ชันใน (รวมทั้งสิ้น 9 พหุติกรรม)
3. ทุกกลุ่มมีคะแนนเฉลี่ยไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ในข้อการแสดงความกตัญญู (ทั้ง 2 สัณณะ) การรักษาชื่อเสียงของหมู่คณะ การเห็นแก่พวกพ้อง การปฏิบัติต่อผู้ช่ายดีกว่าผู้หญิง การประจบ การรักษาหน้าและการปฏิบัติต่อลูกคนโตดีกว่าลูกคนรองลงมา (รวมทั้งสิ้น 8 พหุติกรรม)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 34 แสดงคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการเปรียบเทียบพหุคูณด้วยวิธีการของ เชฟเฟ ของคะแนนความเชื่อทางจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเมือง จำแนกตามสภาพความเป็นเมือง

พฤติกรรมทางการเมือง	ค่า	กม. ชั้นใน (1)	กม. ชั้นนอก (2)	อำเภอเมือง (3)	อำเภอชนบท (4)	F	การเปรียบเทียบ พหุคูณ
การปฏิบัติตามระเบียบแบบแผน	\bar{X}	17.31	15.16	15.75	14.11	11.12 ^{***}	4 2 3 1
อย่างเคร่งครัด	S.D.	8.56	8.97	9.41	9.93		
การสละเพื่อส่วนรวม	\bar{X}	15.92	15.14	14.78	13.10	10.86 ^{***}	4 3 2 1
	S.D.	8.39	8.85	9.25	9.83		
การคัดค้านการแก้อภัยโอกาส	\bar{X}	15.74	13.78	14.27	12.86	7.93 ^{***}	4 2 3 1
	S.D.	9.32	9.53	9.92	10.23		
การสละสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล	\bar{X}	14.96	12.69	13.58	11.88	8.57 ^{***}	4 2 3 1
	S.D.	9.80	11.08	10.61	10.96		
การเป็นหูเป็นตาให้เจ้าหน้าที่	\bar{X}	13.35	12.32	11.59	10.35	8.90 ^{***}	4 3 2 1
บ้านเมือง	S.D.	9.09	9.74	9.98	10.20		
การลดหย่อนโทษให้แก่ผู้ล้าสมัย	\bar{X}	12.89	9.93	11.61	9.76	5.36 ^{**}	4 2 3 1
	S.D.	9.99	10.33	10.18	10.79		
การมีส่วนร่วมทางการเมือง	\bar{X}	8.11	7.22	7.20	7.16	0.74	- - - -
	S.D.	9.62	10.32	10.19	10.27		

ตารางที่ 34 (ต่อ)

พฤติกรรมทางการเมือง	ค่า	กม.ชั้นใน (1)	กม.ชั้นนอก (2)	อำเภอเมือง (3)	อำเภอย่านบพ (4)	F	การเปรียบเทียบ พหุคูณ
การยอมปฏิบัติตามกฎหมาย	\bar{X}	3.99	4.54	3.99	12.25	5.18**	4 3 1 2
บ้านเมือง	S.D.	13.20	12.27	12.11	12.32		
การลดหย่อนโทษให้แก่ผู้กระทำ	\bar{X}	2.94	-0.23	0.14	-1.67	6.26***	4 2 3 1
ผิดโดยประมาท	S.D.	12.02	11.30	12.61	11.51		
การต่อต้าน	\bar{X}	-0.36	-0.89	-0.97	-0.75	0.26	- - - -
	S.D.	11.48	10.82	11.03	10.75		
การปกครองด้วยความรุนแรง	\bar{X}	-3.03	-2.83	-3.64	-3.63	0.53	- - - -
	S.D.	13.24	11.43	12.11	11.98		
อคติในการปฏิบัติต่อบุคคลต่าง ๆ	\bar{X}	-6.97	-4.58	-6.51	-5.29	4.39**	1 3 4 2
	S.D.	11.48	11.18	11.22	11.31		
การให้และการใช้อิทธิพล	\bar{X}	-10.73	-8.14	-9.47	-7.63	10.25***	1 3 2 4
	S.D.	9.37	9.53	10.28	10.29		
การใช้ตำแหน่งหน้าที่หามล	\bar{X}	-10.47	-8.64	-9.90	-7.57	9.64**	1 3 2 4
ประโยชน์	S.D.	10.41	10.76	11.48	12.07		

ตารางที่ 34 (ต่อ)

พฤติกรรมทางการเมือง	ค่า	กม. ขึ้นใน	กม. ขึ้นนอก	อำเภอเมือง	อำเภอชนบท	F	การเปรียบเทียบ พหุคูณ
		(1)	(2)	(3)	(4)		
การให้สินบน	\bar{X}	-11.17	-9.94	-10.65	-9.12	5.41 ^{***}	1 3 2 4
	S.D.	9.77	10.33	10.28	10.68		
การรับสินบน	\bar{X}	-12.66	-9.77	-10.52	-9.05	10.03 ^{***}	1 3 2 4
	S.D.	9.97	9.94	10.70	10.87		
การทุจริตในการเลือกตั้ง	\bar{X}	-12.99	-10.32	-11.35	-9.76	9.81 ^{***}	1 3 2 4
	S.D.	9.97	9.58	10.02	10.51		
การปิดบังผู้กระทำผิดกฎหมาย	\bar{X}	-15.01	-11.12	-12.96	-11.06	15.17 ^{***}	1 3 2 4
	S.D.	9.36	10.10	10.11	10.63		
การแจ้งความเท็จ	\bar{X}	-15.42	-12.96	-14.11	-12.14	12.31 ^{***}	1 3 2 4
	S.D.	9.03	9.04	9.75	10.42		

* P < .05

** P < .01

*** P < .001

จากตารางที่ 34 เมื่อพิจารณาการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวจะเห็นได้ว่า พฤติกรรมทางการเมืองที่บุคคลจากกรุงเทพฯ ฯ ขึ้นใน กรุงเทพฯ ฯ ขึ้นนอก อำเภอเมือง และ อำเภอชนบท มีคะแนนความรู้ความเข้าใจทางจริยธรรมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 3 พฤติกรรม คือ การมีส่วนร่วมทางการเมือง การต่อต้าน และการปกครองด้วยความรุนแรง

พฤติกรรมทางการเมืองที่บุคคลจากสภาพความเป็นเมืองต่างกัน มีคะแนนต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ขึ้นไป ($P \leq .05$) มี 16 พฤติกรรม และเมื่อนำไปเปรียบเทียบกับบุคคลด้วยวิธีการของเซฟเฟ่ ปรากฏว่าในพฤติกรรมอคติในการปฏิบัติต่อบุคคลต่าง ๆ นั้น ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ส่วนอีก 15 พฤติกรรม พบผลดังนี้

1. กลุ่มอำเภอชนบทมีคะแนนเฉลี่ยเป็นบวกน้อยกว่ากลุ่มกรุงเทพฯ ฯ ขึ้นใน และกลุ่มอำเภอเมือง ในพฤติกรรมการปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนอย่างเคร่งครัด การตัดสินวัสดุการแก่ผู้ด้อยโอกาส การละสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล และการลดหย่อนโทษให้แก่ผู้ลี้ภัย และมีความเฉลี่ยเป็นลบน้อยกว่าในพฤติกรรมการใช้ตำแหน่งหน้าที่หาผลประโยชน์ และการให้สินบน
2. กลุ่มอำเภอชนบทมีคะแนนเฉลี่ยเป็นบวกน้อยกว่าทุกกลุ่ม ในพฤติกรรมการล่อเพื่อส่วนรวม และการเป็นหูเป็นตาให้เจ้าหน้าที่บ้านเมือง
3. กลุ่มอำเภอชนบทมีคะแนนเฉลี่ยเป็นลบมากกว่ากลุ่มกรุงเทพฯ ฯ ขึ้นใน ในพฤติกรรมการลดหย่อนโทษให้แก่ผู้กระทำความผิดโดยประมาท
4. กลุ่มอำเภอชนบทมีคะแนนเฉลี่ยเป็นลบน้อยกว่ากรุงเทพฯ ฯ ขึ้นใน และกลุ่มอำเภอเมือง ในพฤติกรรมการให้และการใช้อภิสิทธิ์ การทุจริตในการเลือกตั้งและการแจ้งความเท็จ ซึ่งใน 3 พฤติกรรมนี้ ยังพบว่ากลุ่มกรุงเทพฯ ฯ ขึ้นนอกมีคะแนนเฉลี่ยเป็นลบน้อยกว่ากรุงเทพฯ ฯ ขึ้นใน
5. กลุ่มอำเภอชนบทมีคะแนนเฉลี่ยเป็นบวกน้อยกว่ากรุงเทพฯ ฯ ขึ้นใน ในพฤติกรรมการยอมปฏิบัติตามกฎหมายบ้านเมือง

ตารางที่ 35 แสดงคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการเปรียบเทียบพหุคูณด้วยวิธีเอฟเฟ ของคะแนนความรู้ความเข้าใจทางเศรษฐกิจ จำแนกตามสภาพความเป็นเมือง

พฤติกรรมทาง เศรษฐกิจ	ค่า	กม. ชั้นใน (1)	กม. ชั้นนอก (2)	อำเภอเมือง (3)	อำเภอชนบท (4)	F	การเปรียบเทียบ พหุคูณ
การประกอบอาชีพอิสระ	\bar{X}	17.17	17.58	16.75	16.31	2.05	- - - -
	S.D.	7.73	7.68	8.74	9.26		
การบริจาคทรัพย์	\bar{X}	16.30	16.08	16.54	15.58	2.73	- - - -
	S.D.	7.43	6.95	7.95	8.62		
การอำนวยความสะดวกแก่ สาธารณะ	\bar{X}	15.90	16.35	16.30	14.84	6.75**	4 1 3 2
	S.D.	7.14	7.23	7.96	9.08		
การกระจายทรัพย์อย่าง เท่าเทียมกัน	\bar{X}	14.39	14.80	15.04	13.80	3.98**	4 1 2 3
	S.D.	7.87	7.88	8.46	9.29		
การไม่เอาทรัพย์สิน	\bar{X}	14.86	11.79	14.85	13.03	9.19**	2 4 3 1
	S.D.	10.49	12.27	10.56	11.58		
การประกอบอาชีพรับจ้าง	\bar{X}	12.72	14.02	12.97	12.51	2.08	- - - -
	S.D.	9.30	8.04	9.40	9.80		
การกระจายทรัพย์ตามความ สามารถ	\bar{X}	11.31	10.39	11.60	9.75	6.35*	4 2 1 3
	S.D.	9.82	10.63	10.04	10.89		

ตารางที่ 35 (ต่อ)

พฤติกรรมทางเศรษฐกิจ	ค่า	กม. ชั้นใน (1)	กม. ชั้นนอก (2)	อำเภอเมือง (3)	อำเภอชนบท (4)	F	การเปรียบเทียบ พหุคูณ
การกระจายทรัพย์สินตามความ จำเป็น	\bar{X}	10.37	9.85	10.79	9.05	4.98	4 2 1 3
	S.D.	10.43	10.08	10.76	11.26		
การให้ผู้อื่นยืมเงิน	\bar{X}	10.00	10.14	9.85	8.72	3.30	- - - -
	S.D.	9.84	9.43	10.01	10.42		
การให้ผู้อื่นกู้เงิน	\bar{X}	4.78	6.73	6.81	6.84	3.26	- - - -
	S.D.	10.38	10.30	10.53	10.35		
มีอาชีพที่ไม่ผิดกฎหมาย	\bar{X}	-0.32	0.45	0.41	0.28	0.40	- - - -
	S.D.	11.19	10.37	10.38	10.41		
การกู้ยืมเงินจากผู้อื่น	\bar{X}	-1.68	-1.34	-1.50	-0.90	0.72	- - - -
	S.D.	10.92	11.33	10.85	11.30		
การชวยดอกเบี้ยสุจริต	\bar{X}	-11.54	-9.28	-10.52	-8.64	10.63 ^{**}	1 3 2 4
	S.D.	8.37	9.97	9.47	10.33		
การไม่รักษาสารานสมบัติ	\bar{X}	-14.47	-13.40	-14.04	-11.76	12.52 ^{***}	1 3 2 4
	S.D.	8.37	8.83	9.10	10.92		

ตารางที่ 35 (ต่อ)

พฤติกรรมทางเศรษฐกิจ	ค่า	กทม.ชั้นใน (1)	กทม.ชั้นนอก (2)	อำเภอเมือง (3)	อำเภอชนบท (4)	F	การเปรียบเทียบ พหุคูณ
การลักลอบทรัพย์สิน	\bar{X}	-15.38	-13.34	-14.67	-12.61	11.62 ^{***}	1 3 2 4
	S.D.	8.45	9.95	9.02	10.29		
ฉ้อฉลทรัพย์สินตามกฎหมาย	\bar{X}	-15.97	-15.14	-15.39	-13.97	5.51 [*]	1 3 2 4
	S.D.	9.90	9.74	9.39	10.39		

* $P < .05$

** $P < .01$

*** $P < .001$

จากตารางที่ 35 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของคะแนนความเชื่อทางเศรษฐกิจ เมื่อเปรียบเทียบกับตัวแปรด้วยสภาพความเป็นเมือง โดยแบ่งเป็นกรุงเทพฯ ๓ ชั้นใน กรุงเทพฯ ๓ ชั้นนอก อำเภอเมือง และอำเภอชนบท ผลปรากฏว่า 9 ใน 16 พฤติกรรมที่ประชากรในแต่ละท้องถิ่น มีความรู้ความเข้าใจที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < .05$ ขึ้นไป) ได้แก่ การอำนวยความสะดวกแก่สาธารณะ การกระจายทรัพย์สินอย่างเท่าเทียมกัน การไม่เอาทรัพย์สิน การกระจายทรัพย์สินตามความสามารถ การกระจายทรัพย์สินตามความจำเป็น การช่วยโอกาสยุติธรรม การไม่รักษาสาธารณะสมบัติ การลักฉ้อทรัพย์สิน และมิฉ้อฉลที่ผิดกฎหมาย

เมื่อพบความแตกต่างแล้วนำพฤติกรรมทั้ง 9 มาเปรียบเทียบกับรายคู่ด้วยวิธีของ เชฟเฟพรากฏผลดังนี้

1. เมื่อเปรียบเทียบความเชื่อระหว่างประชากรในกรุงเทพฯ ๓ ชั้นใน และกรุงเทพฯ ๓ ชั้นนอก และอำเภอเมืองในภูมิภาคต่าง ๆ แล้วพบว่าไม่มีความแตกต่างของความเชื่อจำนวน 8 ใน 9 พฤติกรรม มีเพียงพฤติกรรมเดียวที่ประชากรในกรุงเทพฯ ๓ ชั้นในมีความเชื่อว่าพฤติกรรมการไม่เอาทรัพย์สิน เป็นพฤติกรรมที่ดี ถูก ควร สูงกว่าประชากรในกรุงเทพฯ ๓ ชั้นนอก
2. ประชากรในเขตกรุงเทพฯ ๓ ชั้นนอก มีความเชื่อว่าพฤติกรรมการอำนวยความสะดวกแก่สาธารณะเป็นพฤติกรรมที่ดี ถูก ควร สูงกว่าประชากรในชนบท
3. ประชากรในชนบทมีความเชื่อว่าพฤติกรรมการอำนวยความสะดวกแก่สาธารณะ การกระจายทรัพย์สินตามความสามารถ และการกระจายทรัพย์สินตามความจำเป็น เป็นพฤติกรรมที่ดี ถูก ควร ต่ำกว่าประชากรในอำเภอเมือง
4. ประชากรในชนบทมีความเชื่อว่าพฤติกรรมการช่วยโอกาสยุติธรรม การไม่รักษาสาธารณะสมบัติ การลักฉ้อทรัพย์สิน และมิฉ้อฉลที่ผิดกฎหมาย เป็นพฤติกรรมที่ไม่ดี ผิด ไม่ควร ต่ำกว่าประชากรในเขตกรุงเทพฯ ๓ ชั้นใน และอำเภอเมือง

ตารางที่ 36 คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการเปรียบเทียบพหุคูณด้วยวิธีของเชฟเฟ ของคะแนน ความรู้ความเข้าใจทางจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมต่อสิ่งแวดล้อม จำแนกตามสภาพความเป็นเมือง

พฤติกรรมต่อสิ่งแวดล้อม	ค่า	กม.ชั้นใน (1)	กม.ชั้นนอก (2)	อำเภอเมือง (3)	อำเภอชนบท (4)	F	การเปรียบเทียบ พหุคูณ
การควบคุมน้ำ	\bar{X}	8.76	7.01	6.54	7.40	2.90*	1 4 2 3
	S.D.	11.96	12.00	12.24	11.72		
การควบคุมสัตว์	\bar{X}	8.23	8.19	8.96	9.63	2.64*	4 3 1 2
	S.D.	10.56	9.75	10.00	10.10		
การควบคุมพืช	\bar{X}	12.41	11.21	10.94	10.58	2.45	- - - -
	S.D.	10.37	9.62	10.34	10.71		
การทำลายทรัพยากรธรณี	\bar{X}	-5.62	-4.12	-5.40	-3.96	3.68**	1 3 2 4
	S.D.	11.44	11.07	11.70	11.91		
การทำลายพันธุ์สัตว์	\bar{X}	-13.82	-10.70	-12.02	-10.51	13.64***	1 3 2 4
	S.D.	8.23	8.88	8.55	9.14		
การทำลายพันธุ์พืช	\bar{X}	-12.93	-10.46	-11.55	-9.75	12.18***	1 3 2 4
	S.D.	9.11	9.03	9.23	9.71		

ตารางที่ 36 (ต่อ)

พฤติกรรมต่อสิ่งแวดล้อม	ค่า	กทม.ชั้นใน (1)	กทม.ชั้นนอก (2)	อำเภอเมือง (3)	อำเภอชนบท (4)	F	การเปรียบเทียบ ทุกคู่
การทำให้สิ่งแวดล้อมสกปรก	\bar{X}	-15.89	-13.59	-14.89	-13.49	10.42 ^{**}	1 3 2 4
	S.D.	7.35	7.71	7.75	8.61		
การไม่อนุรักษ์พลังงาน	\bar{X}	-12.61	-10.93	-11.82	-10.13	8.07 ^{***}	1 3 2 4
	S.D.	9.93	9.15	9.60	10.07		
การไม่อนุรักษ์ศิลปวัตถุ	\bar{X}	2.52	2.86	2.12	4.38	5.99 ^{***}	4 2 1 3
	S.D.	13.89	13.17	12.98	12.75		
การอนุรักษ์ความงามของ ธรรมชาติ	\bar{X}	5.93	4.03	5.14	3.88	2.61 [*]	1 3 2 4
	S.D.	13.99	14.10	14.23	13.71		
การสะสมวัตถุ	\bar{X}	14.03	12.30	12.95	11.70	7.13 ^{**}	1 3 2 4
	S.D.	8.78	8.72	8.22	9.36		
การสะสมสิ่งมีค่า	\bar{X}	13.67	12.12	13.50	13.13	1.56	- - - -
	S.D.	10.65	10.80	10.11	10.71		
ความรักสัตว์	\bar{X}	11.22	10.73	10.74	10.50	<1	- - - -
	S.D.	9.31	9.81	9.54	9.86		

ตารางที่ 36 (ต่อ)

พฤติกรรมต่อสิ่งแวดล้อม	ค่า	กทม. ชั้นนอก (1)	กทม. ชั้นใน (2)	อำเภอเมือง (3)	อำเภอชนบท (4)	F	การเปรียบเทียบ พหุคูณ
การใช้แรงงานสัตว์	\bar{X}	0.16	-0.50	0.01	1.19	3.74**	4 1 3 2
	S.D.	10.41	9.99	10.02	10.01		
การแข่งสัตว์	\bar{X}	-10.93	-8.76	-9.50	-8.20	6.66***	1 3 2 4
	S.D.	10.93	10.04	9.95	10.47		
การนำสัตว์มาต่อสู้กัน	\bar{X}	-12.53	-9.88	-10.61	-9.68	7.12***	1 3 2 4
	S.D.	9.28	9.50	9.94	9.82		
การทดลองกับสัตว์	\bar{X}	-7.46	-6.61	-6.76	-6.25	1.10	- - - -
	S.D.	11.67	10.19	10.94	10.63		
การฆ่าสัตว์	\bar{X}	-3.66	-3.62	-3.48	-2.71	1.57	- - - -
	S.D.	10.19	9.79	10.14	10.03		

ตารางที่ 36 (ต่อ)

พฤติกรรมต่อสิ่งแวดล้อม	ค่า	กทม.ชั้นนอก (1)	กทม.ชั้นใน (2)	อำเภอเมือง (3)	อำเภอชนบท (4)	F	การเปรียบเทียบ พหุคูณ
การเซ็นไหว้วางสำรวจปลาทู	\bar{X}	2.70	2.61	2.79	2.40	<1	- - - -
	S.D.	10.15	9.99	10.16	10.67		
ความเชื่อในไสยศาสตร์	\bar{X}	-2.13	-0.81	-0.63	-0.27	2.41	- - - -
	S.D.	10.54	10.60	10.55	10.81		

* P < .05

** P < .01

*** P < .001

จากตารางที่ 36 เมื่อพิจารณาผลจากการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ตามตัวแปรพบว่าคะแนนเฉลี่ยเกี่ยวกับพฤติกรรมต่อสิ่งแวดล้อมของบุคคลในเขตต่าง ๆ มีความแตกต่างกันทั้งสิ้น 13 พฤติกรรม ($P < .05$ ขึ้นไป) เมื่อทำการเปรียบเทียบพหุคูณด้วยวิธีของเชฟเฟแล้ว ปรากฏผลคือ

1. กลุ่มอำเภอเมืองมีคะแนนเฉลี่ยเป็นบวกน้อยกว่ากลุ่มกรุงเทพฯ ฯ ขึ้นใน ในพฤติกรรมการควบคุมน้ำ ($P < .05$)
2. กลุ่มอำเภอชนบทมีคะแนนเฉลี่ยเป็นลบน้อยกว่ากลุ่มกรุงเทพฯ ฯ ขึ้นใน และกลุ่มอำเภอเมือง ในพฤติกรรมการทำลายพันธุ์สัตว์ การทำลายพันธุ์พืช การทำให้สิ่งแวดล้อมสกปรก การไม่อนุรักษ์พลังงานและการแข่งขันสัตว์ รวม 5 พฤติกรรม ($P < .01$)
3. กลุ่มกรุงเทพฯ ฯ ขึ้นนอกมีคะแนนเฉลี่ยเป็นลบน้อยกว่ากลุ่มกรุงเทพฯ ฯ ขึ้นใน ในพฤติกรรมการทำลายพันธุ์สัตว์ การทำลายพันธุ์พืช การทำให้สิ่งแวดล้อมสกปรก การนำสัตว์มาต่อสู้กัน รวม 4 พฤติกรรม ($P < .01$)
4. กลุ่มอำเภอเมืองมีคะแนนเฉลี่ยเป็นบวกน้อยกว่ากลุ่มอำเภอชนบท ในพฤติกรรมการไม่อนุรักษ์ศิลปวัตถุ ($P < .001$)
5. กลุ่มอำเภอชนบทมีคะแนนเฉลี่ยเป็นบวกน้อยกว่ากรุงเทพฯ ฯ ขึ้นใน และกลุ่มอำเภอเมือง ในพฤติกรรมการสะสมวัตถุ ($P < .01$)
6. กลุ่มอำเภอชนบท กรุงเทพฯ ฯ ขึ้นนอก และกลุ่มอำเภอเมือง มีคะแนนเฉลี่ยเป็นลบน้อยกว่ากลุ่มกรุงเทพฯ ฯ ขึ้นใน ในพฤติกรรมการนำสัตว์มาต่อสู้กัน ($P < .001$)
7. สำหรับพฤติกรรมการควบคุมสัตว์ การทำลายทรัพยากรธรณี การอนุรักษ์ความงามของธรรมชาติ การใช้แรงงานสัตว์ แม้จะพบความแตกต่างกันระหว่างกลุ่มจากการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว แต่ปรากฏว่าไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ เมื่อนำมาทำการเปรียบเทียบพหุคูณด้วยวิธีของเชฟเฟ
8. ส่วนพฤติกรรมต่อสิ่งแวดล้อมที่บุคคลในเขตต่าง ๆ มีคะแนนเฉลี่ยไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติได้แก่ การควบคุมพืช การสะสมสิ่งมีค่า ความรักสัตว์ การทดลองกับสัตว์ การฆ่าสัตว์ การเช่นไหว้บวงสรวงผีล้างเทวดา

5. การนำเสนอคำสถิตินิยมตัวแม่ "อาชีพลักษณ์ของครอบครัว"

ข้อมูลจากตารางที่ 37 ถึงตารางที่ 41 แสดงคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมส่วน
เบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ทางเดียว การเปรียบเทียบพหุด้วยวิธีของเซฟเฟ่ จำแนก
ตามตัวแม่ "อาชีพลักษณ์ของครอบครัว"

ตารางที่ 37 แสดงคะแนนเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการเปรียบเทียบพหุคูณด้วยวิธีของเซฟเฟ ของคะแนนความเชื่อทางจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมต่อตนเอง จำแนกตามอาชีพหลักของครอบครัว

พฤติกรรมต่อตนเอง	ค่า	รับราชการ (1)	ผู้ใช้แรงงาน (2)	ธุรกิจการค้า (3)	ลูกจ้างเอกชน (4)	F	การเปรียบเทียบ พหุคูณ
การมีความซนหมั่นเพียร	\bar{X} S.D.	20.00 7.86	16.89 10.27	19.20 8.42	18.36 8.62	18.64***	2 4 3 1
การมีวินัยในตนเอง	\bar{X} S.D.	18.57 8.14	15.81 10.11	17.51 8.88	17.49 8.46	13.65***	2 4 3 1
การรู้ตัวไม่ประมาณ	\bar{X} S.D.	17.61 9.09	15.09 10.61	17.04 9.19	16.18 9.22	10.49**	2 4 3 1
การรักษาสุขภาพ	\bar{X} S.D.	16.65 8.79	13.92 10.47	14.81 9.72	14.76 9.59	12.72***	2 4 3 1
การตั้งมาตรฐานของตนเอง	\bar{X} S.D.	16.76 9.16	13.44 11.00	14.86 10.19	14.67 10.68	16.11***	2 4 3 1
การปรับปรุงตนเอง	\bar{X} S.D.	16.16 9.13	13.09 10.76	15.49 9.48	14.58 9.57	14.93***	2 4 3 1
การมีความรู้สึกภาคภูมิใจ	\bar{X} S.D.	14.78 9.46	13.42 9.46	14.48 9.39	14.68 8.49	3.08***	

ตารางที่ 37 (ต่อ)

พฤติกรรมตนเอง	ค่า	รับราชการ (1)	ผู้ใช้นางงาน (2)	ธุรกิจการค้า (3)	ลูกจ้างเอกชน (4)	F	การเปรียบเทียบ พหุคูณ
การระงับความอยาก	\bar{X} S.D.	15.06 11.22	13.05 11.75	14.01 11.99	14.55 10.57	4.45 [*]	2 4 3 1
การสำรวจตนเอง	\bar{X} S.D.	14.29 9.49	11.91 10.40	13.30 9.74	12.67 10.24	8.59 ^{**}	2 4 3 1
การมีความเชื่อมั่นในตนเอง	\bar{X} S.D.	14.29 9.93	11.34 11.37	13.47 10.26	13.31 9.86	11.67 ^{***}	2 1
การมีความพอใจในสิ่งที่ คนมีอยู่	\bar{X} S.D.	12.94 9.70	10.52 10.60	11.96 9.89	11.09 10.18	8.72 ^{***}	2 4 3 1
การมีความรู้สึกอายใจ	\bar{X} S.D.	13.07 11.27	10.51 11.78	11.79 11.57	10.84 10.89	7.49 ^{***}	2 4 3 1
การให้รางวัลตนเอง	\bar{X} S.D.	10.73 9.56	9.40 10.25	10.19 10.20	9.82 9.75	2.63	
การปลอบใจตนเอง	\bar{X} S.D.	8.80 10.94	7.69 10.95	8.71 10.93	8.10 9.42	1.81	2 4 3 1

ตารางที่ 37 (ต่อ)

พฤติกรรมต่อตนเอง	ค่า	รับราชการ (1)	ผู้ใช้แรงงาน (2)	ธุรกิจการค้า (3)	ลูกจ้างเอกชน (4)	F	การเปรียบเทียบ พหุคูณ
การมีความรู้สึกผิด	\bar{X} S.D.	7.91 12.38	6.57 12.19	7.45 11.94	6.13 11.59	2.39	4 1
การลงโทษตนเอง	\bar{X} S.D.	5.11 12.48	5.39 12.20	5.47 12.25	4.97 12.13	0.18	4 3
การให้ค่าแก่ตนเอง	\bar{X} S.D.	4.58 11.54	4.23 11.33	4.57 11.49	4.00 11.04	0.26	1
การปรุงแต่งร่างกาย	\bar{X} S.D.	1.24 10.33	-0.13 10.75	-0.13 10.55	0.85 9.54	3.37 [*]	3 2 4 1
การไม่ควบคุมอารมณ์	\bar{X} S.D.	-0.97 13.42	0.88 12.59	0.22 13.61	0.42 13.38	3.04 [*]	1 3 4 2
การลุ่มหลงอภายมุข	\bar{X} S.D.	-18.54 9.94	-14.93 11.89	-16.73 11.20	-15.76 11.19	16.46 ^{***}	1 3 4 2

จากตารางที่ ๑๗ เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวแล้ว พบว่าคะแนนเฉลี่ยของแต่ละกลุ่มมีความแตกต่างกันทั้งสิ้น 14 พฤติกรรม ($p < .05$ และ $p < .001$) และเมื่อเปรียบเทียบการพหุคูณด้วยวิธีของ เซฟเฟแล้ว ได้ผลดังนี้

1. บุคคลจากครอบครัวที่มีอาชีพผู้ใช้แรงงาน มีคะแนนเฉลี่ยเป็นลบน้อยกว่าบุคคลในครอบครัวที่มีอาชีพรับราชการและอาชีพธุรกิจการค้า ในพฤติกรรมการต่อไปนี้คือ ความขยันหมั่นเพียร การมีวินัยในตนเอง การรู้ตัวไม่ประมาท การปรับปรุงตนเอง และการมีความเชื่อในตนเอง รวม 5 พฤติกรรม ($p < .05$)

2. บุคคลจากครอบครัวที่มีอาชีพผู้ใช้แรงงาน มีคะแนนเฉลี่ยเป็นลบน้อยกว่าบุคคลจากครอบครัวที่มีอาชีพรับราชการ ในพฤติกรรมการรักษาสุขภาพ การตั้งมาตรฐานของตนเอง การระงับความอยา การสำรวจตนเอง การมีความพอใจในสิ่งที่คนมีอยู่ และการมีความรู้สึกละเอียดใจ รวม 6 พฤติกรรม ($p < .05$)

3. บุคคลจากครอบครัวที่มีอาชีพผู้ใช้แรงงาน มีคะแนนเฉลี่ยเป็นลบน้อยกว่าบุคคลจากครอบครัวที่มีอาชีพรับราชการ ในพฤติกรรมการไม่ควบคุมอารมณ์ ($p < .05$)

4. บุคคลจากครอบครัวที่มีอาชีพผู้ใช้แรงงาน ธุรกิจการค้า และลูกจ้างเอกชน มีคะแนนเฉลี่ยเป็นลบน้อยกว่าบุคคลจากครอบครัวที่มีอาชีพรับราชการ ในพฤติกรรมการลุ่มหลงอบายมุข ($p < .05$)

5. บุคคลจากครอบครัวที่มีอาชีพผู้ใช้แรงงาน มีคะแนนเฉลี่ยเป็นลบน้อยกว่า บุคคลจากครอบครัวที่มีอาชีพธุรกิจการค้า ในพฤติกรรมการลุ่มหลงอบายมุข ($p < .05$)

6. ส่วนการปรุงแต่งร่างกาย เมื่อทำการเปรียบเทียบพหุคูณด้วยวิธีของ เซฟเฟแล้วพบว่าคะแนนเฉลี่ยของแต่ละกลุ่มไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

7. สำหรับพฤติกรรมต่อตนเองที่กลุ่มต่าง ๆ มีคะแนนเฉลี่ยไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ การมีความรู้สึกภาคภูมิใจ การให้รางวัลตนเอง การปลอบใจตนเอง การลงโทษตนเอง การมีความรู้สึกผิด และการให้คุณค่าแก่ตนเอง รวม 6 พฤติกรรม

ตารางที่ ๑๘ แสดงคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการเปรียบเทียบพหุคูณด้วยวิธีการของเซฟเฟ่ ของคะแนนความรู้ความเชื่อทางจริยธรรม เกี่ยวกับพฤติกรรมสังคม จำแนกตามอาชีพหลักของครอบครัว

พฤติกรรม	ค่า	ข้าราชการ (1)	ผู้ใช้แรงงาน (2)	ธุรกิจการค้า (3)	ลูกจ้างเอกชน (4)	F	การเปรียบเทียบ พหุคูณ
การบำเพ็ญประโยชน์	\bar{X}	15.94	14.52	15.33	15.98	4.13 [*]	2 3 1 4
	S.D.	8.08	9.45	9.12	7.81		
การให้ความช่วยเหลือผู้อื่น	\bar{X}	15.41	14.29	15.18	16.20	4.41 [*]	2 3 1 4
	S.D.	7.40	8.89	8.14	6.76		
การแสดงความกตัญญู แม้ว่า การกระทำนั้นจะยากลำบาก	\bar{X}	15.29	13.75	15.49	16.67	3.48	- - - -
	S.D.	8.50	9.86	8.82	7.74		
การคำนึงถึงความอาวุโส	\bar{X}	13.50	13.34	13.40	14.03	0.30	- - - -
	S.D.	9.70	9.87	10.38	8.86		
การให้อภัย	\bar{X}	13.71	11.78	13.00	13.84	5.84 [*]	2 3 1 4
	S.D.	9.56	10.58	10.31	8.84		
การเห็นอกเห็นใจ	\bar{X}	13.04	11.82	12.28	13.52	3.37	- - - -
	S.D.	9.17	9.78	9.87	8.38		

ตารางที่ 38 (ต่อ)

พฤติกรรม	ค่า	ข้าราชการ (1)	ผู้ใช้แรงงาน (2)	ธุรกิจการค้า (3)	ผู้จ้างเอกชน (4)	F	การ เปรียบ เทียบ พหุคูณ
การรักษาชื่อเสียงของหมู่คณะ	\bar{X} S.D.	12.77 11.62	9.77 12.65	9.31 13.76	10.30 13.07	3 13.82***	3 2 4 1
ความ เกรงใจ	\bar{X} S.D.	5.44 10.38	5.37 10.75	5.82 10.92	6.24 10.42	0.57	-----
การอวดตน	\bar{X} S.D.	6.18 11.62	4.84 11.66	5.20 11.55	5.29 11.61	2.15	-----
การเห็นแก่พวกพ้อง	\bar{X} S.D.	5.59 11.28	5.80 11.57	4.57 11.20	4.97 11.35	1.77	-----
การปฏิบัติต่อผู้ชายดีกว่าผู้หญิง	\bar{X} S.D.	3.78 10.81	3.75 10.83	2.05 10.70	2.08 10.54	3.03**	3 2 4 1
การประจบ	\bar{X} S.D.	1.97 13.37	1.82 13.02	1.98 13.59	1.01 12.95	0.34	-----

ตารางที่ 38 (ต่อ)

พฤติกรรม	ค่า	ข้าราชการ (1)	ผู้ใช้แรงงาน (2)	ธุรกิจการค้า (3)	ลูกจ้างเอกชน (4)	F	การเปรียบเทียบ พหุคูณ
การแสดงความกตัญญู แม้ว่าการ กระทำนั้นจะผิดระเบียบ	\bar{X} S.D.	- 0.74 11.65	- 0.31 11.23	0.33 11.20	1.79 9.82	1.77	- - - -
การรักษาหน้า	\bar{X} S.D.	- 1.28 12.68	- 1.33 12.76	- 1.67 12.57	- 3.27 12.00	1.65	- - - -
การปฏิบัติต่อลูกคนโตดีกว่า ลูกคนรอง	\bar{X} S.D.	- 3.08 10.14	- 2.46 10.67	- 3.25 9.85	- 3.10 9.59	0.82	- - - -
การปฏิบัติต่อคนที่ร่ำรวย ดีกว่าคนที่ไม่ร่ำรวย	\bar{X} S.D.	- 3.73 9.60	- 3.17 9.89	- 3.71 9.80	- 4.40 9.84	1.06	- - - -
การฝึกริยธรรม ทางเพศของชาย	\bar{X} S.D.	-11.88 10.68	- 9.84 11.33	-10.80 11.08	-10.87 9.70	5.13 [*]	1 4 3 2
การใช้กลไบบาย	\bar{X} S.D.	-12.03 10.98	-10.10 11.47	-11.63 11.14	-12.10 10.10	4.81 ^{**}	4 1 3 2

ตารางที่ 38 (ต่อ)

พฤติกรรม	ค่า	ข้าราชการ (1)	ผู้ใช้แรงงาน (2)	ธุรกิจการค้า (3)	ลูกจ้างเอกชน (4)	F	การเปรียบเทียบ พหุคูณ
การชดเชย	\bar{X} S.D.	- 12.03 9.06	- 11.16 10.09	- 11.61 8.75	- 12.64 8.12	3.45	- - - -
การไม่รักษาระเบียบวินัย	\bar{X} S.D.	- 13.16 10.49	- 10.99 10.71	- 11.56 10.39	- 11.65 9.96	7.04 ^{***}	- - - -
การฝึกริยธรรมทางเพศของหญิง	\bar{X} S.D.	- 13.62 10.31	- 11.10 10.81	- 12.48 10.77	- 12.57 9.00	8.29 ^{**}	1 4 3 2
การฉ้อฉล	\bar{X} S.D.	- 14.02 9.66	- 11.47 10.51	- 12.92 10.31	- 12.74 9.36	9.21 ^{**}	1 3 4 2
การเบียดเบียนผู้อื่น	\bar{X} S.D.	- 14.37 9.52	- 12.80 10.31	- 12.76 10.07	- 13.62 9.70	5.36 ^{**}	1 4 2 3
การให้ร้ายป้ายสีผู้อื่น	\bar{X} S.D.	- 14.45 8.78	- 12.56 9.79	- 14.07 9.10	- 14.61 9.98	7.05 ^{**}	4 1 3 2

* P < .05 ** P < .01 *** P < .001

จากตารางที่ 38 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ระหว่างคะแนนเฉลี่ยของบุคคลกลุ่มต่าง ๆ ซึ่งจำแนกตาม "อาชีพหลักของครอบครัว" อันได้แก่ กลุ่มอาชีพรับราชการ กลุ่มอาชีพลูกจ้างเอกชน กลุ่มอาชีพธุรกิจการค้า และกลุ่มอาชีพผู้ใช้แรงงาน พบว่า มีคะแนนไม่แตกต่างกัน จำนวน 12 ข้อ ส่วนอีก 12 ข้อ มีคะแนนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติตั้งแต่ระดับ .05 ขึ้นไป และจากการเปรียบเทียบพหุคูณด้วยวิธีการของ เซฟเฟ พบว่า

1. กลุ่มอาชีพรับราชการ มีคะแนนเฉลี่ยเป็นบวกมากกว่ากลุ่มอาชีพธุรกิจการค้า และกลุ่มอาชีพผู้ใช้แรงงาน ในข้อ "การรักษาชื่อเสียงของหมู่คณะ" และมีคะแนนเป็นลบมากกว่าในข้อ การไม่รักษาระเบียบวินัย และการเบียดเบียนผู้อื่น
2. กลุ่มอาชีพรับราชการ มีคะแนนเฉลี่ยในข้อ การปฏิบัติคือผู้ชายดีกว่าผู้หญิง เป็นบวกมากกว่ากลุ่มอาชีพธุรกิจการค้า
3. กลุ่มอาชีพผู้ใช้แรงงาน มีคะแนนเฉลี่ย เป็นบวกน้อยกว่า กลุ่มอาชีพรับราชการ และลูกจ้างเอกชน ให้ข้อการบำเพ็ญประโยชน์ การให้ความช่วยเหลือผู้อื่น และการให้อภัย และมีคะแนนเป็นลบน้อยกว่าในข้อการใช้กิลบาย
4. กลุ่มอาชีพผู้ใช้แรงงาน มีคะแนนเฉลี่ยเป็นลบน้อยกว่า กลุ่มอาชีพรับราชการ ในข้อการผิดจรรยาบรรณทางเพศของชาย การผิดจรรยาบรรณทางเพศของเพศหญิง และการอิจฉาริษยา
5. กลุ่มอาชีพผู้ใช้แรงงาน มีคะแนนเฉลี่ยเป็นลบน้อยกว่าทุกกลุ่ม ในข้อ "การให้ร้ายป้ายสีผู้อื่น"
6. บุคคลในชุกกลุ่มอาชีพมีคะแนนเฉลี่ยไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ รวม 12 พฤติกรรม คือ การแสดงความกตัญญู (ทั้ง 2 สัณณะ) การคำนึงถึงความอาวุโส ความเกรงใจ การเห็นอกเห็นใจ การอวดคน การเห็นแก่พวกพ้อง การประจบ การรักษาหน้า การปฏิบัติคือคนที่ร่ำรวยดีกว่าคนที่ไม่ร่ำรวย การปฏิบัติคือลูกคนโตดีกว่าลูกคนรองลงมา และการชุกปิด

จากการเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยในแต่ละกลุ่มดังกล่าว จะเห็นได้ว่า กลุ่มอาชีพรับราชการและกลุ่มอาชีพลูกจ้างเอกชน มีคะแนนเฉลี่ยในพฤติกรรมแต่ละข้อไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ กลุ่มอาชีพที่มีคะแนนแตกต่างไปจากกลุ่มอาชีพอื่น ๆ มากที่สุดคือ กลุ่มอาชีพผู้ใช้แรงงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งมักจะมีคะแนนเฉลี่ยต่างไปจากกลุ่มอาชีพรับราชการ ($p < .05$) บ่อยครั้งที่สุด (11 ข้อ) แต่จะต่างจากกลุ่มอาชีพธุรกิจการค้า ($p < .05$) น้อยครั้งที่สุด (พบเพียง 1 ข้อเท่านั้น)

ตารางที่ 39 แสดงคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการเปรียบเทียบพหุคูณ
ด้วยวิธี Scheffe ของคะแนนความเชื่อทางเศรษฐกิจ จำแนกตามอาชีพหลักของครอบครัว

พฤติกรรม	อาชีพหลัก	ค่าสถิติ	(1) ข้าราชการ N = 1038	(2) ผู้ใช้แรงงาน N = 726	(3) ธุรกิจการค้า N = 733	(4) ลูกจ้างเอกชน N = 198	F	SCHEFFE
การประกอบอาชีพอิสระ	\bar{X} S.D.		16.75 8.57	15.59 9.83	17.53 8.12	16.65 8.14	6.03*	2 4 ; 3
การบริจาคทรัพย์	\bar{X} S.D.		16.46 7.70	15.13 9.10	16.48 7.66	15.78 7.94	4.77*	2 4 1 3
การอำนวยความสะดวกแก่สาธารณะ	\bar{X} S.D.		16.31 7.78	14.51 9.34	16.06 7.73	14.93 8.87	7.88**	2 4 3 1
การกระจายทรัพย์อย่างเท่าเทียมกัน	\bar{X} S.D.		14.72 8.62	14.06 9.34	14.35 8.40	14.75 8.22	0.92	- - - -
การไม่เอาทรัพย์สิน	\bar{X} S.D.		14.46 11.21	12.68 11.55	14.44 10.50	11.99 12.30	6.24*	2 4 3 1
การประกอบอาชีพรับจ้าง	\bar{X} S.D.		13.23 9.45	12.36 9.96	12.89 9.04	13.22 8.93	1.28	- - - -
การกระจายทรัพย์ตามความสามารถ	\bar{X} S.D.		12.13 9.78	9.70 10.77	9.91 10.80	9.43 10.91	11.16***	4 3 2 1

ตารางที่ 39 (ต่อ)

อาชีพหลัก	ค่าสถิติ	(1) .. ข้าราชการ N = 1083	(2) ผู้ใช้แรงงาน N = 726	(3) ธุรกิจการค้า N = 733	(4) ลูกจ้างเอกชน N = 198	F	SCHEFFE
การกระจายทรัพย์สินตามความจำเป็น	\bar{X} S.D.	10.90 10.64	8.97 11.27	9.64 10.94	9.59 10.25	4.87**	2 4 3 1
การให้ผู้อื่นยืมเงิน	\bar{X} S.D.	9.32 9.99	8.90 10.74	10.23 9.76	9.17 9.77	2.26	- - - -
การให้ผู้อื่นกู้เงิน	\bar{X} S.D.	5.40 10.42	8.26 10.48	6.86 10.24	6.17 10.69	10.89***	1 4 3 2
มีงานอาชีพที่ไม่ผิดกฎหมาย	\bar{X} S.D.	0.03 10.57	- 0.04 10.54	0.57 10.49	1.86 10.26	2.10	- - - -
การกู้ยืมเงินจากผู้อื่น	\bar{X} S.D.	- 2.26 11.06	- 0.33 11.50	- 0.54 10.68	- 1.02 10.74	5.49***	1 4 3 2
การฉวยโอกาสทุจริต	\bar{X} S.D.	-11.17 9.11	7.73 10.75	- 9.70 9.52	- 9.38 9.95	17.48***	1 3 4 2
การไม่รักษาสาธารณสมบัติ	\bar{X} S.D.	-14.59 8.71	-10.36 11.45	-13.27 9.36	-12.90 10.18	21.89***	1 3 4 2
การลักฉ้อทรัพย์	\bar{X} S.D.	-14.76 9.21	-12.11 10.26	-14.29 9.30	-12.73 10.51	12.35***	1 3 4 2
มีงานอาชีพที่ผิดกฎหมาย	\bar{X} S.D.	-15.75 9.03	-13.15 10.86	-15.26 9.44	-13.60 10.43	12.43***	1 3 4 2

จากตารางที่ 39 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว โดย เปรียบเทียบความรู้ ความเข้าใจตามตัวแปรด้านอาชีพหลักของครอบครัว ซึ่งแบ่ง เป็น ข้าราชการ ผู้ใช้แรงงาน ธุรกิจ การค้า และลูกจ้างเอกชน พบว่า อาชีพหลักของครอบครัวเป็นอีกตัวแปรหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อ ความเชื่อทางจริยธรรมทางเศรษฐกิจอย่างมาก กล่าวคือ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ($p < .05$ ขึ้นไป) จำนวน 12 พฤติกรรม มีเพียง 4 พฤติกรรมที่ไม่พบความแตกต่าง ได้แก่ การกระจายทรัพย์สินอย่างเท่าเทียมกัน การประกอบอาชีพรับจ้าง การให้ผู้อื่นยืมเงิน และมิจฉอาชีพที่ไม่ผิดกฎหมาย

และจากการ เปรียบ เทียบความแตกต่าง เป็นรายคู่ด้วยวิธีของ เซฟเฟ ปรากฏผลดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพหลักของครอบครัว เป็นผู้ใช้แรงงาน มีความ เชื่อว่า พฤติกรรม การบริจาคทรัพย์สิน การอำนวยความสะดวกแก่สาธารณะ การไม่เอาทรัพย์สิน การกระจาย ทรัพย์สินตามความสามารถ และการกระจายทรัพย์สินตามความจำเป็น เป็นพฤติกรรมที่ดี ถูก ควร ต่ำกว่าประชากรที่มีอาชีพหลักเป็นข้าราชการ

2. กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพหลักของครอบครัว เป็นผู้ใช้แรงงาน มีความ เชื่อว่า พฤติกรรมการกู้ยืมเงินจากผู้อื่น การฉวยโอกาสทุจริต การไม่รักษาสาธารณสมบัติ การลักฉ้อทรัพย์สิน และมิจฉอาชีพที่ผิดกฎหมาย เป็นพฤติกรรมที่ไม่ดี ผิด ไม่ควร ต่ำกว่าประชากรที่มีอาชีพหลัก เป็น ข้าราชการ

3. กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพหลักเป็นผู้ใช้แรงงาน มีความ เชื่อว่า พฤติกรรมการประกอบ อาชีพอิสระ การบริจาคทรัพย์สิน และการอำนวยความสะดวกแก่สาธารณะ เป็นพฤติกรรมที่ดี ถูก ควร ต่ำกว่าประชากรที่มีอาชีพธุรกิจการค้า อีกทั้งต่ำกว่าอาชีพข้าราชการในพฤติกรรมการฉวยโอกาส ทุจริต การไม่รักษาสาธารณสมบัติ การลักฉ้อทรัพย์สิน และมิจฉอาชีพที่ผิดกฎหมาย

4. กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพหลักของครอบครัว เป็นข้าราชการ มีความ เชื่อว่า พฤติกรรมของการกระจายทรัพย์สินตามความสามารถเป็นพฤติกรรมที่ดี ถูก ควร สูงกว่าประชากร ที่มีอาชีพธุรกิจการค้า

5. กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพหลักของครอบครัว เป็นข้าราชการ มีความ เชื่อว่า พฤติกรรมการไม่เอาทรัพย์สินการกระจายทรัพย์สินตามความสามารถ เป็นพฤติกรรมที่ดี ถูก ควร และ พฤติกรรมมิจฉอาชีพที่ผิดกฎหมาย เป็นพฤติกรรมที่ไม่ดี ผิด ไม่ควร สูงกว่าประชากรที่มีอาชีพ เป็น ลูกจ้าง เอกชน

๑. กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพหลักธุรกิจการค้า และลูกจ้างเอกชน มีความเชื่อทางจริยธรรมไม่แตกต่างกันในขุภพศุกรกรรม

ตารางที่ 40 แสดงคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการเปรียบเทียบพหุคูณด้วยวิธีการของ เอฟเฟ ของคะแนนความเชื่อทางจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเมือง จำแนกตามอาชีพหลักของครอบครัว

พฤติกรรมทางการเมือง	ค่าสถิติ	ข้าราชการ (1)	ผู้ใช้แรงงาน (2)	ธุรกิจการค้า (3)	ลูกจ้างเอกชน (4)	F	การเปรียบเทียบ พหุคูณ
การปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนอย่างเคร่งครัด	\bar{X}	15.76	14.04	15.76	14.08	6.51*	2 4 3 1
	S.D.	8.90	10.04	9.58	10.30		
การสละเพื่อส่วนรวม	\bar{X}	14.80	10.08	14.70	14.31	5.51***	2 4 3 1
	S.D.	9.08	9.71	9.42	8.95		
การตัดสินสวัสดิการแก่ผู้ด้อย	\bar{X}	14.37	12.63	14.20	13.34	4.97*	2 4 3 1
	S.D.	9.36	10.60	10.11	9.52		
การสละสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล	\bar{X}	13.97	11.54	12.96	13.03	7.41**	2 3 4 1
	S.D.	10.06	11.22	10.99	10.38		
การเป็นหูเป็นตาให้เจ้าหน้าที่บ้านเมือง	\bar{X}	11.66	10.41	11.73	11.55	2.20	-----
	S.D.	9.81	10.14	10.49	8.64		
การลดหย่อนโทษให้แก่ผู้สำนึกผิด	\bar{X}	11.12	10.09	11.49	10.11	1.38	-----
	S.D.	10.22	10.70	10.11	10.87		

ตารางที่ 40 (ต่อ)

พฤติกรรมทางการเมือง	ค่าสถิติ	ข้าราชการ (1)	ผู้ใต้แรงงาน (2)	ธุรกิจการค้า (3)	ลูกจ้างเอกชน (4)	F	การเปรียบเทียบ พหุคูณ
การมีส่วนร่วมทางการเมือง	\bar{X} S.D.	7.15 9.87	7.03 10.57	7.79 10.37	7.69 8.98	0.87	-----
การยอมรับปฏิบัติตามกฎหมายบ้านเมือง	\bar{X} S.D.	4.84 12.15	1.72 12.01	2.67 12.86	3.10 11.87	10.18 ^{**}	2 3 4 1
การลดหย่อนโทษให้แก่ผู้กระทำผิดโดยประมาท	\bar{X} S.D.	0.09 12.18	-1.56 11.31	0.30 12.56	-2.03 11.94	2.35	-----
การต่อต้าน	\bar{X} S.D.	-0.90 11.04	-0.97 10.39	-0.53 11.11	-0.75 11.39	1.53	-----
การปกครองด้วยความรุนแรง	\bar{X} S.D.	-3.66 11.87	-2.94 12.07	-3.57 12.61	-4.38 11.76	0.94	-----
อคติในการปฏิบัติต่อบุคคลต่าง ๆ	\bar{X} S.D.	-6.73 10.76	-4.61 11.36	-5.87 11.67	-5.29 11.64	5.28 ^{**}	1 3 4 2
การให้และการใช้อภิสิทธิ์	\bar{X} S.D.	-9.48 9.80	-7.49 10.61	-9.12 10.12	-7.31 10.10	7.20 ^{***}	1 3 2 4

ตารางที่ 40 (ต่อ)

พฤติกรรมทางการเมือง	ค่าสถิติ	ข้าราชการ (1)	ผู้ใช้แรงงาน (2)	ธุรกิจการค้า (3)	ลูกจ้างเอกชน (4)	F	การเปรียบเทียบ พหุคูณ
การใช้ตำแหน่งหน้าที่หาผลประโยชน์	\bar{X} S.D.	-10.14 10.79	-6.75 12.35	-8.90 11.98	-8.92 10.67	12.34 ^{***}	1 4 3 2
การให้สินบน	\bar{X} S.D.	-10.55 10.32	-8.65 10.52	10.61 10.44	-9.84 9.85	5.81 ^{***}	3 1 4 2
การรับสินบน	\bar{X} S.D.	-10.85 10.26	-8.38 11.13	-10.58 10.97	-9.58 10.01	8.53 ^{**}	1 3 4 2
การทุจริตในการเลือกตั้ง	\bar{X} S.D.	-11.58 9.88	-9.61 10.27	-10.97 10.61	-9.47 10.26	6.53 ^{***}	1 3 2 4
การปิดบังผู้กระทำผิดกฎหมาย	\bar{X} S.D.	-12.86 10.04	-10.57 10.73	-12.82 10.36	-11.64 10.59	8.35 ^{***}	1 3 4 2
การแจ้งความเท็จ	\bar{X} S.D.	-14.17 9.49	-11.95 10.29	-13.67 10.25	-12.76 9.72	7.64 ^{**}	1 3 4 2

* P < .05

** P < .01

*** P < .001

จากตารางที่ 40 เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวจะเห็นได้ว่า พฤติกรรมทางการเมือง ที่บุคคลจากครอบครัวที่มีอาชีพหลักเป็นข้าราชการ ผู้ใช้แรงงาน นักธุรกิจการค้า และลูกจ้างเอกชน มีคะแนนความรู้ความเข้าใจทางจริยธรรมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ มี 6 พฤติกรรม คือ การเป็นหูเป็นตาให้เจ้าหน้าที่บ้านเมือง การลดหย่อนโทษให้แก่ผู้สำนึกผิด การมีส่วนร่วมทางการเมือง การลดหย่อนโทษให้แก่ผู้กระทำผิดโดยประมาท การต่อต้านและการปกครอง ด้วยความรุนแรง

พฤติกรรมทางการเมือง ที่บุคคลจากครอบครัวที่มีอาชีพหลักต่างกันมีคะแนนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ขึ้นไป ($P < .05$) มี 13 พฤติกรรม และเมื่อนำไปเปรียบเทียบ พฤติกรรมด้วยวิธีการของเอฟเฟ พบว่าในพฤติกรรมการทุจริตในการเลือกตั้งนั้น ไม่พบความแตกต่าง อย่างมีนัยสำคัญ ส่วนอีก 12 พฤติกรรมพบผลดังนี้

1. กลุ่มข้าราชการและกลุ่มนักธุรกิจการค้า มีคะแนนเฉลี่ยเป็นบวกมากกว่ากลุ่มผู้ใช้แรงงาน ในพฤติกรรมการปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนอย่างเคร่งครัด การสละเพื่อส่วนรวมและการ จัดส่งวัสดุการแก่ผู้ด้อยโอกาส และมีคะแนนเฉลี่ยเป็นลบมากกว่าในพฤติกรรม การให้สินบน การรับสินบน การปิดบังผู้กระทำผิดกฎหมาย และการแจ้งความเท็จ
2. กลุ่มข้าราชการมีคะแนนเฉลี่ยเป็นบวกมากกว่ากลุ่มผู้ใช้แรงงาน ในพฤติกรรมการ สละสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล และมีคะแนนเฉลี่ยเป็นลบมากกว่าในพฤติกรรม อคติในการปฏิบัติต่อ บุคคลต่าง ๆ และการใช้ตำแหน่งหน้าที่หาผลประโยชน์
3. กลุ่มข้าราชการมีคะแนนเฉลี่ยเป็นลบมากกว่ากลุ่มผู้ใช้แรงงานและกลุ่มลูกจ้าง เอกชน ในพฤติกรรม การให้ผลและการใช้อิทธิทธิ
4. กลุ่มข้าราชการมีคะแนนเฉลี่ยเป็นบวกมากกว่ากลุ่มผู้ใช้แรงงานและกลุ่มนักธุรกิจ การค้า ในพฤติกรรมการยอมปฏิบัติตามกฎหมายบ้านเมือง

ตารางที่ 41 แสดงคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการเปรียบเทียบพหุคูณด้วยวิธีของเซฟเฟ ของคะแนนความเชื่อทางจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมต่อสิ่งแวดล้อมค่าแยกตาม "อาชีพหลักของครอบครัว"

พฤติกรรมต่อสิ่งแวดล้อม	ค่าสถิติ	ข้าราชการ (1)	ผู้ใช้แรงงาน (2)	ธุรกิจการค้า (3)	ลูกจ้างเอกชน (4)	F	การเปรียบเทียบ พหุคูณ
การควบคุมน้ำ	\bar{X} S.D.	7.05 12.19	7.08 11.58	7.25 12.37	8.43 10.89	1	-----
การควบคุมสัตว์	\bar{X} S.D.	8.98 10.09	10.11 9.54	8.82 10.42	7.69 10.40	3.97**	2 1 3 3
การควบคุมพืช	\bar{X} S.D.	11.29 10.12	10.93 10.20	10.85 11.04	11.20 10.01	1	-----
การทำลายทรัพยากรธรณี	\bar{X} S.D.	-5.28 11.59	-3.40 11.70	-5.18 11.84	-4.15 11.65	4.36**	1 3 4 2
การทำลายพันธุ์สัตว์	\bar{X} S.D.	-12.05 8.54	-10.18 9.24	-12.00 8.89	-10.61 8.74	8.04***	1 3 4 2
การทำลายพันธุ์พืช	\bar{X} S.D.	-11.29 9.13	-9.63 9.59	-11.42 9.68	-10.22 9.72	5.84***	3 1 4 2

ตารางที่ 41 (ต่อ)

พฤติกรรมต่อสิ่งแวดล้อม	ค่าสถิติ	ข้าราชการ (1)	ผู้ใช้แรงงาน (2)	ธุรกิจการค้า (3)	ลูกจ้างเอกชน (4)	F	การเปรียบเทียบ พหุคูณ
การใช้แรงงานสัตว์	\bar{X} S.D.	0.09 9.89	1.05 10.16	-0.04 10.33	1.61 9.47	2.78*	4 2 1 3
การแข่งสัตว์	\bar{X} S.D.	-9.70 10.10	-7.97 10.44	-9.43 10.35	-7.94 9.97	5.20**	1 3 2 4
การนำสัตว์มาต่อสู้กัน	\bar{X} S.D.	-11.08 9.71	-9.37 9.92	-10.67 9.79	-8.54 9.70	6.96***	1 3 2 4
การทดลองกับสัตว์	\bar{X} S.D.	-6.58 10.59	-6.39 11.04	-6.80 11.10	-6.20 10.38	1	-----
การฆ่าสัตว์	\bar{X} S.D.	-3.37 9.72	-3.39 10.29	-3.17 10.46	-1.61 9.15	1.90	-----
การเข่นไหวบวงสรวงผีเสื้อ เทวดา	\bar{X} S.D.	9.44 9.95	11.77 10.51	12.41 10.75	2.83 9.74	3.98**	1 4 3 2
ความเชื่อในไสยศาสตร์	\bar{X} S.D.	0.10 10.69	-0.57 10.52	-1.65 11.02	-0.34 9.89	3.81**	3 2 4 1

* P < .05

** P < .01

*** P < .001

ตารางที่ 41 (ต่อ)

พฤติกรรมต่อสิ่งแวดล้อม	ค่าสถิติ	ข้าราชการ (1)	ผู้ใช้แรงงาน (2)	ธุรกิจการค้า (3)	ลูกจ้างเอกชน (4)	F	การเปรียบเทียบ พหุคูณ
การทำให้สิ่งแวดล้อมสกปรก	\bar{X} S.D.	-14.73 7.73	-13.39 8.92	-14.85 7.90	-13.44 7.78	5.80 [*]	3 1 4 2
การไม่อนุรักษ์พลังงาน	\bar{X} S.D.	-11.30 9.78	-9.96 10.22	-11.87 9.39	-11.25 9.55	4.79 ^{**}	3 1 4 2
การไม่อนุรักษ์ศิลปวัตถุ	\bar{X} S.D.	2.23 13.02	5.12 12.45	2.57 13.46	3.12 12.62	7.73 ^{***}	2 4 3 1
การอนุรักษ์ความงามของธรรมชาติ	\bar{X} S.D.	5.32 14.05	3.69 13.51	4.69 14.48	3.90 13.77	2.15	-----
การละสมวัตร	\bar{X} S.D.	12.92 8.44	11.53 9.04	12.75 9.10	12.21 8.82	3.93 ^{**}	1 3 4 2
การละสมสิ่งมีค่า	\bar{X} S.D.	12.94 10.97	13.03 10.31	13.99 10.13	13.30 10.08	1.56	-----
ความรักสัตว์	\bar{X} S.D.	10.73 9.47	10.93 9.51	11.01 9.48	9.41 9.74	1.58	-----

จากตารางที่ 41 ศึกษารณผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว พบว่าคะแนนเฉลี่ยของแต่ละกลุ่มมีความแตกต่างกันรวม 13 พฤติกรรม ($P < .05$ ขึ้นไป) ซึ่งเมื่อทำการเปรียบเทียบพหุคูณด้วยวิธีของ เชฟเฟแล้ว พบว่า

1. บุคคลจากครอบครัวที่มีอาชีพหลัก ลูกจ้างเอกชนมีคะแนนเฉลี่ยเป็นบวกน้อยกว่าบุคคลจากครอบครัวที่มีอาชีพหลัก ผู้ใช้แรงงานในพฤติกรรมการควบคุมสัตว์ ($P < .01$)
2. บุคคลจากครอบครัวที่มีอาชีพหลัก รับราชการและธุรกิจการค้ามีคะแนนเฉลี่ยเป็นลบมากกว่าบุคคลจากครอบครัวที่มีอาชีพหลัก ผู้ใช้แรงงานในพฤติกรรม การทำลายทรัพย์สิน การทำลายพันธุ์สัตว์ การทำลายพันธุ์พืช การทำให้สิ่งแวดล้มสกปรก และไม่อนุรักษ์พลังงาน รวม 5 พฤติกรรม ($P < .05$)
3. บุคคลจากครอบครัวที่มีอาชีพหลักผู้ใช้แรงงาน มีคะแนนเฉลี่ยเป็นบวกมากกว่าบุคคลจากครอบครัวที่มีอาชีพหลัก ธุรกิจการค้าและข้าราชการในพฤติกรรม การไม่อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ($P < .001$)
4. บุคคลจากครอบครัวที่มีอาชีพหลักข้าราชการ มีคะแนนเฉลี่ยเป็นบวกมากกว่าบุคคลจากครอบครัวที่มีอาชีพหลักผู้ใช้แรงงาน ในพฤติกรรมการสะสมวัตถุและการ เช่น ใหว่ วง สรวง ผีล้าง เทวดา ($P < .01$)
5. บุคคลจากครอบครัวที่มีอาชีพหลักผู้ใช้แรงงานและลูกจ้าง เอกชน มีคะแนนเฉลี่ยเป็นลบน้อยกว่าบุคคลจากครอบครัวที่มีอาชีพหลักข้าราชการในพฤติกรรมการนำสัตว์มาต่อสู้กัน ($P < .001$)
6. บุคคลจากครอบครัวที่มีอาชีพหลักข้าราชการมีคะแนนเฉลี่ยเป็นลบน้อยกว่าบุคคลจากครอบครัวที่มีอาชีพหลักธุรกิจการค้าในพฤติกรรมความเชื่อในไสยศาสตร์ ($P < .01$)
7. สำหรับพฤติกรรมการใช้แรงงานสัตว์และการแข่งสัตว์นั้น เมื่อทำการทดสอบด้วยวิธีการของ เชฟเฟแล้ว ปรากฏว่าไม่พบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยอย่างมีนัยสำคัญ
8. พฤติกรรมที่กลุ่มอาชีพต่าง ๆ มีคะแนนเฉลี่ยไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 7 พฤติกรรม ได้แก่ การควบคุมน้ำ การควบคุมพืช การอนุรักษ์ความงามของธรรมชาติ การสะสมสิ่งมีค่า ความรักสัตว์ การทดลองกับสัตว์

การ 설문ผลการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลแสดงพฤติกรรมจริยธรรมโดยสรุปความเชื่อตามตัวแปรต่าง ๆ
ผู้วิจัยได้นำผลสรุปการวิเคราะห์พฤติกรรมจริยธรรมแต่ละด้านไว้จากตารางที่ 42 ถึงตารางที่ 46 ดังนี้

ตารางที่ 42 แสดงผลของตัวแปรอิสระที่มีต่อความเชื่อทางจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมต่อตนเอง

พฤติกรรมต่อตนเอง	ภูมิภาค	สภาพความเป็นเมือง	สถานภาพ	เพศ	คำสั่งมา	อาชีพ	รวม
ยับยั้งหมั่นเพียร	*	*	*	*	2	*	5
มีวินัยในตนเอง	*	*	*	*	-	*	5
รู้ตัวไม่ประมาท	*	*	*	*	-	*	5
รักษาสื่อภาพ	*	*	*	-	-	*	4
ตั้งมาตรฐานของตนเอง	*	*	*	-	-	*	4
ปรับปรุงตนเอง	*	*	*	*	-	*	5
ภาคภูมิใจ	*	*	*	-	-	-	3
ระงับความอยาก	*	*	*	*	-	*	5
สำรวจตนเอง	*	*	*	-	-	*	4
เชื่อมั่นในตนเอง	*	*	*	*	-	*	5
พอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่	*	*	*	*	*	*	6
ละอายใจ	*	*	*	*	-	*	5
ให้รางวัลตนเอง	*	-	-	-	-	-	1
ปลอบใจตนเอง	*	*	*	-	-	-	3
มีความรู้สึกผิด	*	*	*	-	-	-	3
ลงโทษตนเอง	-	-	*	-	-	-	1
ให้คุณค่าแก่ตนเอง	-	-	*	*	-	-	2
ปรุงแต่งร่างกาย	-	-	*	-	-	*	2
ไม่ควบคุมอารมณ์	-	-	*	-	-	*	2
ลุ่มหลงฮายมูข	*	*	*	*	-	*	5
รวม	16	15	19	20	1	14	75

* แยกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

- ไม่แยกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางที่ 4.2 พบว่าตัวแปรที่มีผลต่อความเชื่อทาง
จริยธรรมมากที่สุดคือสถานการณ์ภาพวันแต่พฤติกรรมการให้รางวัลตนเอง เพียงพฤติกรรมเดียว ส่วนตัวแปร
ภูมิภาคและสถานการณ์ภาพความเป็นเมืองมีผลต่อความเชื่อทางจริยธรรมใกล้เคียงกัน ตัวแปรคำสอนามีผล
ต่อพฤติกรรม "พอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่" เพียงพฤติกรรมเดียว พฤติกรรมที่ตัวแปรทั้ง 6 ตัวแปรส่งผลต่อ
ความเชื่อคือ "ความพอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่" เช่นกัน

ตารางที่ 43 แสดงผลตัวแปรอิสระที่มีต่อความเชื่อทางจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมสังคม

พฤติกรรมสังคม	สถานภาพ	สภาพความ เป็นเมือง	ภูมิภาค	เพศ	อาชีพ	ค่าสัมมา	รวม
การบำเพ็ญประโยชน์	*	*	*	*	*	-	5
การให้ความช่วยเหลือผู้อื่น	*	*	*	*	*	-	5
แสดงความกตัญญูแม้จะยากลำบาก	*	-	-	*	-	-	2
การคำนึงถึงความอาวุโส	*	*	*	*	-	-	4
การให้อภัย	*	*	*	*	*	-	5
การเห็นอกเห็นใจ	*	*	-	-	-	-	2
การรักษาชื่อเสียงของหมู่คณะ	*	-	-	*	*	*	4
ความเกรงใจ	*	*	-	-	-	-	2
การอดทน	*	*	-	-	-	-	2
การเห็นแก่พวกพ้อง	*	-	*	*	-	-	3
ปฏิบัติต่อผู้เยาว์ดีกว่าผู้ใหญ่	*	-	-	*	*	-	3
การประจบ	-	-	*	-	-	-	1
แสดงความกตัญญูแม้ต้องทำ							
ผิดระเบียบ	-	-	-	-	-	-	0
การรักษาหน้า	*	-	*	-	-	-	2
ปฏิบัติต่อลูกคนโตดีกว่าลูกคนรอง	-	-	-	-	-	*	1
ปฏิบัติต่อคนที่ร่ำรวยดีกว่าคน							
ไม่ร่ำรวย	-	*	*	*	-	-	3
การผิดจริยธรรมทางเพศของชาย	*	*	*	*	*	-	5
การใช้กโสบาย	*	*	*	-	*	-	4
การพูดปด	*	*	-	-	-	-	2
การไม่รักษาระเบียบวินัย	*	*	*	*	*	-	5
การผิดจริยธรรมทางเพศ							
ของหญิง	*	*	*	*	*	-	5

ตารางที่ 43 (ต่อ)

พฤติกรรมสังคม	สถานภาพ	สภาพความเป็นเมือง	ภูมิภาค	เพศ	อาชีพ	คำสั่งนา	รวม
การฉ้อฉล	*	*	*	*	*	-	5
การเบียดเบียนผู้อื่น	*	*	*	-	*	-	4
การให้ร้ายป้ายสี	*	*	*	-	*	-	4
รวม	20	16	15	13	12	2	78

* แยกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ - ไม่แยกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

จากตารางที่ 43 เมื่อพิจารณาตามแนวดิ่ง พบว่า "สถานภาพ" เป็นตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับความเชื่อทางจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมสังคมมากที่สุด รองลงมาได้แก่ สภาพความเป็นเมือง ภูมิภาค เพศ และอาชีพหลักของครอบครัวตามลำดับ ส่วนตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับความเชื่อทางจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมสังคมน้อยที่สุดคือ "คำสั่งนา"

นอกจากนี้แล้ว เมื่อพิจารณาตามแนวนอน พบว่าพฤติกรรมสังคมที่บุคคลมีความเชื่อสอดคล้องกันมากที่สุด (พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในตัวแปรอิสระไม่เกิน 1 ตัวแปร) ได้แก่ การแสดงความกตัญญูแม้ว่าการกระทำนั้นจะผิดระเบียบ การประจบ และการปฏิบัติต่อลูกคนโตดีกว่าลูกคนรองลงมา ส่วนพฤติกรรมสังคมที่บุคคลมีความรู้ความเข้าใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่สุด (พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในตัวแปรอิสระตั้งแต่ 5 ตัวขึ้นไป) มี 3 พฤติกรรมเช่น การบำเพ็ญประโยชน์ การให้ความช่วยเหลือผู้อื่น

ตารางที่ 44 แสดงผลของตัวแปรอิสระที่มีต่อความเชื่อทางจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมทาง เศรษฐกิจ

พฤติกรรมทาง เศรษฐกิจ	เพศ	ค่าสัมมา	สถานภาพ	ภูมิภาค	สภาพความ เป็นเมือง	อาชีพ	รวม
การประกอบอาชีพอิสระ	*	-	***	**	-	*	4
การบริจาคทรัพย์	**	-	**	**	-	*	4
การอำนวยความสะดวกแก่สาธารณะ	**	-	**	**	**	**	5
การกระจายทรัพย์อย่างเท่าเทียมกัน	**	-	**	**	*	-	4
การไม่เอาทรัพย์	***	-	***	-	**	*	4
การประกอบอาชีพรับจ้าง	-	-	***	-	-	-	1
การกระจายทรัพย์ตามความสามารถ	-	-	***	-	*	***	3
การกระจายทรัพย์ตามความจำเป็น	-	-	***	-	**	**	3
การให้ผู้อื่นยืมเงิน	-	-	***	***	-	-	2
การให้ผู้อื่นกู้เงิน	-	-	***	-	-	***	2
มีอาชีพที่ไม่ผิดกฎหมาย	***	-	-	-	-	-	1
การกู้ยืมเงินจากผู้อื่น	***	-	**	-	-	***	3
การควงโอกาสยุติ	**	-	***	-	**	***	4
การไม่รักษาสาธารณสมบัติ	**	-	***	*	***	***	5
การลักลอบทรัพย์	***	*	***	-	***	***	5
มีอาชีพที่ผิดกฎหมาย	***	-	***	-	*	***	4
รวม	11	1	15	6	9	12	56

* แสดงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

- ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากตารางที่ 44 เป็นการสรุประดับความมีนัยสำคัญตามตัวแปรอิสระ และตามรายพฤติกรรม เมื่อพิจารณาตามแนวนอน (ตามรายพฤติกรรม) เพื่อดูความสอดคล้องของความรู้ความเข้าใจ ปรากฏว่า พฤติกรรมที่พบความสอดคล้องของผู้ตอบน้อยที่สุด (แตกต่างกัน 5 ตัวแปร) มีจำนวน 3 พฤติกรรม ได้แก่ การอำนวยความสะดวกแก่สาธารณะ การไม่รักษาสาธารณสมบัติ และการลักลอบทรัพย์

ตารางที่ 45 ผลของตัวแปรอิสระที่มีต่อความเชื่อทางจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเมือง

พฤติกรรมทางการเมือง	เพศ	คำสัญญา	สถานภาพ	อาชีพ	สภาพความเป็นเมือง	ภูมิภาค	รวม
การปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนอย่างเคร่งครัด	-	-	*	*	*	*	2
การสละเพื่อส่วนรวม	-	-	*	*	*	*	2
การตัดสินวัสดุการแก่ผู้ด้อยโอกาส	-	-	*	*	*	*	2
การสละสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล	-	-	*	*	*	*	2
การเป็นหูเป็นตาให้เจ้าหน้าที่บ้านเมือง	-	-	*	-	*	*	3
การลดหย่อนโทษให้แก่ผู้ล้าผิด	-	-	*	-	*	*	3
การมีส่วนร่วมทางการเมือง	-	-	-	-	-	-	-
การยอมปฏิบัติตามกฎหมายบ้านเมือง	-	-	*	*	*	-	3
การลดหย่อนโทษให้แก่ผู้กระทำผิดโดยประมาท	-	-	*	-	*	*	3
การต่อต้าน	-	-	-	-	-	-	-
การปกครองด้วยความรุนแรง	-	-	-	-	-	*	1
อคติในการปฏิบัติต่อบุคคลต่าง ๆ	-	*	*	*	*	-	4
การให้และการให้อภิสิทธิ์	-	-	*	*	*	-	3
การใช้ตำแหน่งหน้าที่หาผลประโยชน์	*	-	*	*	*	-	4
การให้สินบน	*	-	*	*	*	-	4
การรับสินบน	*	-	*	*	*	*	5
ศรัทธาในการเลือกตั้ง	*	-	*	*	*	-	2
การปิดบังผู้กระทำความผิดกฎหมาย	-	-	*	*	*	-	3
การแจ้งความเท็จ	*	-	*	*	*	-	5
รวม	5	1	16	13	16	10	6

* แยกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

- ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

จากตารางที่ 45 เมื่อพิจารณาตามแนวตั้งพบว่าตัวแปรอิสระที่มีผลต่อความเชื่อทางจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเมืองมากที่สุด มี 2 ตัวแปร คือ สัณฐานภาพ และสภาพความเป็นเมือง ซึ่งมีผลต่อความเชื่อทางจริยธรรมจำนวน 16 พฤติกรรมเท่ากัน รองลงมาได้แก่ อาชีพหลักของครอบครัว (15 พฤติกรรม) ภูมิภาค (10 พฤติกรรม) และเพศ (5 พฤติกรรม) ส่วนตัวแปรที่มีผลต่อความเชื่อทางจริยธรรมน้อยที่สุดคือ คำสอน ซึ่งมีผลต่อความเชื่อทางจริยธรรมเพียงพฤติกรรมเดียว

เมื่อพิจารณาตามแนวนอนพบว่าพฤติกรรมทางการเมืองที่บุคคลมีความเชื่อทางจริยธรรมสอดคล้องกันมากที่สุด ได้แก่ การมีส่วนร่วมทางการเมือง และการต่อต้าน ซึ่งพบว่าไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในตัวแปรอิสระใดเลย สำหรับพฤติกรรมที่พบว่าบุคคลมีความเชื่อทางจริยธรรมไม่สอดคล้องกันมากที่สุด ได้แก่ การรับสินบนและการแจ้งความเท็จ ซึ่งพบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในตัวแปรอิสระถึง 5 ตัวแปร ส่วนพฤติกรรมอื่น ๆ ที่เหลือพบว่าบุคคลมีความรู้ความเชื่อทางจริยธรรมไม่สอดคล้องกันในระดับปานกลาง

ตารางที่ 46 ผลของตัวแปรอิสระที่มีต่อความเชื่อทางจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมต่อสิ่งแวดล้อม

พฤติกรรมต่อสิ่งแวดล้อม	ภูมิภาค	สภาพความเป็นเมือง	สถานภาพ	เพศ	คำสั่งนา	อาชีพ	รวม
การควบคุมน้ำ	*	*	-	-	-	-	2
การควบคุมสัตว์	*	*	*	*	-	*	5
การควบคุมพืช	*	-	*	-	-	-	2
การทำลายทรัพยากรธรณี	-	*	*	*	-	*	4
การทำลายพันธุ์สัตว์	*	*	*	*	-	*	5
การทำลายพันธุ์พืช	*	*	*	*	-	*	5
การทำให้สิ่งแวดล้อมสกปรก	-	*	*	*	-	*	4
การไม่อนุรักษ์พลังงาน	-	*	-	*	-	*	3
การไม่อนุรักษ์ศิลปวัตถุ	-	*	*	-	-	*	3
การอนุรักษ์ความงามของธรรมชาติ.	-	*	*	-	-	-	2
การสะสมวัตถุ	*	*	*	*	-	*	5
การสะสมสิ่งมีค่า	-	-	*	-	-	-	1
ความรักสัตว์	-	-	*	-	-	-	1
การใช้แรงงานสัตว์	*	*	-	-	-	*	3
การแข่งสัตว์	*	*	*	*	-	*	5
การนำสัตว์มาต่อสู้กัน	*	*	*	*	-	*	5
การทดลองกับสัตว์	-	-	-	*	-	-	1
การฆ่าสัตว์	-	-	*	*	-	-	2
การเข่นไหว้ดวงจันทร์ดวงดาวเทวดา	-	-	-	-	-	*	1
ความเชื่อในไสยศาสตร์	-	*	-	*	-	*	3
รวม	10	13	14	12	0	13	64

* แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

- ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

จากตารางที่ 46 เมื่อพิจารณาตามแนวตั้งพบว่า ตัวแปรอิสระที่มีผลต่อความเชื่อทางจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมต่อสิ่งแวดล้อมมากที่สุด คือตัวแปรด้านสถานภาพ ซึ่งมีผลต่อความเชื่อทางจริยธรรมจำนวน 14 พฤติกรรม รองลงมาได้แก่ สภาพความเป็นเมืองกับอาชีพหลักของครอบครัว (จำนวน 13 พฤติกรรมเท่ากัน) เพศ (12 พฤติกรรม) ภูมิภาค (10 พฤติกรรม) ส่วน "ศาสนา" เป็นตัวแปรที่ไม่ส่งผลต่อความเชื่อทางจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมต่อสิ่งแวดล้อมเลย

เมื่อพิจารณาตามแนวนอนพบว่า พฤติกรรมต่อสิ่งแวดล้อมที่บุคคลมีความเชื่อสอดคล้องกันมากที่สุด (พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในตัวแปรอิสระไม่เกิน 1 ตัวแปร) ได้แก่การละสิ่งมีค่า ความรักสัตว์ การทดลองกับสัตว์ และการเข็นไหว่บวงสรวงผีล้างเทวดา ส่วนพฤติกรรมต่อสิ่งแวดล้อมที่บุคคลมีความรู้ความเข้าใจทางจริยธรรมไม่สอดคล้องกันมากที่สุด ตั้งแต่ 5 ตัวแปรขึ้นไป คือการควบคุมสัตว์ การทำลายพันธุ์สัตว์ การทำลายพันธุ์พืช การละเมิดวัตถุ การแย่งสัตว์ และการนำสัตว์มาต่อสู้กัน

ตอนที่ 2 การเล่นอมลการวิเคราะห์การประเมินความถูกต้องของความเชื่อทาง
จริยธรรมของพฤติกรรมจริยธรรมทั้ง 5 ประเภท

การวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยความเชื่อของกลุ่มตัวอย่าง (X̄) โดยการจัดอันดับจากคะแนน
เฉลี่ยสูงสุดไปหาคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด พร้อมทั้งแบ่งช่วงค่าเฉลี่ยของประชากรที่ได้จากการคำนวณตาม
สูตรของพิโยบินี มีค่าเป็นบวกและเป็นลบตั้งแต่ -28.00 ถึง 28.00 ออกเป็น 7 ช่วง ด้วยกันดังนี้

<u>ช่วงคะแนน</u>	<u>ความหมายและระดับความถูกต้องของพฤติกรรม</u>
20.01-28.00	กลุ่มตัวอย่าง มีความรู้ความเข้าใจว่า เป็น "พฤติกรรมที่ดี ถูก ควร มากที่สุด"
12.01-20.00	กลุ่มตัวอย่าง มีความรู้ความเข้าใจว่า เป็น "พฤติกรรมที่ดี ถูก ควร อย่างมาก"
4.01-12.00	กลุ่มตัวอย่าง มีความรู้ความเข้าใจว่า เป็น "พฤติกรรมที่ดี ถูก ควร"
(-4.00) - (4.00)	กลุ่มตัวอย่าง "ตัดสินใจไม่ได้" ว่าเป็น "พฤติกรรมที่ดี ถูกควร หรือไม่ดี ผิด ไม่ควร"
(-4.01) - (-12.00)	กลุ่มตัวอย่าง มีความรู้ความเข้าใจว่า เป็น "พฤติกรรมที่ไม่ดี ผิด ไม่ควร"
(-12.01) - (-20.00)	กลุ่มตัวอย่าง มีความรู้ความเข้าใจว่า เป็น "พฤติกรรมที่ไม่ดี ผิด ไม่ควรอย่างมาก"
(-20.01) - (-28.00)	กลุ่มตัวอย่าง มีความรู้ความเข้าใจว่า เป็น "พฤติกรรมที่ไม่ดี ผิด ไม่ควร มากที่สุด"

ได้สรุปออกมาเป็นตารางของพฤติกรรมจริยธรรมทั้ง 5 ด้านตามลำดับตั้งแต่ตารางที่ 47
ถึงตารางที่ 57 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 47 แสดงคะแนนเฉลี่ยของคะแนนที่ได้จากการประเมินระดับความถูกต้องของพฤติกรรม
ต่อตนเอง เรียงลำดับจากการกระทำที่ได้คะแนนเฉลี่ยสูงที่สุดถึงต่ำสุด

อันดับ	พฤติกรรมต่อตนเอง	ระดับความ ถูกต้อง	\bar{X}
1	การมีความขยันหมั่นเพียร		4.74
2	การรู้ตัวไม่ประมาท		4.70
3	การมีวินัยในตนเอง		4.60
4	การรักษาสุขภาพ		4.50
5	การปรับปรุงตนเอง		4.53
6	การมีความรู้สึกละเอียดใจ	ดี	4.35
7	การตั้งมาตรฐานของตนเอง	ถูก	4.25
8	การมีความพอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่	และควร	4.23
9	การมีความรู้สึกภาคภูมิใจ		4.21
10	การระงับความอยาก		4.15
11	การสำรวจตนเอง		4.14
12	การมีความเชื่อมั่นในตนเอง		4.14
13	การมีความรู้สึกผิด		4.13
14	การปลอบใจตนเอง		3.92
15	การให้รางวัลตนเอง	ตัดสินไม่ได้	3.88
16	การลงโทษตนเอง		3.56
17	การให้คุณค่าแก่ตนเอง		3.26
18	การไม่ควบคุมอารมณ์		3.14
19	การปรุงแต่งร่างกาย		3.12
20	การลุ่มหลงสบายสุข		1.56

มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดค่อนข้างไม่ทางไม่ได้ ไม่ถูกและไม่ควร

ตารางที่ 48 ระดับความถูกต้องของพฤติกรรมทางสังคม ตามความเชื่อของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

อันดับ	พฤติกรรมสังคม (\bar{X})	ระดับความถูกต้องของ พฤติกรรม	
1	การบำเพ็ญประโยชน์ (15.45)	ดี ถูก และควรอย่างมาก	
2	การให้ความช่วยเหลือผู้อื่น (15.16)		
3	การแสดงความกตัญญู แม้ว่าการกระทำนั้น ละยากลำบาก (15.03)		
4	การศรัทธาถึงความอาวุโส (13.92)		
5	การให้อภัย (13.09)		
6	การเห็นอกเห็นใจ (12.8)		
7	การรักษาชื่อเสียงของหมู่คณะ (10.85)		
8	ความเกรงใจ (5.67)		ดี ถูก และควร
9	การอดทน (5.59)		
10	การเห็นแก่พวกพ้อง (5.37)		
11	การปฏิบัติต่อผู้ชายดีกว่าผู้หญิง (2.91)		
12	การประจบ (1.74)		
13	การแสดงความกตัญญูแม้ว่าการกระทำนั้น จะผิดระเบียบ (-0.06)	ตัดสินแน่นอนไม่ได้	
14	การรักษาหน้า (-2.97)		
15	การปฏิบัติต่อลูกคนโตดีกว่าลูกคนรองลงมา (-2.97)		
16	การปฏิบัติต่อคนที่ร่ำรวยดีกว่าคนที่ไม่ร่ำรวย (-3.63)		
17	การผิดจริยธรรมทางเพศของชาย (-11.02)		
18	การใช้กลโกง (-11.51)		
19	การพูดปด (-12.06)		
20	การไม่รักษาระเบียบวินัย (-12.08)		

ตารางที่ 48 (ต่อ)

อันดับ	พฤติกรรมสังคม (\bar{X})	ระดับความถูกต้องของพฤติกรรม
21	การผิดจรรยาบรรณทางเพศของหญิง (-12.62)	ไม่ดี ดัด และไม่ควรอย่างมาก
22	การฉ้อฉลารักษา (-13.01)	
23	การเปิดเบี่ยงผู้อื่น (-13.49)	
24	การให้ร้ายป้ายสีผู้อื่น (-13.88)	

ตารางที่ 49 แสดงระดับความถูกต้องของพฤติกรรมทางเศรษฐกิจ ตามความเชื่อของนักเรียน
ครู และผู้ปกครอง

อันดับ	พฤติกรรมทางเศรษฐกิจ	ระดับความถูกต้อง	
1	การประกอบอาชีพอิสระ		16.72
2	การบริจาคทรัพย์สิน		16.09
3	การอำนวยความสะดวกแก่สาธารณะ	ดี ถูก ควร อย่างมาก	15.69
4	การกระจายทรัพย์สินอย่างเท่าเทียมกัน		14.46
5	การไม่เอาทรัพย์สิน		13.80
6	การประกอบอาชีพรับจ้าง		12.89
7	การกระจายทรัพย์สินตามความสามารถ		10.71
8	การกระจายทรัพย์สินตามความจำเป็น	ดี ถูก ควร	9.96
9	การให้ผู้อื่นยืมเงิน		9.44
10	การให้ผู้อื่นกู้เงิน		6.62
11	ฉ้อฉลที่ไม่ผิดกฎหมาย	ตัดสินไม่ได้	0.29
12	การกู้ยืมเงินจากผู้อื่น		-1.25
13	การฉวยโอกาสยุติคดี	ไม่ดี ผิด ไม่ควร	-9.76
14	การไม่รักษาสาธารณสมบัติ		-13.10
15	การสกล้อทรัพย์สิน	ไม่ดี ผิด ไม่ควร อย่างมาก	-13.78
16	ฉ้อฉลผิดกฎหมาย		-14.85

ตอนที่ 3 การเล่นผลการวิเคราะห์ข้อมูลในสถานการณ์ประเมินความน่าปรารถนาของผลการกระทำ

ผู้วิจัยนำระดับความน่าปรารถนาของผลการกระทำทั้ง 14 ข้อ ให้ผู้ตอบประเมินว่าผลการกระทำแต่ละข้อ เป็นสิ่งที่น่าปรารถนามากน้อยเพียงไรสำหรับผู้ตอบ ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งระดับน่าปรารถนาออกเป็น 5 ระดับ คือ น่าปรารถนาอย่างยิ่ง น่าปรารถนา ต่อกลืนไม่ได้ ไม่น่าปรารถนา และไม่น่าปรารถนาอย่างยิ่ง (การให้คะแนนเท่ากับ 2, 1, 0, -1, -2 ตามลำดับ)

เนื่องจากผลการกระทำทั้ง 14 ข้อ สามารถจำแนกเนื้อหาออกได้ 7 ผลการกระทำ โดยที่ในแต่ละผลการกระทำแบ่งออกเป็นผลด้านบวกกับด้านลบ รวมเป็น 14 ผลการกระทำ ดังนั้นการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่ามัธยฐานเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแต่ละประเด็น จึงคำนวณตามสูตรดังต่อไปนี้

$$\bar{D}_1 = \sum_{j=1}^N d_1 - d_{i+7}$$

$$D_1^2 = \text{คะแนนเฉลี่ยของความน่าปรารถนาของผลการกระทำของผลการกระทำทางบวก}$$

$$d_1 = \text{คะแนนความน่าปรารถนาของผลการกระทำข้อที่ } 1 \quad (1 = 1, 2, \dots, 7)$$

$$d_{i+7} = \text{คะแนนความน่าปรารถนาของผลการกระทำข้อที่ } 1+7 \quad (1 + 7 = 8, 9, \dots, 14)$$

$$N = \text{จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด}$$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้เสนอในรูปของการจัดอันดับ จากคะแนนเฉลี่ยสูงไปหาต่ำ ดังปรากฏในตารางที่ 50

ตารางที่ 50 แสดงคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความน่าปรารถนาของผลการกระทำ
เรียงลำดับจากคะแนนเฉลี่ยสูงไปหาต่ำ

อันดับ	ผลการกระทำ	\bar{X}	S.D.
1	ความสำเร็จในชีวิตการทำงาน	3.519	0.79
2	ความมั่นคง ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	3.452	0.85
3	ความเป็นผลดีต่อสังคม	3.449	0.89
4	ความเป็นที่รักใคร่ชื่นชมของผู้อื่น	3.410	0.80
5	การสูญเสียหัวใจ	3.4081	0.83
6	ความรู้สึกรักค่าและภาคภูมิใจในตนเอง	3.221	0.95
7	ความมั่งมีทรัพย์สินเงินทอง	2.924	1.03

ผลจากตารางที่ 50 แสดงว่าความสำเร็จในชีวิตการทำงานเป็นผลการกระทำที่พึงปรารถนามากที่สุดของผู้ตอบ ผู้วิจัยได้นำผลการกระทำหาความสัมพันธ์กับพฤติกรรมแต่ละกลุ่ม เพื่อศึกษาว่าพฤติกรรมที่ถูกที่ดีที่ควรนั้นมีความสัมพันธ์กับผลการกระทำที่พึงปรารถนาแตกต่างจากพฤติกรรมที่ผิดหรือพฤติกรรมที่ตัดสินไม่ได้อย่างไร ดังแสดงในตารางที่ 51

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 51 ค่าเฉลี่ย ตรีพหุความเป็นไปได้ของความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกับผลกรรมที่
พึงปรารถนา

ความถูกต้องของ พฤติกรรม	ประเภทพฤติกรรม					เฉลี่ยทุก ประเภท	
	ตนเอง ¹	สังคม ³	เศรษฐกิจ ¹	การเมือง ²	สิ่งแวดล้อม ²		
ถูก	มีมิตรพหุสัมพันธ์	.69	.60	.64	.59	.67	.64
	มั่นคงปลอดภัย	.73	.70	.71	.66	.60	.68
	รักใคร่ชื่นชม	.79	.84	.81	.80	.70	.79
	มีค่าน่าภูมิใจ	.82	.85	.84	.83	.76	.82
	ความสำเร็จ	.80	.77	.78	.78	.72	.77
	สุขสบายใจ	.82	.83	.81	.80	.74	.80
	ผลดีต่อสังคม	.81	.82	.82	.84	.73	.80
F ⁴	1730.20	2341.25	2396.25	2509.79	1013.69		
พิสัยวิกฤติ ($\alpha = .01$) ⁵	.007	.011	.009	.011	.009		
ตัดสิน ไม่ได้	มีมิตรพหุสัมพันธ์	.49	.54	.58	.49	.54	.53
	มั่นคงปลอดภัย	.48	.5	.52	.45	.45	.49
	รักใคร่ชื่นชม	.56	.57	.53	.46	.45	.51
	มีค่าน่าภูมิใจ	.59	.59	.55	.49	.50	.54
	ความสำเร็จ	.58	.60	.57	.49	.53	.55
	สุขสบายใจ	.59	.59	.50	.4	.52	.54
	ผลดีต่อสังคม	.57	.56	.53	.46	.47	.52
F ⁴	653.90	204.50	165.27	76.30	436.32		
พิสัยวิกฤติ. ($\alpha = .01$)	.011	.009	.013	.012	.010		
ผิด	มีมิตรพหุสัมพันธ์	.17	.40	.52	.49	.41	.40
	มั่นคงปลอดภัย	.14	.32	.2	.33	.29	.27
	รักใคร่ชื่นชม	.14	.22	.14	.22	.21	.19
	มีค่าน่าภูมิใจ	.15	.25	.18	.24	.26	.22
	ความสำเร็จ	.15	.33	.28	.30	.34	.28
	สุขสบายใจ	.18	.27	.22	.26	.29	.24
	ผลดีต่อสังคม	.13	.22	.13	.18	.19	.17
F ⁴	43.60	1833.29	2698.0	2096.59	1725.96		
พิสัยวิกฤติ ($\alpha = .01$)	.015	.009	.015	.013	.011		

¹df = 6,16998²df = 6,17004³df = 6,17322⁴ค่า F ทุกค่าในตารางมีนัยสำคัญ .0001⁵พิสัยวิกฤติคำนวณด้วยวิธีของ เชฟเฟ

ผลการวิจัยในตารางที่ 51 แสดงค่าเฉลี่ยตรงย่นความเป็นไปได้ของความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมประเภทต่าง ๆ กับผลกรรมที่พึงปรารถนา พบว่าในกลุ่มพฤติกรรมที่ถูกจัดนั้น มีค่าความสัมพันธ์สูงในผลกรรมที่พึงปรารถนาที่เป็นนามธรรมมากกว่ารูปธรรม ส่วนพฤติกรรมที่ผิดนั้นมีค่าความสัมพันธ์กับผลกรรมที่พึงปรารถนาต่ำ

ความแตกต่างของผลการกระทำที่แยกตามประเภทพฤติกรรม พบว่าผลการกระทำที่ทำให้เกิดผลดีต่อสังคมนั้นมีค่าความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทุกประเภทสูง โดยเฉพาะพฤติกรรมจริยธรรมทางการเมือง และเมื่อนำผลการกระทำที่พึงปรารถนาไปเปรียบเทียบกับงานวิจัยในอดีตที่ผ่านมาพบว่ามีค่าการประเมินผลกรรมที่พึงปรารถนาใกล้เคียงกัน โดยพิจารณาจากลำดับความสำคัญของคำตอบ ผลการกระทำที่พึงปรารถนาลำดับที่ 1 คือความสำเร็จในชีวิต ลำดับที่ 2 การวิจัยอื่น ๆ ระบุว่าความภูมิใจในตนเองขณะที่การวิจัยนี้ระบุความภูมิใจในตนเองไว้ลำดับที่ 6 ผลการกระทำที่พึงปรารถนาลำดับที่ 3, 4 นั้นไม่ตรงกันในการศึกษาแต่ใกล้เคียงกับลำดับที่ 5 การวิจัยต่าง ๆ เห็นพ้องกันคือ การได้รับความยกย่องจากสังคม และงานวิจัยเห็นว่าผลการกระทำ "ความเมตตา" นั้นเป็นผลการกระทำที่พึงปรารถนาน้อยที่สุด (สุนทร โคมิน สนิท สัมครการ, 2522, นีออน กลิ่นรัตน และคณะ, 2524)

ตอนที่ 4 การเล่นผลค่าสัมพัทธ์ระหว่างความเชื่อทางจริยธรรมกับการประเมินผล
พฤติกรรมจำแนกตามประเภทพฤติกรรม รวมเล่นในตารางที่ 52 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 52 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ระหว่างความเชื่อทางจริยธรรมกับการประเมินผลพฤติกรรม

ค่าสัมพัทธ์	ตนเอง	สังคม	เศรษฐกิจ	การเมือง	สิ่งแวดล้อม	รวมทุกประเภท
B & E	0.60	0.71	0.70	0.71	0.68	0.71

B = ความเชื่อ

E = การประเมินผลพฤติกรรม

ผลการวิเคราะห์ค่าสัมพัทธ์ระหว่างความเชื่อทางจริยธรรมกับการประเมินผลพฤติกรรม โดยรวมพบว่ามีความสัมพันธ์สูงทางบวก หมายความว่าถ้าผู้ตอบเชื่อว่าสิ่งใดดีถูกและควรก็จะประเมินว่าพฤติกรรมนั้นดีถูกและควรด้วย ผลการวิจัยพบที่มีความสอดคล้องระหว่างการประเมินผลพฤติกรรมและความเชื่อค่าสัมพัทธ์ที่ต่ำสุด คือพฤติกรรมจริยธรรมต่อตนเอง ($r = 0.66$) แต่ส่วนค่าสัมพัทธ์ด้านอื่นมีค่าค่อนข้างสูง ผลการวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่าพฤติกรรมจริยธรรมที่ประเมินได้สอดคล้องกับความเชื่อน้อยที่สุดคือพฤติกรรมต่อตนเอง

ตอนที่ 5 การเล่นขลุ่ยผลภรรยาเคราะห์ค้าสี่สัมพันธ์ระหว่างความเชื่อทางจริยธรรมกับ ผลการกระทำในลักษณะท่าดีได้ดี ท่าชั่วได้ชั่วตามตัวแปร 5 ตัวแปรคือ สถานภาพของผู้ตอบ เพศของผู้ตอบ ภูมิภาคที่อยู่อาศัย สภาพความเป็นเมือง และอาชีพหลักของครอบครัว ตีงนำเล่นจากตารางที่ 53 ถึงตารางที่ 57(ตามลำดับดังต่อไปนี้

ตารางที่ 53 แสดงค่าเฉลี่ยตรงยี่ห้อที่ได้ดีทำซ้ำได้ซ้ำ จำแนกตามประเภทพฤติกรรมและสถานการณ์ของผู้ตอบ

สถานการณ์	ตนเอง (1)	สังคม (2)	เศรษฐกิจ (3)	การเมือง (4)	สิ่งแวดล้อม (5)	F	พหุคูณ ¹	ผลการเปรียบเทียบพหุคูณ
ก : นร.ป.6	.51	.44	.45	.38	.35	36.30***	.053	5 4 2 3 1
ข : นร.ม.3	.64	.51	.54	.45	.41	89.06***	.047	5 4 2 3 1
ค : นร.มศ.5	.65	.51	.55	.49	.46	66.26***	.047	5 4 2 3 1
ง : ครู	.70	.48	.57	.51	.43	154.13***	.043	5 2 4 3 1
จ : ผู้ปกครอง	.65	.49	.53	.52	.45	47.47***	.056	5 2 4 3 1
F	36.30***	13.64***	24.50***	29.91***	31.75***			
พหุคูณ ¹	.061	.044	.041	.054	.041			
ผลการเปรียบเทียบ	ก	ก	ก	ก	ก			
พหุคูณ	ข	ง	จ	ข	ข			
	ค	จ	ข	ค	ง			
	จ	ข	ค	ง	จ			
	ง	ค	ง	จ	ค			

¹ใช้วิธีการของเอฟเฟและมัชฌิมฮาร์มอดิคของ n (n) ในการคำนวณ (= .01) \ *** P < .0001

ผลจากตารางที่ 53 พบว่าครมมีความเชื่อเกี่ยวกับการทำดีได้ดี ทำซ้ำได้ซ้ำ ในพฤติกรรมจริยธรรมเกี่ยวกับตนเองมากที่สุด และนักเรียน ป. 6 มีความเชื่อ
 ในเรื่องนี้ในพฤติกรรมจริยธรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด

ตารางที่ 54 แสดงค่าเฉลี่ยบรรทัดที่หาตัวได้ทำซ้ำได้ซ้ำ จำนวนตามประเภทพฤติกรรมและเพศของผู้ตอบ

เพศ	ประเภทพฤติกรรม					F	ค่าเฉลี่ย วิกฤติ ¹	ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรม				
	ตนเอง (1)	สังคม (2)	เศรษฐกิจ (3)	การเมือง (4)	สิ่งแวดล้อม (5)			5	4	2	3	1
ก : ชาย	.61	.47	.51	.46	.41	488.07***	.035					
ข : หญิง	.65	.50	.54	.47	.42	928.13***	.029					
F	13.98***	10.34*	9.00*	2.19	1.81							
ผลการเปรียบเทียบ	ก	ก	ก	ก	ก							
ค่าเฉลี่ย	ข	ข	ข	ข	ข							

¹ ใช้วิธีการของเชฟเฟและมัธนิมาตรมอนิคของ ม (n) ในการคำนวณ (= .01)

* P < .01

*** P < .0001

ผลจากตารางที่ 54 พบว่าเพศหญิง เชื่อเรื่องการหาตัวได้ทำซ้ำได้ซ้ำในพฤติกรรมจริยธรรมเกี่ยวกับตนเอง มากกว่าเพศชาย และในพฤติกรรมทุกประเภทเพศหญิง เชื่อเรื่องนี้มากกว่าเพศชาย

ตารางที่ 55 แสดงค่าเฉลี่ยตรงกันทำดีได้ชั่ววูได้ชั่ว ค่าแจกตามประเภทพฤติกรรมและสภาพความเป็นเมืองของแหล่งข้อมูล

สภาพความเป็นเมือง	ประเภทพฤติกรรม					F	ทึลลัษฏ ¹	ผลการเปรียบเทียบพหุคูณ				
	ตนเอง	สังคม	เศรษฐกิจ	การเมือง	สิ่งแวดล้อม							
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)							
ก : อำเภอชนบท	.58	.45	.49	.43	.40	87.04	.038	5	4	2	3	1
ข : กรุงเทพมหานคร	.65	.50	.54	.47	.41	52.74	.064	5	4	2	3	1
ค : อำเภอเมือง	.66	.51	.55	.48	.42	180.39	.034	5	4	2	3	1
ง : กรุงเทพมหานครใน	.70	.54	.56	.54	.46	60.76	.057	5	4	2	3	1
F	*** 22.13	*** 24.50	*** 17.47	*** 19.79	*** 8.26							
ทึลลัษฏ ¹	.063	.045	.048	.055	.042							
ผลการเปรียบเทียบ	ก	ก	ก	ก	ก							
พหุคูณ	ข	ข	ข	ข	ข							
	ค	ค	ค	ค	ค							
	ง	ง	ง	ง	ง							

¹ ใช้วิธีของเซฟเฟและมัยมีฮาร์มอดิคของ $n(n)$ ในการคำนวณ ($\alpha = .01$) *** $P < .001$

ข้อมูลจากตารางที่ 55 พบว่าผู้ตอบที่อาศัยอยู่กรุงเทพมหานครในมีความเชื่อเรื่องนี้ในพฤติกรรมจริยธรรมเกี่ยวกับตนเองมากกว่ากลุ่มอื่น และชาวอำเภอชนบทมีความเชื่อในเรื่องทำดีได้ชั่ววูได้ชั่วในพฤติกรรมจริยธรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด

ตารางที่ 56 แสดงค่าเฉลี่ยตรรกษณิหัตได้ดีห่าชวไต้ชว จำแนกตามประเภทพฤติกรรมและภูมิภาคของภูมิภาคผู้ตอบ

ภูมิภาค	ประเภทพฤติกรรม					F	คัสย	ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรม				
	ตนเอง	สังคม	เศรษฐกิจ	การเมือง	สิ่งแวดล้อม			(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
ก : กทม.	.68	.52	.55	.50	.44	112.67	.043	5	4	2	3	1
ข : กลาง	.60	.47	.51	.46	.40	53.25	.052	5	4	2	3	1
ค : เหนือ	.65	.47	.54	.48	.44	72.58	.050	5	2	4	3	1
ง : ไต้	.65	.51	.54	.47	.42	95.99	.045	5	4	2	3	1
จ : อีสาน	.56	.45	.48	.42	.39	32.24	.059	5	4	2	3	1
F	15.44***	12.01***	9.33***	8.87***	6.06***							
พหุวิภคต. ¹	.061	.044	.046	.054	.042							
ผลการเปรียบเทียบ	จ	จ	จ	จ	จ							
พหุภคต.	ข	ข	ข	ข	ข							
	ค	ค	ค	ค	ค							
	ง	ง	ง	ค	ค							
	ก	ก	ก	ก	ก							

¹ใช้วิธีการของเซฟเฟและมัยนิมฮารมอดคของ n (n) ในการคำนวณ (= .01) *** P < .0001

ผลจากตารางที่ 56 พบว่าชาวกทม. มีความเชื่อเกี่ยวกับหัตได้ดีห่าชวไต้ชวทางพฤติกรรมจริยธรรมเกี่ยวกับตนเองมากที่สุด และผู้ตอบในภาคอีสาน มีความเชื่อในเรื่องนี้ในพฤติกรรมจริยธรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด

ตารางที่ 57 แสดงค่าเฉลี่ยตรงยี่ห้อที่ได้ตีหัวไว้แล้ว จำแนกตามประเภทพฤติกรรมและอาชีพหลักของครอบครัว

อาชีพ	ประเภทพฤติกรรม					F	พหุคูณ วิกฤต ¹	ผลการเปรียบเทียบพหุคูณ				
	ตนเอง	สังคม	เศรษฐกิจ	การเมือง	สิ่งแวดล้อม							
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)							
ก : เกษตรกร / กรรมกร	.56	.45	.48	.43	.40	40.98***	.049	5	4	2	3	1
ข : ลูกจ้าง	.61	.52	.52	.46	.41	21.74***	.082	5	4	2	3	1
ค : ธุรกิจการค้า	.63	.49	.54	.48	.43	74.45***	.045	5	4	2	3	1
ง : รับราชการ	.67	.50	.56	.49	.42	205.21***	.034	5	4	2	3	1
F	16.47***	6.67***	15.69***	7.13***	1.85							
พหุคูณวิกฤต ¹	.063	.044	.048	.056	.043							
ผลการเปรียบเทียบ	ก	ก	ก	ก	ก							
พหุคูณ	ข	ค	ข	ข								
	ค	ง	ค	ค								
	ง	ข	ง	ง								

¹ใช้วิธีการของเยฟเฟและมัยนิมฮาร์มอดิคของ $n_1(n)$ ในการคำนวณ ($\alpha = .01$)

ผลจากตารางที่ 57 พบว่ากลุ่มข้าราชการมีความเชื่อเรื่องที่ได้ตีหัวไว้แล้วในพฤติกรรมจริยธรรมเกี่ยวกับตนเองมากที่สุด และกลุ่มเกษตรกรและกรรมกรมีความเชื่อเกี่ยวกับเรื่องนี้ในพฤติกรรมจริยธรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด

อภิปราย และสรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ศึกษาความเชื่อทางจริยธรรมของคนไทย โดยมีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์

1. เมื่อศึกษาและสำรวจความเชื่อทางจริยธรรมของนักเรียน ครู และผู้ปกครอง ในภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศไทย เกี่ยวกับพฤติกรรมจริยธรรมทั้ง 5 ด้าน
2. เพื่อเปรียบเทียบความเชื่อทางจริยธรรมของนักเรียน ครู และผู้ปกครองตามตัวแปรอิสระ 5 ตัวแปร ได้แก่ สถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง เพศ ภูมิภาค สภาพความเป็นเมือง และอาชีพหลักของครอบครัว
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อทางจริยธรรม กับการประเมินความถูกต้องของพฤติกรรมจริยธรรมของนักเรียน ครู และผู้ปกครองไทย
4. เพื่อศึกษาความน่าปรารถนาของผลการกระทำของนักเรียน ครู และผู้ปกครองไทย

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 5 ครู และผู้ปกครอง จากโรงเรียนประถมศึกษา และโรงเรียนมัธยมศึกษา ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคใต้ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 8,558 คน

การดำเนินการวิจัย

1. เครื่องมือ การวิจัยใช้เครื่องมือ 2 ส่วน คือ
 - 1.1 แบบสอบถามภูมิหลังของผู้ตอบ ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับตัวแปร 5 ตัวแปร คือ สถานภาพ เพศ ภูมิภาค สภาพความเป็นเมือง และอาชีพหลักของครอบครัว
 - 1.2 มาตรฐานวัดความเชื่อทางจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมจริยธรรม 5 ประเภท สร้างขึ้นตามทฤษฎีทัศนคติของพิชไมน์

2. การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยและคณะนิสิตผู้ช่วยวิจัย 5 คน เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองในห้องเรียน สำหรับกลุ่มผู้ตอบที่เป็นนักเรียน และสำหรับผู้ตอบที่เป็นครู และผู้ปกครอง ดำเนินการเก็บข้อมูล 2 ลักษณะ คือ ส่งมาตรวจวัดให้ทำ แล้วขอความร่วมมือโรงเรียนให้เก็บรวบรวมให้ภายหลังหรือใช้วิธีสัมภาษณ์จากมาตรวจวัดในกรณีที่ผู้ปกครองอ่านหนังสือไม่ออก หรืออ่านออกได้ไม่ดี

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยนี้วิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ในข้อมูลตอนที่ 1, 2 และ ตอนที่ 3 สำหรับข้อมูลตอนที่ 4 และตอนที่ 5 ไม่สามารถวิเคราะห์ได้ด้วยโปรแกรม SPSS จึงใช้โปรแกรมที่ศาสตราจารย์ ดร.ชัยพร วิชชาวุธ เขียนขึ้นเมื่อวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับงานวิจัยนี้ โดยเฉพาะ การวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอข้อมูลแบ่งเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 คำนวณหาคะแนนความเชื่อทางจริยธรรมของแต่ละคน แต่ละข้อจากการกระทำจากสูตรของพิชไมน์

$$A_o = \frac{\sum_{i=1}^n b_i e_i}{n}$$

ตอนที่ 2 ผลวิเคราะห์ข้อมูลส่วนการประเมินความถูกต้องของการกระทำของพฤติกรรมจริยธรรมทั้ง 5 ประเภท

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนความน่าปรารถนาของผลการกระทำ

ตอนที่ 4 ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อทางจริยธรรมกับการประเมินผลพฤติกรรมของพฤติกรรมจริยธรรมทั้ง 5 ประเภท

ตอนที่ 5 ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อทางจริยธรรมกับผลการกระทำในลักษณะทำได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ซามตัวแปรทั้ง 5 ตัวแปร

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยจะอภิปรายผลการวิจัยเป็น 2 ตอนดังนี้คือ

1. สรุปประเด็นสำคัญของข้อค้นพบในการวิจัยครั้งนี้ตามการนำเสนอข้อมูลในแต่ละตอน
2. อภิปรายผลการวิจัยตามตัวแปรทั้ง 5 ตัวแปร

1. สรุปข้อค้นพบที่สำคัญ

1.1 ข้อค้นพบที่สำคัญในการรายงานผลการวิจัยตอนที่ 1 ในค่าความเชื่อทางจริยธรรมแต่ละประเภทของพฤติกรรมตามลำดับต่อไปนี้

1. ความเชื่อทางจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมต่อตนเอง จากผลการวิจัยที่พบในเรื่องของความเชื่อทางจริยธรรมของพฤติกรรมจริยธรรมต่อตนเอง ความเชื่อทางบวกที่สูงสุดคือ ความซื่อสัตย์ (18.86) และความเชื่อทางลบที่สูงสุดคือ การลุ่มหลงขยาบมุข (16.97) นอกจากนี้พบว่า สถานภาพทำให้ความเชื่อทางจริยธรรมของคนแตกต่างกันมากที่สุด โดยเฉพาะกลุ่มนักเรียนประถม 6 จะมีความเชื่อทางจริยธรรมแตกต่างจากกลุ่มอื่น เกือบทุกกระทำ ยกเว้นการให้รางวัลตนเอง การลงโทษตนเอง การให้คุณค่าแก่ตนเอง การปรุงแต่งร่างกาย และการไม่ควบคุมอารมณ์เท่านั้น

2. ความเชื่อทางจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมทางสังคม ผลการวิจัยพบว่าบุคคลในกรุงเทพมหานครเชื่อ/ไว้ใจ การบำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่น เป็นสิ่งที่ดีมากที่สุด (15.45) และเชื่อว่า การให้ร้ายป้ายสีผู้อื่น เป็นสิ่งที่ไม่ดีมากที่สุด (13.88) ตัวแปรที่ทำให้มีความเชื่อทางจริยธรรมแตกต่างกันมากที่สุดคือ สถานภาพ พฤติกรรมที่ไม่พบความแตกต่างตามตัวแปรทั้ง 5 ตัวแปร คือ การบำเพ็ญประโยชน์ การให้ความช่วยเหลือผู้อื่น สำหรับพฤติกรรมที่ถูกต้องที่ดี และสำหรับพฤติกรรมที่ผิดไม่ดี ที่ไม่พบความแตกต่างระหว่างตัวแปรคือ การผิดจริยธรรมทางเพศของชาย การไม่รักษาระเบียบวินัย การผิดจริยธรรมทางเพศของหญิงและการฉ้อฉล

3. ความเชื่อทางจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเมือง จากผลการวิจัยพบว่า บุคคลในกรุงเทพมหานครเชื่อว่า การปฏิบัติตนระเบียบแบบแผนอย่างเคร่งครัด เป็นสิ่งที่ถูกที่ควรที่สุด (15.19) และเชื่อว่าการแจ้งความเท็จเป็นสิ่งที่ไม่ถูกไม่ควรมากที่สุด (13.34) นอกจากนี้ยังพบว่า เพศเป็นตัวแปรที่มีผลต่อความเชื่อทางจริยธรรมน้อย สถานภาพและสภาพความเป็นเมืองมีผลต่อความเชื่อทางจริยธรรมเท่าเทียมกัน

4. ความเชื่อทางจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเศรษฐกิจ ผลการวิจัยพบว่า ความเชื่อทางจริยธรรมที่มีค่าทางบวกสูงสุดคือ การประกอบอาชีพอิสระ (16.72) และความเชื่อทางจริยธรรมที่มีค่าทางลบสูงสุดคือ มิจฉาชีพที่ผิดกฎหมาย (-14.85) นอกจากนี้ยังพบว่า สถานภาพยังเป็นตัวแปรที่มีผลต่อความเชื่อทางจริยธรรมมากที่สุด

5. ความเชื่อทางจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมต่อสิ่งแวดล้อม ผลการวิจัย

พบว่า ความเชื่อทางบวกที่สูงที่สุดของพฤติกรรมจริยธรรมด้านนี้คือ การสะสมวัตถุ (13.29)

และมีความเชื่อทางลบเกี่ยวกับการไม่อนุรักษ์พลังงานสูงสุด (-14.30) และตัวแปรสถานภาพทำให้มีความเชื่อทางจริยธรรมของคนแตกต่างกันมากที่สุด

ผลการวิจัยเสนอในตอนต้นที่ 1 ของความเชื่อทางจริยธรรม ตัวแปรที่มีผลมากที่สุด คือ สถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ การเป็นนักเรียนระดับประถม มัธยม อุดมศึกษา และผู้อยู่ในระบบโรงเรียน เพราะในตัวแปรนี้มีอายุและระดับการศึกษาแฉ่งอยู่ด้วย ซึ่งทำให้สอดคล้องกับการศึกษาจริยธรรมของนักจิตวิทยา และนักการศึกษาหลายคนพบว่า การศึกษาและอายุ เป็นตัวแปรที่สำคัญในการพัฒนาของจริยธรรม จากข้อมูลเปรียบเทียบระหว่างจริยธรรมของนักเรียนกับผู้ใหญ่ จะทำให้เห็นว่า ถ้าจริยธรรมของเด็กไม่แตกต่างจากจริยธรรมของผู้ใหญ่ในวัยนี้ แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของค่านิยมและจริยธรรมในอนาคตก็จะน้อย แต่ถ้ามีการแตกต่างกันจากกลุ่มผู้โตมผู้ใหญ่ กับกลุ่มอื่น ๆ แล้ว ทุกกลุ่มแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงก็จะสูง ถ้าเป็นบางกลุ่ม ซึ่งอาจเป็นผลมาจากความแตกต่างของวุฒิภาวะก็ได้

1.2 ข้อค้นพบของการรายงานผลการวิจัยตอนที่ 2 การประเมินความถูกต้องของพฤติกรรมจริยธรรมทั้ง 5 ประเภท

การประเมินพฤติกรรมจริยธรรม ใช้เกณฑ์ที่คณะผู้วิจัยตั้งขึ้น ช่วงคะแนนของแบบประเมินพฤติกรรมตั้งแต่ 28 ถึง (-28) โดยแบ่งเป็น 7 ช่วงคะแนน ดังเสนอไว้ในหน้า

1. ความเชื่อทางจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมต่อตนเอง ผลการวิจัย

พบว่า การกระทำทุกการกระทำ ยกเว้นการแสดงความรู้สึกอย่างเปิดเผยและการล้มเหลวบยายมุขที่มีค่าทางลบ เป็นพฤติกรรมที่ผิด นอกจากนั้น เป็นพฤติกรรมที่ถูกหรือยังตัดสินไม่ได้ทั้งสิ้น (ดูตารางที่

2. ความเชื่อทางจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมทางสังคม ผลการวิจัย

พบว่า การกระทำที่ถูกที่ดีที่ควรมีเพียง 10 การกระทำ ผิดสินไม่ได้ 6 การกระทำ และการกระทำที่ผิดมี 8 การกระทำ การให้ร้ายป้ายสีเป็นพฤติกรรมที่คิดไม่ติมากที่สุด (ดูตารางที่

3. ความเชื่อทางจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมทาง เศรษฐกิจ

พฤติกรรมที่ถูกที่ควรอย่างมากมี 6 พฤติกรรม และที่ถูกที่ควรมี 4 พฤติกรรม ผิดสินไม่ได้มี 2 พฤติกรรม ไม่ดีผิด 1 พฤติกรรม คือ การฉวยโอกาสทุจริต ไม่คิชนิดไม่ควรรอย่างพามากมี 3 พฤติกรรม คือ การไม่รักษาสาธารณสมบัติ การลักฉ้อทรัพย์ และมีฉาชีพผิดกฎหมาย (ดูตารางที่

4. ความเชื่อทางจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเมือง

พฤติกรรมจริยธรรมทางการเมืองที่ดีที่ถูกต้องที่ควรที่สุดอย่างมาก 4 การกระทำ ที่ถูกต้องและควร 4 การกระทำ ดัดสินไม่ได้ 4 การกระทำ ไม่ดี ผิด และไม่ควร 6 การกระทำ และไม่ดี ผิด และไม่ควรอย่างมากที่สุดเพียงการกระทำเดียว คือ การแจ้งความเท็จ (ดูตารางที่

5. ความเชื่อทางจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมต่อสภาพแวดล้อม

พฤติกรรมจริยธรรมต่อสภาพแวดล้อมนี้ โดยสรุปมีการกระทำที่ถูกต้อง ที่ดี ที่ควรมาก 2 การกระทำ คือ การสะสมสิ่งมีค่ากับการสะสมวัตถุ การกระทำที่ถูกต้องที่ควร 5 การกระทำ ดัดสินไม่ได้ 5 การกระทำ การกระทำที่ไม่ดี ผิด และไม่ควร 7 การกระทำ การกระทำที่ไม่ดี ผิด และไม่ควรมากเพียงการกระทำเดียวคือ การทำให้สิ่งแวดล้อมสกปรก (ดูตารางที่

1.3 ข้อค้นพบของผลการวิจัยตอนที่ 3 การวิเคราะห์ความน่าปรารถนาของผลการกระทำ

ผลการวิจัยในตอนนี้ มีข้อค้นพบที่น่าสนใจคือ ผลการกระทำที่พึงปรารถนา 7 ผลการกระทำ อาจแบ่งตามระดับความน่าปรารถนาได้ดังนี้

1. ผลการกระทำที่อยู่ในระดับน่าปรารถนาสูงสุดมี 3 ผลการกระทำคือ
 - 1.1 ความสำเร็จในชีวิตการงาน
 - 1.2 ความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
 - 1.3 ความเกิดผลดีต่อสังคม
2. ผลการกระทำที่อยู่ในระดับน่าปรารถนารองลงมา มี 2 ผลการกระทำคือ
 - 2.1 ความสุขสบายใจ
 - 2.2 ความเป็นที่รักใคร่ชื่นชมของผู้อื่น
3. ผลการกระทำที่อยู่ในระดับน่าปรารถนาน้อยกว่าข้ออื่น ๆ มี

1 ผลการกระทำ ได้แก่ "ความมั่งมีทรัพย์สินเงินทอง"

ถ้าวิเคราะห์ตามลำดับความน่าปรารถนาของผลการกระทำของผู้ตอบนี้สอดคล้องกับทฤษฎีของมาสโลว์ (Maslow) ที่อธิบายว่า ความปรารถนาของผลการกระทำนั้นจะเพิ่มขึ้นจากรูปธรรมไปนามธรรม และจากตนเองไปสู่ส่วนรวม ฉะนั้น ผลการวิจัยนี้แสดงว่า กลุ่มผู้ตอบ

ทั้งหมดนั้น ต้องการผลการกระทำที่เป็นนามธรรม และเป็นผลต่อส่วนรวมมากกว่าส่วนคน อันเป็น นิยมิตรหมายที่ดีของสังคมไทย เพราะการที่คนไทยมีความเชื่อเช่นนั้น ในเบื้องต้น ทิศทางของ พฤติกรรมก็คงจะสอดคล้องกับความเชื่อ นอกจากมีผลกระทบจากตัวแปรอื่น ๆ เท่านั้น อันอาจจะ ทำให้พฤติกรรมไม่สอดคล้องกับความเชื่อได้

1.4 ข้อค้นพบของผลการวิจัยตอนที่ 4 ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อทาง

จริยธรรมกับการประเมินผลพฤติกรรมของพฤติกรรมจริยธรรมทั้ง 5 ประเภท

ผลสรุปของข้อค้นพบในตอนนีพบว่า คะแนนความเชื่อ กับคะแนนการประเมิน พฤติกรรมโดยรวมทุกประเภทมีค่าสหสัมพันธ์ค่อนข้างสูง ซึ่งบ่งชี้ว่า บุคคลที่แสดงความเชื่อเช่นใด เขาจะประเมินพฤติกรรมนั้น ๆ ตามความเชื่อของเขา และเมื่อพิจารณาคุณภาพพฤติกรรมจริยธรรมแต่ละ ประเภทแล้วพบว่า พฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมและพฤติกรรมจริยธรรมทางการเมืองมีค่าสหสัมพันธ์ ระหว่างความเชื่อกับค่าประเมินพฤติกรรมสูงกว่าด้านอื่น (0.71) ค่าสหสัมพันธ์ที่ต่ำสุดคือ ค่าสหสัมพันธ์ของพฤติกรรมต่อตนเอง ซึ่งอาจ เป็นได้ว่าสิ่งที่เราคิดว่า ถูกกว่า ดีกว่า ควรเกี่ยวกับ ตัวเราในขณะหนึ่งนั้น อาจผันแปรในอีกขณะหนึ่งได้ หรืออาจจะกล่าวได้ว่า สิ่งที่เรารู้และเข้าใจได้ น้อยที่สุด คือ พฤติกรรมจริยธรรมต่อตนเองนั่นเอง

1.5 ข้อค้นพบจากผลการวิจัยตอนที่ 5 ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อทาง

จริยธรรมกับผลการกระทำในลักษณะทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว

1.5.1 ความหมายของการทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ตามแนวคิดพื้นฐานของ ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม เชื่อว่าพฤติกรรมใดก็ตาม ถ้าทำแล้วเกิดผลดี พฤติกรรมนั้นก็จะมีแนวโน้มว่าจะมีความถี่ของพฤติกรรมสูงขึ้น เพราะผลการกระทำทางบวก (ได้ดี) อันเกิดจากการกระทำ ทางบวก (ทำดี) เป็นสิ่งจูงใจ (incentive) หรือตัวเสริมแรง (reinforce) ในทำนอง เดียวกันพฤติกรรมใดถ้าทำแล้วเกิดผลไม่ดี (ได้ชั่ว) พฤติกรรมนั้นก็จะมีแนวโน้มว่าจะลดลงเพราะ ผู้กระทำเกิดการเรียนรู้ว่า การทำไม่ดี (ทำชั่ว) นั้น จะได้ผลการกระทำที่ไม่ดี (ได้ชั่ว) ซึ่งผล การกระทำที่ไม่ดีนี้คือ โทษทัณฑ์ (Punishment)

1.5.2 การพิจารณาการทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ตามความเชื่อทาง

จริยธรรมทั้ง 5 ประเภท

1.5.2.1 ความเชื่อทางจริยธรรมของพฤติกรรมตนเอง ความ

เชื่อทางจริยธรรมของพฤติกรรมตนเองนี้ทั้งการทำดีและทำชั่วมีความสัมพันธ์กับการได้เสียได้ชื้อ ในผลกระทบทุกด้าน แสดงว่ากลุ่มผู้ตอบเชื่อว่า จะได้ดีหรือได้ชื้ออยู่ที่พฤติกรรมของตนเองมากกว่าผู้อื่น ซึ่งการกระทำพฤติกรรมจริยธรรมของตนเองนั้น กลุ่มผู้ตอบจะมีความระมัดระวังใคร่ครวญ มากกว่าพฤติกรรมจริยธรรมประเภทอื่น ซึ่งผลการวิจัยตอนนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยค่าสหสัมพันธ์ ระหว่างคะแนนความเชื่อกับการประเมินพฤติกรรมที่มีค่าต่ำสุด ซึ่งชี้ให้เห็นว่ามีการใคร่ครวญ พฤติกรรมจริยธรรมของตนเองนี้สูง

1.5.2.2 ความเชื่อทางจริยธรรมของพฤติกรรมทางสังคม

ความเชื่อทางจริยธรรมของพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมมีค่าความสัมพันธ์กับผลการกระทำด้าน ความมั่งมีทรัพย์สินเงินทองระดับต่ำ และมีค่าความสัมพันธ์กับความมั่นคงปลอดภัย ความสำเร็จ ในชีวิตการทำงานในระดับต่ำเช่นกัน ส่วนด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง

1.5.2.3 ความเชื่อทางจริยธรรมต่อพฤติกรรมทางเศรษฐกิจ

ความเชื่อทางจริยธรรมของพฤติกรรมทางเศรษฐกิจ มีความสัมพันธ์กับการกระทำด้านความมั่งมี ทรัพย์สินเงินทองต่ำมาก แต่มีความสัมพันธ์กับผลการกระทำด้านจิตใจและเป็นผลดีต่อสังคมระดับสูง ดังนั้น อาจสรุปได้ว่า ผู้ตอบเชื่อว่า การทำดีทางเศรษฐกิจนั้น ทำให้เกิดผลความสุขสบายใจ พอใจ และเกิดผลดีต่อสังคม แต่ในผลการกระทำเกี่ยวกับทรัพย์สินเงินทองนั้น ทำชั่วหรือทำดี ก็มีก่อให้เกิดผลแต่อย่างใด

1.5.2.4 ความเชื่อทางจริยธรรมต่อพฤติกรรมทางการเมือง

ความเชื่อทางจริยธรรมของพฤติกรรมทางการเมืองมีความสัมพันธ์กับความมั่งมีทรัพย์สินเงินทองต่ำ คนทำชั่วก็อาจมั่งมีได้ และนอกจากนั้นยังมีความสัมพันธ์กับความมั่นคงปลอดภัยในระดับต่ำด้วย และมีความสัมพันธ์กับผลการกระทำที่เป็นผลดีต่อสังคมสูง การทำดีทำชั่วทางการเมืองกลุ่มผู้ตอบเชื่อว่า มีผลกระทำต่อสังคมสูง

1.5.2.5 ความเชื่อทางจริยธรรมต่อพฤติกรรมต่อสภาพแวดล้อม

ความเชื่อทางจริยธรรมของพฤติกรรมต่อสภาพแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับผลการกระทำกับความ มั่นคงปลอดภัย การประสบความสำเร็จในชีวิตการทำงานระดับต่ำ ตลอดจนผลที่เกิดกับสังคม กลุ่ม ผู้ตอบยังมองไม่เห็นว่าการทำดีทำชั่วต่อสภาพแวดล้อมนั้นมีภัยต่อตนเองและสังคมอย่างไร จึงทำ ให้ค่าความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำกับผลการกระทำต่ำทุกผลการกระทำ

2. การอภิปรายผลตามตัวแปรภูมิหลัง 5 ตัวแปร

เมื่อพิจารณาข้อมูลทั้ง 5 คน โดยพิจารณาจากตัวแปรภูมิหลังพบว่า กลุ่มผู้ตอบ ไม่ว่าจะจำแนกตามตัวแปรใดก็ตาม มีความสอดคล้องกันในการทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ในระดับสูงสามประเภทความ เชื่อคือ ความเชื่อทางจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมจริยธรรมตนเอง พฤติกรรมจริยธรรมทาง เศรษฐกิจ และพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคม แต่ความเชื่อทางจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเมืองและพฤติกรรมค่อสิ่งแวดลอม เกี่ยวกับทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว อยู่ในระดับต่ำ ซึ่งอาจอภิปรายตามตัวแปรภูมิหลังของกลุ่มผู้ตอบ 5 ตัวแปรได้ตามลำดับ ดังนี้

2.1 สถานภาพของผู้ตอบ ผู้ตอบที่มีสถานภาพเป็นนักเรียน ป.6 มีอายุน้อย ระดับการศึกษาต่ำ ประเมินความเป็นไปได้ของผลการกระทำในระดับต่ำ และประเมินความเป็นไปได้ของการทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่วต่ำด้วย แสดงว่านักเรียน ป. 6 ยังมีความเข้าใจเกี่ยวกับ เหตุและผลของพฤติกรรมยังไม่ชัดเจน ไม่ว่าจะเป็นพฤติกรรมดีหรือพฤติกรรมชั่ว และไม่ว่าเป็น ผลการกระทำที่ดีหรือชั่ว และกลุ่มที่ประเมินความเป็นไปได้ของการทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ในระดับ ต่ำกว่ากลุ่มอื่น ๆ คือ กลุ่มนักเรียน ป.6 เพศชาย ที่เป็นชาวชนบทมีภูมิลาเนาอยู่ภาคกลางและ ภาคอีสาน และมาจากครอบครัวที่มีอาชีพเกษตรกรหรือกรรมกร ซึ่งเด็กกลุ่มนี้เป็น เด็กที่คอยโอกาส ทั้งในด้านการศึกษาที่มีคุณภาพ การอบรมเลี้ยงดูที่มีประสิทธิภาพด้วย บิดามารดาของเด็กกลุ่มนี้ต้อง คำนึงถึงเรื่องปากท้อง เป็นใหญ่ นอกจากนี้เด็กนักเรียน ป.6 มีพัฒนาการทางสติปัญญาต่ำกว่ากลุ่ม อื่น ๆ เพราะเด็กยังไม่สามารถคิดแบบมีเหตุมีผลได้ (Piaget 1967:62-63)

ส่วนกลุ่มสถานภาพอื่น ๆ นั้น พบว่า กลุ่มนักเรียน ม.ศ.5 และ ม.3 มีความเชื่อทางจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมจริยธรรมประเภทต่าง ๆ นั้น สูงกว่ากลุ่มนักเรียน ป.6 แต่ใกล้เคียงกับกลุ่มครู อาจเป็นเพราะนักเรียนทั้งสองกลุ่มกำลังอยู่ในช่วงวัยรุ่น เป็นวัยที่มีอุดมคติ และปรัชญาชีวิตในลักษณะที่สมบูรณ์ในตัวของความดีความชั่ว (absolute) ฉะนั้น จึงมีความเชื่อในการทำดีในลักษณะทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว อย่างรุนแรงมากกว่ากลุ่มผู้ตอบสถานภาพอื่น ๆ

2.2 เพศ ผลการวิจัยพบว่า เพศชายไม่เพียงแต่ประเมินความน่าปรารถนา ของผลการกระทำต่ำกว่าเพศหญิงเท่านั้น หากยังประเมินความเป็นไปได้ของการทำดีได้ดี ทำชั่ว ได้ชั่วต่ำกว่าเพศหญิงอีกด้วย โดยเฉพาะพฤติกรรมที่เป็นการกระทำต่อตนเอง แสดงว่าโดยทั่วไป ในสังคมไทย เพศหญิงสามารถจำแนกระหว่างการกระทำที่ดีและการกระทำที่ชั่ว และผลที่ได้รับ

จากการกระทำนั้นได้ชัดเจนกว่าเพศชาย มีความเชื่อมากกว่า ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงผลของการเบี่ยงเบนของสังคมไทยที่มีต่อความประพฤติของหญิงมากกว่าความประพฤติของชาย ความเชื่อทางจริยธรรมของเพศหญิงมีลักษณะสมบูรณ์ (absolute) มากกว่าเพศชาย เช่น การประเวณี พฤติกรรมจรรยาบรรณทางลบ เพศหญิงจะมีค่าทางลบมากกว่าเพศชาย และพฤติกรรมจรรยาบรรณทางบวก เพศหญิงจะมีค่าความเชื่อในทางบวกมากกว่าเพศชายเช่นกันในพฤติกรรมจรรยาบรรณทุกประเภท ด้วยเหตุที่สังคมไทยกำหนดบทบาทและความหวัง เพศชาย และ เพศหญิงแตกต่างกัน และสังคมไทยยังมีลักษณะบทบาทเป็นสองมาตรฐาน (double standard) โดยให้เสรีภาพในการปฏิบัติตัวกับเพศชายมากกว่าเพศหญิง ผู้ชายที่มีภรรยาในเวลาเดียวกันมากกว่าคนเดียว ในสังคมจะยอมรับและเห็นเป็นเรื่องปกติ แต่ถ้าหญิงปฏิบัติ เช่น เดียวกันจะถูกตำหนิอย่างร้ายแรง เช่น งานวิจัยของ รัชณี วิเศษสังข์ (2518) ที่พบว่า ในสถานการณ์ความสัมพันธ์ระหว่างชายหญิง เช่น การโอบกอด การได้เสียกัน การนอนหนุนคอกัน เป็นสิ่งที่ไม่ควรทำสำหรับหญิง โดยให้การตัดสินว่า ในการกระทำต่าง ๆ เหล่านี้ถูกต้องสำหรับผู้ชายมากกว่าผู้หญิง

2.3 ภูมิภาค ผลการวิจัยแสดงว่าผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคอีสานและภาคกลาง ประเมินความเป็นไปได้ของการทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ต่ำกว่าผู้ที่มีภูมิภาคอยู่ในภาคอื่น ๆ ส่วนผู้ที่เป็นชาวกรุงเทพมหานคร ประเมินความเป็นไปได้ในระดับสูงกว่ากลุ่มอื่น ๆ ทั้งนี้ อาจเป็นปัจจัยหลายประการ เช่น ความขาดแคลนทางเศรษฐกิจ ทำให้ต้องใช้เวลาในการทำงานอย่างหนัก จึงทำให้คะแนนความเชื่อเกี่ยวกับทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ต่ำกว่ากลุ่มผู้ตอบจากภาคอื่น ๆ

สำหรับภาคกลางนั้น พบว่ามีความเชื่อทางจริยธรรมทางบวกน้อยกว่าภาคอื่น ๆ ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้อาจเป็นแนวชี้ให้เห็นว่า ลักษณะประจำถิ่นของคนภาคกลางคือ นิยมความเป็นอิสระ เป็นตัวของตัวเอง ไม่นิยมการพึ่งพิงผู้อื่น ไม่ชอบทำงานเป็นกลุ่ม การร่วมมือกันมักจะมีอุปสรรคและปัญหาขัดแย้งกันบางอย่าง (ประเสริฐ แยมกลิ่นฟู้ง 2515 : 19) ซึ่งต่างจากคนภาคอื่น

2.4 สภาพความเป็นเมือง ผลการวิเคราะห์ตามตัวแปรสภาพการเมืองพบว่า ความเชื่อเรื่องการทำดีได้ดี ทำชั่วได้ช่วนั้น มีความแตกต่างกันในพฤติกรรมจรรยาบรรณทุกด้าน ผู้ตอบที่อาศัยอยู่ใจกลางกรุงเทพมหานคร มีความเชื่อเรื่องทำดีได้ดี ทำชั่วได้ช่วนในพฤติกรรมจรรยาบรรณเกี่ยวกับตนเองมากกว่าผู้อาศัยอยู่ในอำเภอชนบท และในชนบท ในเขตอำเภอชนบทและอำเภอเมือง และนอกจากนั้นยังสูงกว่ากลุ่มอื่นในพฤติกรรมจรรยาบรรณทุกประเภท ซึ่งในกรณีเช่นนี้ตัวแปร

การศึกษาอาจเป็นตัวแปรสำคัญที่ทำให้เกิดความแตกต่าง เช่นนี้ บุคคลที่อาศัยอยู่ในใจกลาง กรุงเทพมหานครนั้น ย่อมมีโอกาสทางการศึกษา และได้รับสภาพแวดล้อมที่อุดมสมบูรณ์ ไม่ขาดแคลน เหมือนผู้คนที่อาศัยอยู่ชานเมือง หรือผู้คนที่ภูมิลำเนาอยู่ในชนบท เพราะคนในเมืองหลวงมีโอกาสดูเห็นผลการกระทำต่าง ๆ ทั้งโดยทางตรงและทางอ้อมมากกว่า ได้รับทราบข่าวสาร และได้รับอิทธิพลจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีมากกว่าคนในชนบทและชานเมือง

2.5 อาชีพหลักของครอบครัว ผลการวิเคราะห์พบว่า ครอบครัวที่มีอาชีพผู้ใช้แรงงานมีความเชื่อทางจริยธรรมแตกต่างกันด้วย กลุ่มผู้ประกอบอาชีพผู้ใช้แรงงานมีความเชื่อทางจริยธรรมแตกต่างไปจากกลุ่มอื่นมากที่สุด อาจเป็นเพราะผู้ใช้แรงงานมีระดับการศึกษาต่ำกว่ากลุ่มอื่น ๆ โดยเฉพาะกลุ่มข้าราชการ ฉะนั้น จึงพบว่า บุคคลที่มาจากครอบครัวอาชีพรับราชการจะมีความเชื่อทางจริยธรรมไปในทางบวก มากกว่าบุคคลที่มาจากครอบครัวที่มีอาชีพอย่างอื่น แม้ว่างานวิจัยของ สุนทรีย์ โคมิทิน และสมิท สมิทการ (2522) จะพบว่า ผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจในระดับต่ำ มีความเชื่อเรื่องบาปบุญคุณโทษ และอยู่ในคำสั่งสอนของศาสนา มากกว่ากลุ่มอาชีพและฐานะทางเศรษฐกิจกลุ่มอื่น ๆ แต่เมื่อพิจารณาผลการประเมินพฤติกรรมและความสัมพันธ์ระหว่างผลการกระทำกับการประเมินพฤติกรรมแล้ว ก็ไม่อาจประเมินออกมาได้ชัดเจนเกี่ยวกับทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ฉะนั้น ความเชื่อเกี่ยวกับบาปบุญคุณโทษนั้น คงเป็นการเชื่อในลักษณะคลุมเครือ ไม่ทราบความหมายของทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่วมองอย่างแท้จริง แต่ปฏิบัติในลักษณะที่บอกเล่ากันมาจากผู้อาวุโสมากกว่า

3. ข้อสรุปลักษณะความเชื่อทางจริยธรรมที่เด่นชัด

กลุ่มคำคอบที่งานวิจัยนี้คัดเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างของคนไทยนั้น มีลักษณะความเชื่อทางจริยธรรมที่เด่น ๆ หลายประการ อันจะนำมาวิเคราะห์เป็นแนวทางในการสร้างพฤติกรรมจริยธรรมให้กับสังคมไทยในอนาคตได้คือ

1. การพึ่งตนเอง คนไทยโดยส่วนรวมมีความเชื่อว่า การพึ่งตนเองเป็นพฤติกรรมที่ดี ที่ถูกและควร พฤติกรรมการพึ่งตนเองได้แก่ การกระทำต่อไปนี้ การไม่ประมาท การขยันหมั่นเพียร การมีวินัยของตนเอง การรักษาสุขภาพ การปรับปรุงตนเอง และการพอใจในผลงานของตน การประกอบอาชีพอิสระ การสะสมวัตถุ และการสะสมสิ่งมีค่า

2. การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม คนไทยมีความเชื่อทางจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมเหล่านี้ว่าดี ว่าถูกและควรกระทำ คือ การให้ความช่วยเหลือแก่ผู้อื่น การบำเพ็ญประโยชน์ต่อชุมชน การเสียสละเพื่อชาติบ้านเมือง การเสียสละสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคลเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม และการจัดสวัสดิการให้แก่ผู้ด้อยโอกาส

3. การมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย คนไทยมีความเชื่อทางจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมต่อไปนี้ว่าดี ว่าถูก และควรกระทำ คือ การปฏิบัติตามความมีระเบียบแบบแผนอย่างเคร่งครัด และเชื่อว่าพฤติกรรมต่อไปนี้เป็นสิ่งที่ดี และชั่ว คือ การทำผิดกฎหมาย การให้และรับสินบน การใช้อิทธิทธิ การใช้ตำแหน่งหน้าที่หาผลประโยชน์ และการขาดระเบียบวินัย

4. การปฏิบัติต่อผู้อาวุโสในทางที่ดี คนไทยเชื่อว่า การแสดงความเคารพให้เกียรติแก่ผู้อาวุโส การให้สิทธิพิเศษแก่ผู้อาวุโส เป็นสิ่งที่ดี ที่ถูก และควรกระทำ

5. ความกตัญญูทดแทน คนไทยมีความเชื่อเรื่องความกตัญญูในระดับสูง และเชื่อว่า การแสดงออกซึ่งความกตัญญูนั้นดีและถูกต้อง แม้จะเกิดความยากลำบากหรือต้องทำผิดระเบียบก็ตาม

6. การประมาณตน คนไทยมีความเชื่อว่า การกำหนดมาตรฐานให้ตนเอง การสำรวจตนเอง การพอใจในผลงานของตน การพอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่ เป็นสิ่งที่ดีที่ถูกที่ควรกระทำ

7. ความซื่อสัตย์ คนไทยมีความเชื่อว่า การกระทำที่แสดงออกซึ่งความซื่อสัตย์ ได้แก่ การรักษาสัญญา เป็นสิ่งที่ดี ที่ถูก และควร ถึงแม้จะมีคะแนนความเชื่อไม่สูงนัก แต่คนไทยก็เชื่อว่าการซื่อสัตย์เป็นสิ่งที่ไม่ดี ไม่ถูก และไม่ควร ผลการวิจัยแสดงว่า การซื่อสัตย์นั้น ถ้านำไปสู่ความเดือนร้อน คะแนนก็จะลดลง

จากข้อสรุปความเชื่อทางจริยธรรมของคนไทยนั้น ทำให้เห็นว่า สังคมไทยไม่ไร้ความหวังเสียทีเดียว คนไทยยังปรารถนาจะทำในสิ่งที่ดี ที่ถูก ที่ควร ยังเชื่อในเรื่องกรรม การทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ฉะนั้น การที่พฤติกรรมจริยธรรมของคนไทยจะเบี่ยงเบนไปบ้างก็เป็นที่น่าเป็นห่วงเพราะตัวแปรภายนอก เช่น ความตกต่ำทางเศรษฐกิจ ความก้าวร้าวที่เกิดขึ้นในสังคม การย่อระเบียบวินัยของผู้บริหาร ทำให้คนไทยโดยส่วนรวมหย่อนระเบียบวินัยไปด้วย เพราะแน่นอนที่สุด การทำชั่วนั้นย่อมง่ายกว่าทำดี และถ้าการทำชั่วนั้นได้ผลตอบแทนที่ดีทันตาหลาย ๆ ครั้ง อาจเป็นสาเหตุในอนาคต ให้คนไทย เชื่อเรื่องทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ลดลงได้

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์. การตัดสินใจของบุคคลในการปฏิบัติตามคำสั่งลงโทษ. วิทยานิพนธ์
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517.

กรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ. รายงานการสัมมนาอาจารย์เพื่อการพัฒนาจริยศึกษา
ของวิทยาลัยครูทั่วประเทศ. กรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ, 2523.

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. แนวทางในการพัฒนาจริยธรรมไทย : การประชุมทาง
วิชาการเกี่ยวกับจริยธรรมไทย 22-27 มกราคม 2523. กรมวิชาการ
กระทรวงศึกษาธิการ, 2523.

กระทรวงศึกษาธิการ. หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521. กรุงเทพมหานคร :
คุรุสภา, 2521.

กระทรวงศึกษาธิการ. หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521, กรุงเทพมหานคร :
คุรุสภา, 2521.

กระทรวงศึกษาธิการ. หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524. กรุงเทพมหานคร :
คุรุสภา, 2524.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. รายงานการสัมมนาจริยธรรมในสังคมไทยปัจจุบัน.
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2522.

ชูชัย สมितिไกร. ความรู้ความเข้าใจทางจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมตนเองของนักเรียน
ครู และผู้ปกครอง. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2525.

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเห็ดแหะ ประจักษ์จนิท. จริยธรรมของเยาวชนไทย. รายงาน
การวิจัยสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2520.

นีออน กลิ่นรัตน์. ค่านิยมและระบบค่านิยมของอาจารย์และนักศึกษาในมหาวิทยาลัย. รายงานการวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. 2525.

นีออน กลิ่นรัตน์ และคณะ. ค่านิยมของอาจารย์ในสถาบันฝึกหัดครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. รายงานการวิจัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2525.

รวมพร ชูวรรณธรรม. ความรู้ความเข้าใจทางจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมต่อสิ่งแวดล้อมของนักเรียน ครู และผู้ปกครอง. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.

รัชณี วิเศษสังข์ จรรยาวิพากษ์ของเด็กวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างชายหญิง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2518.

วรรณงาม โอบชนธีร์. ความรู้ความเข้าใจทางจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเศรษฐกิจของนักเรียน ครู และผู้ปกครอง. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.

สถิตย์ นิยมญาติ. ค่านิยมกับความมั่นคงของสังคม. ในรายงานการสัมมนาทางวิชาการ "ลักษณะสังคมไทย". มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2522.

สุนทร โคมิน และสนิท สมัยครการ. ค่านิยมและระบบค่านิยมไทย : เครื่องมือการสำรวจวัด. รายงานการวิจัย สำนักวิจัย, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2522.

อภิญา จันทรเจนนบ. ความรู้ความเข้าใจทางจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมทางสังคมของนักเรียน ครู และผู้ปกครอง. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.

อารีญา สีบุตร. ความรู้ความเข้าใจทางจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเมืองของนักเรียน ครู และผู้ปกครอง. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาษาอังกฤษ

Arbuthnot, J. "Modification of moral judgements through role playing." Developmental Psychology, 1975, 11, 319-324.

- Baier, K. The Moral Point of View. Ithaca, N.Y.: Cornell University Press, 1958. Reprinted in Wallace, G. and Walker, A.D.M. The Definition of Morality. London : Methuen, 1970.
- Bandura, A. Aggression : A Social Learning Analysis. Englewood Cliffs, N.J.: Prentice-Hall, 1973.
- Bandura, A. Social Learning Theory. Englewood Cliffs, N.J.: Prentice-Hall, 1977.
- Bandura, A., Underwood, B., & Fromson, M.E. Disinhibition of aggression through diffusion of responsibility and dehumanization of victims. Journal of Research in Personality, 1975, 9, 253-269.
- Blasi, A. Bridging moral cognition and moral action : A Critical review of the literature. Psychological Bulletin, 1980, 88, 1-45.
- Box, G.E.P. Some theorems on quadratic forms applied in the study of analysis of variance problems. The Annals of Mathematical Statistics, 1954, 290-302. Cited by Winer, B.J. Statistical Principles in Experimental Design. New York : McGraw-Hill, 1971.
- Cooper, N. Two concepts of morality. Philosophy, 1966, 19-33. Reprinted in Wallace, G. and Walker, A.D.M. The Definition of Morality. London : Methuen, 1970.

- Edwards, W. The theory of decision making. Psychological Bulletin, 1958, 51, 380-417.
- Evans, R.I. The Making of Social Psychology : Discussion with Creative Contributors. New York : Gardner Press, 1980.
- Fishbein, M. Attitude and the prediction of behavior. In M. Fishbein, (Ed.), Readings in Attitude Theory and Measurement. New York : John Wiley, 1967
- Fishbein, M. A theory of reasoned action : Some applications and implications. In Howe, H. and Page, M. (Eds.), Nebraska Symposium on Motivation, 1978. Lincoln, Neb.: University of Nebraska Press.
- Fishbein M. and Ajzen, I. Belief, Attitude, Intention and Behavior : An Introduction to Theory and Research. Reading, Mass.: Addison - Wesley, 1975.
- Freud, A. The Ego and the Mechanisms of Defense. New York : International University Press, 1946.
- Glass, G.V. and Stanley, J.C. Statistical Methods in Education and Psychology. Englewood Cliffs, N.J.: Prentice-Hall, 1970.
- Jennings, W.S., & Kohlberg, L. Effects of a just community programme on the moral development of youthful offenders. Journal of Moral Education, 1983, 12, 33-50.
- Jurkovic, G.J. The juvenile delinquent as a moral philosopher : A structural - developmental perspective. Psychological Bulletin, 1980, 709-727.

- Keniston, K. Student activism, moral development, and morality. American Journal of Orthopsychiatry, 1970, 40, 577-592.
- Kohlberg, L. The development of children's orientations toward a moral order I : Sequence in the development of moral thought. Vita Humana, 1963, 6, 11-33.
- Kohlberg, L. Stage and sequence : The cognitive - developmental approach to socialization. In-Goslin, D.A. (Ed.), Handbook of Socialization Theory and Research. Chicago : Rand McNally, 1969.
- Kohlberg, L. Moral stages and moralization : The cognitive-developmental approach. In Lickona, T. Moral Development and Behavior : Theory, Research, and Social Issurs. New York : Holt, Rinehart and Winston, 1976.
- Kurtines, W., and Grief, E.B. The development of moral thought : Review and evaluation of Kohlberg's approach. Psychological Bulletin, 1974, 453-470.
- Lewin, K. A Dynamic Theory of Personality. New York : McGraw-Hill, 1953.
- Maslow, A.H. Motivation and Personality. New York : Harper, 1954.
- Milgram, S. Behavioral Study of obedience. Journal of Abnormal and Social Psychology, 1963, 67, 371-375.

- Miller, N.E., and Dollard, J. Social Learning and Imitation
New Haven : Yale University Press, 1941.
- Mischel, W. and Mischel, H.N. A cognitive social-learning approach
to morality and self-regulation. In Likona, T. Moral
Development and Behavior : Theory, Research, and Social
Issues. New York : Holt, Rinehart and Winston, 1976.
- Nisan, M., & Kohlberg, L. Universality and variation in moral
judgement : A longitudinal and cross-sectional study in
Turkey. Child Development, 1982, 53, 865-867.
- Osgood, C.E., Suci, G.J., and Tannenbaum, P.H. The Measurement
of Meaning. Urbana : University of Illinois Press, 1957.
- Piaget, J. The Moral Judgement of the Child. Glencoe, Ill. :
Free Press, 1948.
- Piaget, J. Six Psychological Studies. New York : Random House,
1967.
- Rest, J. The hierarchical nature of moral judgements : A study of
patterns of comprehension and preference of moral stages.
Journal of Personality, 1973, 41, 86-109.
- Rest, J., Cooper, D., Coder, R., Masanz, J. and Anderson, D.
Judging the important issues in moral dilemmas. Development
Psychology, 1974, 491-501.

- Rest, J., Truier, E. and Kohlberg, L. Level of moral development as a determinant of preference and comprehension of moral judgements made by others. Journal of Personality, 1969, 37, 225-252.
- Rokeach, M. Beliefs, Attitudes, and Values. San Francisco : Jossey-Bass, 1968.
- Rosen, H. The Development of Sociomoral Knowledge : A Cognitive-Structural Approach. New York : Columbia University Press, 1980.
- Rosenberg, M.J. Cognitive structure and attitudinal affect. Journal of Abnormal and Social Psychology, 1965, 53, 367-372.
- Rosenthal, T.L. and Zimmerman B.J. Social Learning and Cognition. New York : Academic Press, 1987.
- Skinner, B.F. Science and Human Behavior. New York : Macmillan, 1953.
- Triandis, H.C. Attitude and Attitude Change. New York : Wiley, 1971.
- Triandis, H.C. Interpersonal Behavior. Monterey, Cal.: Brooks/Cole, 1977.
- Whiteley, C.H. On defining "moral". Analysis, 1959-60, 141-144.
Reprinted in Wallace, G. and waller, A.D.M. ⁷⁴¹ The Definition of Morality. London: Methuen, 1970.

Wold, H. Model construction and evaluation when theoretical knowledge is scarce - Theory and application of partial least squares. In Kmenta, J. and Ramsey, J.G. (Eds.) Evaluation of Econometric Models, New York : Academic Press. 1980.

ภาคผนวก ก

หมวด ก : รายชื่อโรงเรียนที่เป็นแหล่งข้อมูล

ภูมิภาค	จังหวัด	อำเภอ	โรงเรียนประถมศึกษา	โรงเรียนมัธยมศึกษา	
ภาค กลาง	พระนครศรีอยุธยา	เมือง	อนุบาลพระนครศรีอยุธยา ประตู่ชัย	อยุธยาวิทยาลัย จอมสุรางค์อุปถัมภ์	
		เสนา	วัดบ้านเบน "ศรีรัตนาราม" วัดเจ้าเจ็ด วัดสามกอ วัดบางนมโค วัดสีฎก	เสนาประสิทธิ์	
	ชลบุรี	เมือง	วัดอรัญญิกกาวาส อนุบาลชลบุรี	ชลราษฎรอำรุง ชลกันยานุถุล	
		พนัสนิคม	พนัสศึกษาลัย วัดเนินหลังเต่า วัดหมอนนาง	พนัสพิทยาคาร	
	ภาค เหนือ	เชียงใหม่	เมือง	วัดช้างเคียน อนุบาลเชียงใหม่	ยุพราชวิทยาลัย สตรีวัฒโนทัยพายัพ
			แม่แตง	รำเปิง สันมหาพน สันป่าสักวิทยา วัดช่อแล	แม่แตง
		เมือง	จำการบุญ วัดศรีสุทธาราม	ศิษย์โลกพิทยาคม เฉลิมขวัญสตรี	
		พรหมพิราม	พิรามอุทิศ	พรหมพิรามวิทยา อินทฤติพิทยาคม	
	บางระกำ		บางระกำวิทยา		

ภูมิภาค	จังหวัด	อำเภอ	โรงเรียนประถมศึกษา	โรงเรียนมัธยมศึกษา
ภาค อีสาน	ขอนแก่น	เมือง	สนามบิน อนุบาลขอนแก่น (เฉพาะครู)	ขอนแก่นวิทยายน
		มัญจาคีรี	ชุมชนบ้านหันมัญจาคีรีและ โรงเรียนในกลุ่ม (เฉพาะครู) บ้านกอก สวนหม่อน	มัญจาคีรีศึกษา
กรุงเทพ มหานคร	ใจกลาง	ดุสิต	วัดบางโพธิ์อามาวาส เขตคําเบรียล	-
		พญาไท	-	สามเสนวิทยาลัย
		ธนบุรี	วัดประยูรวงศาวาส	-
	มหานคร	บางกอกน้อย	เขมะสิริอนุสสรณ์	ชินโรสวิทยาลัย
		ยานนาวา	วัดดอน	-
		ป้อมปราบฯ	-	สายปัญญา เทพศิรินทร์
		บางเขน	ฤทธิยะวรรณาลัย	ฤทธิยะวรรณาลัย
		พระโขนง	วัดธรรมมงคล	ราชดำริ
		ลาดกระบัง	วัดลานบุญ	พรตพิทยพยัต
		บางขุนเทียน	วัดสี่สุก	สิงหนราชวิทยาคม

ภูมิภาค	จังหวัด	อำเภอ	โรงเรียนประถมศึกษา	โรงเรียนมัธยมศึกษา
ภาค ใต้	นครศรี- ธรรมราช	เมือง	วัดพระมหาธาตุ อนุบาลนครศรีธรรมราช (เฉพาะครู)	เบญจมาชูลูทิศ กัลยาณิศรีธรรมราช
		ลิซล	วัดปฐมทายการาม วัดขรัวช่วย บ้านบางฉาง	สิชลคุณาธารวิทยา
		ท่าศาลา	-	ท่าศาลาประสิทธิ์ศึกษา
	สงขลา	เมือง	วิเชียรชม จุลสมัย (เฉพาะครู) อนุบาลสงขลา	มหาวิทยาลัยราชภัฏ วรนารีเฉลิม
		นาทวี	บ้านนาทวีและโรงเรียน ในกลุ่ม (เฉพาะครู) บ้านเครื่อง	
	ภาค อีสาน	อุบลราชธานี	สทิงพระ	-
เมือง			อนุบาลวิทยาคม มูลนิธิวัดศรีอุบลรัตนาราม (เฉพาะครู)	เบญจมาชูลูทิศ นารีนุถ
เขื่องใน			เขื่องใน (เจริญราษฎร์) และโรงเรียนในกลุ่ม (เฉพาะครู) ชุมชนบ้านสร้างถ่อสามัคคี	เขื่องในวิทยาคาร

ผนวก ข : รายชื่อบุคคลที่มีส่วนร่วมในโครงการวิจัยนี้

- (1) วิทยากรรับเชิญในวิชา "417-780 Seminar in Selected Topics of Psychology : Psychology of Moral Behavior" ซึ่งเปิดสอนในภาคต้น ปีการศึกษา 2524 เป็นวิชาที่สำรวจแนวความคิดเพื่อการวางพื้นฐานสำหรับการวิจัยในโครงการนี้ :

อาจารย์ ดร. ไกรวิท	ประมวลพฤกษ์
รองศาสตราจารย์ ดร. ดวงเดือน	พันธมนาวิน
ศาสตราจารย์ ดร. พัทยา	สายทุ
ศาสตราจารย์ ดร. วิทย์	วิศทเวทย์
อาจารย์ ดร. วีระ	บำรุงรักษ์
รองศาสตราจารย์ ดร. สุนทร	ไคมิน
อาจารย์ ดร. เอกวิทย์	ณ กลาง

- (2) นักวิจัยที่ร่วมในการประชุมระดมความคิดเพื่อรวบรวมพฤติกรรมที่จะศึกษา

ศาสตราจารย์ ดร. ระวี	ภาวิไล
ศาสตราจารย์ ดร. วิทย์	วิศทเวทย์
ศาสตราจารย์ ดร. ชัยพร	วิชชาวุธ
รองศาสตราจารย์ ดร. พรรณทิพย์	ศิริวรรณยศย์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อีระพร	อุวรรณโณ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เสรี	พงศ์พิศ
อาจารย์รุ่งธรรม	ศุจิธรรมรักษ์
อาจารย์สุรีย์	สุวรรณปรีชา

- (3) บัณฑิตที่ร่วมสัมมนาในวิชา "417-789 Seminar in Selected Topics of Psychology : Psychology of Moral Behavior" ร่วมสร้างเครื่องมือ ร่วมเก็บรวบรวมข้อมูล และร่วมวิเคราะห์ข้อมูล*

นายชูชัย	สมิทธิไกร
นายทวิช	อินทรพันธ์
น.ส. พันทิกา	พรหมนาม
น.ส. นิตยาพร	สาริบุตร
น.ส. พันทิกา	พรหมนาม
น.ส. นุชลี	อุปกัย
น.ส. ภาณี	อัศรธรรม
น.ส. รวมพร	อุ้นวรรณธรรม
น.ส. วรณงาม	โอบชนธิ์
น.ส. วรัญญา	เวโรจน์
น.ส. วิภา	เนาวลักษณ์
น.ส. อภิญญา	จันทร์ เจนจบ
น.ส. อารีญา	ศิวะบุตร
น.ส. พนมไพร	ภากรณ์รัตน์

* บัณฑิตที่ทั้ง 14 คน ได้ใช้ข้อมูลบางส่วน ของโครงการวิจัยนี้วิเคราะห์ในชั้นละเอียด และเสนอเป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทบัณฑิตของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย